

KUNTA
LIITTO

**LIIKENNE-
MERKKIEN
KÄYTTÖ
KADUILLA**

Korjattu virhe sivulla 11 luvussa 1 ”Kuntien liikenteenohjauksen suunnittelusta ja päätöksenteosta” kohdassa Päätöksenteko ja muutoksenhaku

www.kuntaliitto.fi/kayttoehdot

ISBN 978-952-293-938-8 (pdf)
4. korjattu painos
© Suomen Kuntaliitto
Helsinki 2025

Suomen Kuntaliitto
Toinen linja 14
PL 200, 00101 Helsinki
Puhelin 09 7711
www.kuntaliitto.fi

Ohjeen käyttäjälle

Tässä Liikennemerkkien käyttö kaduilla -ohjeessa käsitellään liikenteenohjauksen merkintätapoja katuympäristössä. Ohje on päivitetty vastaamaan tieliikennelain (729/2018) myötä voimaan tulleita muutoksia ja uudistuksia. Ohje täydentää tieliikennelainsäädäntöä ja Väyläviraston antamia yleisiä ohjeita liikennemerkkien käytöstä ottaen huomioon katuliikenteen ja -ympäristön tarpeet. Ohje on tarkoitettu ensisijaisesti kuntien liikenteenohjauksen asiantuntijoille ja liikenteenohjauslaitteiden asettajille. Ohjeen laadinnan pohjana on ollut Kuntaliiton ohje, jonka ensimmäinen painos valmistui 1.2.2006 ja toinen tarkistettu painos 31.5.2012.

Ohjeen tarkoituksena on tuoda esille keskeisimmät liikennemerkkien käytön periaatteet. Ohjeessa esitetään esimerkkikuvia liikennemerkkien käytöstä erilaisissa tilanteissa. Esimerkkikuvat ovat pelkistettyjä eikä niissä esitetä kaikkia tarvittavia liikennemerkkejä tai liikennemerkkien tilatarpeita, vaan keskitytään kulloinkin käsiteltävänä olevan asian kannalta oleellisiin merkkeihin. Ohjeen kuvia täydennetään teksteissä ja kuvateksteissä. Ohje ei siten ole liikenneympäristön tilavarausten ja väylien suunnitteluohje. Varsinaisia suunnitteluohjeita ovat esimerkiksi Väyläviraston julkaisema Pyöräliikenteen suunnittelu -ohje (Väyläviraston ohjeita 18/2020).

Ohjeen on laatinut Suomen Kuntaliiton vetämä työryhmä, jonka puheenjohtaja on toiminut yhdyskuntatekniikan asiantuntijana Hanna Kemppainen Kuntaliitosta ja jonka työskentelyyn ovat osallistuneet liikenteenhallintapäällikkö Antti Savolainen Espoon kaupungilta, liikenne- ja katusuunnittelun tiimipäällikkö Jouni Korhonen Helsingin kaupungilta, liikenneinsinööri Jarmo Tihmala Joensuun kaupungilta, liikenneinsinööri Timo Seimelä Tampereen kaupungilta, liikennesuunnittelupäällikkö Matti Salonen Turun kaupungilta, liikenteen ohjauksen asiantuntijat Jukka Hopeavuori ja Tuomas Österman Väylävirastosta, johtava asiantuntija Mikko Räsänen Liikenne- ja viestintävirasto Traficomista, tutkimuspäällikkö Juha Valtonen Liikenneturvasta, yli-insinööri Mikko Karhunen liikenne- ja viestintäministeriöstä ja kehittämispäällikkö Johanna Vilkuna Kuntaliitosta. Ohjeen kuvien piirtämisestä ovat vastanneet projektipäällikkö Marjaana Huhta ja suunnittelija Pekka Hytönen Ramboll Finland Oy:stä.

Helsingissä 4.2.2022

Till användaren

I den här anvisningen behandlas trafikreglering och vägmärken i gatumiljön. Anvisningen har uppdaterats för att motsvara de ändringar och reformer som trädde i kraft i och med vägtrafiklagen (729/2018). Anvisningen kompletterar vägtrafiklagstiftningen och Trafikledsverkets allmänna anvisningar för användningen av vägmärken. Anvisningen är i första hand avsedd för sakkunniga inom trafikreglering i kommunerna och för dem som sätter upptrafikanordningar. Anvisningen baserar sig på Kommunförbundets tidigare anvisning, vars första upplaga utkom 1.2.2006 och den andra reviderade upplagan 31.5.2012.

Syftet med anvisningen är att lyfta fram de viktigaste principerna för användningen av vägmärken. I anvisningen presenteras exempel på användningen av vägmärken i olika situationer. Exempelbilderna är förenklade och presenterar inte alla nödvändiga vägmärken eller behovet av utrymme för vägmärket i fråga, utan fokuserar på sådana märken som är väsentliga med tanke på det aktuella temat. Bilderna i anvisningen kompletteras med texter och bildtexter. Anvisningen är således inte en anvisning för planering av utrymmesreserveringar i trafiken eller trafikleder. Egentliga planeringsanvisningar är till exempel Trafikledsverkets anvisning om planering av cykeltrafiken (Trafikledsverkets anvisning 18/2020 Pyöräliikenteen suunnittelu).

Anvisningen har utarbetats av en arbetsgrupp som leds av Finlands Kommunförbund. Arbetsgruppens ordförande var Hanna Kemppainen, sakkunnig i samhällsteknik vid Kommunförbundet. Övriga medverkande var Antti Savolainen, trafikförvaltningchef på Esbo stad, Jouni Korhonen, teamchef för trafik- och gatuplanering på Helsingfors stad, Jarmo Tihmala, trafikingenjör på Joensuu stad, Timo Seimelä, trafikingenjör på Tammerfors stad, Matti Salonen, trafikplaneringschef på Åbo stad, Jukka Hopeavuori och Tuomas Österman, trafikstyrningsexperter vid Trafikledsverket, Mikko Räsänen, ledande sakkunnig vid Transport- och kommunikationsverket Traficom, Juha Valtonen, forskningschef vid Trafikskyddet, Mikko Karhunen, överingenjör vid Kommunikationsministeriet och Johanna Vilkuna, utvecklingschef vid Kommunförbundet. Projektchef Marjaana Huhta och planerare Pekka Hytönen från Ramboll Finland Oy ansvarade för utformningen av bilderna.

Helsingfors 4.2.2022

Sisältö

Ohjeen käyttäjälle	3
Till användaren	4
1 Kuntien liikenteenohjauksen suunnittelusta ja päätöksenteosta	8
Lainsäädäntö ja ohjeet	8
Kuntien tehtäviä liikenteenohjauksessa	9
Liikenteenohjauksen suunnittelu	10
Päätöksenteko ja muutoksenhaku	11
Liikennemerkkit kaupunkikuvassa	12
1 Planering och beslutsfattande i kommunernas trafikreglering	14
Lagstiftning och anvisningar	14
Kommunernas uppgifter inom trafikregleringen	15
Planering av trafikregleringen	16
Beslutsfattande och sökande av ändring	17
Vägmärken i stadsbilden	18
2 Liikennemerkkien sijoittaminen katutilaan	20
3 Suojateiden merkitseminen	23
3.1 Sääntömerkki E1 Suojatie	23
3.2 Merkin E1 koko	23
3.3 Merkin E1 kaksipuolisuus ja kuvio	24
3.4 Merkkien E1 lukumäärä ja sijoittelu	24
3.5 Suojateiden merkitseminen liikenneympyrässä	32
4 Jalkakäytävien ja pyöriteiden merkitseminen	36
4.1 Määräysmerkit D4–D7 ja D9	36
4.2 Pyörätien jatke L4	39
4.3 Määräysmerkkien D4–D7 sijoittelu ja käytännön esimerkkejä jalkakäytävien ja pyöriteiden merkitsemisestä	40
4.4 Jalkakäytävän ja pyörätien tiemerkintöjä	49
4.5 Pyöräkaista ja pyöräilijän odotustila	50
4.6 Mopoilun salliminen pyöriteillä	54
4.7 Ratsastustie	54
4.8 Puistokäytävien ja ulkoiluteiden merkitseminen	55
4.9 Kiinteistölle ajon järjestäminen jalankulku- ja pyöräliikenteen reitin kautta	57
5 Yksisuuntaisten katujen merkitseminen	58
5.1 Sääntömerkki E14 Yksisuuntainen tie	58
5.2 Kieltömerkki C17 Kielletty ajosuunta	60
5.3 Erityistapauksia	62

6	Ajorajoitusten merkitseminen	65
6.1	Läpiajokiellot	65
6.2	Tiettyjä ajoneuvoryhmiä koskevat ja tiettyinä aikana voimassa olevat ajorajoitukset	69
6.3	Tontille ajon ja huoltoajon salliminen	70
7	Pysäyttämisen- ja pysäköintikieltojen sekä pysäköintialueiden merkitseminen	73
7.1	Kieltomerkit C37 ja C38	73
7.2	Merkkien C37 ja C38 lisäkilvet	76
7.3	Kieltomerkit C39 Pysäköintikieltoalue, C40 Pysäköintikieltoalue päättyy ja C43 Kuormauspaikka	82
7.4	Muita liikennemerkkejä tai säännöksiä, jotka sisältävät pysäyttämisen- tai pysäköintikiellon tai -rajoituksen	87
7.5	Sääntömerkit E2, E3.1-E3.5 ja E4.1-E4.3	89
7.6	Maksullisten pysäköintipaikkojen ja asukaspysäköintipaikkojen merkitseminen	96
7.7	Eräitä pysäköinnin merkitsemisen erityistapauksia	98
8	Linja-autokaistojen, pysäkkien ja joukko-liikennekatujen merkitseminen	102
8.1	Linja-autokaistan merkitseminen	102
8.2	Väyläkohtaisen linja-autokaistan merkitseminen	103
8.3	Risteyskohtaiset linja-autoliikenteen erityisjärjestelyt	105
8.4	Ajokaistakohtainen viitoitus linja-autokaistalla	106
8.5	Linja-autopysäkin merkitseminen	107
8.6	Joukkoliikennekatujen merkitseminen	109
8.7	Linja-autokaistojen ja linja-autopysäkkien tiemerkinnot	111
9	Ryhmittymisen merkitseminen	113
9.1	Määräysmerkit D1.3–D1.9 Pakollinen ajosuunta	113
9.2	Opastusmerkit	114
9.3	Ryhmittymisen osoittaminen ajokaistakohtaisin merkein	115
9.4	Ryhmittymisen osoittaminen ajoradan sivussa olevin merkein	116
9.5	Merkeissä D1.3–D1.9 käytettävät nuolikuviot	118
10	Etuaajo-oikeuden ja väistämisvelvollisuuden merkitseminen	119
10.1	Etuaajo-oikeus- ja väistämismerkit B1, B2, B3, B4, B5, B6 ja B7	119
10.2	Väistämisjärjestelyjen merkitseminen	125
10.3	Kääntyvän suunnan merkitseminen etuaajo-oikeutetuksi	128
10.4	Väistämisvelvollisuuden merkitseminen ajoradan ja pyörätien risteyksissä	129
10.5	Tieliikennelain 24 §:n 3 ja 4 momentin mukaisen väistämisvelvollisuuden korostaminen	134
10.6	Liikenneympyrän väistämisjärjestelyjen merkitseminen	135
10.7	Merkin B6 Pakollinen pysäyttäminen käyttö	137
10.8	Väistämisjärjestelyjen muuttaminen	138

11	Nopeusrajoitusten merkitseminen	139
11.1	Rajoitusmerkit C32, C33, C34 ja C35 sekä sääntömerkit E22, E23, E24, E25, E26, E27, E28 ja E29	139
11.2	Katukohtaisen 60 km/h nopeusrajoituksen merkitseminen	145
11.3	Katukohtaisen 30 km/h tai 40 km/h nopeusrajoituksen merkitseminen	145
11.4	Nopeusrajoitusalueen merkitseminen	147
11.5	Nopeusrajoituksen merkitseminen taajaman rajalla	149
11.6	Vaihtuvan nopeusrajoituksen merkitseminen	149
11.7	Enimmäisnopeussuositus	151
11.8	Vähimmäisnopeus	152
11.8	Hidasteiden merkitseminen	152
12	Pihakadun, kävelykadun ja pyöräkadun merkitseminen	156
12.1	Pihakadun merkitseminen	156
12.2	Kävelykadun merkitseminen	158
12.3	Pyöräkadun merkitseminen	164
13	Lisäkilpien käyttö	167
13.1	Säännökset	167
13.2	Ajoneuvoryhmien osoittaminen	171
13.3	Voimassaoloaikojen ja aikarajoituksen osoittaminen	174
13.4	Lisäkilpien yhdistäminen	175
13.5	Lisäkilpien keskinäinen järjestys	177
	Liite 1. Lyhenteet ja piirustusmerkinnät	179
	Liite 2. Liikenteenohjauksen suunnittelua koskevia ohjeita	180

1 Kuntien liikenteen-ohjauksen suunnittelusta ja päätöksenteosta

Lainsäädäntö ja ohjeet

Liikenteenohjausta säätelevät keskeisimmin seuraavat lait, asetukset ja määräykset:

- Tieliikennelaki (TLL)
- Valtioneuvoston asetus liikenteenohjauslaitteiden käytöstä (VNa)
- Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien määräys liikenteenohjauslaitteiden väreis-
tä, rakenteesta ja mitoituksesta

Liikenteen ohjaamiseen voidaan käyttää liikennemerkkejä, liikennevaloja, tiemerkin-
töjä ja muita liikenteenohjauslaitteita siten kuin niistä tieliikennelaissa säädetään.

Liikennemerkkejä ovat varoitusmerkit, etuajo-oikeus- ja väistämismmerkit, kiello- ja rajoitusmerkit, määräysmerkit, sääntömerkit, opastusmerkit ja lisäkilvet sekä muut liikenteenohjaukseen tarkoitetut liikennemerkit.

Jos liikenteen ohjauksessa tarvitaan liikennemerkkiä, josta ei ole tieliikennelaissa säädetty, voidaan käyttää suorakaiteen muotoista tekstillistä merkkiä.

Liikennemerkkien kuvat sekä niiden tarkoitus ja sijoittaminen on esitetty tieliikenne-
lain liitteessä 3.1–3.9. /TLL 75 §/

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarpeelliset säännökset liikenteenohjauslait-
teiden käytöstä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi kokeilutarkoituksessa vahvistaa käytettäväksi tieli-
kennelaissa säädetystä liikenteenohjauslaitteesta poikkeavaa liikenteenohjauslaitet-
ta, ei kuitenkaan velvoittavaa tai määräävää liikenteenohjauslaitetta.

Liikenne- ja viestintävirasto voi kokeilutarkoituksessa myöntää luvan poiketa liiken-
teenohjauslaitteen käyttämisestä annetuista säännöksistä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä liikenteenohjauslaittei-
den väreistä, rakenteesta ja mitoituksesta.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa määräyksiä raitiovaunuliikenteelle tarkoitetuista
muista kuin tässä laissa säädetyistä raitiovaunuliikenteen ohjauslaitteista.
/TLL 70 §/

Liikenteenohjauksen suunnitteluun saattavat vaikuttaa myös muut säädökset, esi-
merkiksi maastoliikennelaki.

Liikenteenohjauksen suunnittelua varten on laadittu myös erilaisia ohjeita. Väylävirastolla on oma ohjeistonsa, jotka löytyvät Väyläviraston nettisivuilta <https://vayla.fi/tietoa-meista/aineistot/julkaisut/ohjeet>. Eri osapuolten yhteistyönä on myös laadittu liikenteenohjauksen suunnittelua helpottavia ja yhtenäistäviä ohjeita, joista löytyy tietoa liitteestä 2.

Kuntien tehtäviä liikenteenohjauksessa

Liikenteenohjauslaitteen asettaa maantielle toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Väyläviraston ohjauksen perusteella.

Kunta asettaa liikenteenohjauslaitteen kadulle ja muulle kunnan hallinnoimalle tielle.

Muulle kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitetulle tielle liikenteenohjauslaitteen asettaa tienpitäjä saatuaan siihen kunnan suostumuksen.

Tilapäistä käyttöä varten liikenteenohjauslaitteen voi asettaa myös liikenteenvalvoja tai pelastusviranomainen.

Suostumusta ei tarvita tien kunnan taikka tiellä tai sen vieressä tehtävän työn vuoksi tarpeellisten ja tilapäisten liikenteenohjauslaitteiden asettamiseen. /TLL 71 §/

Kunta asettaa taajamaa osoittavan liikennemerkkin. Liikennemerkkin pystyttää maantielle se, jolla on 71 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan oikeus asettaa liikennemerkki, muulle tielle kunta. /TLL 72 §/

Maantien ja siihen liittyvän kadun tai yksityistien väistämisvelvollisuutta osoittavien liikennemerkkien B5 ja B6 asettamisesta huolehtii toimivaltainen ELY-keskus. ELY-keskus vastaa myös ao. merkin kanssa samassa pylväässä olevista muista merkeistä. Jos kadun tai yksityistien suunnasta on tarve käyttää väistämisen ennakkomerkkiä, sen asettamisesta vastaa kokonaan ao. tien tienpitäjä. Kunta huolehtii väistämisvelvollisuutta osoittavien liikennemerkkien B5 ja B6 asettamisesta kadun ja siihen liittyvän muun tien kuin maantien risteyksessä (esim. kadun ja yksityistien risteyksessä).

Rataverkon haltija asettaa ja pitää kustannuksellaan kunnossa tiellä rautatien tasoristeyksen kohdalla olevat liikennevalot, sulku- ja varoituslaitteet sekä tasoristeystä osoittavat liikennemerkkit, jollei kustannusvastuusta toisin sovita. Tienpitäjän ja rataverkon haltijan yhteisestä sopimuksesta rataverkon haltija voi asettaa myös pakollista pysähtymistä osoittavat liikennemerkkit.

Tienpitäjä asettaa ja pitää kustannuksellaan kunnossa rautatien tasoristeyksestä varoittavat liikennemerkkit sekä tasoristeyksen lähestymismerkit. /Ratalaki 89 §/

Liikenteenohjauksen suunnittelu

Ennen varsinaista liikenteenohjauksen suunnittelua on jo tehty lukuisia siihen ratkaisevasti vaikuttavia päätöksiä. Monet liikennejärjestelyihin, liikennemääriin ja kulkumuotojen valintaan vaikuttavat seikat ratkaistaan jo yleiskaavan ja liikennejärjestelmäsuunnitelman tasolla. Liikenneverkon jäsentelyä ja käyttöä koskevat yleissuunnitelmat kuten katuluokitus, pyörätieverkko, joukkoliikenneverkko, erikoiskuljetusten ja vaarallisten aineiden reitit ja pysäköintiperiaatteet, auttavat yhtenäistämään ja selkeyttämään liikennejärjestelyjä koko kunnan alueella ja helpottavat liikenteen ohjauksen järjestämistä. Liikenteenohjauksen johdonmukaisuutta voidaan lisäksi turvata laatimalla koko kuntaa tai ainakin laajahkoja alueita koskevia liikenteenohjauksen periaatteita ja yleissuunnitelmia, esimerkiksi nopeusrajoitussuunnitelma, viitoitussuunnitelma, väistämisvelvollisuusperiaatteet ja liikenteen rauhoittamisperiaatteet.

Asemakaavassa määritellään yksityiskohtaisemmin maankäytön sijoittuminen suhteessa liikenneväyliin, katujen ja pyöriteiden asema liikenneverkossa ja katualueiden rajat. Liikennesuunnitelmassa pohditaan katujen poikkileikkaukset, liittymäjärjestelyperiaatteet ja jalka- käytävien ja pyöriteiden sijoittuminen. Asemakaava ja liikennesuunnitelma ovat liikenteen toimivuuden ja sen ohjauksen kannalta avainasemassa. Niissä tehdyt ratkaisut määrittelevät liikennejärjestelyjen pohjan ja tarvittavan liikenteenohjauksen määrän. Tässä vaiheessa tehtyjä virheitä on vaikea enää korjata liikenteenohjauksen keinoin. Sen vuoksi on tärkeää, että kaavoituksen ja liikennesuunnittelun yhteistyö on säännöllistä ja toimivaa.

Kaavoitusprosessiin kuuluu olennaisena osana maankäyttö- ja rakennuslaissa määriteltä vuorovaikutus kaavaa valmisteltaessa. Tällä menettelyllä mm. maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen ja työnteekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua mielipiteensä asiasta. Vastaavaa menettelyä noudatetaan myös katusuunnitelmaa valmisteltaessa, jollei osallistumismahdollisuutta katusuunnitelman valmisteluun ole jo toteutettu kaavoituksen tai muun laajemman alueen suunnittelun yhteydessä.

Kun käytettävissä on hyvin tehdyt liikenteen yleissuunnitelmat ja asemakaava, voidaan niiden perusteella laatia toimiva katupiirustus ja liikenteenohjaussuunnitelma. Liikennemerkkien ja muiden liikenteenohjauslaitteiden sijoittamisessa noudatetaan säädösten määrittämiä käyttöperiaatteita ja sovelletaan liikenteenohjauksen yhtenäistämiseksi laadittuja julkaisuja kuten Väyläviraston yleisohjetta Liikennemerkkien käyttö maanteillä ja tätä Kuntaliiton ohjetta Liikennemerkkien käyttö kaduilla.

Liikenteenohjaussuunnitelmat perustuvat yleensä asemakaavaan ja katusuunnitelmaan ja niiden suunnitteluprosessissa mietittyihin ratkaisuihin, jolloin erillistä osallistumismenettelyä ei enää tarvita. Vanhoilla kaava-alueilla liikenteenohjaussuunnitelmalla voi kuitenkin olla alueellisesti laajoja tai muuten huomattavia vaikutuksia liikenteen järjestämiseen, jolloin on syytä harkita osallistuvaa suunnittelua, jossa osallisilla on mahdollisuus jo valmisteluvaiheessa esittää mielipiteensä suunnitelmaan.

Päätöksenteko ja muutoksenhaku

Liikenteenohjaussuunnitelmat käsitellään kunnassa normaalin kunnallisen päätöksentekotavan mukaisesti (Kuntalaki). Kunnan hallintosäännöissä määritellään kullekin päätöstasolle sopivat tehtävät.

Yleensä liikenteenohjaus pohjautuu kaavoitukseen ja katusuunnitteluun sekä säästösten ja yleisohjeiden määrittämiin käyttöperiaatteisiin, jolloin suurin osa tavanomaisista liikenteenohjaussuunnitelmista voidaan delegoida hyväksyttäväksi sopivalla virkamiestasolla (esim. suunnittelupäällikkö, liikennesuunnittelupäällikkö, kaupungininsinööri, tekninen johtaja).

Alueellisesti laajat tai erityispiirteitä sisältävät liikenteenohjaussuunnitelmat ja yleisuunnitelmat voidaan viedä hyväksyttäväksi lautakuntatasolle (esim. tekninen lautakunta, kaupunkisuunnittelulautakunta, yhdyskuntalautakunta, rakennus- ja kiinteistölautakunta).

Joitakin laajavaikutteisia ja periaatteellisesti merkittäviä liikenteenohjaussuunnitelmia voidaan katsoa tarpeelliseksi käsitellä kaupungin/kunnanhallituksen tai jopa valtuuston tasolla. Tällaisia voisivat olla kaavoitukseen verrattavat ratkaisut, kuten liikenneväylän varaaminen erityistarkoituksiin (esim. kävelykatu-, joukkoliikennekatusuunnitelmat).

Liikenteenohjaussuunnitelmien muutoksenhakuun ja oikaisuvaatimusmenettelyyn sovelletaan hallintolakia (tieliikennelaki 193 §), sillä suunnitelmat sisältävät tieliikennelain 71 §:n mukaisia sitovia päätöksiä liikenteenohjauslaitteiden asettamisesta.

Liikennemerkkit kaupunkikuvassa

Liikennemerkkit ja muut liikenteenohjauslaitteet sijoitetaan liikenneympäristöön tehtyjen suunnitelmien mukaisesti. Sijoittamisessa on otettava huomioon lainsäädännössä annetut määräykset eri merkkien ja merkintöjen käytöstä ja sijoittamisesta. Suomen liikenteen ohjauksessa noudatetaan periaatteita, jotka on sovittu kansainvälisissä sopimuksissa. Näistä tärkein on Liikennemerkkejä ja -opasteita koskeva yleissopimus.

Säädösmääräysten lisäksi käytetään liikenteenohjauksen suunnittelussa ja toteutuksessa apuna Väyläviraston julkaisua Liikennemerkkien käyttö maanteilla ja tätä Kuntaliiton ohjetta. Näillä ohjeilla pyritään tukemaan liikenteenohjauksen toteutusta niin, että liikenneympäristön merkinnät ja muu ohjaus ovat mahdollisimman selkeitä ja yhtenäisiä eri puolella maata.

Liikennemerkkien tarkoitus on ohjata ja opastaa liikenneympäristössä liikkujaa toimimaan liikenneympäristön ja muiden kulkijoiden kannalta toivotulla tavalla. Sen vuoksi merkkien tulee olla hyvin havaittavissa ja yksiselitteisesti tulkittavissa. Merkit tulee sijoittaa niin, että niiden näkyvyys on hyvä, mutta ne eivät itse saa olla näkemäesteinä.

Liikennemerkkit ovat osa kaupunkikuvaa. Sen vuoksi on tärkeä, että liikennemerkkien suunnittelussa ja niiden sijoittamisessa otetaan huomioon sen liikenne- ja kaupunkiympäristön tarpeet ja vaatimukset, mihin niitä ollaan sijoittamassa. Liikennemerkkien tulee toisaalta erottua, jotta ne voivat ohjata liikennekäyttäytymistä oikein, toisaalta ne eivät saa hallita koko kaupunkikuvaa. Seuraavia yleisperiaatteita on hyvä noudattaa:

- Liikennemerkkejä ei saa olla liikaa, jotta käyttäjä ehtii havaita ja ymmärtää merkin viestin.
- Liikennemerkkin tarvetta harkittaessa selvitetään myös muut mahdolliset tavat hoitaa merkin viesti, esimerkiksi parantamalla ja selkeyttämällä liikenneympäristöä.
- Liikenneympäristön rakenteellisten ratkaisujen ja liikennemerkkien ohjauksen tulee tukea toisiaan ja antaa liikkujalle samansuuntainen viesti.
- Liikennemerkki on tarpeeton ja joskus jopa kielletty, jos kielto tai rajoitus perustuu lain säännökseen (VNa 34 §, Kieltoa tai rajoitusta osoittavaa merkkiä ei käytetä, jos tieliikennelain säännökset muutenkin edellyttävät vastaavan kiellon tai rajoituksen noudattamista).
- Samalla katuosuudella käytetään yhtenäistä merkintä- ja merkkien sijoittamistapaa.
- Liikennemerkkit asennetaan huolellisesti. Liikennemerkkien kunnossapidossa huolehditaan, jotta liikennemerkkit säilyvät puhtaina ja hyväkuntoisina ja pysyvät suorassa.
- Liikennemerkkien sijoittamisessa tulee ottaa huomioon myös liikenneympäristön esteettömyystarpeet ja -vaatimukset.

Liikennemerkkit sijoitetaan yleisimmin omiin pylväisiinsä. Liikennemerkkin pylvään tulee olla väriltään harmaa. Erityisestä syystä tienpitäjän luvalla voidaan käyttää

myös muuta tummaa väriä (musta, tummansininen tai tummanvihreä) (Liikenne- ja viestintävirasto Traficomın määräys liikenteenohjauslaitteiden väreistä, rakenteesta ja mitoituksesta, kohta 3.1.4). Erilaisissa käyttötilanteissa voidaan käyttää muitakin kiinnitysjärjestelmiä ja hyödyntää myös olemassa olevia valaisinpylväitä tai muita rakenteita. Liikenteenohjauslaitteeseen tai sen kannattajaan ei kuitenkaan saa kiinnittää mitään, mikä ei vastaa laitteen tarkoitusta tai mikä vaikeuttaa liikenteenohjausta (VNa 2 §). Rakenteiden kaupunkikuvallinen ja kalustuksellinen asema tulee myös tarkistaa ja ottaa merkkien sijoittamisessa huomioon.

Liikennemerkkejä on kolmea kokoa: suurikokoisia, normaalikokoisia ja pienikokoisia. Yleensä käytetään normaalikokoisia liikennemerkkejä. Taajamassa voidaan joissakin tilanteissa poikkeuksellisesti käyttää normaaleja pienempiä liikennemerkkejä:

Pienikokoisia merkkejä voidaan käyttää muusta liikenteestä erillään olevalla jalkakäytävällä ja pyörätiellä, moottorikelkkailureitillä sekä sellaisessa taajaman osassa, jossa nopeusrajoitus on alle 40 km/h ja milloin pienikokoisten merkkien käytölle on erityisiä ympäristöllisiä syitä.

Pienet liikennemerkkit soveltuvat ympäristöllisistä syistä esimerkiksi keskustan kävely- ja torialueille, vanhoihin ja historiallisiin ympäristöihin ja muillekin alueille, jossa katutilat ovat kapeat ja pienipiirteiset. Liikennemerkkien näkyvyyttä ja vaikuttavuutta ei saa estää mainoksilla tai muilla vastaavilla:

Tielle tai sen välittömään läheisyyteen ei saa asettaa kilpeä, merkintää tai laitetta, joka voidaan sekoittaa liikenteenohjauslaitteeseen tai joka voi heikentää sen näkyvyyttä tai tehokkuutta, häikäistä tienkäyttäjiä tai häiritä heidän tarkkaavaisuuttaan.

Poliisi tai se, jolla on oikeus asettaa liikenteenohjauslaite, voi poistaa 1 momentin vastaisesti asetetun laitteen. /TLL 73 §/

Yleistä järjestystä tai turvallisuutta vaarantavan häikäisevän tai harhauttavan valon taikka liikenteenohjauslaitetta muistuttavan tai muuten turvallisuutta vaarantavan mainoksen käyttäminen on kielletty. Tällaisen valon tai mainoksen käyttäjän on poliisin kehotuksesta viipymättä poistettava valo tai mainos. /Järjestyslaki 6 §/

1 Planering och beslutsfattande i kommunernas trafikreglering

Lagstiftning och anvisningar

Trafikregleringen omfattas huvudsakligen av följande lagar, förordningar och bestämmelser:

- Vägtrafiklagen (VägtrafikL)
- Statsrådets förordning om användning av trafikanordningar
- Transport- och kommunikationsverket Traficoms föreskrift om trafikanordningarnas färg, konstruktion och mått

För regleringen av trafiken används vägmärken, trafikljus, vägmarkeringar och andra trafikanordningar på det sätt som vägtrafiklagen fastställer.

Vägmärkena indelas i varningsmärken, förkörsrätts- och väjningspliktsmärken, förbuds- och begränsningsmärken, påbudsmärken, regelmärken, informationsmärken och tilläggsskyltar samt övriga vägmärken som är avsedda för reglering av trafiken.

Om det vid regleringen av trafiken behövs ett vägmärke som det inte föreskrivs om i vägtrafiklagen, kan ett rektangulärt märke med text användas.

Vägmärkenas utseende samt deras syfte och placering framgår av bilaga 3.1–3.9 till vägtrafiklagen. /VägtrafikL 75 §/

Behövliga bestämmelser om användningen av trafikanordningar utfärdas genom förordning av statsrådet.

Transport- och kommunikationsverket kan i försökssyfte fastställa användningen av en trafikanordning som avviker från en trafikanordning enligt vägtrafiklagen, dock inte en förpliktande eller åläggande trafikanordning.

Transport- och kommunikationsverket kan i försökssyfte bevilja tillstånd att avvika från bestämmelserna om användning av en trafikanordning.

Trafiksäkerhetsverket får meddela närmare föreskrifter om trafikanordningarnas färg, konstruktion och mått.

Trafiksäkerhetsverket får meddela föreskrifter om andra trafikanordningar för spår-vagnstrafiken än sådana som anges i denna lag. /VägtrafikL 70 §/

Planeringen av trafikregleringen kan också påverkas av andra författningar, till exempel terrängtrafiklagen.

Det finns också olika anvisningar för planering av trafikregleringen. Trafikledsverkets egna anvisningar finns på Trafikledsverkets webbplats <https://vayla.fi/tietoa-meista/aineistot/julkaisut/ohjeet>. Det finns också anvisningar som utarbetats i samarbete mellan olika aktörer för att underlätta och förenhetliga planeringen av trafikregleringen. Information om dem finns i bilaga 2.

Kommunernas uppgifter inom trafikregleringen

En trafikanordning uppsätts på landsvägar av den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen enligt styrning av Trafikledsverket.

Kommunen sätter upp trafikanordningar på gator och på andra av kommunen förvaltade vägar.

På andra än i 1 och 2 momentet avsedda vägar sätts trafikanordningar upp av väghållaren efter att denne fått kommunens samtycke till det.

För tillfälligt bruk kan en trafikanordning även sättas upp av en trafikövervakare eller räddningsmyndigheterna.

Samtycke krävs inte för uppsättande av tillfälliga trafikanordningar som behövs på grund av vägens skick eller arbete som utförs på eller invid vägen. /VägtrafikL 71 §/

Kommunen uppsätter vägmärken som anger tätort. Vägmärkena placeras på landsvägar ut av den som enligt 71 § 1 mom. 1 punkten har rätt att sätta upp ett vägmärke och på andra vägar av kommunen. /VägtrafikL 72 §/

Den behöriga NTM-centralen ansvarar för uppsättandet av vägmärkena B5 och B6, som anger väjningsplikt för en landsväg och en gata eller enskild väg i anslutning till landsvägen. NTM-centralen ansvarar också för andra märken som finns på samma stolpe som ovannämnda märke. Om det finns behov av att använda ett förhandsmärke för väjning på en gata eller enskild väg, har väghållaren det fulla ansvaret för att sätta upp förhandsmärket. Kommunen ser till att vägmärkena B5 och B6 som anger väjningsplikt sätts upp vid korsningar mellan gator och därtill anknutna vägar som inte är landsvägar (t.ex. vid en korsning mellan gata och enskild väg).

Bannätsförvaltaren sätter upp och underhåller på egen bekostnad trafikljus, avstängnings- och varningsanordningar och vägmärken som anger plankorsning, vilka sätts upp på en väg vid en plankorsning med en järnväg, om inte något annat avtalas om kostnadsansvaret. Genom en ömsesidig överenskommelse mellan väghållaren och bannätsförvaltaren kan bannätsförvaltaren även sätta upp vägmärken som anger obligatoriskt stannande.

Väghållaren sätter upp och underhåller på egen bekostnad vägmärken som varnar för en plankorsning med en järnväg samt avståndsmärken för plankorsningen. /Banlagen 89 §/

Planering av trafikregleringen

Före den egentliga planeringen av trafikregleringen har redan ett stort antal avgörande beslut fattats. Många faktorer som inverkar på trafikarrangemangen, trafikmängden och valet av transportform avgörs redan i samband med generalplanen och trafiksystemplanen.

Översiktsplaner som gäller trafiknätets struktur och användning såsom gatuklassificering, cykelvägsnät, kollektivtrafiknät, rutter för specialtransporter och farliga ämnen samt parkeringsprinciper bidrar till att förenhetliga, förenkla och underlätta trafikregleringen i hela kommunen. En konsekvent trafikreglering kan dessutom tryggas genom att man utarbetar principer och översiktsplaner för trafikregleringen i hela kommunen eller åtminstone för större områden, till exempel planer för hastighetsbegränsning, skyltningsplaner, principer för väjningsplikt och principer för att dämpa trafiken.

I detaljplanen finns mer detaljerade definitioner av markanvändningen i förhållande till trafiklederna, gatornas och cykelvägarnas ställning i trafiknätet och gatuområdenas gränser.

I trafikplanen behandlas tvärsektioner av gator, principer för anslutningar och placering av gångbanor och cykelvägar. Detaljplanen och trafikplanen är avgörande för en fungerande trafik och för trafikregleringen. De val som gjorts i dessa planer ger grunden för trafikregleringen och volymen på den trafikreglering som behövs. Det är svårt att genom trafikreglering korrigera sådana fel som gjorts i det här skedet. Därför är det viktigt med ett regelbundet och fungerande samarbete mellan planläggningen och trafikplaneringen.

En viktig del av planläggningen är den växelverkan som markanvändnings- och bygglagen fastställer vid beredningen av en plan. Genom detta förfarande har bland andra markägarna på området och de vars boende, arbete eller övriga förhållanden kan påverkas betydligt av planen möjlighet att delta i beredningen av planen, bedöma verkningarna av planläggningen och uttala sin åsikt om saken. Ett motsvarande förfarande tillämpas också vid beredningen av gatuplaner, om inte möjligheten att delta i beredningen av gatuplanen har getts i samband med planläggningen eller planeringen av ett annat större område.

När man har tillgång till välgjorda översiktsplaner för trafiken och en detaljplan kan man utifrån dem utarbeta en fungerande gaturitning och trafikregleringsplan. Vid placering av vägmärken och andra trafikanordningar iakttas de principer som anges i författningarna och tillämpas publikationer som utarbetats i syfte att förenhetliga trafikregleringen, såsom Trafikledsverkets allmänna anvisningar för användning av vägmärken på landsväg och denna anvisning av Kommunförbundet för användning av vägmärken på gator.

Trafikregleringsplaner baserar sig i allmänhet på detaljplanen och gatuplanen och de lösningar man kommit fram till vid planläggningen, vilket betyder att inget separat förfarande fördeltagande längre behövs. Inom gamla planområden kan en trafikregleringsplan dock omfatta ett stort område eller annars avsevärt påverka regleringen

av trafiken. Därför finns det skäl att överväga deltagande i planeringen så att de delaktiga har möjlighet att redan i beredningsskedet framföra sina åsikter om planen.

Beslutsfattande och sökande av ändring

Trafikregleringsplaner behandlas i kommunen som normalt kommunalt beslutsfattande (Kommunallagen). I kommunens förvaltningsstadga definieras lämpliga uppgifter för varje beslutsnivå.

I allmänhet grundar sig trafikregleringen på planläggningen, gatuplaneringen och de principer som anges i författningar och allmänna anvisningar. Därför kan största delen av de vanliga trafikregleringsplanerna delegeras för godkännande till lämpliga tjänstemän (t.ex. planeringschef, trafikplaneringschef, stadsingenjör, teknisk chef).

Trafikregleringsplaner och översiktsplaner som omfattar ett stort område eller har speciella särdrag kan godkännas på nämndnivå (t.ex. tekniska nämnden, stadsplaneringsnämnden, samhällstekniska nämnden, byggnads- och fastighetsnämnden).

Trafikregleringsplaner som har vittgående konsekvenser och är principiellt viktiga kan ibland anses vara viktiga nog att behandlas i stads-/kommunstyrelsen eller till och med i fullmäktige. Detta gäller bland annat lösningar som kan jämföras med planläggning, såsom att en trafikled reserveras för särskilda ändamål (t.ex. planer för gånggator och gator för kollektivtrafik).

Enligt 134 § i Kommunallagen får den som är missnöjd med ett beslut av kommunstyrelsen, en nämnd, ett utskott eller deras sektioner eller en myndighet som lyder under dem, begära omprövning av beslutet. Begäran om omprövning framställs till det organ som fattat beslutet och när det gäller ett beslut av en tjänsteinnehavare till den behöriga nämnden. En begäran om omprövning ska behandlas skyndsamt. Om kommunstyrelsen med stöd av 92 § i kommunallagen till behandling har tagit upp ett ärende som en underlydande myndighet eller en sektion fattat beslut i, ska begäran om omprövning av beslutet behandlas av kommunstyrelsen.

Ändring i kommunstyrelsens eller nämndens beslut med anledning av begäran om omprövning kan sökas genom kommunalbesvär hos förvaltningsdomstolen.

Omprövning får begäras och kommunalbesvär anföras av den som ett beslut avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part) samt av kommunmedlemmarna.

Ändring i ett beslut med anledning av en begäran om omprövning får sökas genom kommunalbesvär endast av den som framställde begäran om omprövning. Om beslutet har ändrats med anledning av begäran om omprövning får ändring i beslutet sökas genom kommunalbesvär också av den som i övrigt har rätt att anföras kommunalbesvär.

En begäran om omprövning ska framställas inom 14 dagar och kommunalbesvär anföras inom 30 dagar från delfåendet.

Vägmärken i stadsbilden

Vägmärken och andra trafikanordningar placeras i trafikmiljön i enlighet med planerna. Vid placeringen måste man beakta lagstiftningens bestämmelser om användningen och placeringen av olika märken och markeringar. Vid trafikregleringen i Finland iakttas principer som man kommit överens om i internationella avtal. Det viktigaste av dessa är konventionen om vägmärken och signaler.

Utöver författningsbestämmelserna används inom planeringen och genomförandet av trafikregleringen också Trafikledsverkets publikation om användning av vägmärken på landsväg samt denna anvisning av Kommunförbundet. Med hjälp av dessa anvisningar eftersträvas en trafikreglering där markeringarna och den övriga regleringen i trafikmiljön är så tydlig och enhetlig som möjligt i hela landet.

Syftet med vägmärken är att styra och vägleda dem som rör sig i trafikmiljön så att de uppträder på ett sätt som är önskvärt för trafikmiljön och andra trafikanter. Därför bör alla märken vara synliga och entydiga. De bör placeras så att man kan se dem bra, men så att de inte hindrar sikten.

Vägmärkena är en del av stadsbilden. Därför är det viktigt att planeringen och placeringen av vägmärken beaktar behoven och kraven i den trafik- och stadsmiljö där de ska placeras. Vägmärken bör å ena sidan framträda för att de ska kunna styra trafikbeteendet på rätt sätt, men får å andra sidan inte dominera stadsbilden. Det är bra att iakttä följande allmänna principer:

- Det får inte finnas så många vägmärken att användaren inte hinner lägga märke till och förstå informationen.
- När behovet av ett vägmärke övervägs, utreds också andra möjliga sätt att föra fram informationen, till exempel en bättre och klarare trafikmiljö.
- De strukturella lösningarna och vägmärken i trafikmiljön ska stödja varandra och ge likartad information.
- Ett vägmärke är onödigt och ibland till och med förbjudet, om förbudet eller begränsningen grundar sig på en bestämmelse i lag (Statsrådets förordning 34 §, Märken som anger förbud eller begränsningar används inte om bestämmelserna i vägtrafiklagen även annars förutsätter att motsvarande förbud eller begränsningar iakttas).
- På samma gatuavsnitt används enhetliga sätt att placera märken och markeringar.
- Vägmärken ska monteras omsorgsfullt. I underhållet av vägmärken ser man till att de hålls rena, hela och raka.
- Vid placeringen av vägmärken bör man också beakta behov och krav som anknyter till tillgängligheten i trafikmiljön.

Vägmärken placeras oftast på separata stolpar. Vägmärkets stolpe ska vara grå till färgen. Av särskilda skäl kan även en annan mörk färg (svart, mörkblå eller mörkgrön) användas med väghållarens tillstånd (Transport- och kommunikationsverket Traficoms föreskrift om trafikanordningarnas färg, konstruktion och mått, punkt 3.1.4). I olika situationer kan vägmärken också fästas på annat sätt och även befint-

liga lyktstolpar och andra konstruktioner kan utnyttjas. Vid en trafikanordning eller en stödkonstruktion för denna får dock inte fästas någonting sådant som inte motsvarar anordningens ändamål eller som försvårar reglering av trafiken (Statsrådets förordning 2 §). Man bör också granska hur konstruktioner passar in i stadsbilden och beakta detta vid placeringen.

Det finns tre storlekar på vägmärken: stora, normala och små. Vanligen används vägmärken av normal storlek. I tätorter kan det i vissa situationer vara bra att använda mindre vägmärken än normalt:

Små märken kan användas på gångbana och cykelbana som är avskild från annan trafik, på snöskoterled samt i sådan del av tätort där hastighetsbegränsningen är under 40 km/h och då det föreligger särskilda miljöbetingade skäl att använda små märken.

Små vägmärken lämpar sig av miljöbetingade skäl till exempel för fotgängar- och torgområden, gamla och historiska miljöer och även andra områden där gatuområdena är smala och småskaliga. Vägmärkenas synlighet och effekt får inte hindras genom reklam eller på andra motsvarande sätt:

På en väg eller i dess omedelbara närhet får det inte uppsättas skyltar, markeringar eller anordningar som kan förväxlas med trafikanordningar eller göra trafikanordningar mindre synliga eller effektiva eller som kan blanda vägtrafikanter eller avleda deras uppmärksamhet.

Polisen eller den som har rätt att uppsätta trafikanordningar får avlägsna en anordning som uppsatts i strid med 1 mom. /VägtrafikL 73 §/

Det är förbjudet att använda bländande eller vilseledande ljus som äventyrar den allmänna ordningen eller säkerheten eller sådan reklam som påminner om trafikregleringsanordningar eller annars äventyrar säkerheten. På uppmaning av polisen skall den som använder sådana ljus och reklamer utan dröjsmål avlägsna dem.
/Ordningslagen 6 §/

2 Liikennemerkkien sijoittaminen katutilaan

Liikenteenohjauslaite on mitoitettava ja sijoitettava siten, että se on tienkäyttäjälle riittävän etäältä havaittavissa ja että selvästi ilmenee, mille liikennesuunnalle se on tarkoitettu. /VNa 2 §/

Liikennemerkki sijoitetaan yleensä kohtisuoraan sitä liikennesuuntaa vastaan, jonka nähtäväksi se on tarkoitettu. Liikennemerkki ei kuitenkaan saa näkyä muuhun tulo-suuntaan siten, että merkin tarkoituksesta saattaa aiheutua väärinkäsityksiä.

Liikenteenohjauslaitteesta ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa liikenteelle eikä kohtuutonta haittaa tien kunnossapidolle. Tarpeeton liikenteenohjauslaite on poistettava tai peitettävä.

Liikenteenohjauslaitteeseen tai sen kannattajaan ei saa kiinnittää mitään, mikä ei vastaa laitteen tarkoitusta tai mikä vaikeuttaa liikenteenohjausta. /VNa 2 §/

Samaan pylvääseen tai telineeseen saa kiinnittää yleensä enintään kaksi liikennemerkkiä varustettuna tarvittavilla lisäkilvillä. Tämä ei koske opastusmerkkejä eikä ajoradan yläpuolelle sijoitettuja merkkejä.

Jos jäljempänä ei toisin säädetä, alimman liikennemerkkin alareunan korkeuden tulee olla 1,5–3,2 metriä ajoradan pinnasta, jalkakäytävällä tai pyörätiellä kuitenkin 2,2–3,2 metriä näiden pinnasta mitattuna. Ajoradan yläpuolelle liikennemerkkin saa sijoittaa mainittua korkeammalle.

Jos jäljempänä ei toisin säädetä, saa liikennemerkkin lähimmän reunan etäisyys ajoradan reunasta olla enintään 4,0 metriä tai pientareen ulkoreunasta 1,5 metriä.

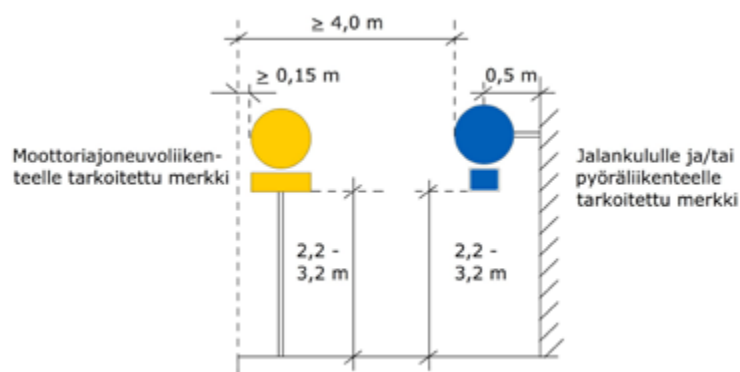
Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske opastusmerkkejä ja merkkeihin I1–I4 kiinnitettyjä liikennemerkkejä. /Vna 30 §/

Merkin vähimmäisetäisyys ajoradan reunasta on 0,5 metriä. Taajamassa merkki voidaan kuitenkin sijoittaa edellä mainittua lähemmäksi ajoradan reunaa, jos siitä ei aiheudu haittaa tai vaaraa liikenteelle eikä kohtuutonta haittaa tien kunnossapidolle.

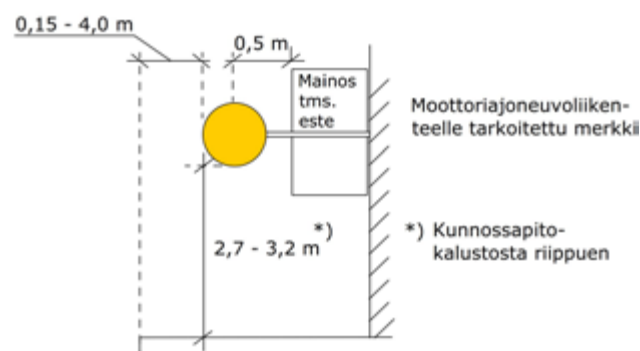
Liikennemerkkit on pyrittävä edellä mainittujen mittojen puitteissa sijoittamaan tien poikkileikkaukseen yhtenäisesti samalla tienosalla.

Tien pituussuunnassa tulee liikennemerkkien keskinäisen etäisyyden olla riittävä merkkien havaitsemiseksi ja ymmärtämiseksi. Taajaman ulkopuolella tulee tämän etäisyyden yleensä olla vähintään 50 metriä.

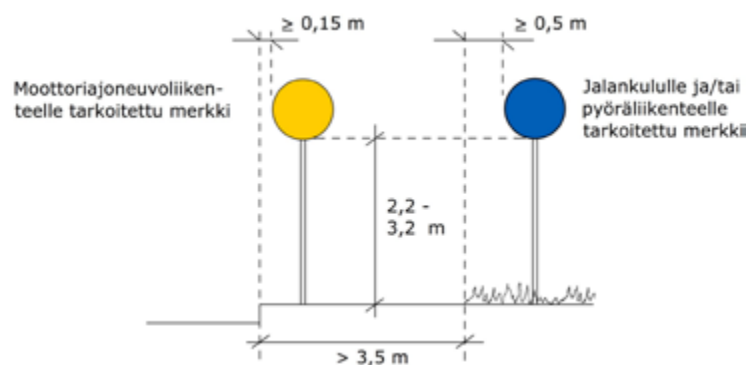
Kuvissa 2.1–2.5 on esitetty liikennemerkkien suositeltava sijainti eräissä katupoikki-leikkauksissa. Jos merkki sijoitetaan alle 0,5 metrin etäisyydelle ajoradan reunasta, tulee erikseen varmistaa, ettei se aiheuta vaaraa tai häiritse ajoradan sivukaltevuu-den, pienen ajokaistaleveyden tai runsaan linja- ja kuorma-autoliikenteen takia. Eri-tyisesti on huomattava, että suojatiemerkit sijoitetaan luvussa 3 esitettyjen ohjeiden mukaisesti.

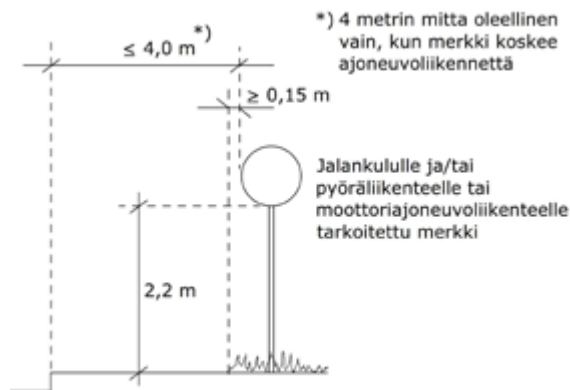
Kuva 2.1 Liikennemerkkin sijoitus, kun jalkakäytävän ja/tai pyörätien leveys on yli 4,5 metriä tai kun merkin ei muuten voida katsoa näkyvän riittävän hyvin. Mikäli pyöräliikenteelle tarkoitetun merkin lähimmän reunan etäisyys ajoradan reunasta on yli 4 metriä, tarvitaan ajoneuvoliikenteelle oma liikennemerkkipylväs (VNa 30 §).

Kuva 2.2 Liikennemerkkin sijoitus, kun seinässä on näkyvyyttä häiritseviä esteitä.

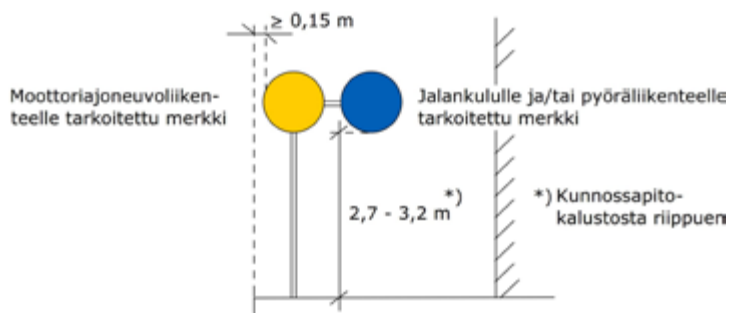

Kuva 2.3 Liikennemerkkin sijoitus, kun katuun liittyy yli 3,5 metrin levyinen jalkakäytävä ja/tai pyörätie, joka ei rajoitu sivuesteeseen.

Kuva 2.4 Liikennemerkkin sijoitus, kun katuun liittyy kapea jalkakäytävä ja/tai pyörätie, joka ei rajoitu sivuesteeseen.

Selkeyden vuoksi moottoriajoneuvoliikenteelle ja jalankulku- ja pyöräliikenteelle tarkoitettuja liikennemerkkejä ei sijoiteta samaan liikennemerkkin varteen päällekkäin. Poikkeuksellisesti voidaan moottoriajoneuvoliikenteelle ja jalankulku- ja pyöräliikenteelle tarkoitettuja liikennemerkkejä sijoittaa samaan varteen rinnakkain kuvan 2.5 mukaisesti. Kadun pituussuunnassa liikennemerkkit on taajamassa sijoitettava niin, että ne ovat riittävän ajoissa havaittavissa eivätkä ne saa peittää toisiaan.

Kuva 2.5 Jalankululle ja pyöräliikenteelle sekä moottoriajoneuvoliikenteelle tarkoitetut liikennemerkkit voidaan poikkeuksellisesti sijoittaa samaan varteen rinnakkain.

Ajoradan yläpuoliset merkit on pyrittävä sijoittamaan vähintään 5,0 metrin korkeuteen, jolloin huomattava osa käytännössä esiintyvistä ylikorkeista erikoiskuljetuksista pystyy kulkemaan merkkien ali. Alle 4,6 metrin alikulkukorkeutta ei tule käyttää. Erikseen määrätyillä ylikorkeiden erikoiskuljetusten reiteillä merkkien alareunan tulee olla vähintään 20 cm korkeammalla kuin reitille määritelty vapaa alikulkukorkeus.

3 Suojateiden merkitseminen

3.1 Sääntömerkki E1 Suojatie

Merkillä osoitetaan paikka, jossa on noudatettava suojatietä koskevia liikennesääntöjä. Merkki voidaan sijoittaa ajoradan oikealle puolelle, yläpuolelle, ajoradalla olevalle korokkeelle tai ajoradan vasemmalle puolelle. Jollei tiemerkinäällä L3 muuta osoiteta, osoittaa merkin paikka ajosuunnassa suojatien etureunan. /Liite 3.5/

Merkkiä käytetään joko yhdessä suojatien tiemerkinäällä L3 kanssa tai yksin. Merkkiä käytetään aina, jos suojatien yhteydessä on merkillä B7 osoitettu pyöräilijän tienylytyspaikka. Samassa pylväässä merkki E1 sijoitetaan merkin B7 yläpuolelle. Milloin tien nopeusrajoitus on yli 50 kilometriä tunnissa, suojatie tulee varustaa liikennevaloin. Jos suojatie osoitetaan sekä tiemerkinäällä että liikennemerkein, ainakin yksi merkki sijoitetaan suojatiemerkinäällä L3 kohdalle tai enintään 2,0 metriä ennen suojatien tai sen yhteydessä olevan pyörätien jatkeen tiemerkinäällä L4 etureunaa. Ajoradan ulkopuolelle sijoitetun merkin lähimmän reunan etäisyys ajoradan reunasta saa olla enintään 2,0 metriä. Mikäli näkemät ovat suojatien kohdalla erittäin hyvät, merkki voidaan poikkeuksellisesti sijoittaa sivusuunnassa kauemmaksikin, kuitenkin enintään 4,0 metrin etäisyydelle ajoradan reunasta. Mikäli tulosuunnassa on kaksi tai useampia ajokaistoja, merkki on sijoitettava tulosuunnan tai ajoradan molemmille puolille tai ajoradan yläpuolelle. Merkin tulee näkyä tien kumpaankin suuntaan. Myös merkin peilikuvaa voidaan käyttää. /VNa 36 §/

3.2 Merkin E1 koko

Merkin E1 koko on yleensä 600 x 600 mm. Pienikokoista (400 x 400 mm) merkkiä voidaan poikkeuksellisesti käyttää sellaisessa taajaman osassa, jossa nopeusrajoitus on alle 40 km/h seuraavissa tapauksissa:

- Asuntoalueiden tonttikaduille 30 km/h merkityt suojatiet.
- Pientaloalueiden kokoojakaduille merkityt suojatiet, jos ajoradan leveys on enintään 7 metriä.
- Erityisistä kaupunkikuvallisista syistä.

Vaikka mainitut edellytykset olisivatkin voimassa, pienikokoisia merkkejä E1 ei yleensä käytetä seuraavissa tapauksissa:

- Ilman liikennevaloja olevat suojatiet siellä, missä on kaksi tai useampia ajokaistoja suuntaansa.
- Suojatiet, jotka sijaitsevat muualla kuin risteyksen yhteydessä.
- Yksinään paikassa, jossa erillinen jalkakäytävä ylittää kadun.

3.3 Merkin E1 kaksipuolisuus ja kuvio

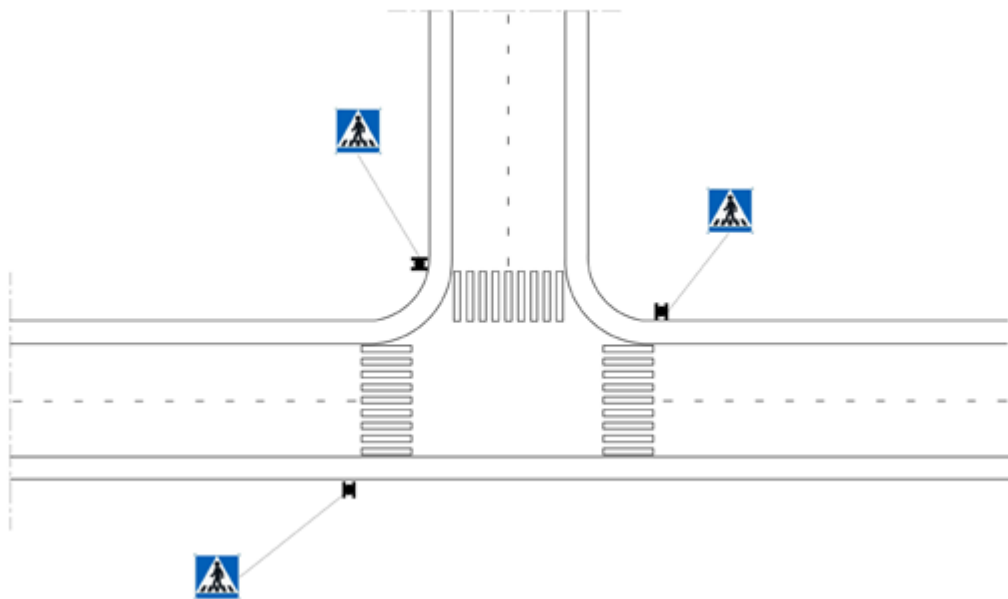
Merkin E1 tulee näkyä tien kumpaankin suuntaan.

Liikennevalopylvääseen opastimen alapuolelle tai vastaavalla tavalla muuhun pylvääseen kiinnitetyn kaksipuolisen merkin ei voida katsoa näkyvän tien molempiin suuntiin. Näissä tapauksissa on pylvään kummallekin puolelle kiinnitettävä yksipuolinen merkki.

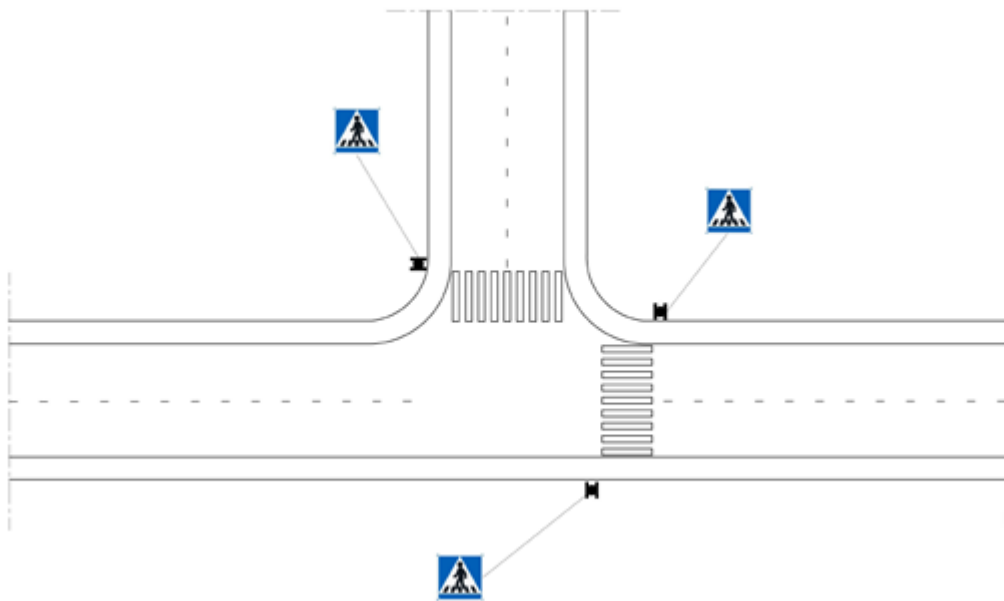
Merkissä E1 olevan jalankulkijan kulkusuunta on aina suojatielle päin. Ajoradalla olevalle korokkeelle sijoitetussa merkissä suunnan tulee normaalitapauksissa olla autoliikenteen tulosuunnalta katsoen oikealle.

3.4 Merkkien E1 lukumäärä ja sijoittelu

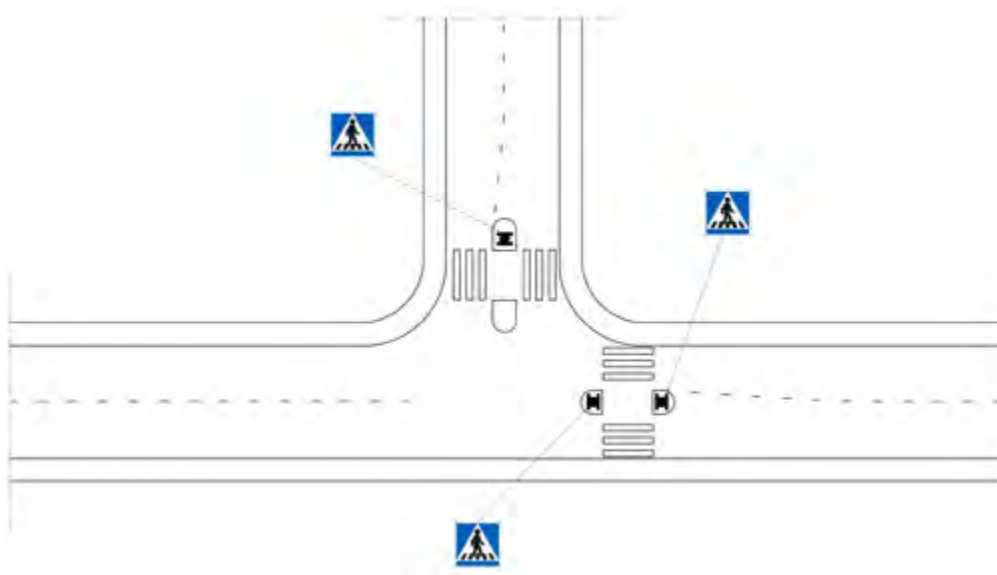
Tieliikennelain mukaan suojatie on mahdollista osoittaa joko liikennemerkkein tai tie-merkinnöin. Talviolosuhteita, päällystystöitä yms. tilanteita ajatellen suojatiet merkitään yleensä myös liikennemerkkein jäljempänä esitettävällä tavalla. Kuvissa 3.1–3.11 on esitetty merkin E1 suositeltavia käyttötapoja.

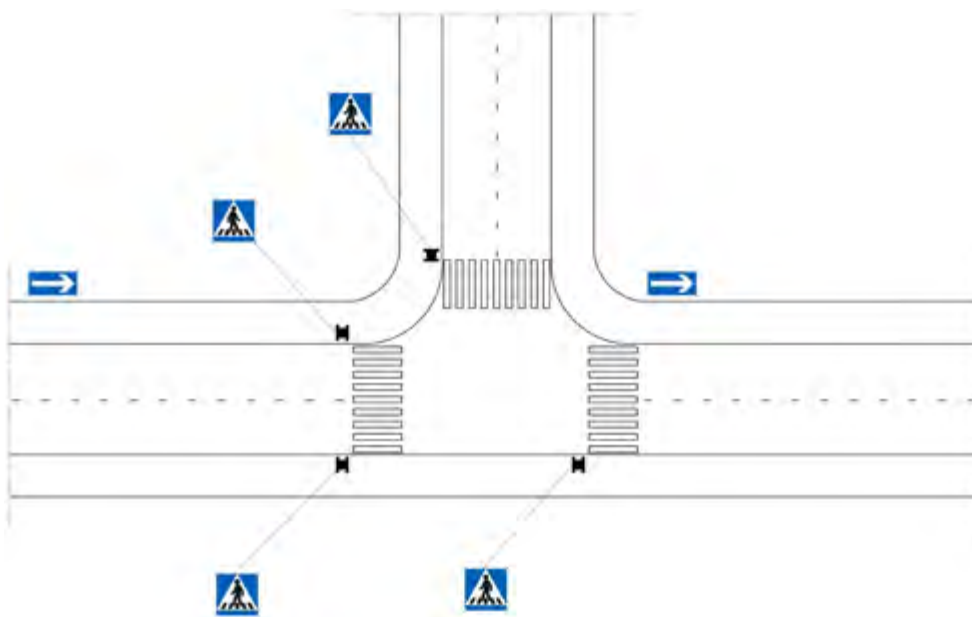
Kuva 3.1 Merkin E1 sijoittaminen T-risteykseen, jossa on alle kahden metrin levyiset jalkakäytävät.

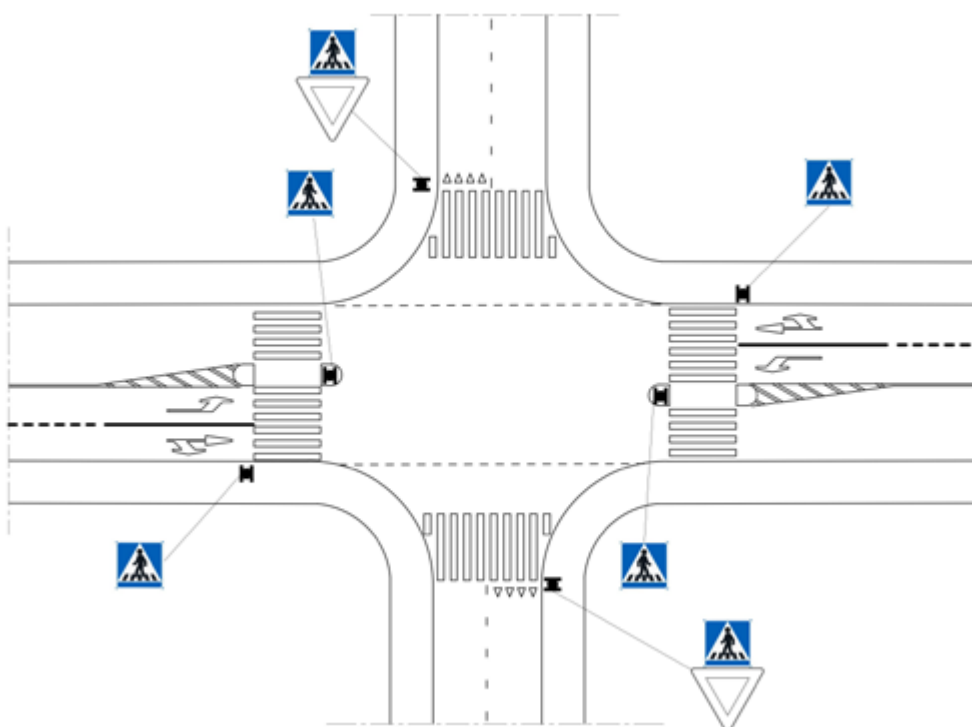
Kuva 3.2 Merkin E1 sijoittaminen T-risteykseen, jossa pääsuunnalla on yksi suojatie.

Kuva 3.3 Merkin E1 sijoittaminen T-risteykseen, jossa pää- ja sivusuunnalla on koroke.

Kuva 3.4 Merkin E1 sijoittaminen yksisuuntaisen kadun risteykseen.

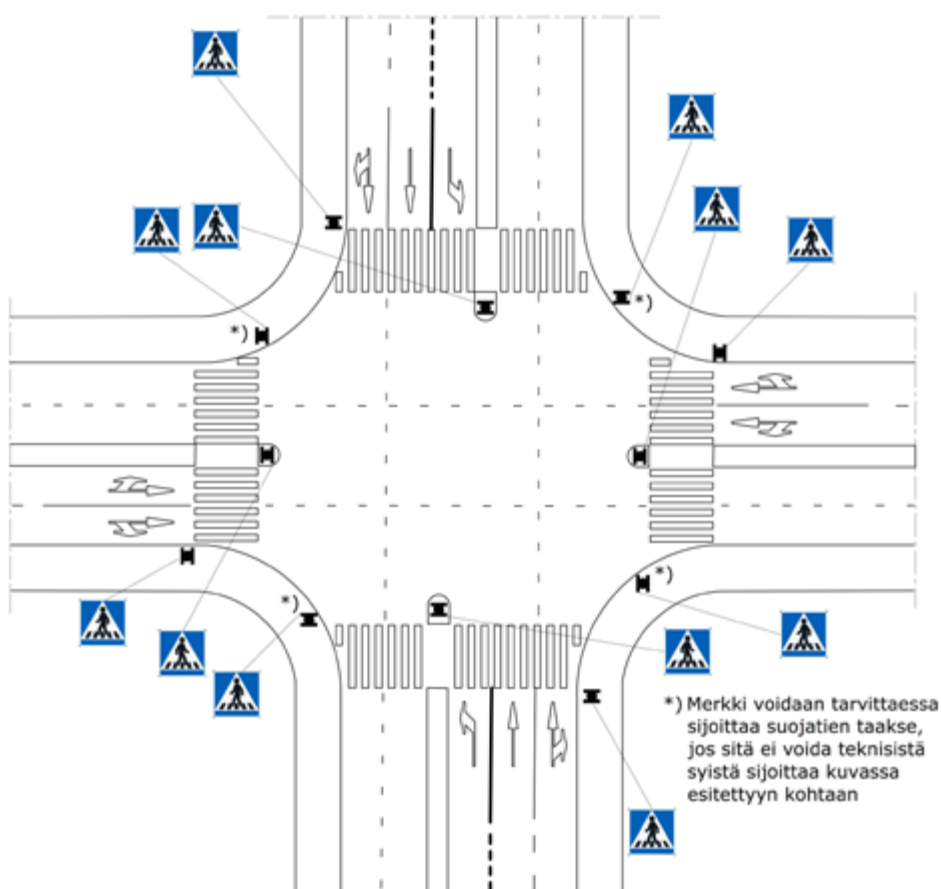

Kuva 3.5 Merkin E1 sijoittaminen risteykseen, jossa pääsuunnalla on 2+1 kaistaa ja koroke. Tällaisessa tilanteessa, missä suojatiellä on keskikorokkeella yksi liikennemerkkipylväs, niin merkin molemmilla puolilla henkilön kulkusuunnan tulee olla oikealle.

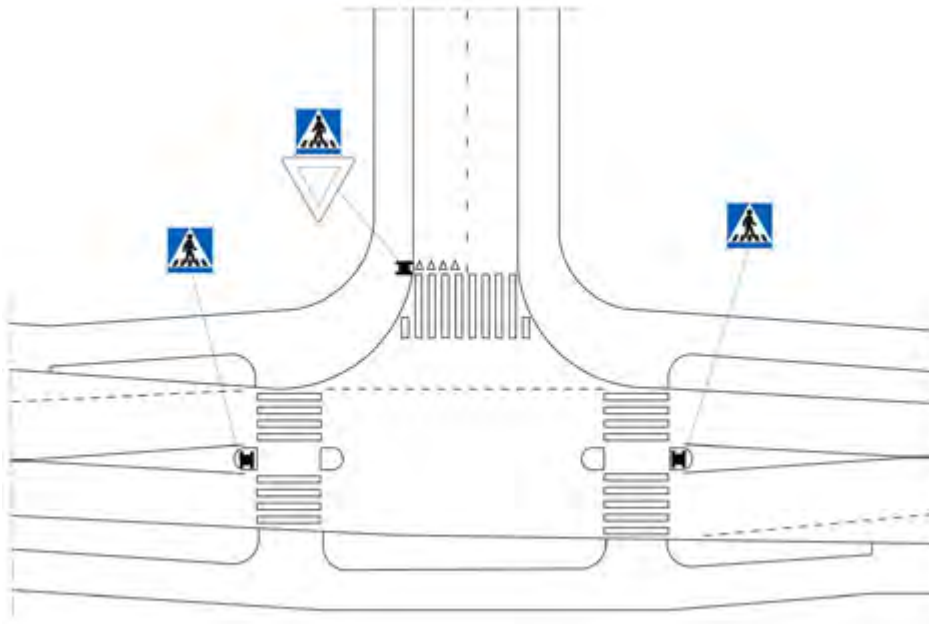
Säännökset sallivat merkin E1 sijoittamisen ”suojatien kohdalle” eli ajosuunnassa katsoen jopa sen takareunaan. Tällaisesta sijoitustavasta voi esimerkiksi talviolosuhteissa aiheutua epäselvyyttä pysäköintiä, pysäyttämistä ja suojatien eteen pysähtyneen ajoneuvon ohittamista koskevien säännösten noudattamisessa. Tästä syystä tulee ajoradan oikealla puolella sijaitseva merkki E1 sijoittaa yleensä suojatien etureunan kohdalle tai enintään kaksi metriä ennen sitä.

Säännösten sanamuodosta seuraa, että risteyksen jälkeen olevan suojatien oikealle puolelle ei ole tarpeen asettaa merkkiä E1, jos suojatien kohdalla on korokkeelle tai ajoradan vasemmalle puolelle sijoitettu merkki E1. Suojatien etureuna on syytä merkitä risteyksen jälkeen seuraavissa tapauksissa:

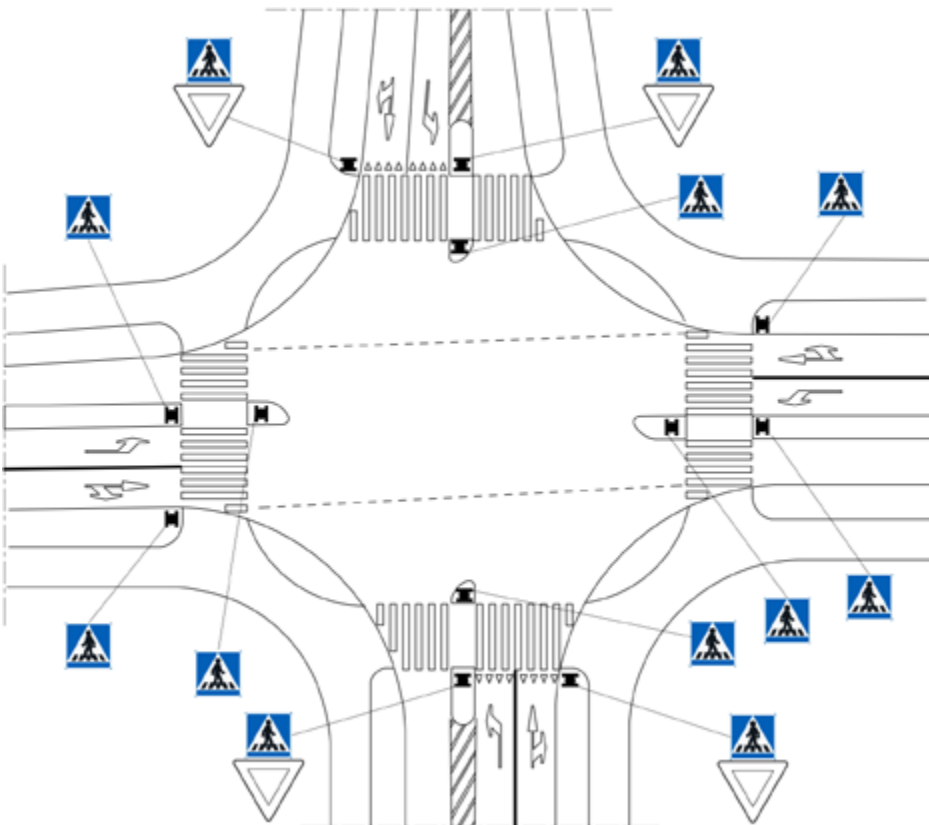
- Kun suojatie on huomattavasti sivussa jalkakäytävän linjasta, ja suojatiellä ei ole koroketta tai suojatien vieressä ei ole erotuskaistaa, joka osoittaisi jalankulkijalle suojatien sijainnin.
- Kun risteyksen yli johtaa kyseiseen suuntaa kaksi tai useampia ajokaistoja (kuva 3.6).
- Kun korokkeella tai ajoradan vasemmalla puolella oleva merkki ei ole riittävän hyvin havaittavissa.

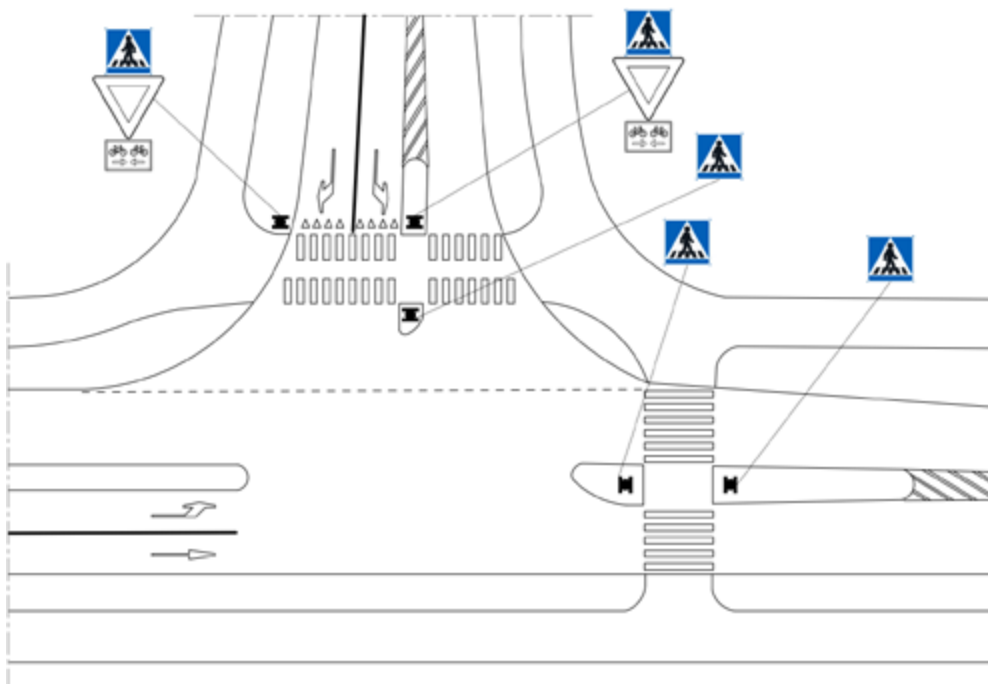
Kuva 3.6 Merkin E1 sijoittaminen monikaistaiseen risteykseen, jossa kaikilla suunnilla on keskikoroke. Huom! Kuvaan ei ole lisätty merkkejä B5, kuten monissa muissa luvun 3 kuvissa.

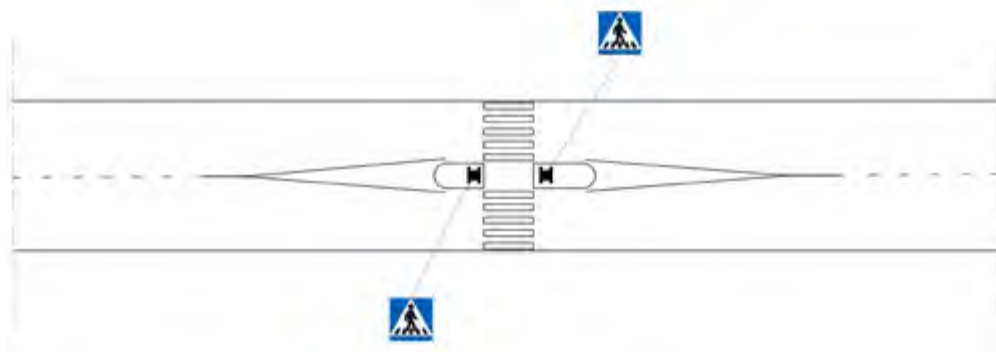
Kuva 3.7 Merkin E1 sijoittaminen risteykseen, jossa pääsuunnalla on 1+1 kaistaa ja koroke

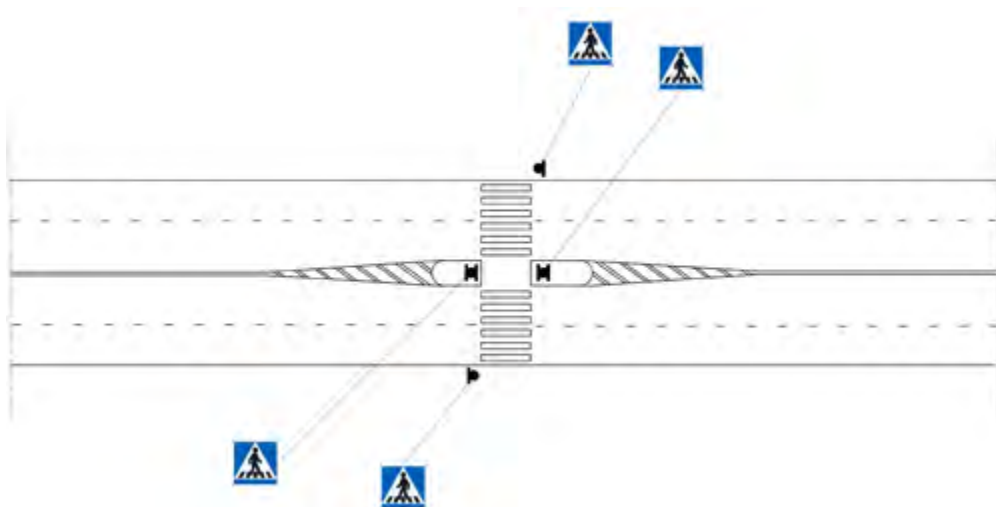
Kuva 3.8 Merkin E1 sijoittaminen risteykseen, jossa kaikilla suunnilla on 2+1 kaistaa ja keski koroke. Kuvaan on keskikorokkeille lisätty toiset merkit, joiden tarpeen voi kaupunkiympäristössä arvioida tapauskohtaisesti (vrt. kuva 3.6, jossa keskikoroilla on vain yhdet merkit).

Kuva 3.9 Merkin E1 sijoittaminen keskikorokkein varustettuun T-risteykseen.

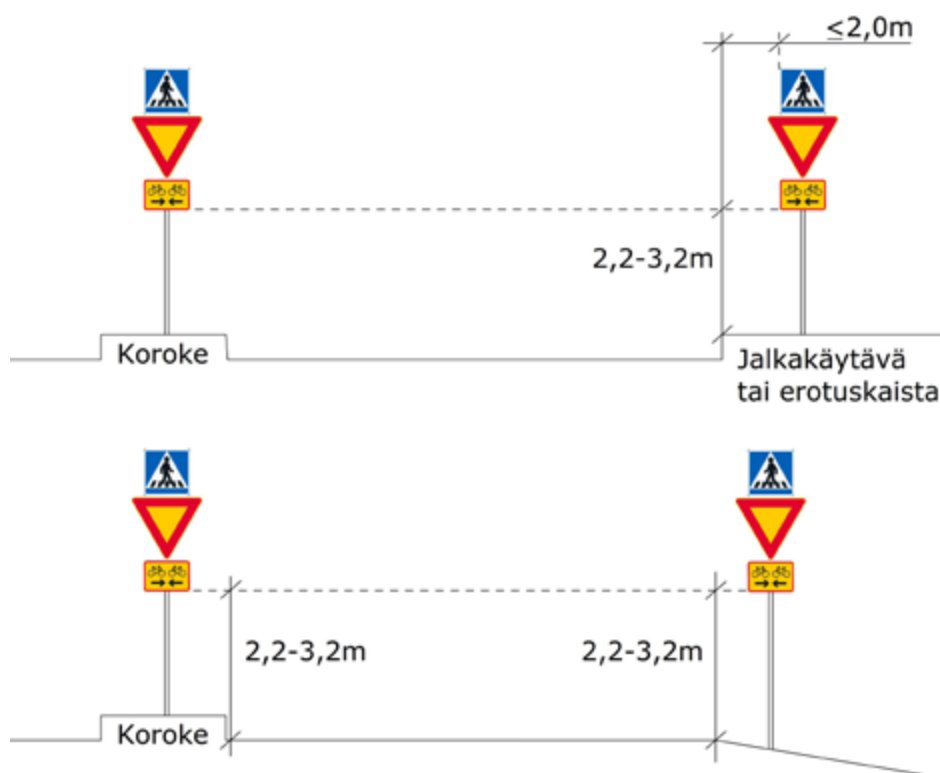
Kuva 3.10 Merkin E1 sijoittaminen risteysten välillä olevalle suojatielle 1+1 -kaistaisella kadulla.

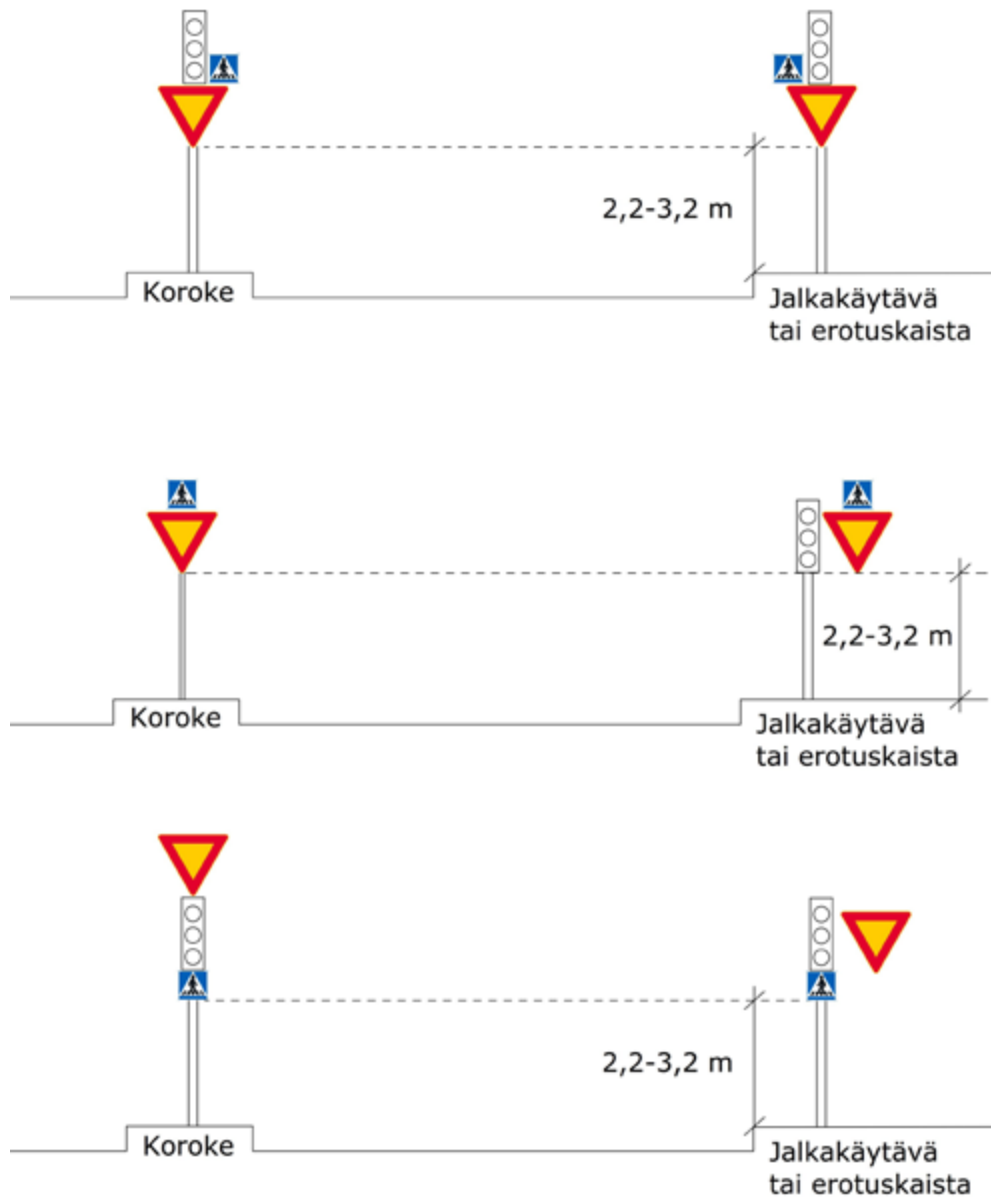
Kuva 3.11 Merkin E1 sijoittaminen risteysten välillä olevalle suojatielle 2+2 -kaistaisella kadulla.

Valtioneuvoston asetuksen tarkoittamia näkemäolosuhteita voidaan pitää erittäin hyvinä, jos sadan metrin matkalla ennen suojatietä ei ajoradalla ole pysäköintiä eikä alle neljän metrin etäisyydellä ajoradan reunasta ole puita, pensaita, mainoksia tai muita näkemäesteitä. Silloin merkki E1 voidaan sijoittaa enintään 4,0 metrin etäisyydelle ajoradan reunasta kahden metrin sijasta.

Kuvissa 3.12 ja 3.13 on esimerkkejä merkkien E1 ja B5 (väistämisvelvollisuus risteyksessä) sijoittamisesta yhteiseen pylvääseen. Yhdenmukaisuuden takia suositellaan merkki E1 sijoitettavaksi merkin B5 (tai muun samaan pylvääseen sijoitetun merkin) yläpuolelle. Liikennevalopylväässä voidaan merkki E1 sijoittaa valo-opastimen alapuolelle ja toinen samaan pylvääseen sijoitettava merkki sen yläpuolelle valo-opastimen viereen. Merkkiyhdistelmä on asetettava ajosuunnassa suojatien etureunan kohdalle tai enintään kaksi metriä ennen sitä.

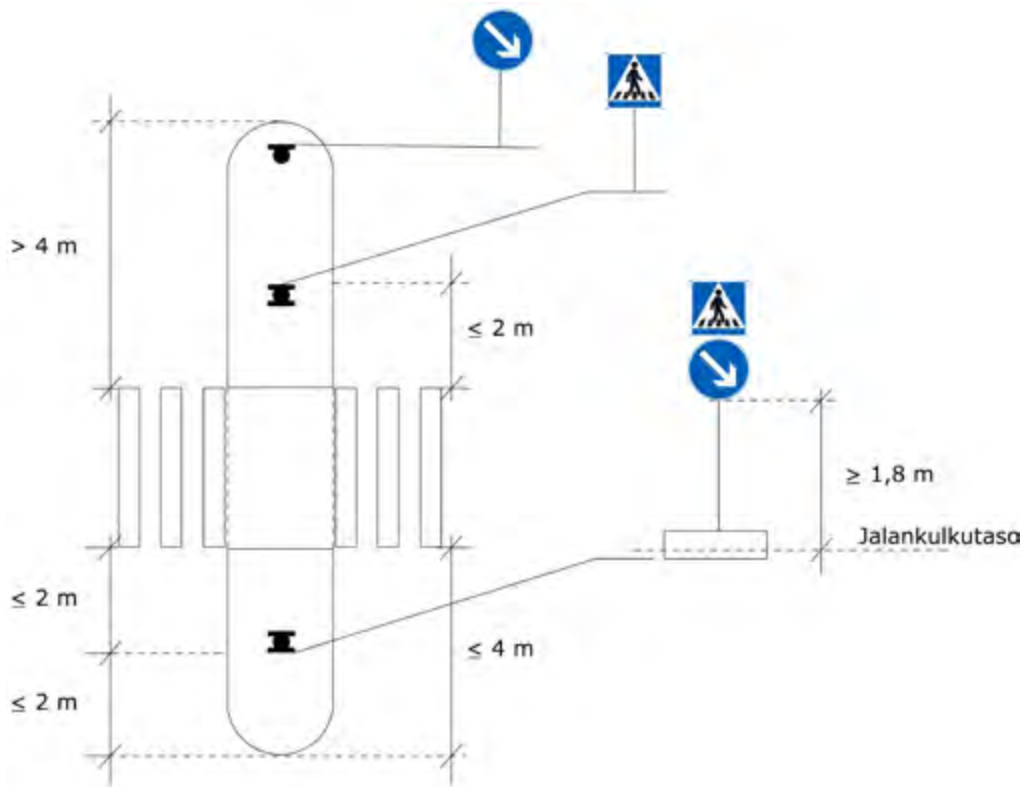

Kuva 3.12 Merkkien E1 ja B5 sijoitus yhteiseen pylvääseen.

Kuva 3.13 Merkkien E1 ja B5 sijoitus liikennevalopylvääseen.

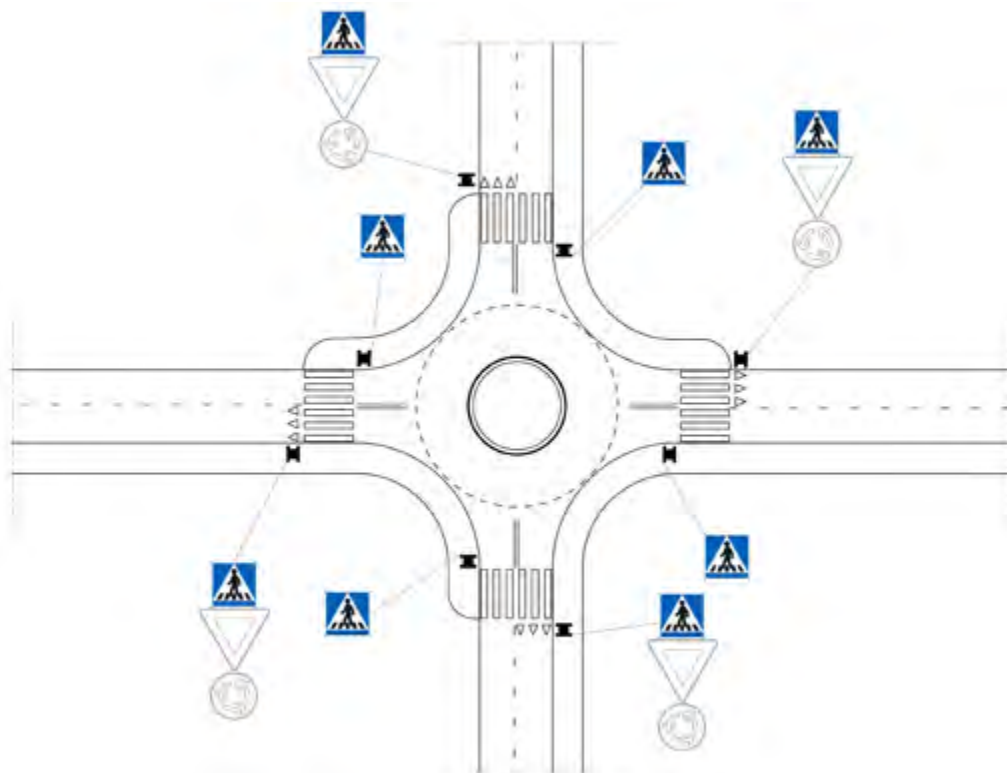
Liikenteenjakaja (merkit D3) ja merkki E1 voidaan sijoittaa korokkeella samaan pylvääseen. Liikenteenjakaja sijoitetaan alimmaiseksi. Merkin alareunan korkeuden ja jalankulkutasosta tulee olla vähintään 1,8 metriä, jolloin merkkiyhdistelmä ei vaikeuta jalankulkijan havaitsemista suojatiellä. Kuvassa 3.14 on esimerkki liikenteenjakajan ja merkin E1 sijoittamisesta korokkeelle.

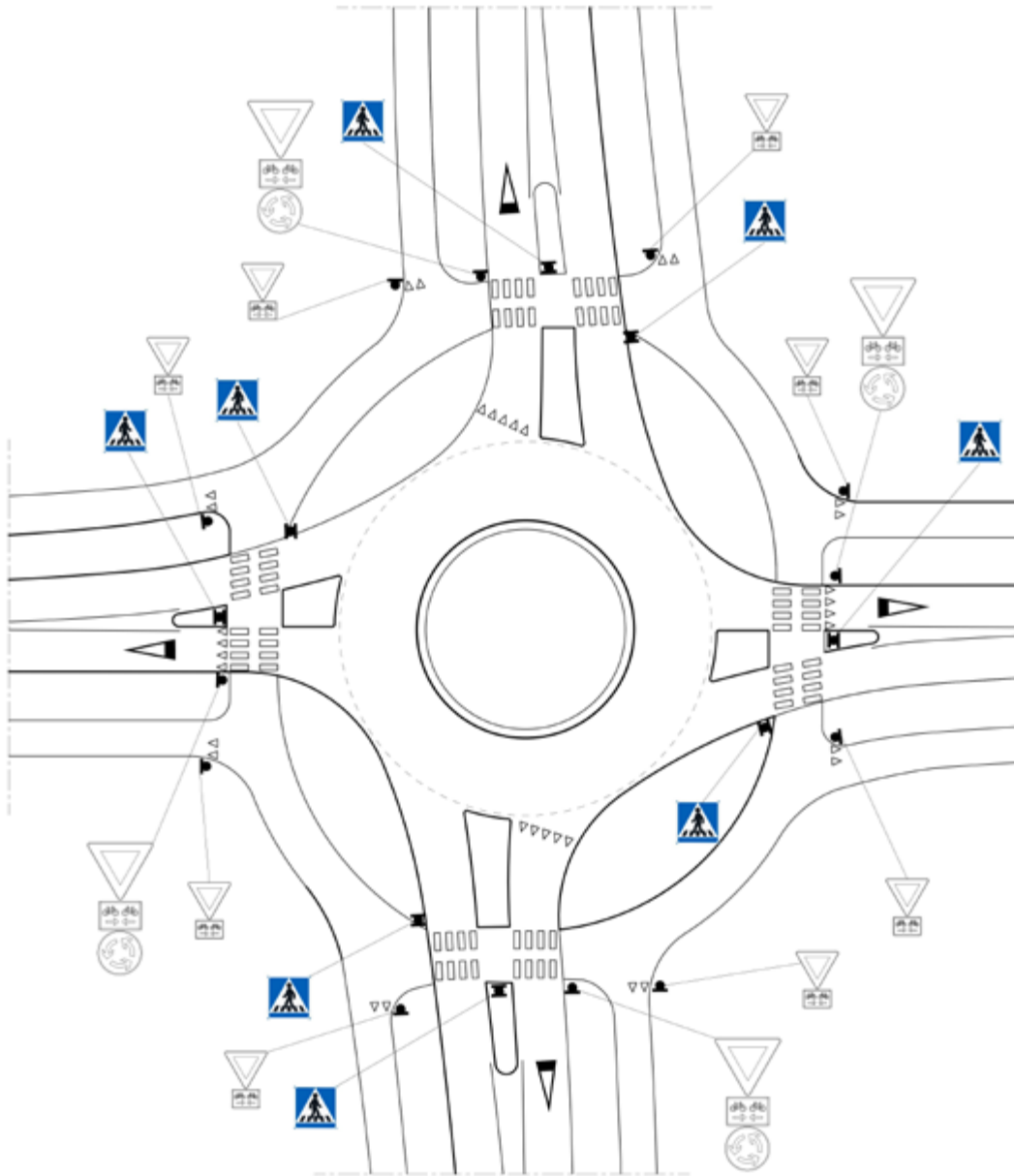
Kuva 3.14 Merkin E1 sijoittaminen korokkeelle.

3.5 Suojateiden merkitseminen liikenneympyrässä

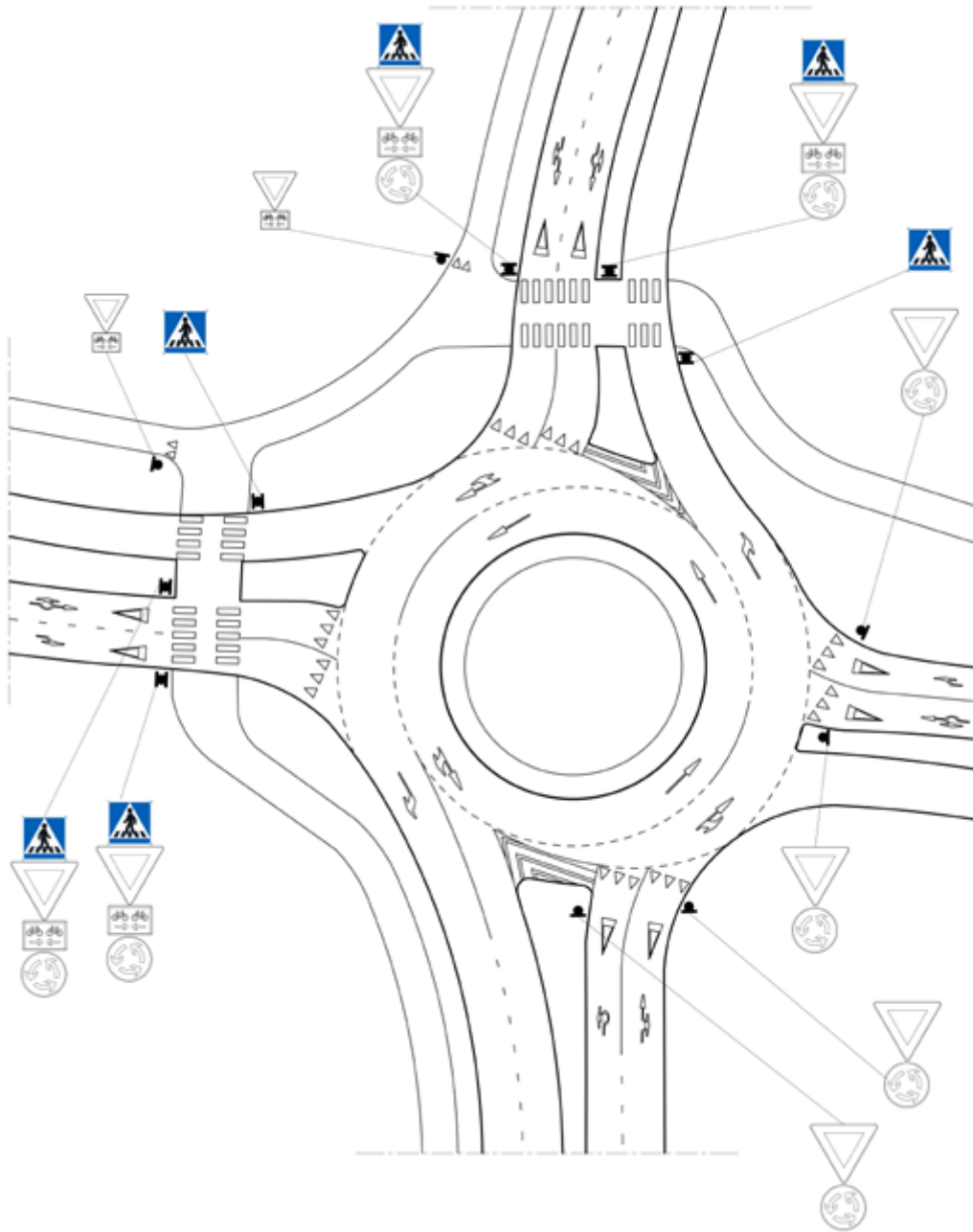
Liikenneympyrän (kiertoliittymän) suojatiet osoitetaan aina merkillä E1. Tulosuunnassa merkki E1 sijoitetaan keskikorokkeelle tai sen puuttuessa ajoradan oikeaan reunaan. Mikäli tulosuunnassa on kaksi ajokaistaa, sijoitetaan merkki E1 tulosuunnan molemmille puolille. Poistumissuunnassa merkki E1 sijoitetaan ajoradan oikealle puolelle suojatien etureunan kohdalle. Liikenneympyrässä voidaan poikkeuksellisesti käyttää kolmea merkkiä samassa varressa. Kuvissa 3.15–3.17 on esitetty merkin E1 suositeltavia käyttötapoja liikenneympyrässä.

Kuva 3.15 Merkin E1 sijoittaminen pieneen liikenneympyrään, jossa liittymähaaroilla ei ole korkeita.

Kuva 3.16 Merkin E1 sijoittaminen yksi ajokaistaiseen liikenneympyrään, jossa liittymähaaroilla on korokkeet ja kaikki pyörätiet ovat kaksisuuntaisia.

Kuva 3.17 Merkin E1 sijoittaminen liikenneympyrään, jossa tulosuunnalla on kaksi ajokaistaa.

4 Jalkakäytävien ja pyöräteiden merkitseminen

4.1 Määräysmerkit D4–D7 ja D9

Määräysmerkki D4 Jalkakäytävä

Laissa jalkakäytävällä tarkoitetaan jalankulkijoille tarkoitettua ajoradasta rakenteellisesti erotettua tai erillistä tien osaa taikka erillistä tietä. /TLL 2 §/

Merkillä D4 osoitetaan jalkakäytävä, jota jalankulkijan on käytettävä kulkiessaan asianomaiseen suuntaan. /TLL, liite 3.4/

Merkillä osoitetaan erillinen jalkakäytävä. Merkkiä käytetään myös ajoradasta korotetuin reunakivin erotetulla jalkakäytävällä, kun merkillä D5-D7 osoitettu pyörätie tai jalkakäytävä muuttuu jalkakäytäväksi. Muuten merkkiä voidaan käyttää selventämään tien käyttötarkoitusta. /VNa 35 §/

Merkki sijoitetaan jalkakäytävän oikealle puolelle tai yläpuolelle. Poikkeuksellisesti merkki voidaan sijoittaa yksinomaan jalkakäytävän vasemmalle puolelle. /TLL, liite 3.4/

Alle 12-vuotias saa ajaa polkupyörää jalkakäytävällä, jollei siitä aiheudu huomattavaa haittaa jalankululle. /TLL 18 § 4 mom/

Jalankulkijoita koskevia säännöksiä sovelletaan myös suksilla, luistimilla tai vastaavilla välineillä liikkuvaan ja potkukelkan, lastenvaunujen, leikkiajoneuvon, pyörätuolin, jalankulkua avustavan tai korvaavan liikkumisvälineen tai vastaavan laitteen käyttäjään taikka polkupyörän tai mopon taluttajaan. /TLL 2 §/

Sellaista itsestään tasapainottuvaa kevyttä sähköajoneuvoa, joka pysyy tasapainossa myös silloin, kun ajoneuvo ei liiku tai siinä ei ole kuljettajaa, saa kuljettaa myös jalkakäytävällä. Tällöin kuljettajan on annettava jalankulkijalle esteetön kulku. /TLL 52 § 2 mom/

Määräysmerkki D5 Pyörätie

Laissa pyörätiellä tarkoitetaan polkupyöräliikenteelle tarkoitettua, liikennemerkillä osoitettua, ajoradasta rakenteellisesti erotettua tai erillistä tien osaa taikka erillistä tietä. /TLL 2 §/

Merkillä D5 osoitetaan pyörätie, jota polkupyöräilijän on käytettävä ajaessaan asianomaiseen suuntaan. Mopolla ajo pyörätiellä on sallittu, jos se osoitetaan tekstilisellä lisäkilvellä ”Sallittu mopoille”. /TLL, liite 3.4/

Merkki D5 sijoitetaan pyörätien oikealle puolelle tai yläpuolelle. Poikkeuksellisesti merkki voidaan sijoittaa yksinomaan pyörätien vasemmalle puolelle. /TLL, liite 3.4/

Pyörätie on yksisuuntainen, jos lisäkilvellä ei muuta osoiteta. Yksisuuntainen pyörätie merkitään merkillä D5 vain ajosuuntaan. Yksisuuntaisella pyörätiellä käytetään tiemerkinä pyöräilijätunnusta (M8) ja tarvittaessa kulkusuuntaa osoittavia nuolia (M1). Pyöräilijätunnus merkitään kulkusuuntaan. Tiemerkinä käytetään aina linjaosuuksien alussa ja ne toistetaan tarvittaessa. Tiemerkinä käytetään myös pyörätiellä risteyksen molemmiin puoliin pyörätien ja muun tien risteyksessä. Yksisuuntaisen pyörätien vastakkaisessa suunnassa voidaan käyttää pienikokoista merkkiä C17 (kielletty ajosuunta), jos on tarpeen selvittää, että kyseessä on yksisuuntainen pyörätie eikä merkin käyttö voi aiheuttaa väärinkäsityksiä.

Kaksisuuntainen pyörätie osoitetaan lisäkilvellä H23.2 tai H9.1. Jos kaksisuuntainen pyörätie on vain tien vasemmalla puolella ja ajoradan oikealla puolella olevan pientareen tai ajoradan oikean reunan käyttö on kulkureitin tai muun vastaavan syyn vuoksi turvallisempaa, polkupyöräilijä saa käyttää piennarta tai ajoradan oikeaa reunaa. Pyörätiellä ajettaessa on noudatettava, mitä tieliikennelaissa säädetään ajoradalla ajamisesta. /TLL, liite 3.4/

Lisäkilpeä H23.2 käytetään merkkien D5—D7 yhteydessä. /TLL, Liite 3.8/

H23.2

H9.1

Kaksisuuntainen pyörätie merkitään kumpaankin päähän sijoitetulla merkillä D5 ja lisäkilvellä H23.2 (kaksisuuntainen pyörätie) tai pohjaväritään sinisellä lisäkilvellä H9.1 (vaikutusalue molempiin suuntiin) sekä yleensä myös pyöräilijää osoittavilla tunnuksilla.

silla. Pyöräilijätunnus (M8) merkitään molempiin kulkusuuntiin. Lisäksi kaksisuuntaisella pyörätiellä voidaan käyttää ajosuuntaa osoittavaa nuolimerkintää (M1).

Tietä risteävän kaksisuuntaisen pyörätien merkitsemistä käsitellään kohdassa 10.4. Myös kuvassa 4.4 on esitetty esimerkki, jossa pyöräilijä ylittää sivukadun pyörätien jatketta pitkin ja sivukadulta tulijaa varoitetaan kaksisuuntaisesta pyörätiestä.

Jalankulkija saa käyttää pyörätien reunaa, jos jalkakäytävää tai piennarta ei ole tai jos sillä kulkeminen ei käy haitatta päinsä (TLL, 13 §). Pykälä mahdollistaa sen, että ahtaissa kohteissa, joissa ei ole riittävästi tilaa omille pyöräily- ja jalankulkuväylille, voidaan väylä merkitä vain pyörätieksi.

Määräysmerkki D6 Yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä

Merkillä osoitetaan yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä, jota polkupyöräilijän ja jalankulkijan on käytettävä kulkiessaan asianomaiseen suuntaan. Muuten on pyörätiestä ja jalkakäytävästä voimassa, mitä merkeistä D4 ja D5 säädetään. /TLL, liite 3.4/

Yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä on yleensä aina kaksisuuntainen. Kaksisuuntaisuus tulee kuitenkin osoittaa. Kaksisuuntainen yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä merkitään kumpaankin päähän sijoitetulla merkillä D6 ja lisäkilvellä H23.2 (kaksisuuntainen pyörätie) tai pohjaväritään sinisellä lisäkilvellä H9.1 (vaikutusalue molempiin suuntiin). Yksisuuntainen pyöräliikenteen väylä, jolla jalankulkua ei ole eroteltu, merkitään pyörätieksi (merkki D5). Jalankulkijan paikka on tällöin joko väylän oikeassa tai vasemmassa reunassa yhdistetyn väylän tapaan. Jalankulku on aina sallittu molempiin suuntiin.

Määräysmerkit D7.1 ja D7.2 Pyörätie ja jalkakäytävä rinnakkain

D7.1

D7.2

Merkillä osoitetaan rinnakkainen pyörätie ja jalkakäytävä. Merkissä olevat tunnuksot osoittavat pyörätien ja jalkakäytävän keskinäisen sijainnin. Muuten on pyörätiestä ja jalkakäytävästä voimassa, mitä merkeistä D4 ja D5 säädetään. /TLL, liite 3.4/

Jos pyörätie on kaksisuuntainen, tulee myös merkkien D7.1 ja D7.2 yhteydessä käyttää lisäkilpeä H23.2 (kaksisuuntainen pyörätie). Ilman lisäkilpeä on pyöräliikenne merkin osoittamalla pyörätiellä yksisuuntaista merkin osoittamaan suuntaan (ks.

esim. kuva 4.7 b). Ohjeita yksisuuntaisen pyörätien merkitsemiseen on esitetty merkin D5 yhteydessä. Jalankulkijoilla on kuitenkin aina oikeus liikkua molempiin suuntiin.

Rinnakkaisen pyörätien ja jalkakäytävän merkitsemiseen käytetään yleensä merkin D7.1 ja D7.2 lisäksi myös jalankulkija- ja pyöräilijätunnuksia (M7 ja M8). Rinnakkain olevat pyörätie ja jalkakäytävä erotetaan toisistaan vähintään valkoisella reunaviivalla (K6). Tienosia erottavaa viivaa ei katkaista tonttiliittymien kohdalla. Kaksisuuntaisen pyörätien osalla kulkusuunnat on hyvä erottaa toisistaan keskiviivalla (ks. esim. kuva 4.10). Kaksisuuntaisella pyörätiellä voidaan käyttää myös kulkusuuntaa osoittavaa nuolta.

Määräysmerkki D9 Ratsastustie

Merkillä osoitetaan ratsastustie, jota ratsastajan on käytettävä asianomaiseen suuntaan kuljettaessa. Ratsastustietä eivät muut kuin ratsastajat saa käyttää. Ratsastustiellä on noudatettava, mitä tieliikennelaissa säädetään ajoradalla ajamisesta. Yhdistetty ratsastustie ja pyörätie tai jalkakäytävä osoitetaan allekkain sijoitetuilla merkeillä. Rinnakkainen ratsastustie ja pyörätie tai jalkakäytävä osoitetaan rinnakkain sijoitetuilla merkeillä. /TLL, liite 3.4/

4.2 Pyörätien jatke L4

Pyörätien jatke osoitetaan kahdella valkoisella katkoviivalla. Merkintää käytetään osoittamaan pyörätieltä tulevalle polkupyöräilijälle ja mopoilijalle ajoradan ylityspaikka. Merkintää voidaan käyttää myös muissa polkupyöräilijälle ja mopoilijalle tarkoitetuissa ajoradan ylityspaikoissa. Pyörätien jatke merkitään vain, jos väistämismisvelvollisuus ajorataa ylittäviä kohtaan on osoitettu liikennemerkillä B5, B6 tai B7 (väistämismisvelvollisuus risteyksessä, pakollinen pysäyttäminen tai väistämismisvelvollisuus pyöräilijän tienylityspaikassa). Jos pyörätien jatke merkitään suojatiemerkinnän rinnalle tai keskelle, suojatien puoleista katkoviivaa ei tarvitse merkitä. /TLL, Liite 4.2/

Huom! Merkkiä B7 ei saa käyttää, jos pyörätie on sallittu mopoille.

Myös liikennevalo-ohjatuissa ajoradan ylityskohdissa pyörätien jatke merkitään vain, jos väistämismisvelvollisuus ajorataa ylittäviä kohtaan on osoitettu liikennemerkeillä B5, B6 tai B7. Ratkaisut on siis tärkeää toteuttaa niin, että väistämisääntö on selvä myös silloin, kun valot ovat pois toiminnasta.

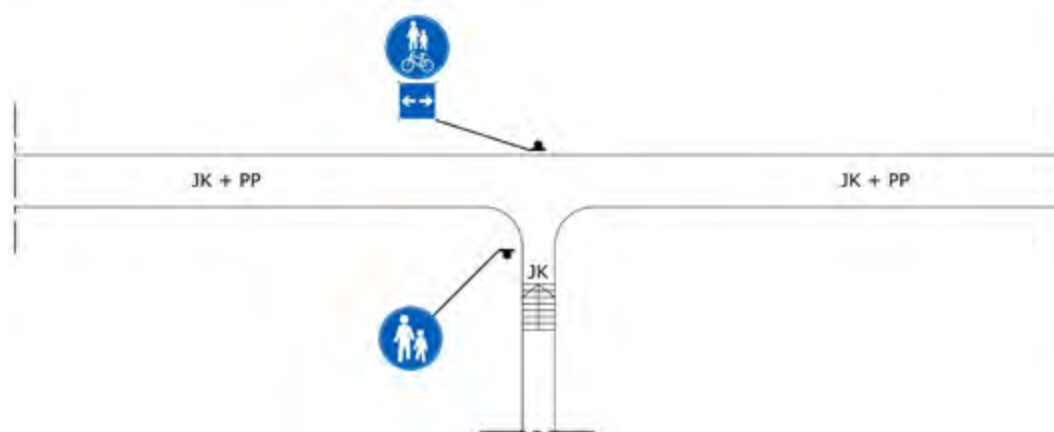
Kuvassa 4.4 on esitetty esimerkki, jossa pääsuunnan rinnakkainen pyörätie ja jalkakäytävä jatkuu sivukadun ylityksen jälkeen yhdistettynä pyörätienä ja jalkakäytävänä. Pyöräilijä ylittää sivukadun pyörätien jatketta pitkin ja sivukadulta tulijaa varoitetaan

pyöräilijästä liikennemerkkin B5 (väistämisvelvollisuus risteyksessä) yhteyteen sijoitettavalla kaksisuuntaista pyörätietä osoittavalla lisäkilvellä (H23.1). Merkin B5 (väistämisvelvollisuus risteyksessä) sijasta voitaisiin käyttää myös merkkiä B6 (pakollinen pysäyttäminen). Myös merkin B6 (pakollinen pysäyttäminen) yhteydessä varoitetaan kaksisuuntaisesta pyörätiestä lisäkilvellä (H23.1).

4.3 Määräysmerkkien D4–D7 sijoittelu ja käytännön esimerkkejä jalkakäytävien ja pyöräteiden merkitsemisestä

Merkit D4–D7 (jalkakäytävä, pyörätie, yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä ja pyörätie ja jalkakäytävä rinnakkain) sijoitetaan merkin tarkoittaman tien tai tienosan oikealle puolelle tai yläpuolelle. Poikkeuksellisesti ne voidaan sijoittaa yksinomaan tien tai tienosan vasemmalle puolelle, jos merkkien sijoittaminen ei voi aiheuttaa väärinkäsitystä.

Ajoradasta korotetuin reunakivin erotettua jalkakäytävää ei yleensä osoiteta liikennemerkillä. Merkin D4 (jalkakäytävä) käyttö on tarpeen, jos yhdistettyjen tai rinnakkaisten pyöräteiden ja jalkakäytävien yhteydessä on osuuksia, jotka on tarkoitettu ainoastaan jalankulkijoille (kuvat 4.1 ja 4.2 a).

Kuva 4.1 Jalkakäytävän sekä yhdistetyn pyörätien ja jalkakäytävän risteyskohta.

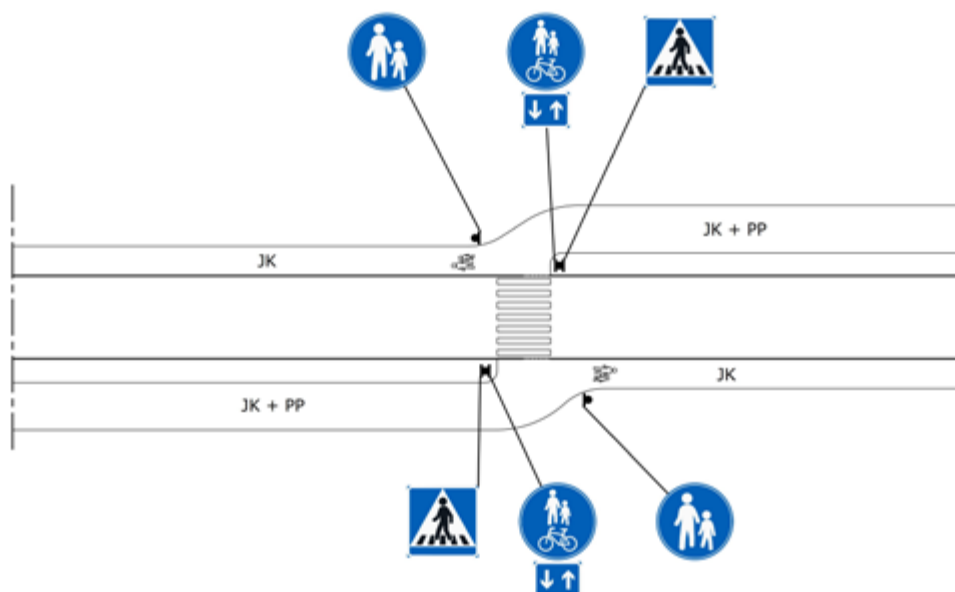
Jalkakäytävä osoitetaan liikennemerkillä ja jalankululle tarkoitettua tienosaa osoittavalla tiemerkinä erityisesti silloin, kun pyörätie päättyy jalkakäytävään. Pyöräliikenteen siirtymistä ajoradalle tuetaan ensisijaisesti rakenteellisilla ratkaisuilla ja vasta toissijaisesti tiemerkinä.

Kuvassa 4.3 on esitetty esimerkki, jossa yksisuuntaiselta pyörätieltä siirrytään pyöräkaistalle. Pyöräliikenne suojataan autoliikenteeltä rakenteella ja siirtyminen väylätyypiltä toiselle toteutetaan suoralla osuudella. Rakenteellinen suojaus tukee pyöräilijän sujuvaa siirtymistä ja on hyvä myös lumisena aikana. Ennen saumakohtaa toteutetaan tarvittavat sivuttaissiirtymät.

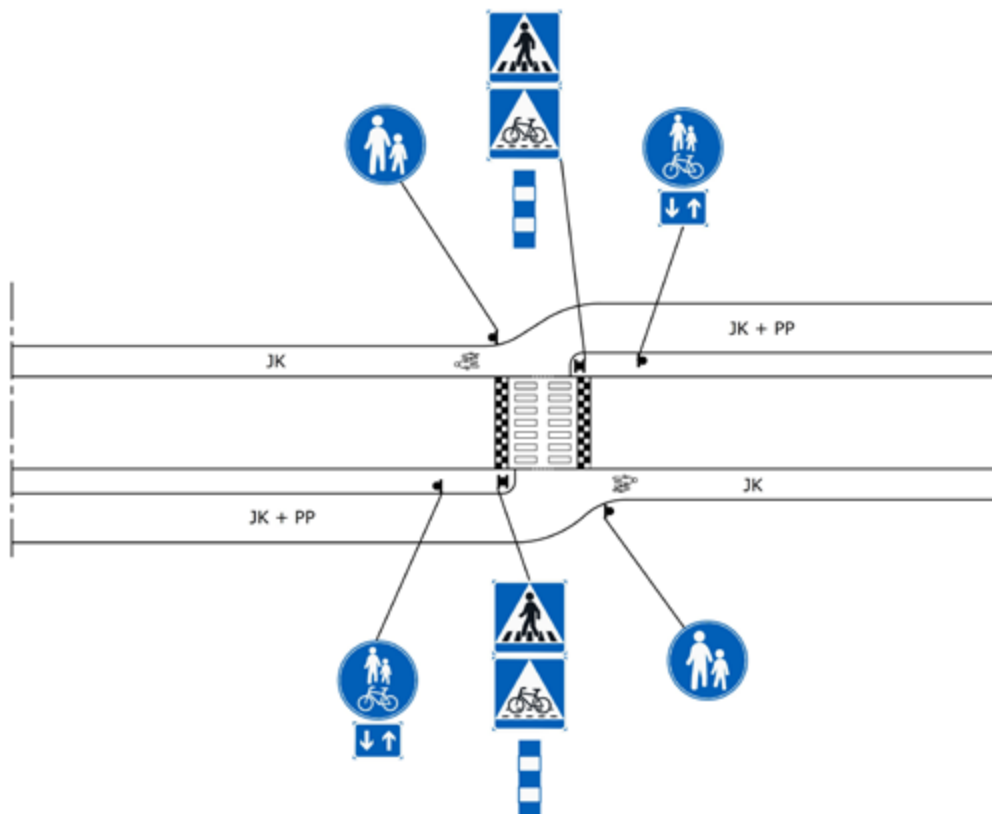
Pyörätien vaihtaessa puolta ja jatkuessa ajoradan toisella puolella on ylityskohta mahdollista merkitä joko suojatienä tai pyörätien jatkeena riippuen siitä, halutaanko pyöräliikenteen olevan ylityskohdassa väistämismuuttuun vai etuajo-oikeutettua risteävään liikenteeseen nähden (kuvat 4.2 a-b). Kuvassa 4.2 a pyöräilijä on väistämismuuttuun ja kuvassa 4.2 b etuajo-oikeutettu risteävään liikenteeseen nähden. Kuvan 4.2 b tapauksessa, jossa pyörätie jatkuu katkeamattomana ajoradan toisella puolella ja ylityspaikka on rakenteellisesti korotettu, voidaan risteävä liikenne osoittaa väistämismuuttuun käyttämällä liikennemerkkiä B7 (väistämismuuttuun pyöräilijän tienylityspaikassa). Sen sijaan merkin B5 (väistämismuuttuun risteyksessä) käyttö ei esimerkin tapauksessa ole sallittua, koska merkkiä B5 voidaan käyttää vain risteyksessä eikä pyörätien puolenvaihto muodosta risteystä.

Kuvassa 4.2 c on esitetty esimerkki pyörätien ja ajoradan risteyskohdasta, jossa risteävä ajoneuvoliikenne on osoitettu väistämismuuttuun merkillä B5 ja lisäkilvillä H23.1 (kaksisuuntainen pyörätie). Jos kuvan tapauksessa risteys olisi korotettu, väistämismuuttuun olisi mahdollista osoittaa myös merkillä B7.

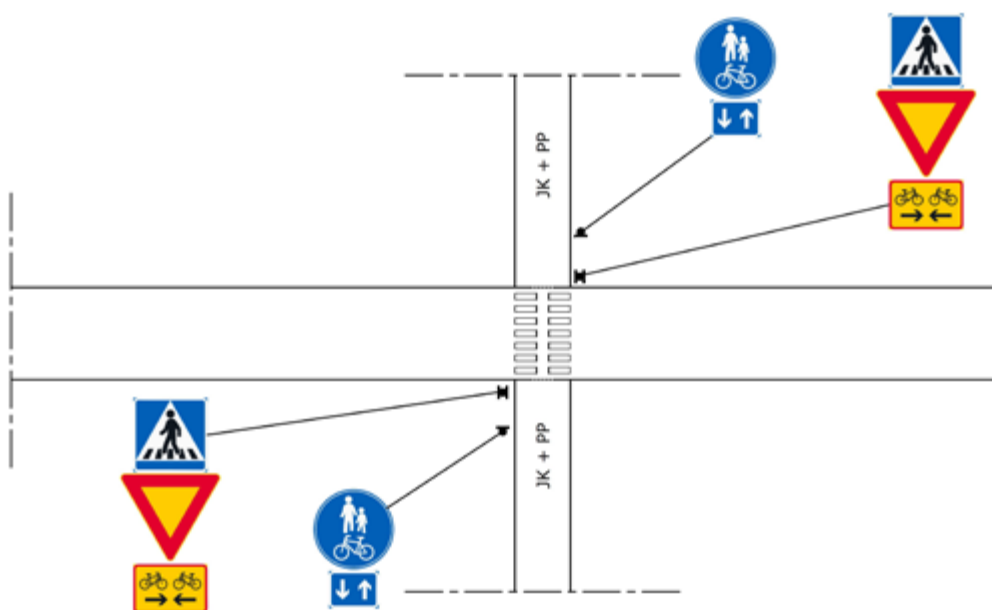
Merkin B7 käytöstä on kerrottu tarkemmin kohdassa 10.1. ja merkkijhdistelmän B5 + H23.1 käytöstä kohdassa 10.4.

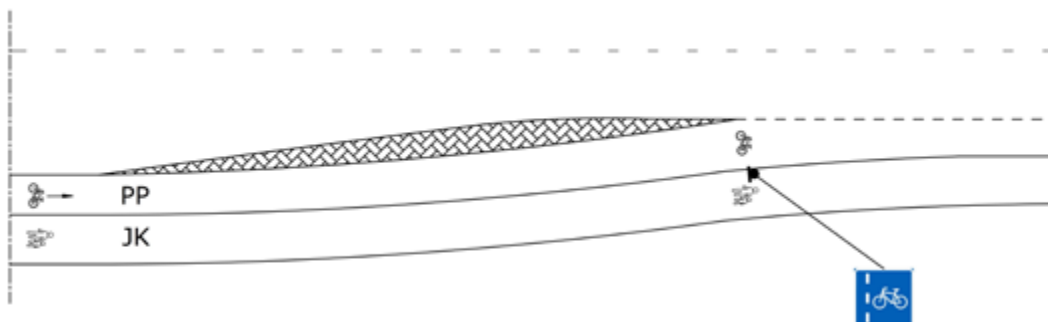
Kuva 4.2a Pyörätie jatkuu ajoradan toisella puolella. Tarvittaessa vastaavanlaisissa tilanteissa on hyvä käyttää myös pyörätien puolenvaihtoa opastavaa reittimerkkiä F50 (tietylle ajoneuvolle tarkoitettu reitti, polkupyörä).

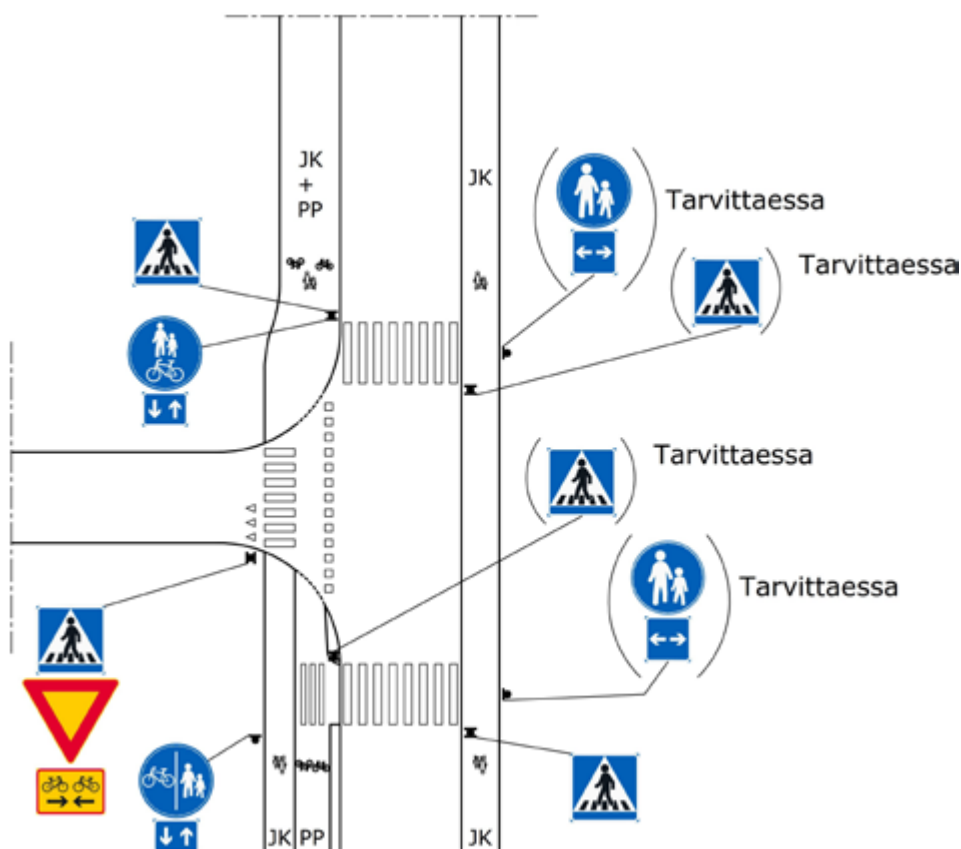
Kuva 4.2b Kadun pinnasta rakenteellisesti korotettu pyörätie jatkuu ajoradan toisella puolella ja ajoradalla ajavan on annettava vapaa kulku ajorataa ylittävälle jalankulkijalle ja pyöräilijälle. Pyöräilijän tienylityspaikan näkyvyyttä voidaan tehostaa käyttämällä samassa pylväässä merkin B7 alapuolella merkkiä I10 (liikennemerkkipylvään tehostamismerkki). Jos nopeusrajoitus on yli 30 km/h, varoitetaan rakenteellisesti korotetusta pyörätiestä merkillä A10 (töyssyjä). Tarvittaessa vastaavanlaisissa tilanteissa on hyvä käyttää myös pyörätien puolenvaihtoa opastavaa reittimerkkiä F50 (tietylle ajoneuvolle tarkoitettu reitti, polkupyörä).

Kuva 4.2c Pyörätien ja ajoradan risteyskohta, jossa risteävä ajoneuvoliikenne on osoitettu väistämisvelvolliseksi pyörätiehen nähden liikennemerkillä B5 (väistämisvelvollisuus risteyksessä) ja lisäkilvellä H23.1 (kaksisuuntainen pyörätie).

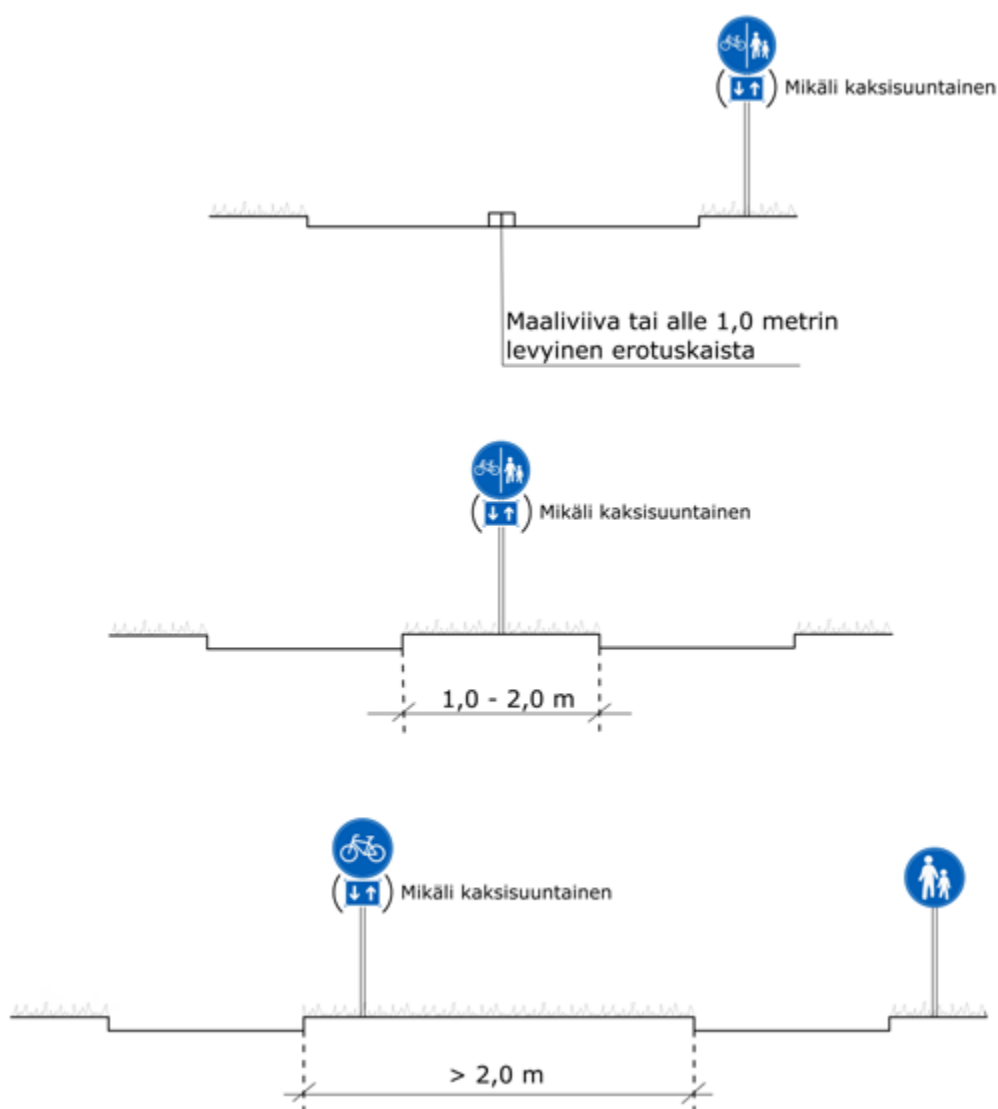
Kuva 4.3 Yksisuuntaiselta pyörätieltä siirtyminen pyöräkaistalle.

Kuva 4.4 Pääsuunnan ylittävän suojatien toisella reunalla on jalkakäytävä, toisella pyörätie ja jalkakäytävä rinnakkain. Sivukadun ylityksen jälkeen väylä jatkuu yhdistettynä pyörätienä ja jalkakäytävänä.

Merkit D6–D7 (yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä ja pyörätie ja jalkakäytävä rinnakkain) sijoitetaan yleensä yhdistetyn tai rinnakkaisen pyörätien ja jalkakäytävän oikealle puolelle. Jos pyörätie ja jalkakäytävä on erotettu ajoradasta vain reunakivellä, voidaan merkit sijoittaa kuitenkin kulkusuunnasta riippumatta pyörätien ja jalkakäytävän tontinpuoleiseen reunaan.

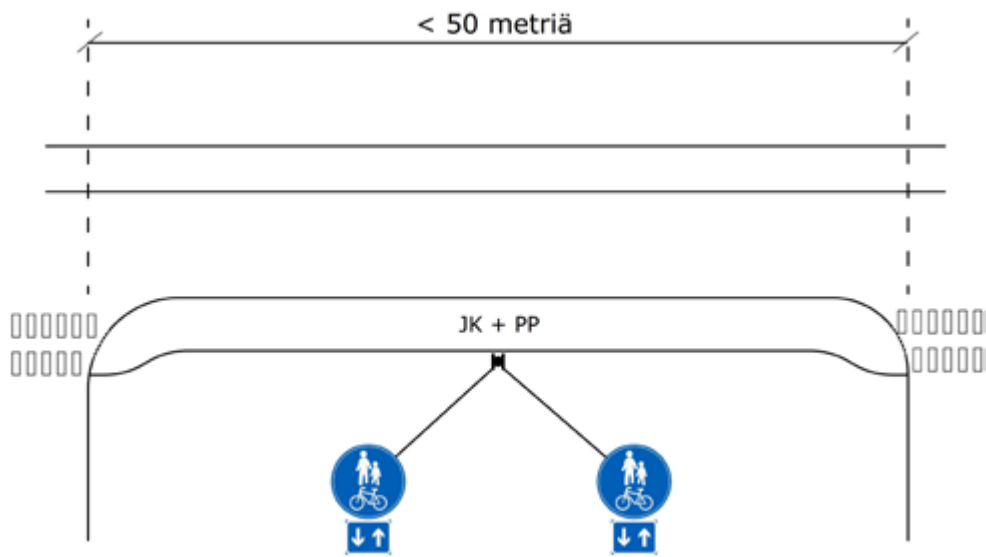
Rinnakkainen pyörätie ja jalkakäytävä on erotettava toisistaan vähintään tiemerkinäällä. Tiemerkinäällä tai erilevyisellä erotuskaistalla toisistaan erotetun rinnakkaisen pyörätien ja jalkakäytävän suositellavat merkitsemistavat on esitetty kuvassa 4.5.

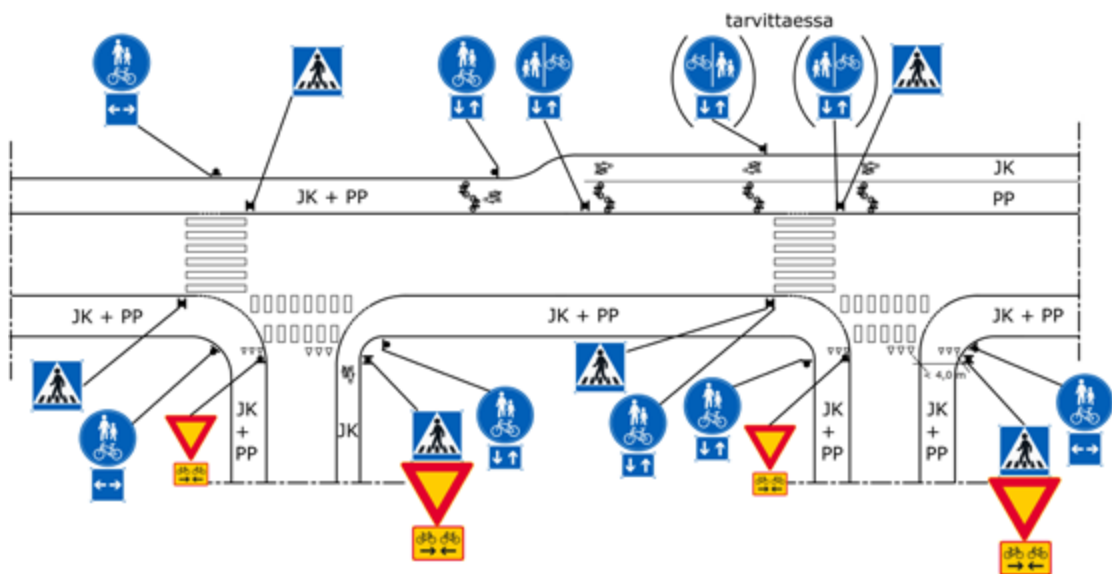
Kuva 4.5 Rinnakkaisen pyörätien ja jalkakäytävän poikkileikkauksen vaikutus liikennemerkkien sijoittamiseen.

Merkit D5–D7 (pyörätie, yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä ja pyörätie ja jalkakäytävä rinnakkain) toistetaan jokaisen kadun ja maantien risteyksen jälkeen ja tarvittaessa muunkin risteyksen jälkeen, jos pyörätien jatkumisesta voi syntyä epäselvyyttä. Merkkiä ei toisteta risteyksen jälkeen, jossa on ylijatkettu jalkakäytävä ja pyörätie. Jos risteysväli on poikkeuksellisen lyhyt (alle 50 m), merkit voidaan toistaa hyvissä näkemäolosuhteissa kuvan 4.6 mukaisesti. T-risteyksissä merkkejä D6–D7 käytetään kuvan 4.7 a mukaisesti.

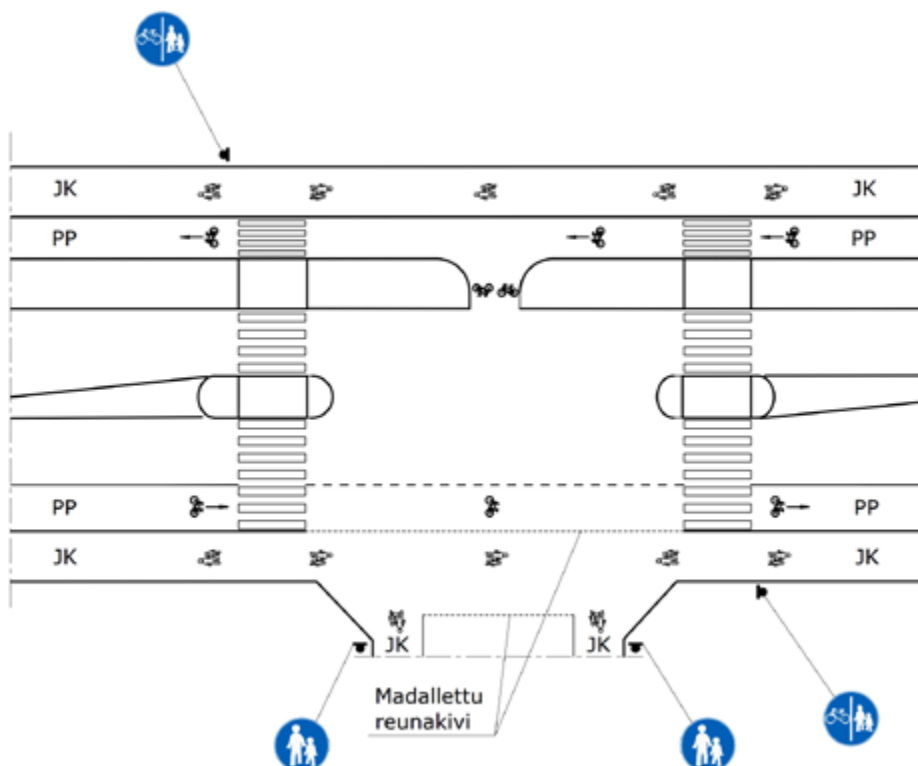
Tonttikadun ja muiden rauhallisten katujen risteyksissä pyörätie ja jalkakäytävä jatketaan yleensä sivusuunnan yli rakenteellisesti. Yli jatkettu jalkakäytävä rauhoittaa liikennettä ja parantaa turvallisuutta (kuva 4.7 b).

Kuva 4.6 Pyörätien ja jalkakäytävän merkitseminen lyhyellä risteysvälillä hyvissä näkemäolosuhteissa.

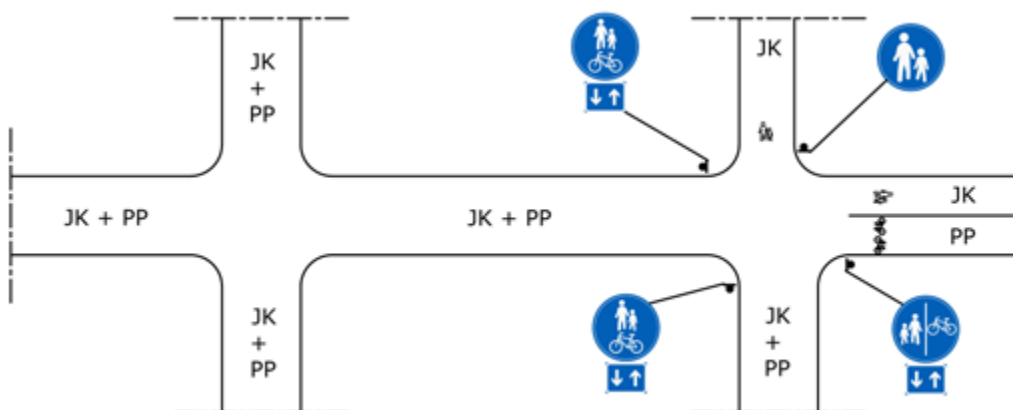

Kuva 4.7a Merkkien D6 ja D7 käyttö T-risteyksessä.

Kuva 4.7b Merkkien D4 ja D7 käyttö T-risteyksessä, jossa molemmin puolin katua on yksisuuntaiset pyörätiet ja sivusuunnassa ylijatkettu rakenne. Pyörätie muutetaan yleensä risteyskohdalla pyöräkaistaksi.

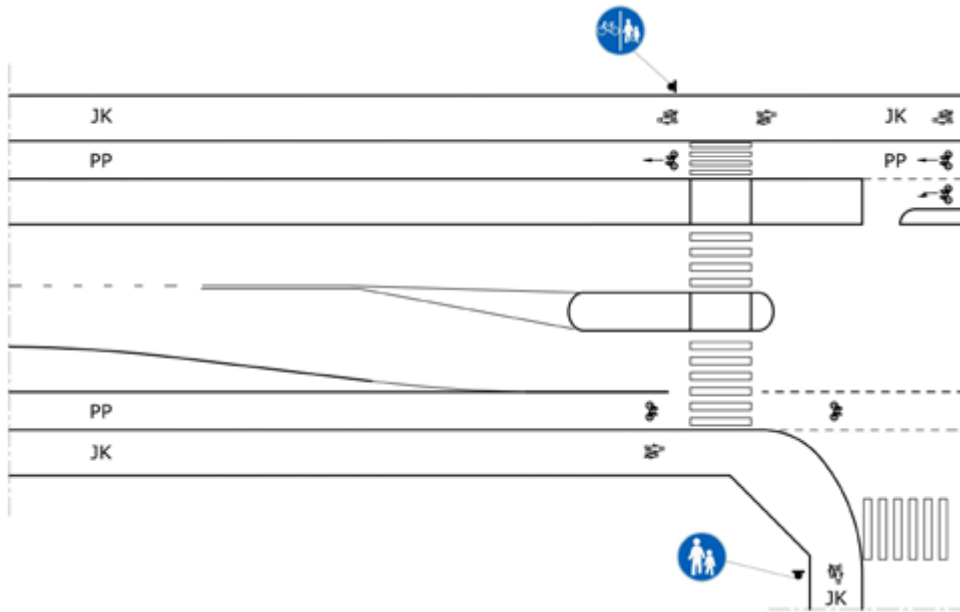
Jos kaksi yhdistettyä pyörätietä ja jalkakäytävää risteää toisiaan muualla kuin ajoradan välittömässä läheisyydessä, ei merkkiä D6 (yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä) tarvitse toistaa. Kuitenkin jos tienkäyttäjän liikennesäännöt muuttuvat risteämiskohdassa, käytetään yleensä merkkejä D4–D7 sekä jalkakäytävää ja pyörätietä osoittavia tiemerkeitä (kuva 4.8).

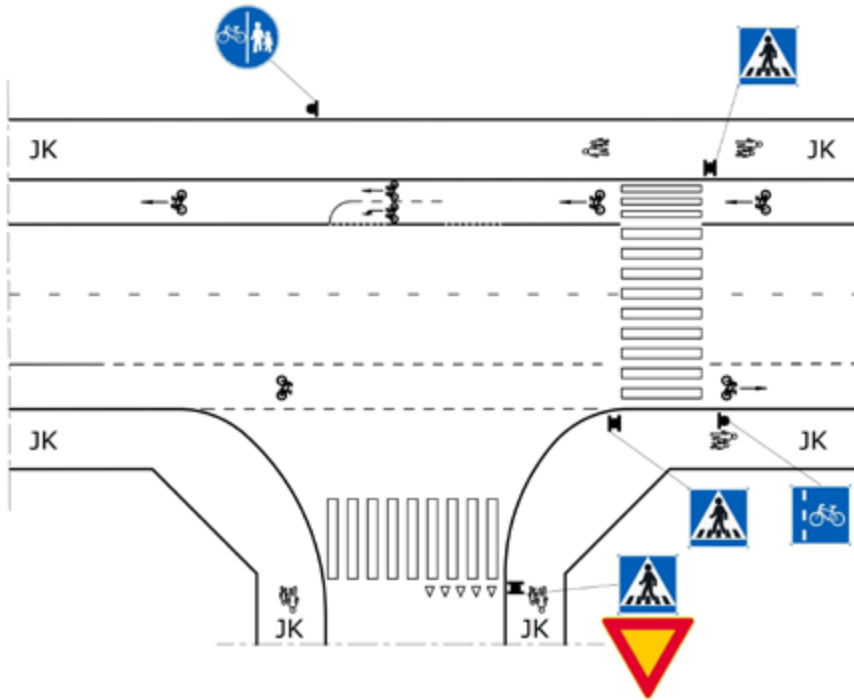
Kuva 4.8 Jalkakäytävien ja pyöräteiden risteysksiä.

Ajorata linjataan yleensä pyörätien viereen, jos sen ylittävällä suojatiellä on keskisaa-reke (kuva 4.9). Myös yksisuuntainen pyörätie voidaan linjata ajoradan viereen.

Kolmihaararisteyksen vastakkaisella puolella oleva yksisuuntainen pyörätie jatketään yleensä risteyksen läpi ja pyörätielle merkitään ryhmityskaista kääntyvälle suunnalle (kuvat 4.9 ja 4.10). Tarvittaessa pyörätietä levennetään ryhmityskaistan kohdalla. Jos kääntyviä pyöräilijöitä on paljon, voidaan pyörätien ja ajoradan väliin rakentaa myös erotusalue. Risteyksen kohdalla pyörätie muutetaan yleensä pyöräkaistaksi.

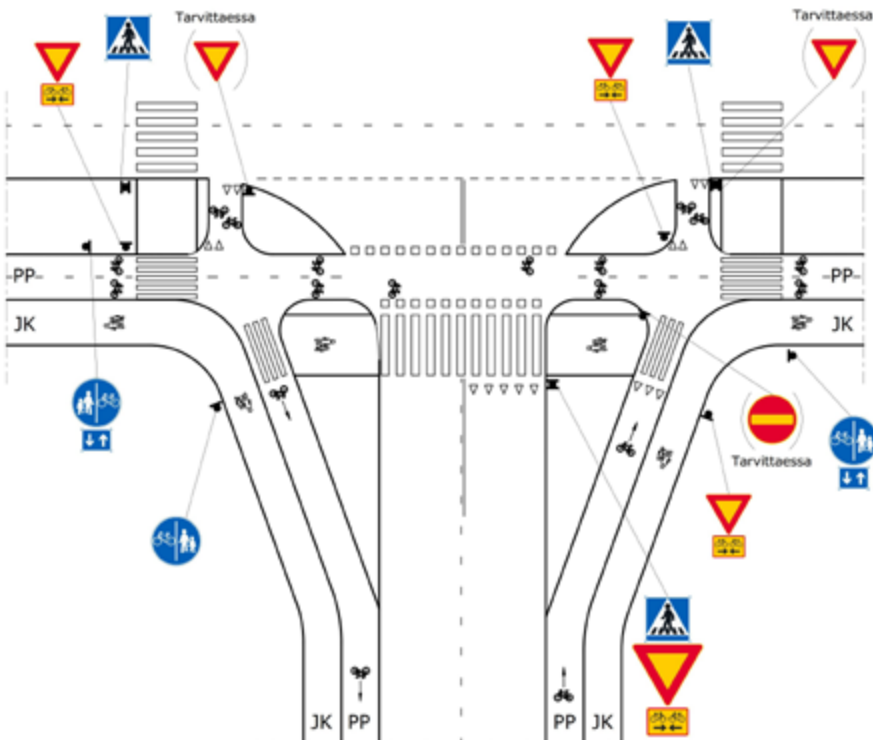

Kuva 4.9 Ajorata linjataan yleensä pyörätien viereen, jos sen ylittävällä suojatiellä on keskisaa-reke. Pyörätie muutetaan pyöräkaistaksi ennen risteystä.

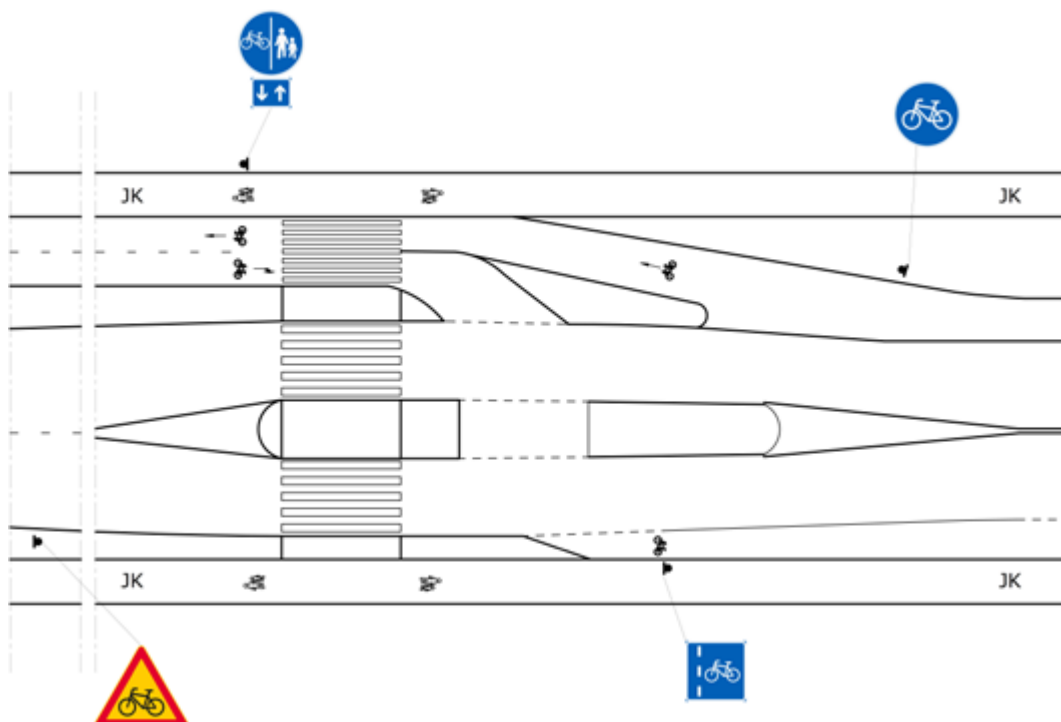
Kuva 4.10 Pyörätie jatkuu pyöräkaistana risteuksen ylitse. Pyörätiellä kääntyvälle suunnalle on osoitettu ryhmityskaista.

Kuvassa 4.11 on esitetty esimerkki, jossa risteävän suunnan yksisuuntainen pyörätie liittyy pääsuunnan kaksisuuntaisiin järjestelyihin.

Kuva 4.11 Risteävän suunnan yksisuuntainen pyörätie liittyy pääsuunnan kaksisuuntaisiin järjestelyihin.

Yksi- ja kaksisuuntaisten järjestelyjen saumakohta voidaan toteuttaa linjaosuudella (kuva 4.12). Siirtyminen liikennejärjestelyjen välillä tehdään turvallisesti mm. hidastamalla autoliikenteen ajonopeuksia.

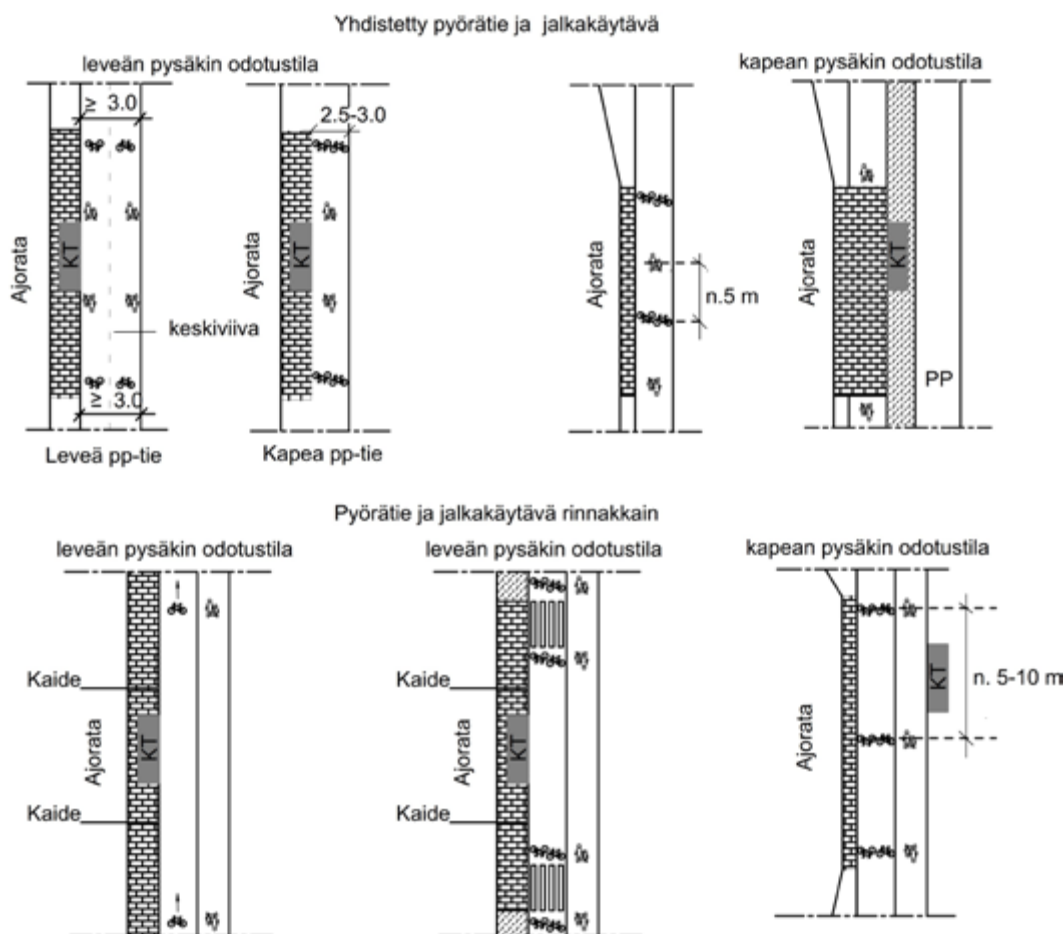

Kuva 4.12 Yksi- ja kaksisuuntaisen pyörätiejärjestelyn saumakohta.

4.4 Jalkakäytävän ja pyörätien tiementöntöjä

Liikennemerkkin vaikutuksen tehostamiseksi tai selventämiseksi voidaan käyttää tie-merkintöjä osoittamaan jalankulku- tai polkupyöräliikenteelle tarkoitettua tien osaa.

Jalankulkija- ja pyöräilijätunnuksia käytetään yleensä, kun pyörätie ja jalkakäytävä ovat rinnakkain. Merkintää voidaan käyttää myös muulloin, kun halutaan korostaa sitä, että väylä on tarkoitettu vain jalankulkijoille, pyöräilijöille tai väylän vieressä on linja-auton pysäkki (kuva 4.13). Luvun 4 esimerkkikuvissa on esitetty, kuinka jalankul- kija- ja pyöräilijätunnuksia käytetään.

Kuva 4.13 Jalkakäytävän ja pyörätien tiemerkinnyt linja-auton pysäkin kohdalla.

4.5 Pyöräkaista ja pyöräilijän odotustila

13.1

E13.2

Pyöräkaista on polkupyöräliikenteelle tarkoitettu tiemerkinnoin osoitettu ajoradan pituussuuntainen osa. /TLL 2 §/

Merkkiä käytetään yhdessä tiemerkinnojen kanssa. Pyöräkaista voidaan osoittaa myös yksinomaan tiemerkinnoin. /VNa 36 §/

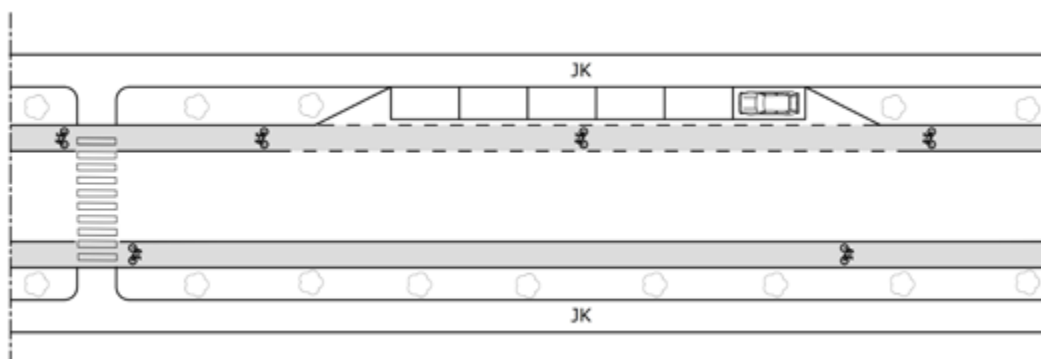
Merkki sijoitetaan ajoradan oikealle puolelle tai pyöräkaistan yläpuolelle. /TLL, liite 3.5/

Pyöräkaista on yksisuuntainen pyöräliikenteen järjestely ja se tehdään yleensä ajoradan molemmille puolille. Ajoneuvojen pysäyttäminen ja pysäköinti on pyöräkaistalla kielletty (TLL 37 §:n 2 momentin 11 kohta).

Merkillä E13.1 voidaan osoittaa ajokaistan oikealla puolella ajoradan reunassa oleva pyöräkaista ja merkillä E13.2 kahden ajokaistan välissä oleva pyöräkaista. Pyöräkaista voidaan katuverkolla esittää myös yksinomaan tiemerkinnoin. Pyöräkaistan selventämiseksi merkkiä on kuitenkin suositeltavaa käyttää. Pyöräkaista tulisi aina osoittaa yhdenmukaisella tavalla samalla linjaosuudella.

Pyöräkaista erotetaan ajoradasta joko ajokaista- tai sulkuviivalla (K2 tai K3) sekä käyttämällä ajokaistalla tiemerkin M8 (pyöräilijätunnus). Sulkuviivan käyttö edellyttää pyöräkaistalta riittävää leveyttä, jotta pyöräilijöiden keskinäinen ohittaminen voi tapahtua pyöräkaistalla turvallisesti. Pyöräkaista merkitään pyöräilijätunnuksin kulkusuunnan mukaisesti. Kulkusuuntaa tai risteyksessä jatkettavaa suuntaa voidaan korostaa nuolikuviolla. Paremman erottumisen vuoksi päällyste voi olla esimerkiksi punaista materiaalia.

Pyöräkaistan ja jalkakäytävän väliin ei yleensä osoiteta pysäköintiä. Pysäköinti sijoitetaan syvennykseen tai pysäköintialue erotetaan ajoradasta tiemerkin M8 tai vastaavalla rakenteella, jotta auton oven avaustila ei kapene (kuva 4.14). Pysäköinnin ja pyöräkaistan väliin tulee jäädä min. 0,75 m levyinen oven avaustila. 50 km/h rajoituksen osuuksilla pysäköintiä ei osoiteta pyöräkaistan viereen.

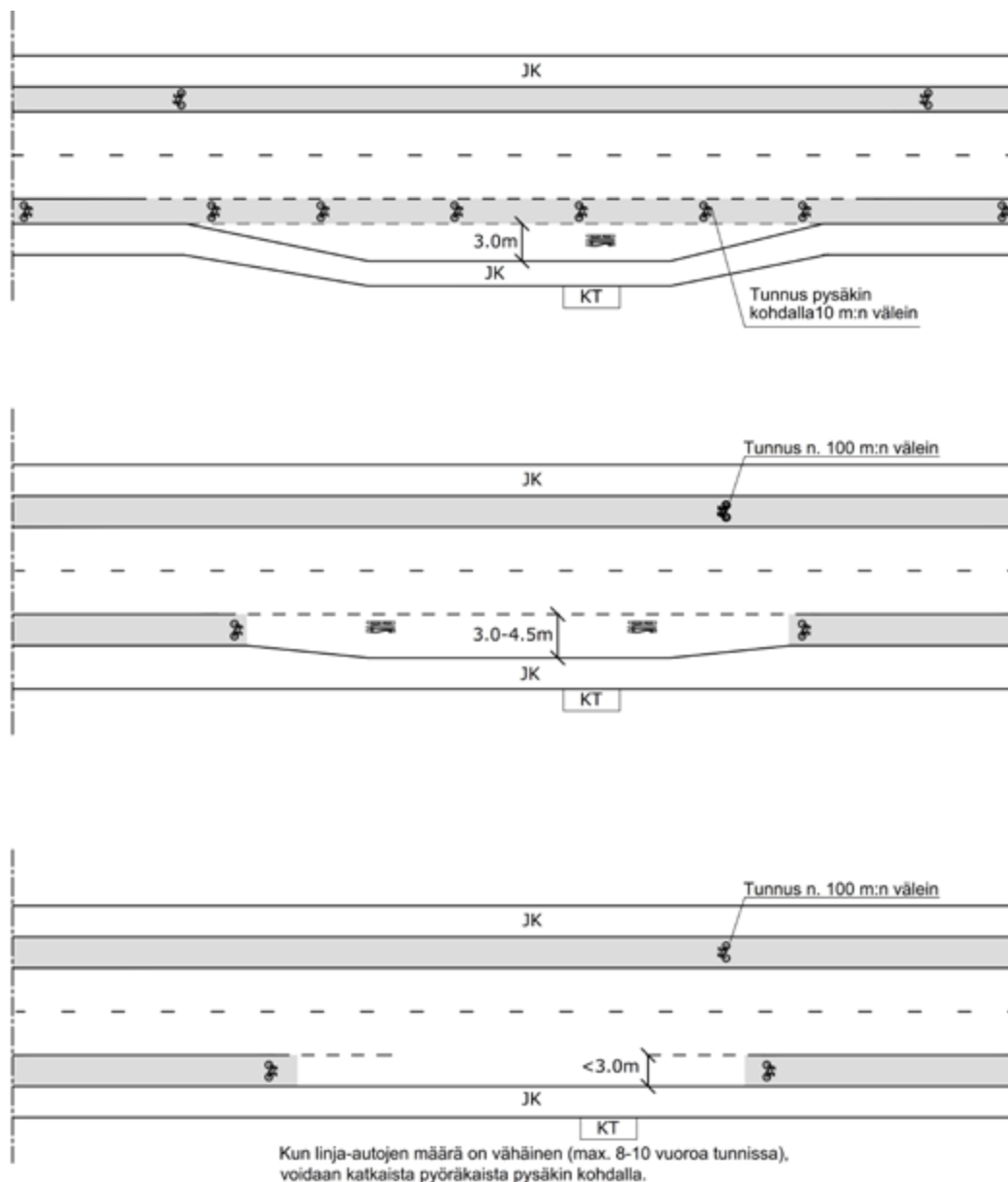

Kuva 4.14 Pyöräkaista pysäköintipaikan ja suojatien kohdalla.

Pyöräkaistan yhteydessä pysäkkilevennys on ensisijainen ratkaisu (kuva 4.15). Pysäkkilevennys toteutetaan, jos odotusalueen, pyöräkaistan ja jalkakäytävän järjestelyistä voidaan tehdä turvallisia. Pysäkin kohdalla pyöräkaista linjataan suoraksi ja sen merkitsemiseen käytetään ajokaistaviivaa (K2). Mahdolliset sivuttaissiirtymät tehdään vähintään 20 m ennen pysäkkiviiteitä.

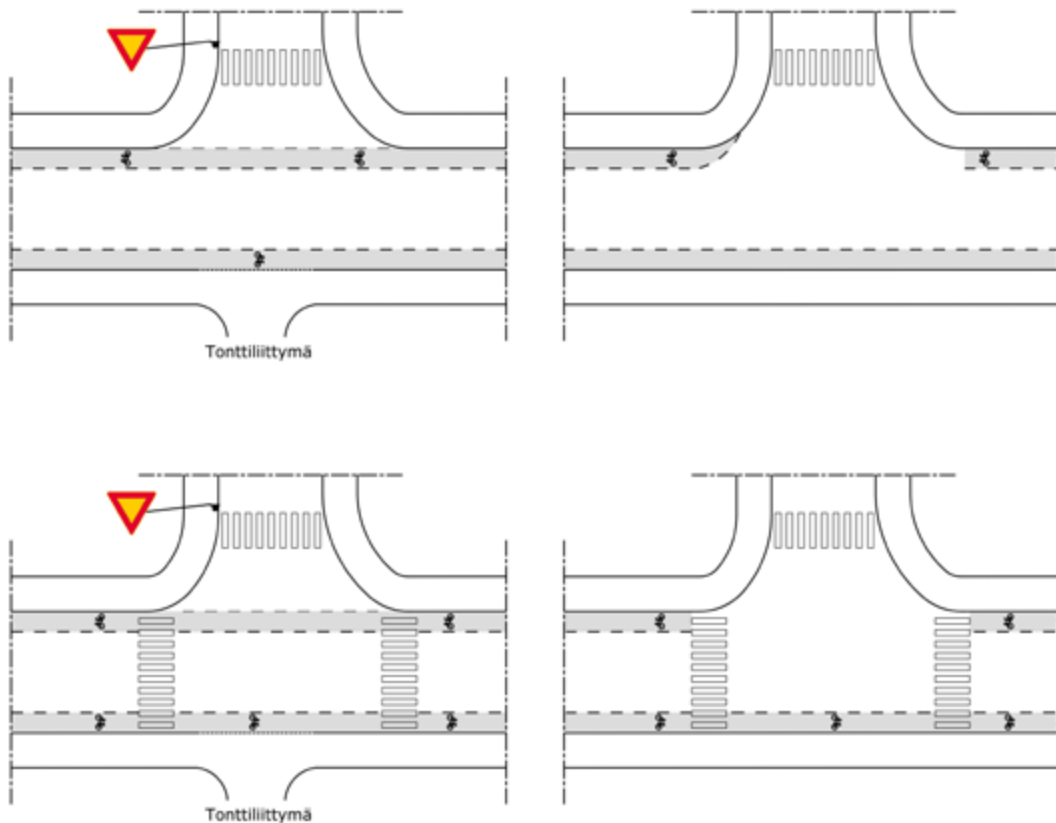
Pysäkkilevennyksen sijaan voidaan käyttää myös ajoratapysäkkiä (kuva 4.15). Ajoratapysäkin kohdalla pyöräkaista katkaistaan. Linja-autopysäkin katkaistessa pyöräkaistan huolehditaan siitä, ettei pysäkkiä käytetä kuljettajan vaihtoon, ajantasaukseen, kaukoliikenteeseen tai muuhun viipymistä aiheuttavaan toimintaan. Pysäkin tilaan ei myöskään osoiteta mihinkään kellonaikaan toimintoja, jotka poikkeavat normaalista lyhytkestoisesta pysäkkitoiminnasta.

Pyöräliikenne voidaan ohjata kulkemaan ajoratapysäkin tai pysäkkilevennyksen läpi ajoradalla, mikäli kadun liikenne on riittävän rauhallista ja linja-autoliikenne vähäistä. Tällöin ohjeellinen enimmäismäärä liikennöiville busseille on 8–10 vuoroa ruuhkatun-
nin aikana.

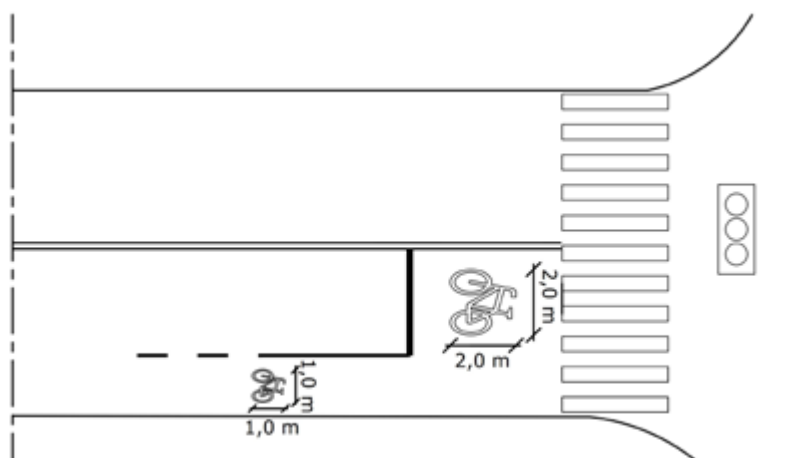
Kuva 4.15 Pyöräkaista ajoradalla olevan linja-auton pysäkin ja linja-auton pysäkkilevennyksen kohdalla.

Pyöräkaistalla risteävä ajoneuvoliikenne merkitään yleensä väistämisvelvolliseksi. Etuajo-oikeutetulla suunnalla pyöräkaista merkitään risteyksen yli jatkuvana. Pyöräkaista merkitään reunaviivan jatkeella, jos sivusuunnan kohdalla ei ole korotettua rakennetta. Tasa-arvoisissa risteyksissä pyöräkaistaa ei merkitä. (kuva 4.16)

Kuva 4.16 Pyöräkaista väistämisvelvollisessa ja tasa-arvoisessa risteyksessä. Tapauskohtaisesti on syytä harkita, olisiko tarpeen lisätä myös tonttiliittymään merkki B5 väistämisvelvollisuus risteyksessä (ks. TLL:n liite 3.2 ja 24 §:n 2 ja 3 momentti). Tonttiliittymän tilalla voi olla muukin tieliikennelain 24 §:n 3 momentissa esitetty liittymä (esim. pihakatu).

Liikennevalo-ohjatussa risteyksessä voidaan pyöräliikenteelle merkitä odotustila. Odotustilan merkitsemisen yhteydessä on suositeltavaa merkitä pieni pätkä pyöräkaistaa ennen risteystä. Odotustilassa käytetään pyöräliikenteelle tarkoitettua tien osaa osoittavaa tiemerkintää (M8). (kuva 4.17).

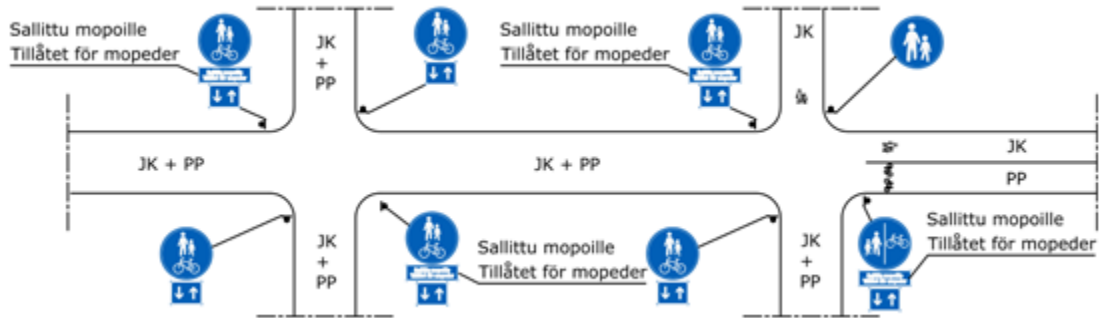

Kuva 4.17 Pyöräilijän odotustila. Odotustilassa käytetään normaalia suurempaa tunnusta.

4.6 Mopoilun salliminen pyöräteillä

Mopolla ajo pyörätiellä on sallittu, jos se osoitetaan tekstillisellä lisäkilvellä ”Sallittu mopoille”. /TLL, liite 3.4/

Jos mopoilu on sallittu jollakin verkon osalla, osoitetaan kaikki tältä osuudelta haarautuvat mopoilulta kielletyt pyörätiet aina liikennemerkillä.

Kuva 4.18 Mopoilun salliminen kuvan 4.8 esimerkissä.

4.7 Ratsastustie

Ratsastustietä osoittava merkki sijoitetaan ratsastustien alkuun ja tarpeellisiin kohtiin sen varrella.

Ratsastajan, suurikokoisen eläimen taluttajan ja eläimen vetämän ajoneuvon kuljettajan on noudatettava moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ajamista koskevia liikenteenohjauksen merkkejä, liikenteenohjauslaitteita ja liikennesääntöjä. Ratsastaja ja suurikokoisen eläimen taluttaja saa tilapäisesti poiketa tieliikennelain 53 pykälän 2 momentissa mainituista säännöistä, jos erityiset olosuhteet sitä vaativat eikä siitä aiheudu vaaraa eikä huomattavaa haittaa. /TLL 53 § 2 mom/

	Ratsastustie, jalankulku ja pyöräily kielletty		Moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ajo ja ratsastus kielletty; jalankulku ja polkupyöräily sallittu
	Yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä, ratsastus kielletty		Ratsastus kielletty; jalankulku ja polkupyöräily sallittu
	Yhdistetty ratsastustie sekä pyörätie ja jalkakäytävä		Ajoneuvolla ajo kielletty; polkupyöräily ja ratsastus kielletty
	Rinnakkainen ratsastustie sekä yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä		

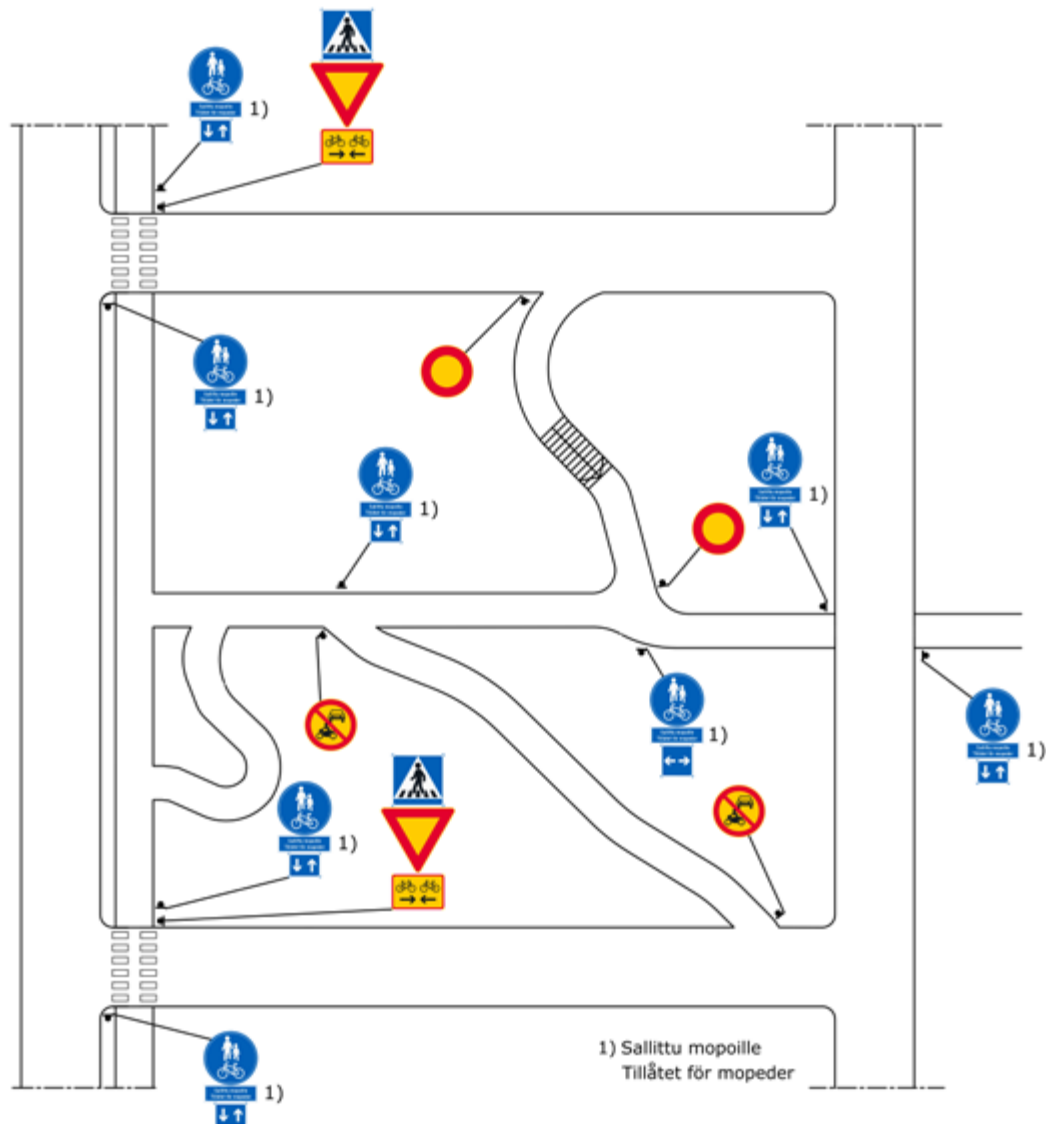
Kuva 4.19 Ratsastuksen salliminen tai kieltäminen.

Kuvassa 4.19 esitetty yhdistetty ratsastustie sekä pyörätie ja jalkakäytävä ei ole suositeltava vaihtoehto, vaan pitäisi pyrkiä rinnakkaiseen vaihtoehtoon, jos erillisen ratsastustien tekeminen ei onnistu.

4.8 Puistokäytävien ja ulkoiluteiden merkitseminen

Yleensä puistokäytäviä ei ole tarvetta erikseen liikennemerkein merkitä. Mikäli liikenteellisistä syistä on tarvetta korostaa puistokäytävien käyttötarkoitusta, voidaan noudattaa kuvan 4.20 esimerkkiä. Seuraavia periaatteita suositellaan:

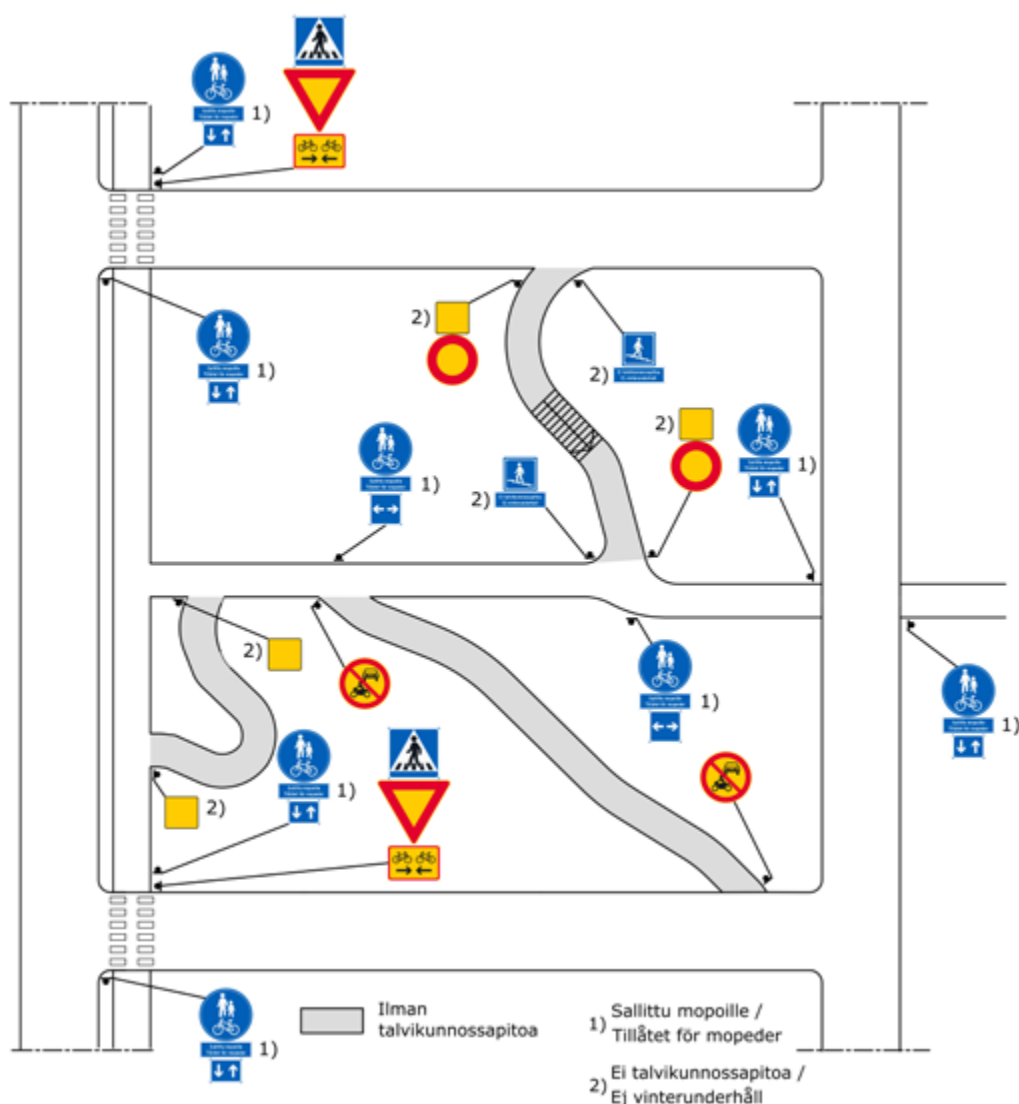
- Määräys- tai kieltoimerkit ovat tarpeen vain alueelle tultaessa, jos samat merkit ovat voimassa kaikilla alueen teillä.
- Alueen sisällä tai alueen läpi voidaan järjestää opastus merkeillä (F20, pyöräilyn viitta) tai käyttäen tunnuksia F50 (tietylle ajoneuvolle tarkoitettu reitti, polkupyörä) ja F52 (jalankulkijalle tarkoitettu reitti).

Kuva 4.20 Puistokäytävien merkitseminen.

Määräysmerkkejä D4–D7 (jalkakäytävä, pyörätie, yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä ja pyörätie ja jalkakäytävä rinnakkain) tai jalankulun ja pyöräilyn viittoja ja opasteita ei yleensä käytetä puistokäytävillä, joita ei talvikunnossapidetä. Mikäli merkkejä halutaan käyttää, tulee ne talven ajaksi poistaa tai peittää ja korvata tekstillisellä kilvellä “Ei talvikunnossapitoa” (“Ej vinterunderhåll”). Kilven pohjaväri on keltainen, reunus punainen ja teksti musta.

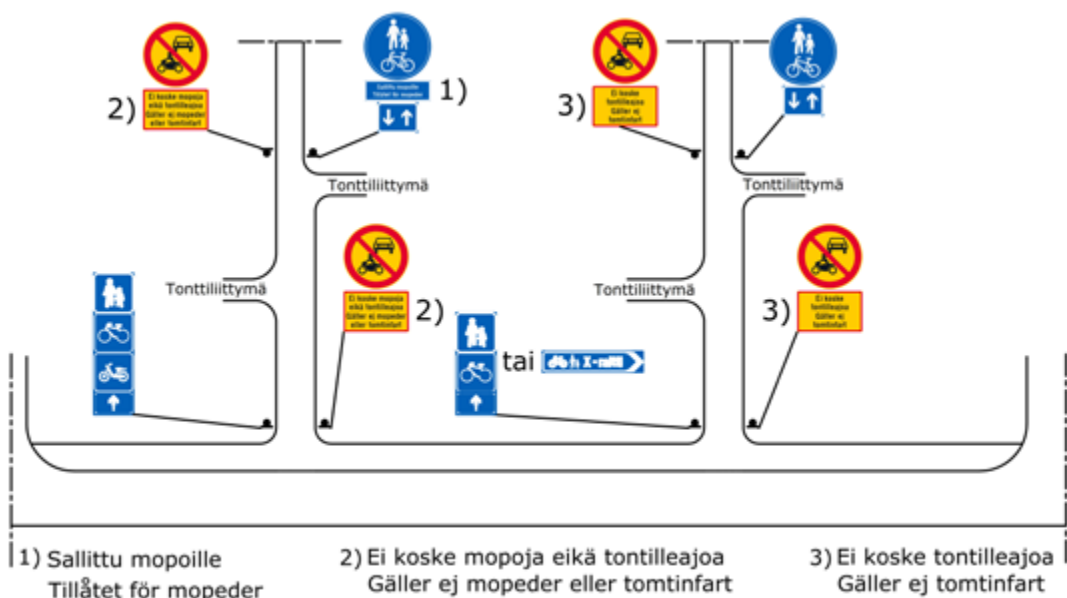
Puistokäytävät, jotka eivät ole talvikunnossapidettävän jalankulun ja pyöräiliikenteen verkon osia, voidaan tarvittaessa osoittaa merkillä C1 (ajoneuvolla ajo kielletty) tai C2 (moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ajo kielletty). Kieltomerkin yhteydessä ei tarvitse käyttää tekstillistä merkkiä kertomaan talvikunnossapidon puuttumisesta. Tekstillistä merkkiä voidaan kuitenkin käyttää tiedotusmielessä, kun on erityistä tarvetta korostaa talvikunnossapidon puuttumista (esimerkiksi portaat, kuva 4.21).

Kuva 4.21 Puistokäytävien merkitseminen, kun osalta niistä puuttuu talvikunnossapito.

4.9 Kiinteistölle ajon järjestäminen jalankulku- ja pyöräliikenteen reitin kautta

Jos ajoyhteys yhdelle tai useammalle kiinteistölle joudutaan poikkeuksellisesti järjestämään jalankulku- ja pyöräliikenteen reitin kautta, ei merkkejä D4-D7 (jalkakäytävä, pyörätie, yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä ja pyörätie ja jalkakäytävä rinnakkain) käytetä autoliikenteen kanssa yhteisellä väyläosuudella. Tällaisessa tapauksessa yhteisellä väyläosuudella käytetään yleensä merkkiä C2 (moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ajo kielletty) tarvittavin lisäkilvin molempiin ajosuuntiin. Soveltuva merkitsemistapa on esitetty kuvassa 4.22. On huomattava, että mopoilun salliminen tai kieltäminen tulee osoittaa yhtäpitävästi sekä merkein D5-D7 että merkillä C2 varustetulla väyläosuudella. Merkkien D4-D7 yhteydessä ei käytetä lisäkilpiä, joilla on tarkoitus sallia väylälle muuta kuin kävely-, pyörä- tai mopoliikennettä.

Kuva 4.22 Ajoyhteys tontille pyörä- ja jalankulkuliikenteen reitin kautta.

5 Yksisuuntaisten katujen merkitseminen

5.1 Sääntömerkki E14 Yksisuuntainen tie

E14.1

E14.2

Merkillä osoitetaan tie, jolla on yksisuuntainen ajoneuvoliikenne. Tiellä voidaan sallia kaksisuuntainen polkupyöräliikenne lisäkilvellä H12.10 varustettuna tekstillä ”Ei koske”.

Merkki E14.2 sijoitetaan tien suuntaisesti. /TLL, liite 3.5/

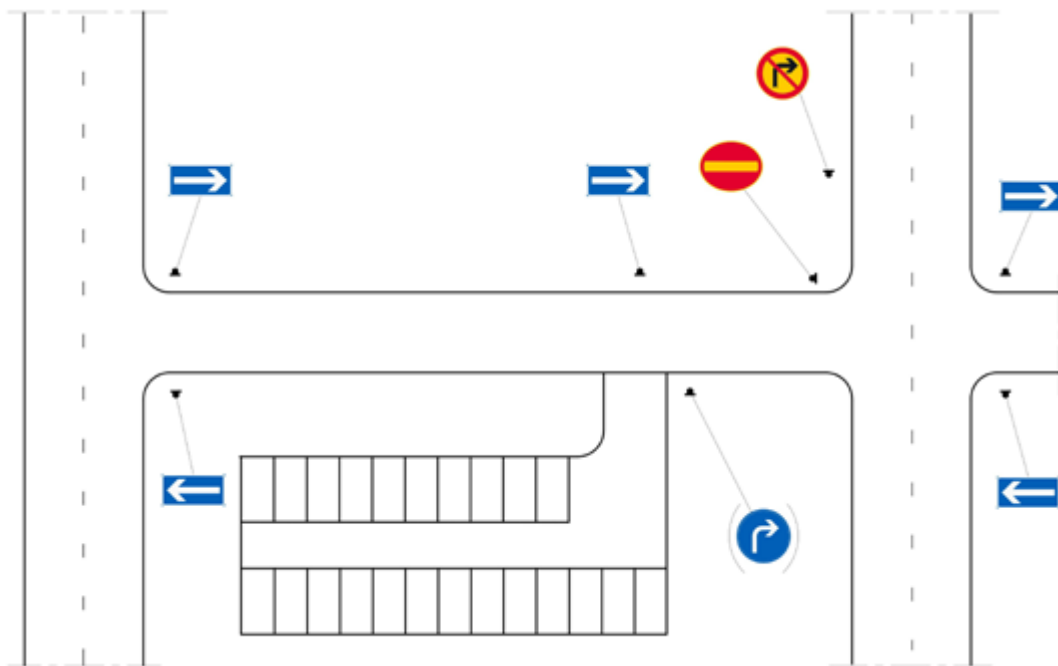
Yksisuuntainen tie osoitetaan merkillä E14.1 tai E14.2 taikka molemmilla merkeillä. Merkin yhteydessä ei käytetä muuta lisäkilpeä kuin H12.10 varustettuna tekstillä ”Ei koske”. /VNa 36 §/

Pystysuuntaista merkkiä E14.1 käytetään suoraan ajavalle suunnalle ja vaakasuuntaista merkkiä E14.2 kääntyvälle ajosuunnalle.

Yksisuuntainen katu merkitään merkillä E14 ja merkin E14 tarkoittaman katuosan toiseen päähän sijoitettavalla merkillä C17 (kielletty ajosuunta). Vastakkaisen ajosuunnan ajokieltoa voidaan tehostaa, jos merkki C17 näkyy huonosti risteävälle kadulle. Tehostamiseen käytetään ensisijaisesti pakollisen ajosuunnan merkkejä (D1). Myös merkkejä C18 (vasemmalle kääntyminen kielletty) ja C19 (oikealle kääntyminen kielletty) voidaan käyttää.

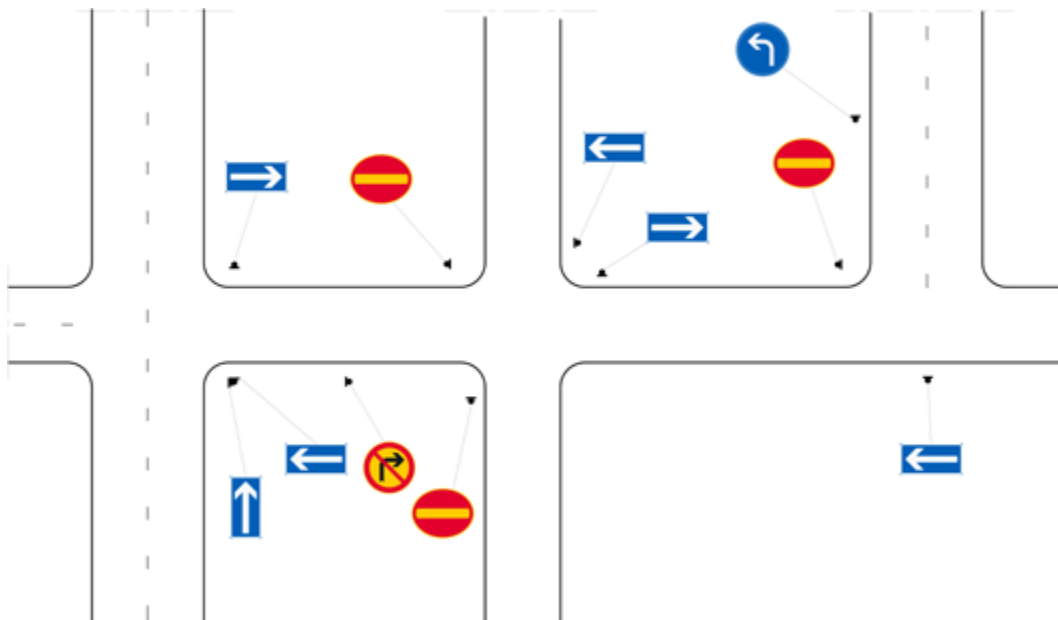
Merkki E14 sijoitetaan yleensä vähintään 2,0 metrin korkeuteen, jotta jalankulkijat ja ajoneuvot eivät huononna sen havaittavuutta. Kaupunkiolosuhteissa sopivia sijoituspaikkoja ovat rakennusten seinät. Merkkiä E14 ei sijoiteta yleensä samaan liikenne-merkkipylvääseen muiden merkkien kanssa.

Merkki E14 asetetaan yksisuuntaisen kadun alkuun ja toistetaan jokaisen risteuksen jälkeen. Rakenteeltaan risteystä muistuttavassa tonttiliittymässä tai vastaavassa kohdassa suositellaan tarkoitettu ajosuunta osoitettavaksi merkillä D1 (pakollinen ajosuunta) kuva 5.1. Jos tonttiliittymä on erityisen vilkas tai tonttiliittymästä voi tulla liikennettä, joka on ajanut tontille muualta kuin kyseisen yksisuuntaisen kadun kautta, asetetaan merkki E14 merkin D1.1 tai D1.2 (pakollinen ajosuunta) tilalle tonttiliittymän kohdalle.

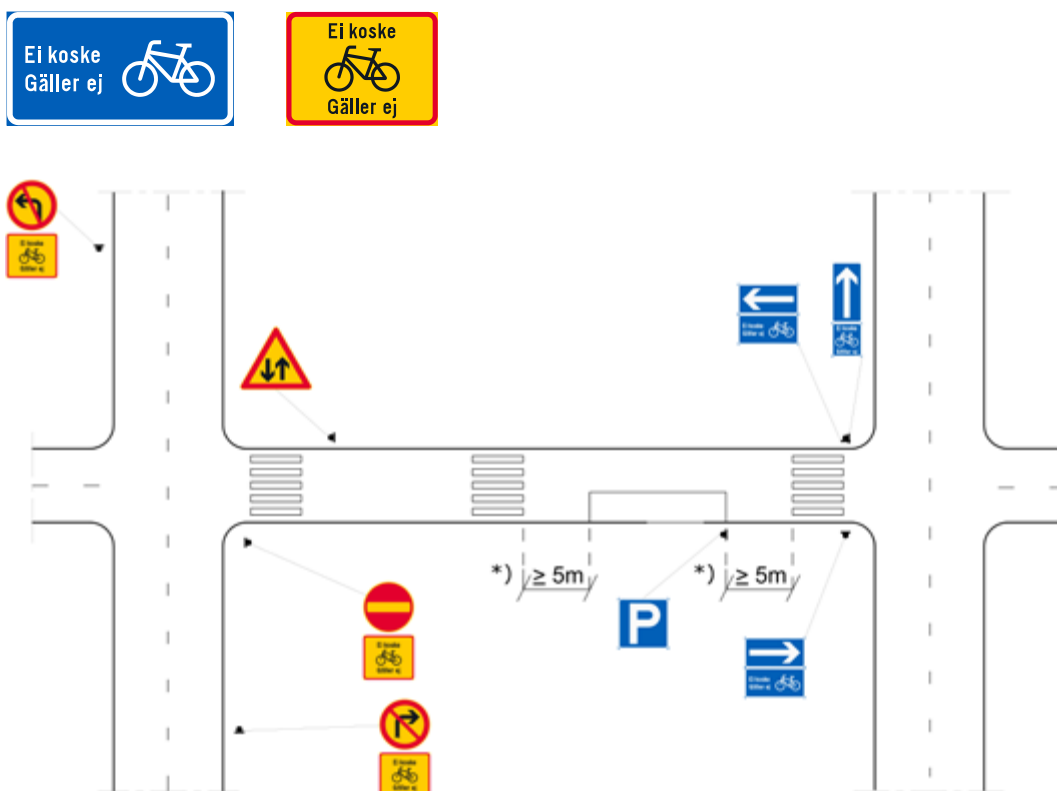
Kuva 5.1 Esimerkki yksisuuntaisen kadun merkitsemisestä. Kadulla on liikenteellisesti merkittävä tonttiliittymä.

Merkki E14 sijoitetaan yleensä sen tarkoittaman ajoradan kummallekin puolelle. Jos yksisuuntaiselle kadulle voidaan kääntyä vain yhdeltä suunnalta, voidaan toinen merkeistä E14 jättää pois (kuva 5.2)

Kuva 5.2 Esimerkki yksisuuntaisen kadun merkitsemisestä. Osassa risteyksiä merkki E14.2 on vain toisella puolella ajorataa.

Yksisuuntaisella kadulla voidaan sallia pyöräliikenne kahteen suuntaan. Pyöräliikenteen salliminen kahteen suuntaan muutoin ajoneuvoliikenteelle yksisuuntaisella kadulla edellyttää, että järjestely on turvallinen kaikille käyttäjille. Järjestelyn turvallisuuteen vaikuttaa merkittävimmin moottoriajoneuvoliikenteen määrä ja nopeustaso. Ajoinleveyden ilman pysäköintiä on suositeltavaa olla vähintään 4,0 m. Kaksisuuntainen pyöräliikenne sallitaan kuvan 5.3 mukaisesti lisäkilvellä H12.10 (polkupyörä) varustettuna tekstillä ”Ei koske”. Myös kadun toiseen päähän kielletyn ajosuunnan (C17) yhteyteen lisätään lisäkilpi H12.10 (polkupyörä) varustettuna tekstillä ”Ei koske”. Pyöräliikenteelle sallitulla suunnalla merkitään yleensä osuuden alkuun ja loppuun lyhyet pyöräkaistat muistuttamaan autoilijoille tilan jättämisestä mahdollisesti vastaan tulevaa pyöräilijää varten.

Kuva 5.3 Esimerkki yksisuuntaisen kadun merkitsemisestä, jossa kaksisuuntainen pyöräliikenne on sallittu. Jos pyöräliikenne on sallittu kahteen suuntaan, mitataan kuvan tapauksessa pysäköinnin 5 metriä oikeanpuoleisessa suojatiessä suojatien vasemmasta reunasta (vrt. kuva 7.19).

5.2 Kieltoimerkki C17 Kielletty ajosuunta

Merkin sivuuttaminen ajoneuvolla ja raitiovaunulla on kielletty. Merkin sivuuttaminen polkupyörällä voidaan sallia lisäkilvellä H12.10 varustettuna tekstillä ”Ei koske”.

Merkki voidaan sijoittaa myös yksinomaan tien tai sen osan sulkevaan laitteeseen. /TLL, liite 3.3/

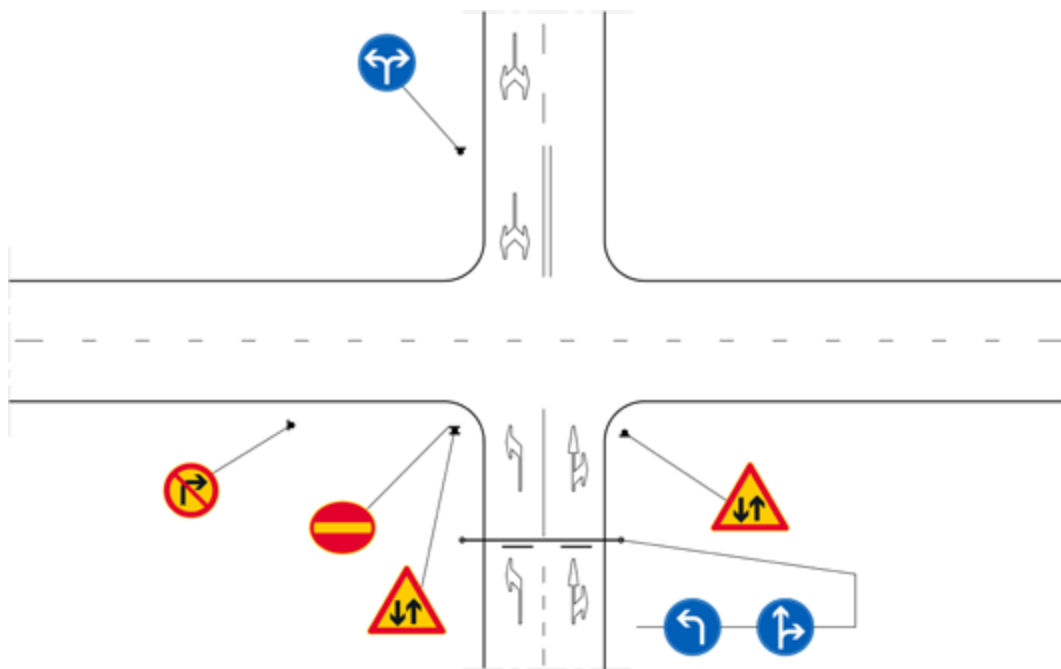
Merkki voidaan näkyvyyden lisäämiseksi sivusuunnassa tehdä lieriömäiseksi. Merkin yhteydessä ei käytetä muuta lisäkilpeä kuin H12.10 varustettuna tekstillä ”Ei koske”.
/VNa 34 §/

Merkkiä käytetään yksisuuntaiselle liikenteelle tarkoitetulla tiellä tai tienkohdassa, jossa sallitaan liikenne vain yhteen suuntaan. Merkkiä ei yleensä käytetä merkin D3 (liikenteenjakaja) yhteydessä.

Erityisesti on huomattava, ettei merkki C17 yksinään tee kadusta yksisuuntaista. Yksisuuntaisuus on osoitettava merkillä E14 (yksisuuntainen tie).

Jos esimerkiksi kaupunkimaisissa risteyksissä merkki C17 ei oikealle kääntyvälle ajosuunnalle ole riittävän hyvin havaittavissa, voidaan ajovirheiden välttämiseksi käyttää merkin C17 ennakkomerkkinä merkkiä C19 (oikealle kääntyminen kielletty) tai merkkejä D1 (pakollinen ajosuunta). Vasemmalle kääntyvälle ajosuunnalle tarkoitettu lieriömäinen merkki C17 on usein yksinäänkin riittävän hyvin havaittavissa (kuva 5.2).

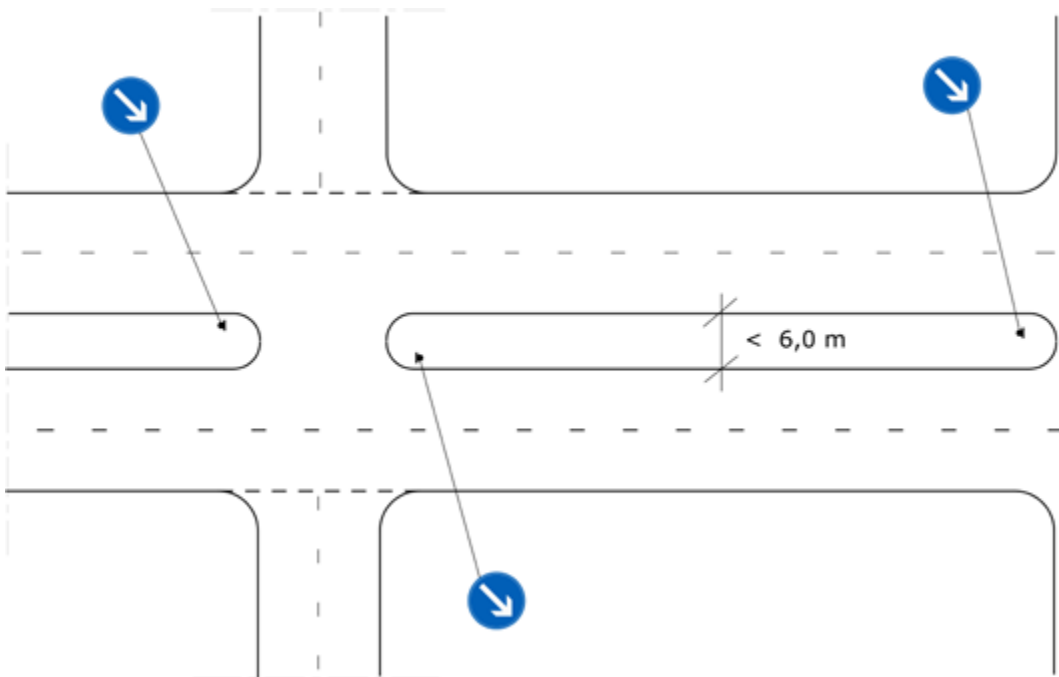
Erityistä huomiota tulee kiinnittää sellaisiin paikkoihin, joissa yksisuuntainen katu muuttuu kaksisuuntaiseksi kuvassa 5.4 ilmenevällä tavalla. Ajosuunnan kieltämistä tulee korostaa rakenteellisin järjestelyin, mutta jos tämä ei ole mahdollista, suositellaan pakollista ajosuuntaa osoittavien merkkien käyttöä merkin C17 ennakkomerkkinä.

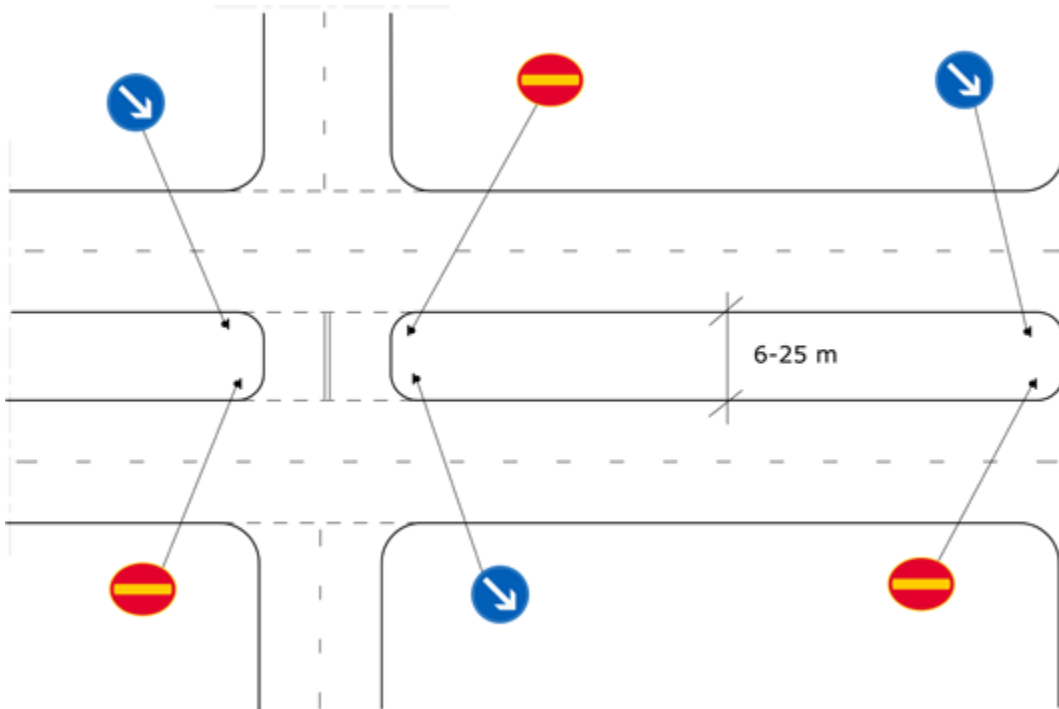
Kuva 5.4 Yksisuuntaisen kadun muuttaminen kaksisuuntaiseksi. Oikealta tultaessa ei kääntymiskieltomerkkiä yleensä tarvita, koska kielletyn ajosuunnan -merkki näkyy etenkin kupera-
na. Jos kielletyn ajosuunnan näkyvyydestä ei voida olla varmoja, tulee kääntymiskieltomerkki
asettaa myös tälle suunnalle.

5.3 Erityistapauksia

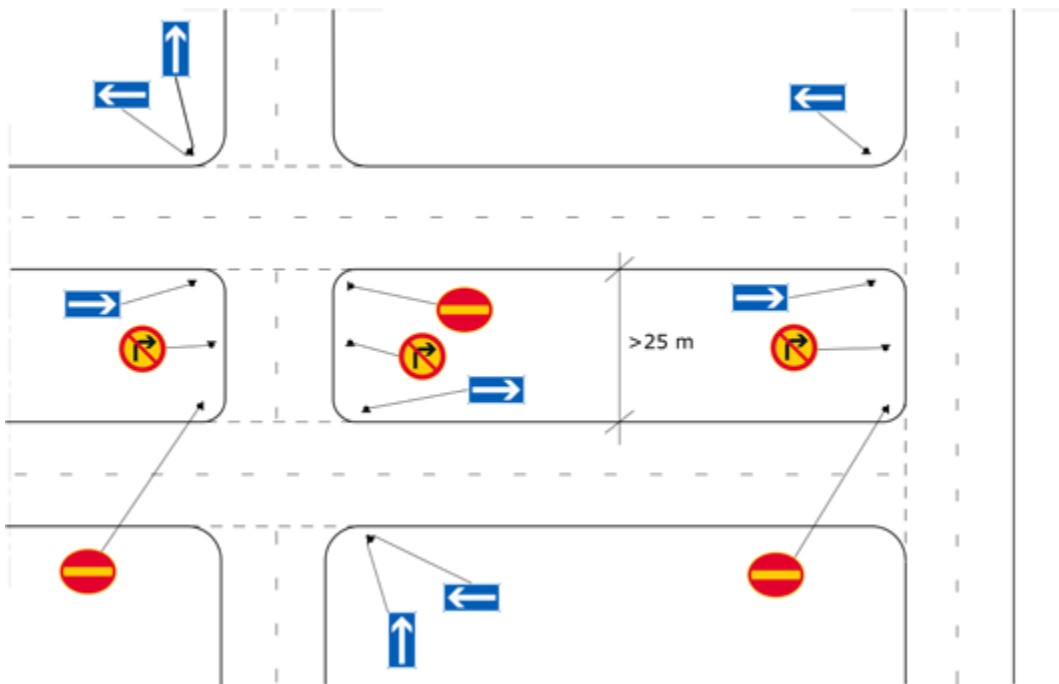
Kaksiajorataisen kadun ajoratoja ei yleensä merkitä yksisuuntaisiksi, vaan kuvien 5.5 ja 5.6 mukaiset merkinnät ovat riittävät. Jos ajoratojen väliin jäävä alue on poikkeuksellisen leveä (yli 25 m), suositellaan kuvan 5.7 mukaista merkintätapaa. On huomattava, että merkin E14 (yksisuuntainen tie) käyttö näissä tapauksissa johtaa siihen, että pysäyttäminen ja pysäköinti ajoratojen erotuskaistan puoleisella reunalla on sallittua, ellei sitä erikseen kielletä. Lisäksi on huomattava, että kuvan 5.7 mukaista merkintätapaa käytettäessä poikkikadun kohdalle muodostuu kaksi erillistä risteystä. Sen sijaan on katsottava, että kuvissa 5.5 ja 5.6 poikkikadun kohdalle muodostuu vain yksi risteys. Edellä esitettyjen merkintätapojen valinnan kannalta ei ole merkitystä sillä, onko ajoradoilla sama kadunnimi tai eri kadunnimet.

Kuva 5.5 Kaksiajoratainen katu, jolla on kapea erotuskaista (alle 6 metriä).

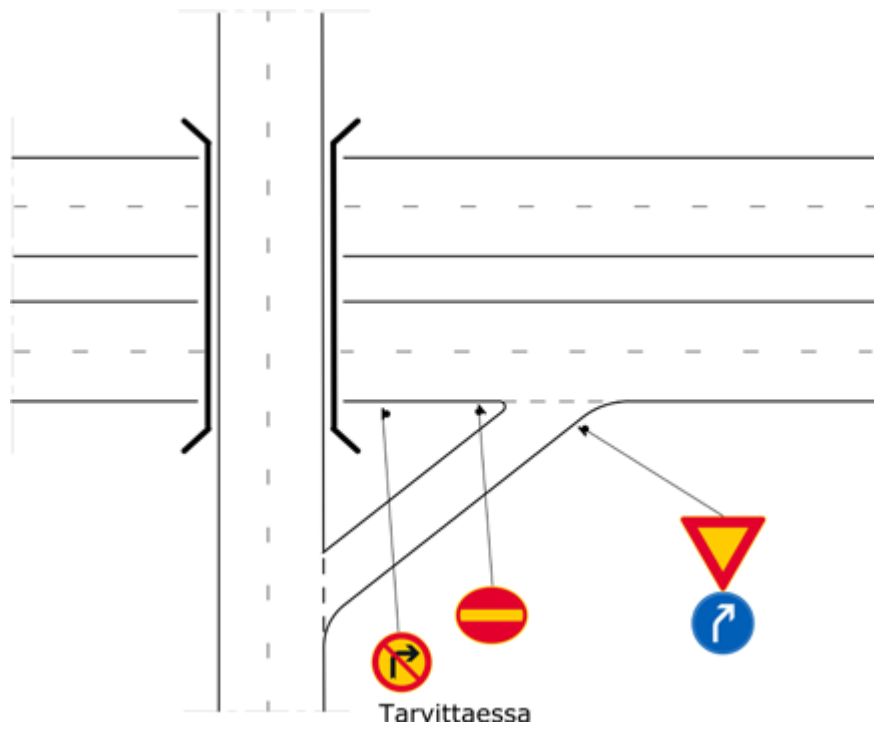

Kuva 5.6 Kaksiajoratainen katu, jolla on leveä erotuskaista (6...25 metriä).

Kuva 5.7 Yksisuuntaisuuden merkitseminen, kun ajoratojen väliin jää erityisen leveä alue (yli 25 metriä).

Kaupunkiolosuhteissa käytetään katumaisella standardilla rakennettujen eritasoliit-
tymien rampeissa yleensä kuvan 5.8 mukaisia liikennemerkkejä, joiden tarkoitus on
estää ajovirheet. Rampeja, joilla on vain yksi ajokaista, ei yleensä merkitä yksisuun-
taisiksi.

Kuva 5.8 Rampin ajosuunnan osoittaminen kieltomerkein.

6 Ajorajoitusten merkitseminen

6.1 Läpiajokiellot

Läpiajolla tarkoitetaan ajoa esimerkiksi kadun päästä päähän ilman, että ajoneuvosta välillä poistutaan tai siihen nousta taikka siitä puretaan tai siihen lastataan kuormaa.

Liikennemerkkein toteutettava läpiajokielto osoitetaan merkillä C1 (ajoneuvolla ajo kielletty) tai C2 (moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ajo kielletty) ja tekstillisellä lisäkilvellä ”Koskee läpiajoa” (”Gäller genomfart”) tai jollain merkeistä C3–C12, kun ajokielto koskee vain tiettyä ajoneuvoryhmää.

Huom! Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettua lakia ollaan uudistamassa ja se tulee vaikuttamaan myös vaarallisten aineiden kuljetuskieltoa koskevaan merkitsemiseen (lakiluonnoksen mukaan merkin C8 yhteydessä ei enää käytettäisi lisäkilpeä H14 ja H15). Tämän takia ohjeessa ei enää käsitellä vaarallisten aineiden kuljetuskieltoja eikä anneta esimerkkejä merkin C8 ja lisäkilpien H14 ja H15 käytöstä.

Kieltomerkki C1 Ajoneuvolla ajo kielletty

Merkillä kielletään ajoneuvolla ajo tietyllä tiellä tai merkeillä rajoitetulla alueella.

Tieliikennelainsäädännössä tarkoitetaan ajoneuvolla ajoneuvolain (82/2021) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettua maalla kulkevaa laitetta, joka ei kulje kiskoilla. /TLL 2 §/

Merkki sijoitetaan kaikille suljetulle alueelle johtaville teille. Merkki voidaan sijoittaa myös yksinomaan tien tai sen osan sulkevaan laitteeseen. Merkkiä voidaan käyttää myös liikenteen valvojan tai ohjaajan antamana pysäytysmerkinä. /TLL, liite 3.3/

Pimeän aikana tai näkyvyyden ollessa rajoittunut erikoiskuljetusten liikenteenohjaajan pysäytysmerkinä on käytettävä sisältä valaistua tai muuhun valaistustekniikkaan perustuvaa merkkiä C1. /VNa 34 §/

Huom. Asetustekstin 34 §:ssä on virhe. Myös muiden kuin erikoiskuljetusten liikenteenohjaajien tulee käyttää pimeän aikaan tai näkyvyyden ollessa muuten rajoittunut sisältä valaistua tai muuhun valaistustekniikkaan perustuvaa merkkiä C1.

Kieltomerkki C2 Moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ajo kielletty

Tieliikennelainsäädännössä tarkoitetaan moottorikäyttöisellä ajoneuvolla autoa, moottoripyörää, mopoa, kolmi- ja nelipyöräistä L-luokan ajoneuvoa, traktoria, moottorityökonetta ja maastoajoneuvoa. /Ajoneuvolaki 82/2021/

Kieltomerkki C3 Kuorma- ja pakettiautolla ajo kielletty

Jos kielto koskee ajamista tietyn rekisteriotteesta ilmenevän kokonaismassan ylittävällä kuorma- ja pakettiautolla, merkitään tämä raja lisäkilpeen. /TLL, Liite 3.3/

Jos ajokielto koskee vain tiettyä ajoneuvoryhmää, osoitetaan se yleensä jollain merkeistä C3–C12 (tiettyä ajoneuvoryhmää koskevat ajokiellot). Ajokielto voidaan osoittaa myös merkillä C1 tai C2 ja ajoneuvoryhmää vastaavalla H12-sarjan lisäkilvellä, jos läpiajokielto halutaan rajoittaa koskemaan vain kyseisten lisäkilpien tarkoittamia ajoneuvoryhmiä eikä mikään merkeistä C3–C12 sovellu tarkoitukseen.

Jos ajokielto koskee muita kuin tiettyä moottorikäyttöistä ajoneuvoryhmää, tämä osoitetaan ajoneuvoryhmää vastaavalla H12-sarjan lisäkilvellä varustettuna tekstillä ”Ei koske”. Jos ajokielto rajoitetaan tiettyyn osaan vuorokaudesta, käytetään merkin yhteydessä lisäkilpeä H17 (voimassaoloaika).

Tiettyä ajoneuvoryhmää koskevien tai tiettyinä aikana voimassaolevien läpiajokiellojen merkitsemisestä on esimerkkejä kuvassa 6.1.

Kuorma- ja pakettiautojen läpiajokielto, arkisin maanantaista lauantaihin kello 18-6, sunnuntaisin ja pyhäpäivinä kello 0-24.

Ajo on kielletty kaikilta muilta moottorikäyttöisiltä ajoneuvoilta kuin henkilö- ja pakettiautoilta.

Läpiajo on kielletty muilta moottorikäyttöisiltä ajoneuvoilta kuin linja-autoilta, takseilta pakettiautoilta.

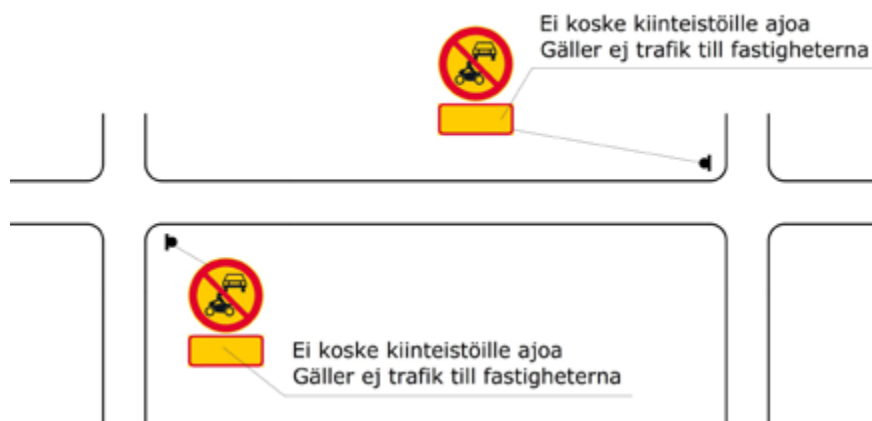

Läpiajo on kielletty rekisteriotteeseen merkityltä kokonaismassaltaan yli 5,5 tonnin kuorma-autoilta (pakettiauton kokonaismassan yläraja on 3,5 tonnia). Merkintä sallii mm. kevyehköllä kalustolla tapahtuvan jakeluliikenteen läpiajon. Kadun rakenteesta johtuva painorajoitus osoitetaan merkeillä C24-C27.

Kuva 6.1 Esimerkkejä läpiajorajoitusten merkitsemisestä.

Vaikutusalueen määrittelystä lisäkilven avulla on esimerkki kuvassa 6.2.

Läpiajokielloissa ja -rajoituksissa tulee pyrkiä kuvan 6.2 mukaisiin järjestelyihin, joissa kiellon vaikutusalue on vain yhden risteysvälin pituinen. Tällaiset tapaukset ovat verraten helppoja valvoa ja käyttäjän kannalta selkeitä.

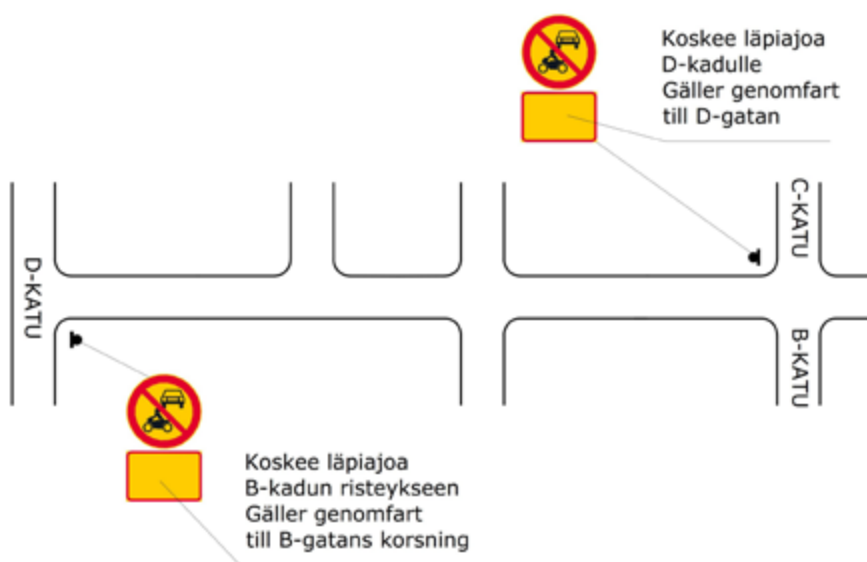

Kuva 6.2 Yhden risteysvälin läpiajokielto molemmissa ajosuunnissa.

Useamman risteysvälin pituisia läpiajokieltoja on hankala valvoa, ja ne ovat käyttäjän kannalta epäselviä. Mahdolliset merkintätavat on esitetty kuvassa 6.3. Lisäkilpien käytön periaatteita on yksityiskohtaisemmin käsitelty luvussa 13.

Läpiajokieltoa tai -rajoitusta osoittava liikennemerkki ei säätele pysäyttämistä tai pysäköintiä vaikutusalueellaan, joten tällä tavoin merkitylle kadulle on halutut pysäyttämisen- ja pysäköintikiellot ja -rajoitukset merkittävä aina erikseen.

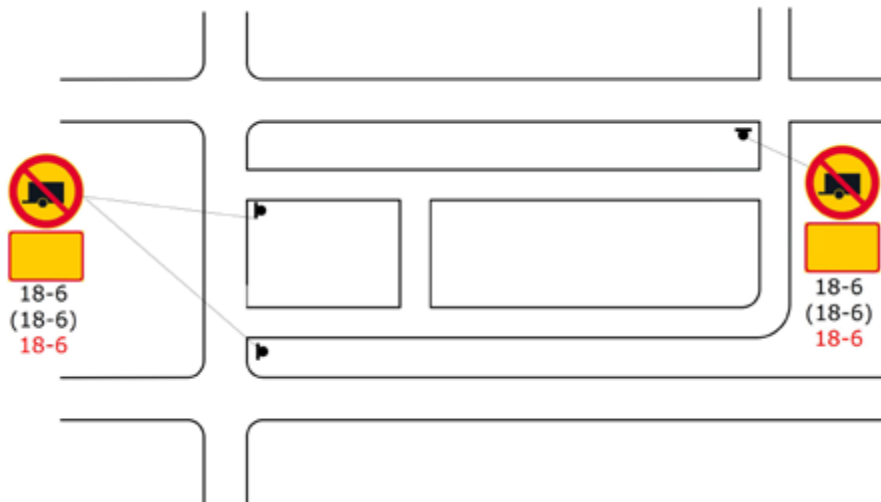
Läpiajoliikenne voidaan liikennemerkkiratkaisuja tehokkaammin ehkäistä rakenteellisin keinoin. Pelkin liikennemerkein osoitetut läpiajokiellot aiheuttavat ongelmia valvonnan ja noudattamisen kannalta. Tämän vuoksi on pyrittävä ensisijaisesti rakenteellisten keinojen käyttämiseen.

Kuva 6.3 Usean risteysvälin pituisen läpiajokiellon osoittaminen kadunnimien avulla.

6.2 Tiettyjä ajoneuvoryhmiä koskevat ja tiettyinä aikana voimassa olevat ajorajoitukset

Kuvassa 6.4 on esitetty, miten tietyllä alueella voidaan kieltää ajoneuvoyhdistelmällä ajo öiseen aikaan. On huomattava, että merkki C4 (ajoneuvoyhdistelmällä ajo kielletty) kieltää myös henkilöauton ja perävaunun yhdistelmän ajamisen.

Kuva 6.4 Alue, jolla ajoneuvoyhdistelmällä ajo on iltaisin ja öisin kielletty.

Kuvassa 6.5 on esitetty päämerkki/ lisäkilpiyhdistelmiä erilaisia kyseeseen tulevia merkintätarpeita varten. Kuvassa esitetyt huoltoajon sallimista koskevat esimerkit ovat valvonnan ja noudatettavuuden kannalta hankalia, joten niiden käyttöä tulee mahdollisuuksien mukaan välttää.

Moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ajo on sallittu kello 21-6 vain huoltoajotarkoituksessa. Muina aikoina ajo on sallittu rajoituksetta.

Ajoneuvolla ajo on kielletty arkisin maanantaista perjantaihin kello 7-9 ja 15-18 muilta ajoneuvoilta kuin linja-autoilta ja takseilta. Ajokielto koskee myös polkupyöriä ja muita moottorittomia ajoneuvoja.

Linja-autolla ajo on kielletty arkisin maanantaista perjantaihin kello 22-7.

Moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ajo on sallittu vain huoltoajotarkoituksessa ja silloinkin vain arkisin maanantaista perjantaihin kello 11-14 ja arkilauantaisin kello 7-9.

Kuva 6.5 Esimerkkejä tiettyjä ajoneuvoryhmiä koskevien ja tiettynä aikana voimassa olevien ajorajoitusten merkitsemisestä.

6.3 Tontille ajon ja huoltoajon salliminen

Asemakaavoihin on usein merkitty jalankululle ja pyöräliikenteelle tarkoitettuja ka-tualueita, joilla huoltoajo tai tontille ajo tai molemmat on sallittu. Tällaisilla kaduilla suositellaan kuvien 6.6 ja 6.7 mukaisia merkintätapoja.

Tekstillinen lisäkilpi H25 ”Huoltoajo sallittu” (”Servicekörning tillåten”)

”Huoltoajo sallittu” -lisäkilpi on määritelty tieliikennelaissa (liite 3.8).

Lisäkilvellä H25 osoitetaan, että liikennemerkistä ilmenevän kiellon estämättä on sallittu:

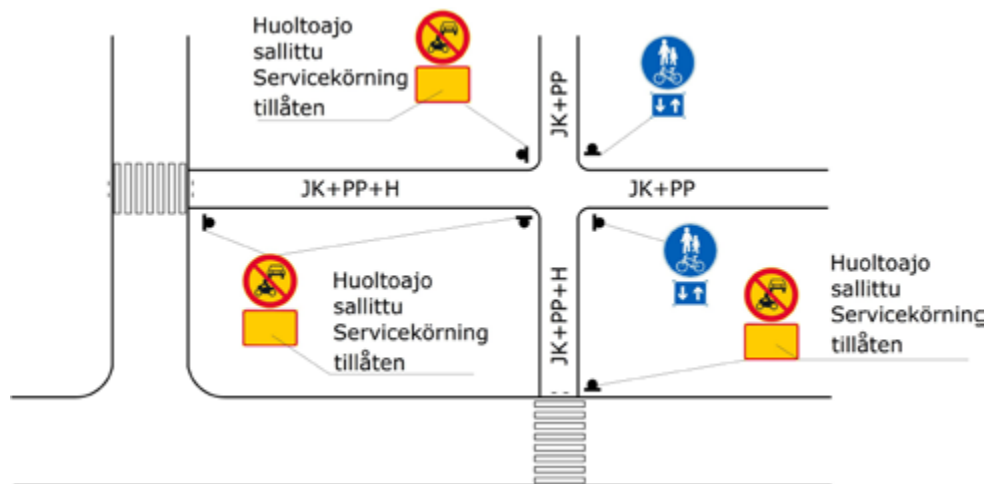
- 1) kiinteistön, sillä olevien rakennusten, tilojen ja laitteiden huoltoon tai vartiointiin liittyvä kuljetus silloin, kun se on välttämätöntä;
- 2) jakeluliikenne sekä sellaisten tavaroiden kuljetus, joiden kantamista ei niiden painon tai muun erityisen syyn takia ole kohtuullista edellyttää;
- 3) sellaisen henkilön kuljetus, jonka toiminta- tai liikkumiskyky tai kyky suunnistautua on iän, vamman tai sairauden takia taikka muusta syystä rajoittunut;
- 4) lasten kuljetus, jos yhdellä henkilöllä on valvottavanaan useampi kuin yksi alle seitsemän vuoden ikäinen lapsi;
- 5) asiakkaan noutaminen ja tuominen taksiliikenteessä olevalla ajoneuvolla;
- 6) ajoneuvon kuljettaminen, jos siinä on liikkumisesteisen pysäköintitunnus; tai
- 7) ajoneuvon kuljettaminen, jos siinä on kotihoidon pysäköintitunnus.

Lisäkilvellä ”Ei koske tontille ajoa” (”Gäller ej tomtinfart”) varustettu merkki C2 tarkoittaa, että ajo merkin vaikutusalueeseen liittyvälle tontille on sallittu missä tarkoituksessa tahansa. Näin merkittyä katuja saa käyttää moottoriajoneuvolla vain tontille ajamiseen.

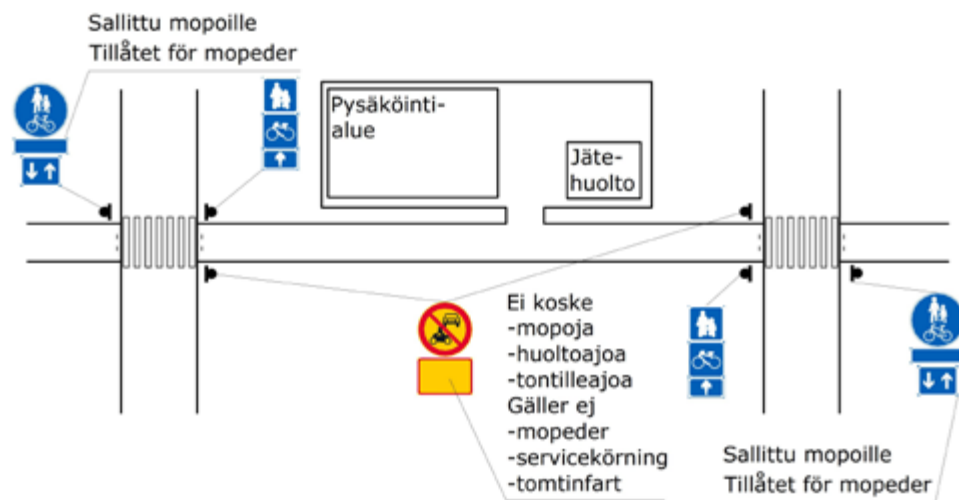
Kuvan 6.7 mukaisessa tapauksessa on tarpeen käyttää lisäkilpeä ”Ei koske huolto- ja tontille ajoa”, jos huoltoajoneuvon ei ole mahdollista ajaa tontille.

Lisäkilpeä ”Ei koske tontille ajoa” suositellaan käytettäväksi vain edellä kuvatun kaltaisilla auto-, jalankulku- ja polkupyöräliikenteelle yhteiseksi tarkoitetuilla katualueilla. Jos tavanomaisen kadun läpiajoliikennettä halutaan kieltää tai rajoittaa, tulee käyttää kohdan 6.1 mukaisia merkintätapoja.

Jos on erityistä tarvetta valvoa pysäköintiä tekstillisellä lisäkilvellä ”Huoltoajo sallittu” ja/ tai ”Ei koske tontille ajoa” varustetun kieltomerkin C1 tai C2 vaikutusalueella, merkitään pysäköintikiellot ja -rajoitukset erikseen. Tämä on tarpeen, jotta ajoneuvon virheellisestä pysäköinnistä voidaan määrätä pysäköintivirhemaksu.

Kuva 6.6 Jalankululle ja pyöräliikenteelle tarkoitettu katualue, jolla huoltoajo on sallittu.

Kuva 6.7 Jalankululle ja pyöräliikenteelle tarkoitettu katualue, jolla huolto- ja tontille ajo on sallittu.

7 Pysäyttämisen- ja pysäköintikieltojen sekä pysäköintialueiden merkitseminen

7.1 Kieltomerkit C37 ja C38

Kieltomerkki C37 Pysäyttäminen kielletty

Merkillä kielletään ajoneuvon pysäyttäminen muusta syystä kuin pakollisen liikenne-esteen takia tien sillä puolella, jolle merkki on pystytetty. Merkki on voimassa seuraavan maantien tai kadun risteykseen, merkkiin C37–C44 taikka merkillä E2 tai E3 osoitettuun pysäköintipaikkaan asti, jollei lyhyempää vaikutusaluetta ole osoitettu lisäkilvellä.

Merkki ei koske tieliikennelaissa sallittua pysäyttämistä jalkakäytävälle, pyörätielle, linja-auton pysäkille ja raitiovaunun pysäkille. /TLL, liite 3.3/

Vaikutusalueen päättymisen risteysvälillä on osoitettava lisäkilvellä H11 varustetulla merkillä silloin, kun vaikutusalue ei pääty tieliikennelain liitteessä 3.3. säädetyn merkin C37 selityksessä mainittuihin merkkeihin. Päättymistä ei kuitenkaan tarvitse mainitulla tavalla osoittaa, mikäli vaikutusalueen pituus on enintään 30 metriä. Tällöin vaikutusalueen pituus tulee osoittaa lisäkilvellä H3. /VNa 34 §/

Kieltomerkki C38 Pysäköinti kielletty

Merkillä kielletään ajoneuvon pysäköinti tien sillä puolella, jolle merkki on pystytetty. Merkin vaikutusalue on sama kuin merkin C37. Merkin yhteydessä voidaan sallittu pysäköintiaika osoittaa lisäkilvellä.

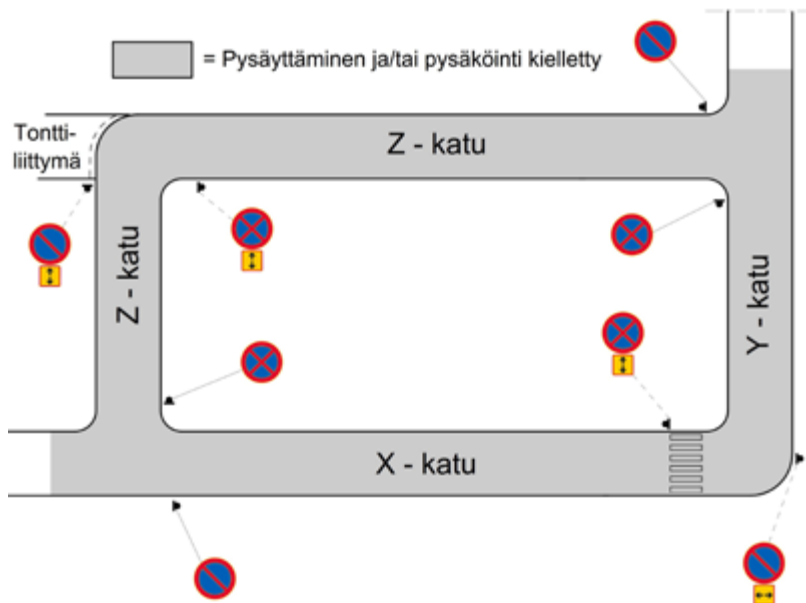
Merkki ei koske 37 §:n 4 momentissa sallittua polkupyörän ja mopon pysäköintiä jalkakäytävälle ja pyörätielle. /TLL, liite 3.3/

Vaikutusalueen päättymisen risteysvälillä on osoitettava lisäkilvellä H11 varustetulla merkillä silloin, kun vaikutusalue ei pääty tieliikennelain liitteessä 3.3. säädetyn merkin C37 selityksessä mainittuihin merkkeihin. Päättymistä ei kuitenkaan tarvitse mainitulla tavalla osoittaa, mikäli vaikutusalueen pituus on enintään 30 metriä. Tällöin vaikutusalueen pituus tulee osoittaa lisäkilvellä H3. Merkkiä ei käytetä merkin C39 vaikutusalueella /VNa 34 §/

Merkkejä C37 ja C38 ei saa sijoittaa suojatien tai risteävän pyörätien kohdalle eikä viiden metrin matkalle ennen niitä, koska ajoneuvojen pysäyttäminen ja pysäköinti on laissa kielletty suojatiellä, pyörätiellä, pyörätien jatkeella ja viiden metrin matkalla ennen suojatietä, risteävää pyörätietä tai risteävää pyörätien jatketta (ks. TLL 37 §).

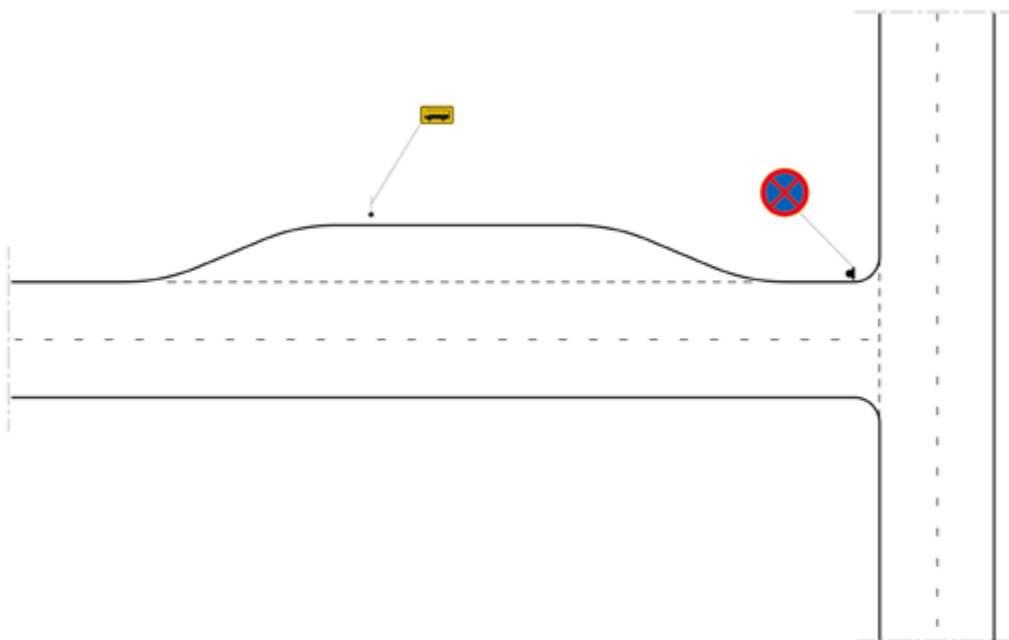
Kummankin merkin vaikutusalue kadun poikkileikkauksessa koskee myös erotuskaistaa, piennarta ja luiskaa.

Jos katu on jatkuva, niin merkkien C37 ja C38 vaikutusalue ei pääty, vaikka kadun nimi risteysten välillä muuttuu tai kadussa on risteysten välillä jyrkkäkin mutka. Suositeltavia merkintätapoja tällaisissa tapauksissa on esitetty kuvassa 7.1. Kuvaan katkoviivoin merkityt liikennemerkkit eivät ole välttämättömiä, mutta niillä voidaan selventää tilannetta, jos mutkan kohdalla on suojatie tai tonttiliittymä tai erityisten olosuhteiden katsotaan niin vaativan.

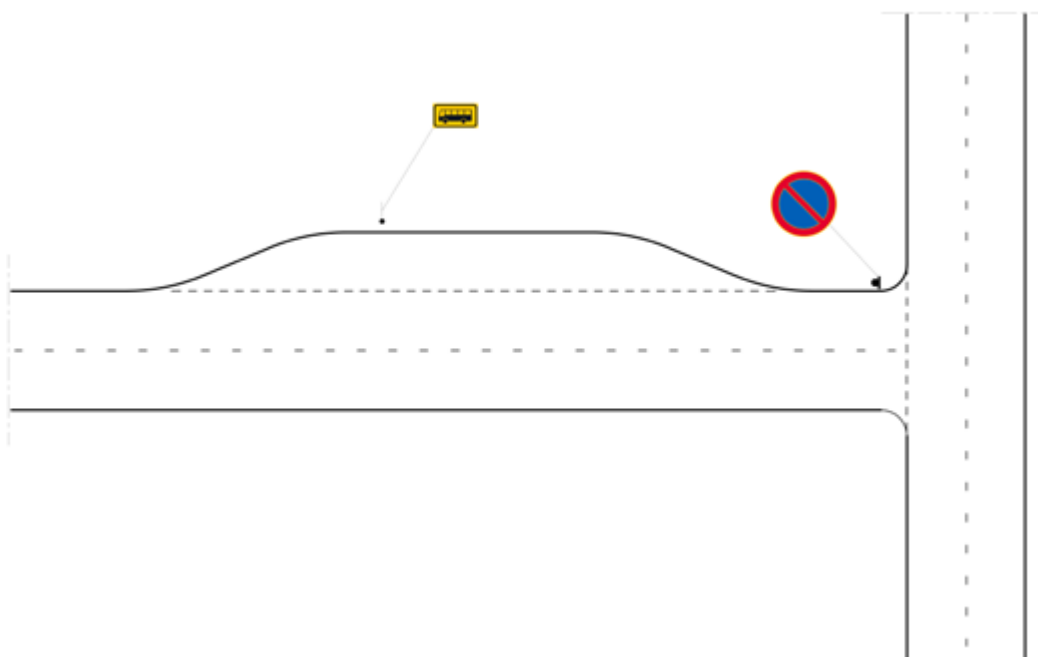

Kuva 7.1 Pysäköinnin ja pysäyttämisen kieltäminen mutkaisella kadulla. Kieltojen piirissä ovat katujen molemmat puolet korttelin kaikilla sivuilla myös ilman katkoviivalla osoitettuja merkkejä.

Kuvissa 7.2–7.3 on esitetty merkkien C37 ja C38 vaikutukset linja-autopysäkin kohdalla.

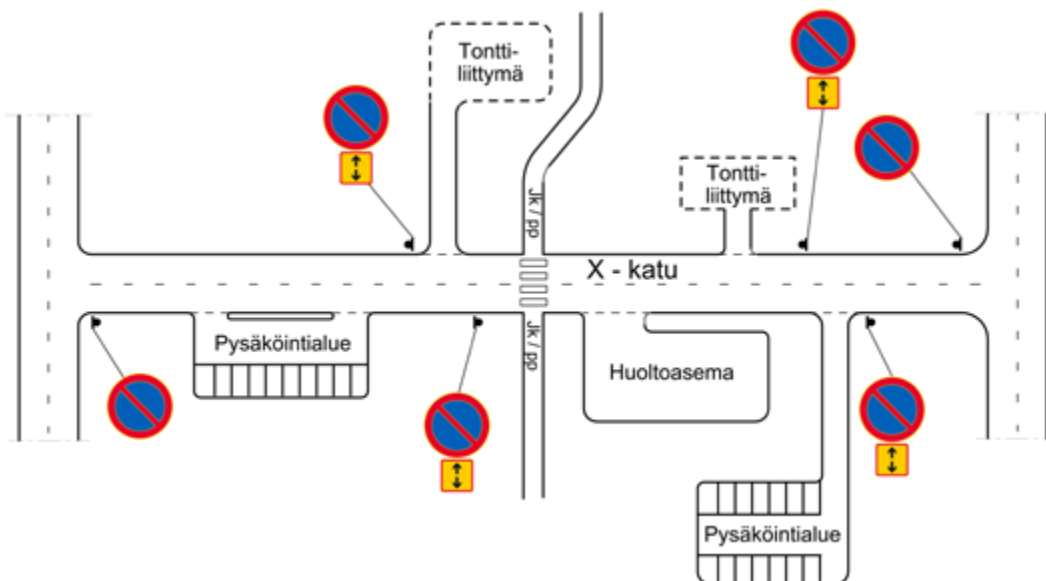

Kuva 7.2 Linja-autopysäkki, jolle saa pysäyttää linja-auton tai muun ajoneuvon, jos se voi tapahtua linja-autoliikennettä estämättä. Pysäkillle ei saa pysäköidä mitään ajoneuvoa. Pysäyttäminen on kielletty kadun muulla osalla.

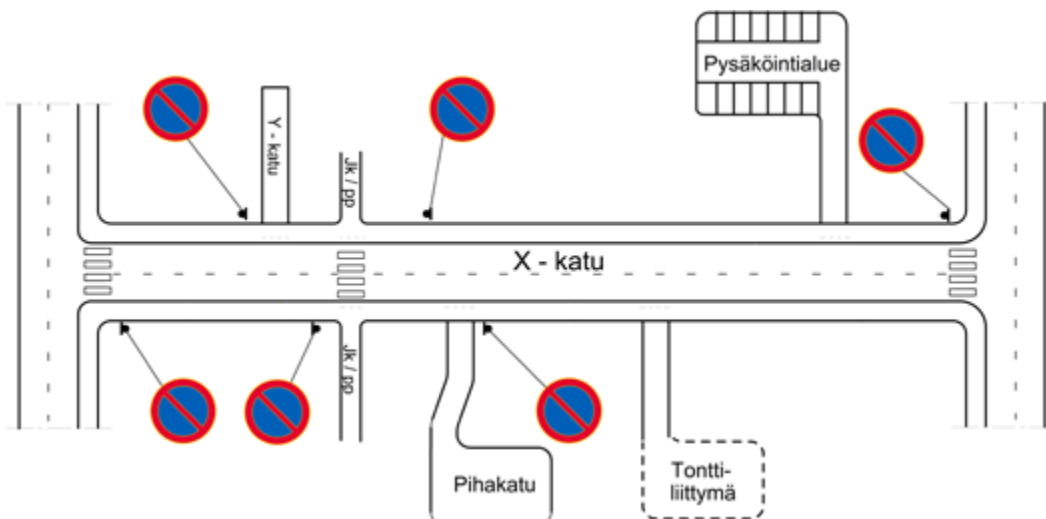
Kuva 7.3 Linja-autopysäkki, jolle saa pysäyttää linja-auton tai muun ajoneuvon, jos se voi tapahtua linja-autoliikennettä estämättä. Pysäkillle ei saa pysäköidä mitään ajoneuvoa. Pysäköinti on kielletty kadun muulla osalla.

Merkkien C37–C38 vaikutusalueen jatkuminen muiden kuin tavanomaisten katuristeysten jälkeen saattaa aiheuttaa tulkintavaikeuksia. Näistä tapauksista on esimerkkejä kuvissa 7.4 ja 7.5.

Kuva 7.4 Merkin C38 toistaminen erityyppisissä liittymissä. Kuvan merkinnöin on pysäköinti X-kadulla kielletty.

Pihalle, pysäköintialueelle tai huoltoasemalle johtavassa liittymässä ei merkkejä C37 ja C38 yleensä toisteta. Merkit C37 ja C38 on kuitenkin syytä näissäkkin tapauksissa toistaa, jos tienkäyttäjää ei voi havaita, että kyseessä on pihalle, pysäköintialueelle tai huoltoasemalle johtava liittymä (kuva 7.4).

Kuva 7.5 Pysäköinnin kieltäminen kadulla, jolla on suorana jatkuvan reunatukilinjan yli ajettavia liittymiä. Kuvan merkinnöin pysäköinti on kielletty koko X-kadulla.

7.2 Merkkien C37 ja C38 lisäkilvet

Merkkien C37 ja C38 yhteydessä voidaan käyttää lisäkilpiä H3, H9–H11, H12.1–H12.13 ja H17.1–H17.3 sekä tekstillistä lisäkilpeä H24. Merkin C38 yhteydessä voidaan käyttää myös lisäkilpeä H18.

Lisäkilvellä H9.1–H9.2 ei voida laajentaa merkkien C37 ja C38 vaikutusaluetta tieliikennelain liitteessä 3.3. määritellystä (kuvat 7.1 ja 7.4).

Lisäkilpeä H9, H10 ja H11 voidaan käyttää liikennemerkkien C37 ja C38 yhteydessä selventämään liikennemerkkin vaikutusalueen suuntaa. Lisäkilpeä H9.2 voidaan kielto- ja rajoitusmerkin yhteydessä käyttää vain, jos merkkiä käytetään toistomerkkinä. /VNa 39 §/

Merkkien C37 ja C38 vaikutusalueen päättyminen risteysten välillä osoitetaan kuvan 7.6 mukaisesti silloin kun vaikutusalue ei pääty tieliikennelain liitteessä 3.3. säädetyn merkin C37 selityksessä mainittuihin merkkeihin.

H3 Vaikutusalueen pituus

H9.1 Vaikutusalue molempiin suuntiin

H9.2 Vaikutusalue molempiin suuntiin

H10 Vaikutusalue nuolen suuntaan

H11 Vaikutusalue päättyy

Lisäkilvet H12.1–H12.13

Lisäkilvellä osoitetaan, että liikennemerkillä osoitettu kielto, rajoitus, määräys tai sääntö koskee vain lisäkilvessä ilmaistua ajoneuvoa. Jos kielto, rajoitus, määräys tai sääntö ei koske lisäkilvessä ilmaistua ajoneuvoa, lisäkilvessä käytetään tekstiä ”Ei koske”. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää lisäkilpeä H24. /TLL, liite 3.8/

Lisäkilpi H12.7. Invalidin ajoneuvo on ajoneuvo, joka on erityisesti varustettu vammaisen henkilön käyttöön tai kuljetukseen taikka jossa on liikuntaesteisen pysäköintitunnus. Lisäkilpeä voidaan käyttää myös merkin A15 ja A33 yhteydessä, jolloin se tarkoittaa, että tienkohdassa on erityisesti varottava vammaisia. /TLL, liite 3.8/

Lisäkilpi H12.13. Vähäpäästöinen ajoneuvo on ajoneuvo, jonka yhdistettyä kulutusta vastaava hiilidioksidipäästö on lisäkilven lukemaa pienempi. Päästö on ilmoitettu ajoneuvoliikennerekisterissä. /TLL, liite 3.8/

Lisäkilvet H12.1–H12.13 ja H24 voidaan yhdistää samaan lisäkilpeen. /VNa 39 §/

H12.1 Henkilöauto

H12.2 Linja-auto

H12.3 Kuorma-auto

H12.4 Pakettiauto

H12.5 Matkailuperävaunu

H12.6 Matkailuauto

H12.7 Invalidin
ajoneuvo

H12.8 Moottoripyörä

H12.9 Mopo

H12.10 Polkupyörä

H12.11 Moottorikelkka

H12.12 Traktori

H12.13 Vähäpäästöinen ajoneuvo

Lisäkilvet H17.1–H17.3

Voimassaoloaika merkitään lisäkilpeen mustin numeroin (lisäkilpi H17.1), jos se koskee arkipäivää maanantaista perjantaihin. Jos voimassaoloaika koskee arkilauantaita, ilmaistaan se mustin numeroin sulkuihin merkittynä (lisäkilpi H17.2). Sunnuntaita ja muuta pyhäpäivää koskeva voimassaoloaika merkitään punaisin numeroin (lisäkilpi H17.3). Pyhäpäiviksi katsotaan itsenäisyyspäivä, vapunpäivä tai kirkollinen juhlapäivä.

Lisäkilpeä H17 voidaan käyttää kielto- ja rajoitusmerkkien sekä merkkien E2-E4, E6-E9, E11 ja G1 yhteydessä. Lisäkilvet H17.1-H17.3 voidaan yhdistää samaan lisäkilpeen. /VNa 39 §/

H17.1 Arkipäivä maanantaista perjantaihin

H17.2 Arkilauantai

H17.3 Sunnuntai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä tai kirkollinen juhlapäivä. Kellonajan punainen väri ei vaihdu lisäkilven pohjaväriin mukaan (TLL, liite 3.8).

Lisäkilpi H18

Merkin C38 yhteydessä on lisäkilvellä osoitetun minuuttimäärän (min) tai tuntimäärän (h) ylittävä pysäköinti kielletty. Merkin E2 (pysäköintipaikka), E3 (liityntäpysäköintipaikka) tai E4 (ajoneuvon sijoitus pysäköintipaikalla) yhteydessä lisäkilpi ilmoittaa pisimmän sallitun pysäköintiajan. /TLL, liite 3.8/

Lisäkilpi voidaan yhdistää lisäkilven H17 ja H24 kanssa samaan lisäkilpeen. /VNa 39 §/

Tunti ja sitä lyhyemmät ajat merkitään minuutteina (min) ja tuntia suuremmat tunteina (h). /Traficomin määräys, liikenteenohjauslaitteiden värit, rakenne ja mitoitus/

H18 Aikarajoitus

Lisäkilvet H19.1 ja H19.2

Lisäkilvellä osoitetaan pysäköintiajan alkamisen osoittamisvelvollisuus pysäköitäessä muuta moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuin mopoa ja moottoripyörää. Lisäkilvellä osoitetaan myös kaikkia ajoneuvoja koskeva pysäköintiin liittyvä aikarajoitus. Aikarajoituksesta on voimassa, mitä lisäkilven H18 kohdalla säädetään. Aikarajoitus laskeaan kuitenkin alkavaksi pysäköinnin alkamista seuraavasta puoli- tai tasatunnista. Jos aikarajoitus on voimassa vain tietyssä aikana ja ajoneuvo on pysäköity aikana, jolloin rajoitus ei ole voimassa tai jolloin rajoituksen voimassaolon päättymiseen on alle puoli tuntia, sallittu pysäköintiaika lasketaan alkavaksi silloin, kun rajoitus tulee seuraavan kerran voimaan. /TLL, liite 3.8/

Lisäkilpi voidaan yhdistää lisäkilven H17 ja H24 kanssa samaan lisäkilpeen. /VNa 39 §/

Tunti ja sitä lyhyemmät ajat merkitään minuutteina (min) ja tuntia suuremmat tunteina (h). /Traficomin määräys, liikenteenohjauslaitteiden värit, rakenne ja mitoitus/

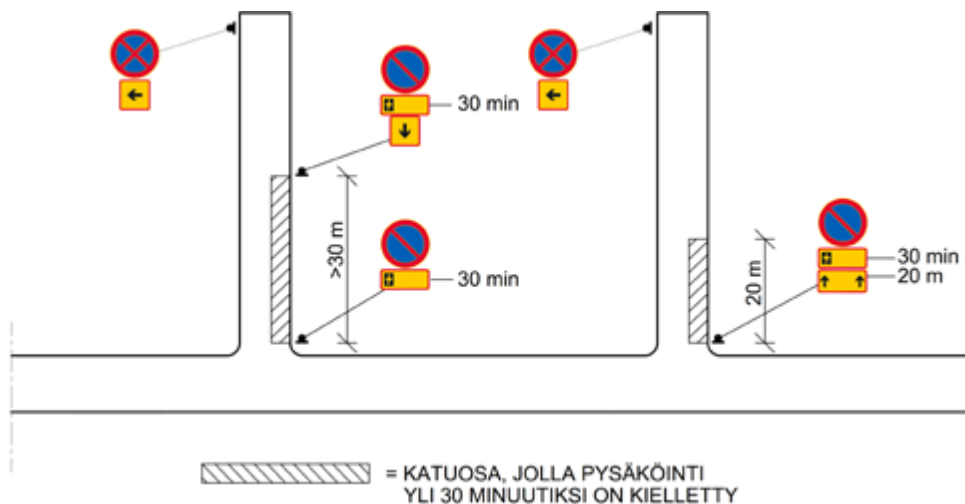
H19.1 Pysäköintiajan alkamisen
osoittamisvelvollisuus

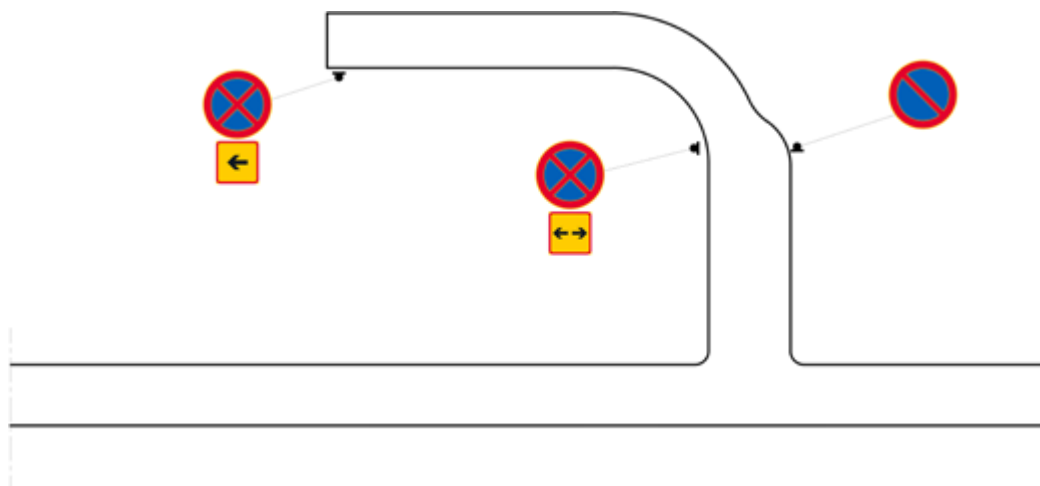
H19.2 Pysäköintiajan alkamisen
osoittamisvelvollisuus

Merkkien C37 ja C38 vaikutusalueita voidaan selventää lisäkilvillä H9–H11. Selventäminen voi olla tarpeen päämerkin normaalista poikkeavan asennon takia (kuva 7.6) tai lisäinformaation antamiseksi erityistapauksissa (kuva 7.7).

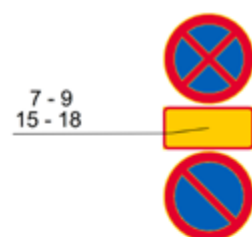
Kuvassa 7.8 on esimerkkejä lisäkilpien H17–H18 ja H19.1 käytöstä merkkien C37 ja C38 yhteydessä. Lisäkilpien käytön yleiset periaatteet ja muita esimerkkejä esitetään luvussa 13.

Kuva 7.6 Pysäköintikiellon vaikutusalueen pituuden merkitseminen, kun vaikutusalue on yli 30 metriä ja kun se on enintään 30 metriä. Huom! Kuva ei ole mittakaavassa eikä liikennemerkkin paikasta pidä sen perusteella tehdä johtopäätöksiä. Kieltomerkkiä ei pitäisi selkeyden vuoksi viedä lähemmäksi kuin 5 metriä risteyksestä.

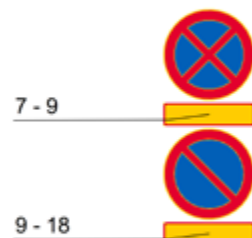

Kuva 7.7 Pysäköintikiellon vaikutusalueen selventäminen poikkeuksellisen pitkällä umpikadulla.

7 - 9
15 - 18

Pysäyttäminen on kielletty arkisin maanantaista perjantaihin kello 7 - 9 ja 15 - 18, muulloin pysäköinti on kielletty.

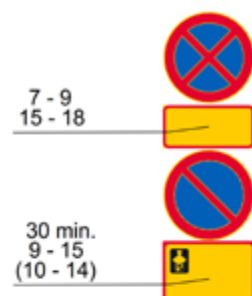
7 - 9

Pysäyttäminen on kielletty arkisin maanantaista perjantaihin kello 7 - 9, pysäköinti on kielletty arkisin maanantaista perjantaihin kello 9 - 18, muina aikoina ei ole rajoitusta.

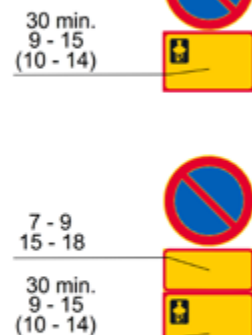
2h
8 - 20
(9 - 18)
0 - 24

Pysäköinti yli kahdeksi tunniksi on kielletty arkisin maanantaista perjantaihin kello 8 - 20, arkilauantaisin kello 9 - 18, sunnuntaisin ja pyhäpäivinä koko päivän, muina aikoina ei ole rajoitusta. Pysäköintikiekkoa on käytettävä.

7 - 9
15 - 18

Pysäyttäminen on kielletty arkisin maanantaista perjantaihin kello 7 - 9 ja 15 - 18, pysäköinti yli 30 minuutiksi on kielletty arkisin maanantaista perjantaihin kello 9 - 15 sekä arkilauantaisin kello 10 - 14, muina aikoina ei ole rajoitusta. Pysäköintikiekkoa on käytettävä.

30 min.
9 - 15
(10 - 14)

Pysäköinti on kielletty arkisin maanantaista perjantaihin kello 7 - 9 ja 15 - 18, pysäköinti yli 30 minuutiksi on kielletty arkisin maanantaista perjantaihin kello 9 - 15 sekä arkilauantaisin kello 10 - 14, muina aikoina ei ole rajoitusta. Pysäköintikiekkoa on käytettävä.

Tiistaisin ja
keskiviikkoisin
Tisdagar och
onsdagar
8 - 15

Voimassa
Gäller
1. 12. - 30. 4.

Pysäköinti on kielletty arkisin tiistaina ja keskiviikkona kello 8 - 15. Pysäköintikielto on voimassa 1.12. - 30.4, muulloin pysäköintiä ei ole kielletty.

Kuva 7.8 Esimerkkejä pysäköinti- ja pysäyttämiskieltojen lisäkilvistä.

7.3 Kieltomerkit C39 Pysäköintikieltoalue, C40 Pysäköintikieltoalue päättyy ja C43 Kuormauspaikka

C39

C40

Merkkien C39 ja C40 rajoittamalla alueella on ajoneuvon pysäköinti kielletty. Alueen sisällä voidaan pysäköinnistä määrätä muuta erillisellä liikennemerkillä.

Merkki ei koske 37 §:n 4 momentissa sallittua polkupyörän ja mopon pysäköintiä jalakäytävälle. /TLL, liite 3.3/

Merkkiä C38 (pysäköinti kielletty) ei käytetä merkin C39 alueella. /VNa 34 §/

Merkkiä C39 voidaan käyttää alueella, jolla on yhtenäinen pysäköintikielto tai -rajoitus. Merkkiä voidaan käyttää myös kääntöpaikalla tai muulla pienellä alueella. Tällöin selvennetään tarvittaessa merkin vaikutusaluetta tekstillisellä lisäkilvellä, esimerkiksi ”Kääntöpaikka”.

Merkin käyttöä tulee välttää liian laajoina pysäköintikieltoalueina, koska alueen sisällä merkkiä ei toisteta.

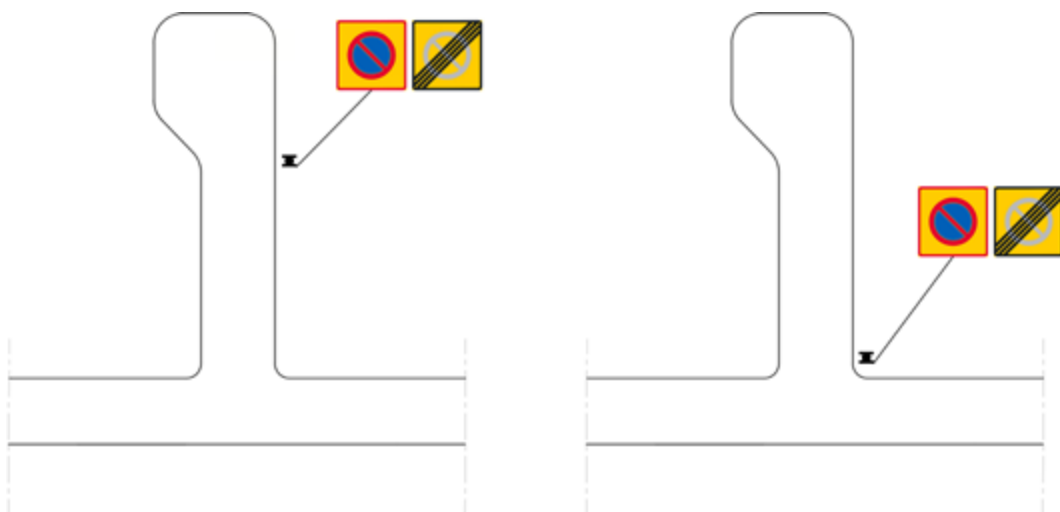
Merkit C39 ja C40 sijoitetaan pysäköintikieltoalueen rajalle.

Merkki C40 voidaan sijoittaa myös yksinomaan ajoradalla olevalle korokkeelle, ajoradan vasemmalle puolelle tai sen yläpuolelle. /TLL, liite 3.3/

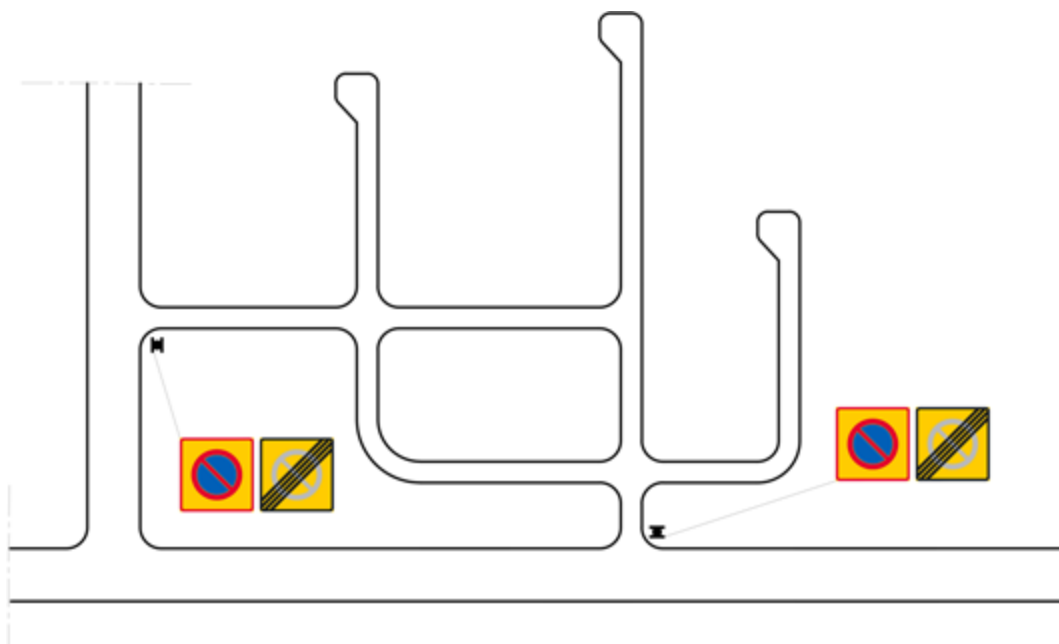
Kieltomerkin C39 yhteydessä ei käytetä lisäkilpeä H18 aikarajoitus.

Merkkiä C39 suositellaan käytettäväksi lähinnä seuraavissa tapauksissa:

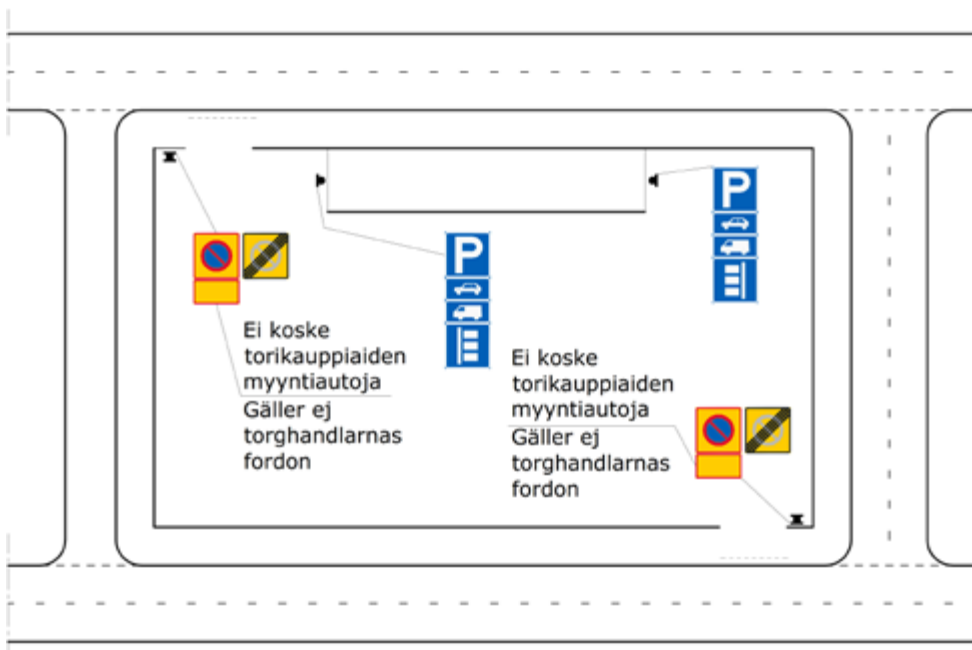
1. Umpikaduilla ja kääntöpaikoilla (kuva 7.9).
2. Suppean alueen katuverkossa, jonne on vain muutama sisääntulo- ja ulostulokohta (kuva 7.10).
3. Tori-, terminaali- tms. alueilla, jotka ovat kokonaan tai osittain tarkoitettu moottorikäyttöisten ajoneuvojen liikenteelle, mutta joilla pysäköinti halutaan sallia vain osalla aluetta tai vain tietyille ajoneuvoryhmille (kuvat 7.11–7.12).

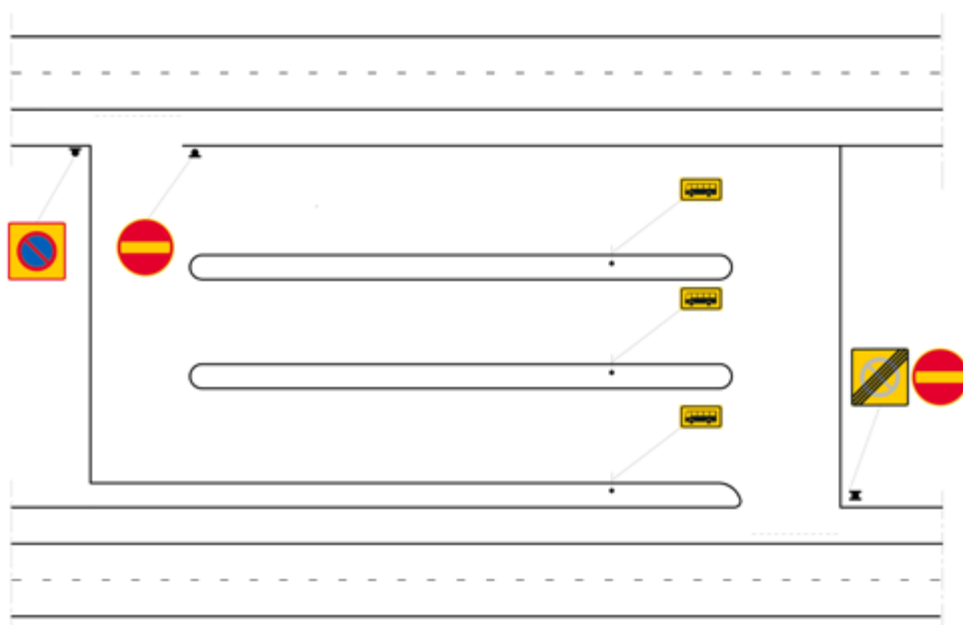
Kuva 7.9 Alueellinen pysäköintikielto umpikadulla ja käänstöpaikalla. Kiellon pitää alkaa ja päättyä samassa poikkileikkauksessa.

Kuva 7.10 Merkkien C39 ja C40 käyttö alueellisesti.

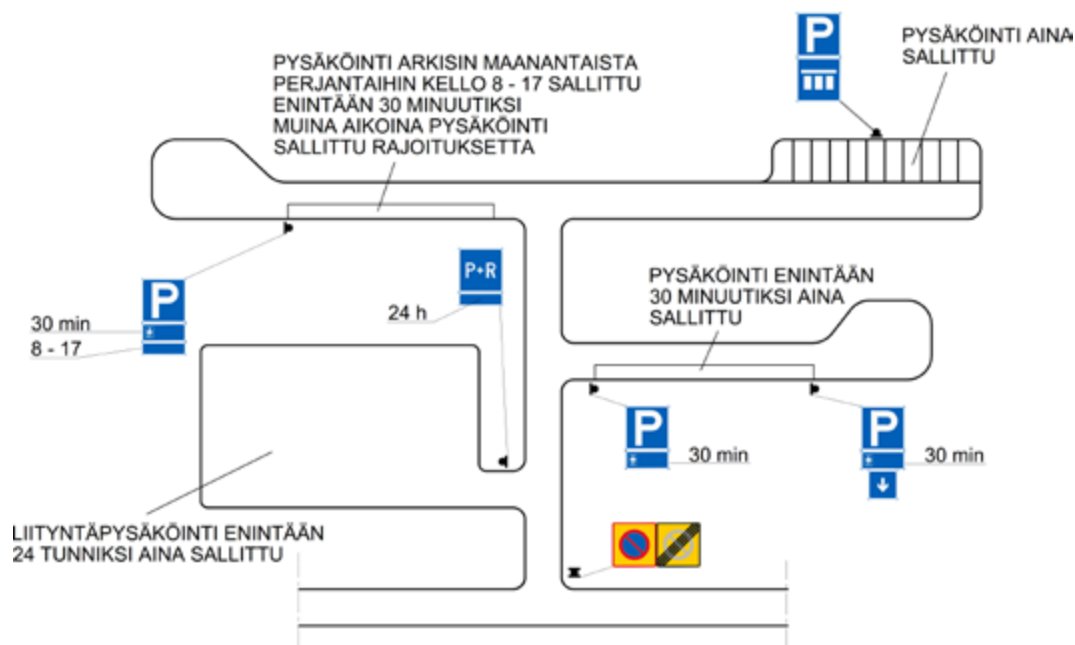
Kuva 7.11 Pysäköintikiellon merkitseminen torialueella.

Kuva 7.12 Pysäköintikiellon merkitseminen terminaalialueella.

Merkkien C39 ja C40 rajoittaman alueen sisällä voidaan pysäköinnistä määrätä muuta erillisellä liikennemerkillä, ei kuitenkaan merkillä C38 (pysäköinti kielletty). Pysäköintikieltoalueen sisällä voidaan erilliset sallitut pysäköintipaikat osoittaa käyttäen merkkejä E2 (pysäköintipaikka) tai E3 (liityntäpysäköintipaikka) ja erottamalla pysäköintipaikat tiemerkinnoin (kuva 7.13). Pysäköintikieltoalueella kieltomerkki C2 (Mootorikäyttöisellä ajoneuvolla ajo kielletty) varustettuna tekstillisellä lisäkilvellä ”Huoltoajo sallittu” ja/ tai ”Tontille ajo sallittu” ei kumoa pysäköintikieltoa.

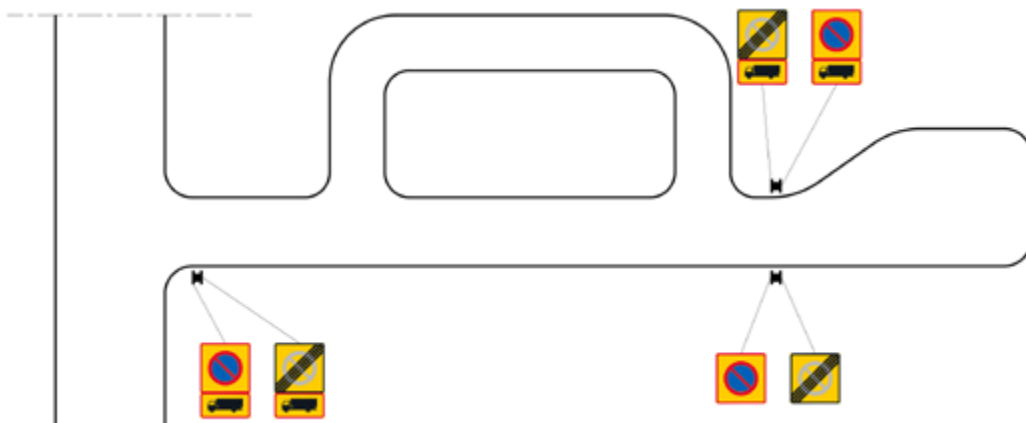
Joskus saattaa olla tarpeen kieltää jonkin ajoneuvoryhmän pysäköinti alueella. Kuvissa 7.14 ja 7.15 on esimerkit kuorma-autojen pysäköintikiellon merkitsemisestä. Erityisesti kuvassa 7.15 on huomattava, että voimassa olevan lainsäädännön mukaan pysäköintikieltoalue ei pääty pysäköintikieltoalueen aloittavaan liikennemerkkiin. Tämän takia edellinen pysäköintikieltoalue pitää päättää ennen kuin seuraava voidaan aloittaa.

Kuva 7.13 Esimerkkejä pysäköinnin osittaisesta sallimisesta pysäköintikieltoalueella.

Kuva 7.14 Esimerkki kuorma-autojen pysäköintikiellon merkitsemisestä. Kääntöpaikalla kaikkien ajoneuvojen pysäköinti on kielletty.

Kuva 7.15 Esimerkki kuorma-autojen pysäköintikieltoalueen merkitsemisestä. Kääntöpaikalla kaikkien ajoneuvojen pysäköinti on kielletty. Kuorma-autojen pysäköintikieltoalue on päätetty ennen kuin kääntöpaikan kaikkia ajoneuvoja koskeva pysäköintikieltoalue alkaa.

C43

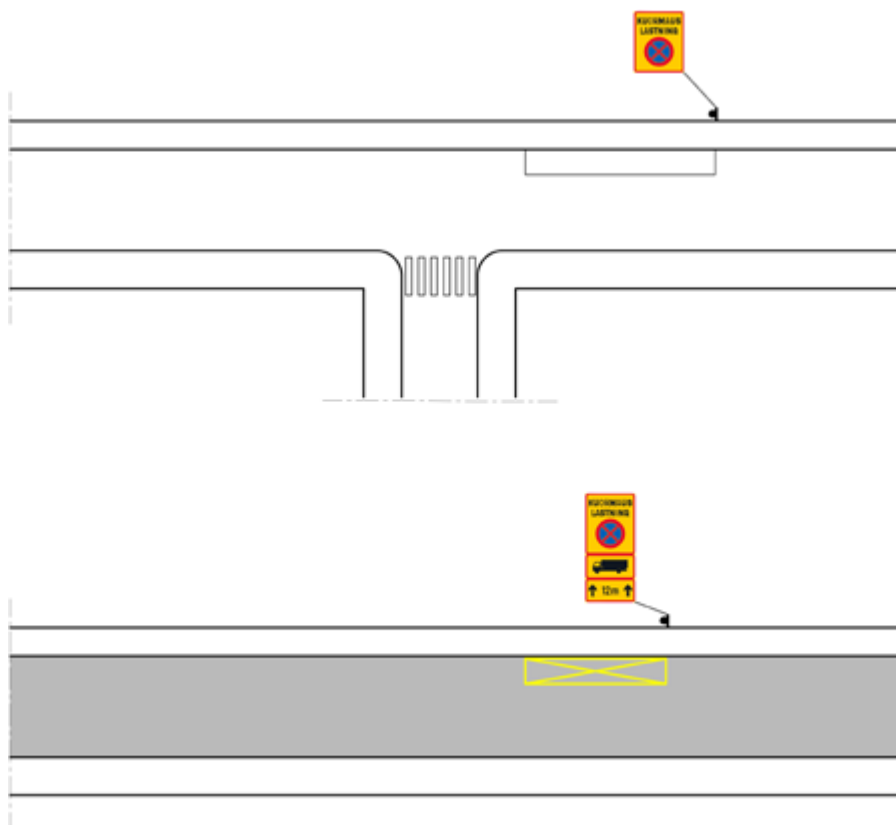
Merkillä kielletään pysäyttäminen muilta ajoneuvoilta kuin kuormaavilta ja kuormaa purkavilta ajoneuvoilta tien sillä puolella, jolle merkki on pystytetty. Pysäyttäminen on sallittu myös matkustajien ottamista tai jättämistä varten. Vain tietylle ajoneuvoryhmälle sallittu pysäyttäminen osoitetaan lisäkilvellä H12.1-H12.13. Merkin vaikutusalue on sama kuin merkin C37. /TLL, liite 3.3/

Merkkiä käytetään, kun halutaan kieltää pysäyttäminen muilta ajoneuvoilta kuin kuormaavilta ja kuormaa purkavilta ajoneuvoilta ja varata niille tilaa esimerkiksi kiinteistöjen edessä ajoradan reunassa tai tarvittaessa jalkakäytävällä- ja/tai pyörätiellä.

Vain tietylle ajoneuvoryhmälle sallittu pysäyttäminen osoitetaan lisäkilvellä H12 (ajoneuvoryhmä). Merkin vaikutusalue on sama kuin merkin C37 (pysäyttäminen kielletty). Muu vaikutusalue osoitetaan lisäkilvellä H3 (vaikutusalueen pituus).

Merkillä osoitettua kieltoa voidaan tehostaa käyttämällä tiemerkin M5 (pysäyttämismisrajoitus), kun on tarve selventää kuormausta varten varattua aluetta. Tällöinkin merkin vaikutusalueen pituus tulee esittää myös lisäkilvellä H3.

Kuvassa 7.16 on esitetty esimerkki kuormauspaikan merkitsemisestä. Alemmassa esimerkissä kuormauspaikka on sallittu vain kuorma-autoille ja kuormausta varten varattua aluetta on selvennetty tiemerkin M5.

Kuva 7.16 Esimerkki kuormauspaikasta. Tiemerkin M5 (pysäyttämisa rajoitus) ollessa reunatuessa kiinni jätetään reuna merkitsemättä tai merkitään koko reunatuki keltaiseksi (Traficom määräs liikenteenohjauslaitteiden väleistä, rakenteesta ja mitoitukselta).

7.4 Muita liikennemerkejä tai säännöksiä, jotka sisältävät pysäyttämistä tai pysäköintikiellon tai -rajoituksen

Etuajo-oikeus ja väistämismerkki B1 Etuajo-oikeutettu tie

Pysäköinti on kielletty taajaman ulkopuolella ajoradalla, jos tie on liikennemerkillä osoitettu etuajo-oikeutetuksi. /TLL 38 §/

Kielto- ja rajoitusmerkki C41 Taksiasema-alue ja sääntömerkki E8 Taksiasema

C41

E8

Merkillä C41 kielletään pysäköinti muilta ajoneuvoilta kuin takseilta tien sillä puolella, jolle merkki on pystytetty. Merkki on voimassa merkkiin E8 asti. /TLL, Liite 3.3/

Kielto- ja rajoitusmerkki C42 Taksin pysäyttämisaika

Merkillä kielletään pysäyttäminen muilta ajoneuvoilta kuin takseilta tien sillä puolella, jolle merkki on pystytetty. Taksiliikenteessä olevan ajoneuvon pysäyttäminen on sallittu vain matkustajien ottamista tai jättämistä varten. Merkin vaikutusalue on sama kuin merkin C37. /TLL, Liite 3.3/

Sääntömerkki E24 Pihakatu

Pysäköinti pihakadulla on sallittu vain merkityllä pysäköintipaikalla. Polkupyörän ja mopon sekä liikkumisesteisen pysäköintitunnuksella tai kotihoidon pysäköintitunnuksella varustetun ajoneuvon saa kuitenkin pysäköidä pihakadulla muuallekin, jos siitä ei aiheudu huomattavaa haittaa pihakadun liikenteelle eikä muulle käyttämiselle. /TLL 43 §/

Sääntömerkki E26 Kävelykatu

Ajoneuvolla kävelykadulla ajettaessa on jalankulkijoille annettava esteetön kulku.

Moottorikäyttöisen ajoneuvon saa kävelykadulla ajaa vain kävelykadun varrella olevalle kiinteistölle, jos kiinteistölle ei ole muuta ajokelpoista yhteyttä. Myös huoltoajo kävelykadulla on sallittu, jos liikennemerkillä niin osoitetaan.

Moottorikäyttöistä ajoneuvoa tai sen perävaunua ei saa pysäyttää eikä pysäköidä kävelykadulla. Pysäyttäminen on kuitenkin sallittu pakollisen liikenne-esteen, väistämisvelvollisuuden noudattamisen tai hätätilanteen vuoksi.

Jos huoltoajo on kävelykadulla liikennemerkillä sallittu, ajoneuvon saa pysäyttää huoltoajon vaatimaksi ajaksi. /TLL 44 §/

Lisäksi pysäköinnin kieltämistä käsitteleviä säännöksiä on tieliikennelain 37 ja 38 §:ssä sekä maastoliikennelain 4 §:ssä.

7.5 Sääntömerkit E2, E3.1-E3.5 ja E4.1-E4.3

Sääntömerkki E2 Pysäköintipaikka

Merkillä osoitetaan ajoradasta tiemerkinnoin erotettu alue, joka on varattu ajoneuvojen pysäköintiin tien sillä puolella, jolle merkki on pystytetty. Ajoradan ulkopuolella merkki on voimassa koko pysäköintialueella, ellei tiemerkinnoin toisin osoiteta. Pysäköintiä koskevat rajoitukset on ilmaistava lisäkilvellä. Lisäkilvellä H12, H21 tai H24 varustettuna merkki osoittaa, etteivät muulla kuin lisäkilvessä ilmaistulla ajoneuvolla saa pysäköidä alueelle. Merkissä voidaan osoittaa pysäköintipaikan tai -alueen numero- tai kirjaintunnus. /TLL, Liite 3.5/

Merkki voidaan pysäköintialueella sijoittaa lisäkilvellä H9.1 tai H10 varustettuna merkittyjen pysäköintipaikkojen taakse. /VNa 36 §/

Merkin E2 (pysäköintipaikka), E3 (liityntäpysäköintipaikka) tai E4 (ajoneuvojen sijoitus pysäköintipaikalla) yhteydessä lisäkilpi H18 ilmoittaa pisimmän sallitun pysäköintiajan. /TLL, Liite 3.8/

Sääntömerkit E3.1–E3.5 Liityntäpysäköintipaikka

E3.1

E3.2

E3.3

E3.4

E3.5

Merkillä osoitetut pysäköintipaikat on varattu ajoneuvojen liityntäpysäköintiin, jolloin ajoneuvon kuljettaja jatkaa matkaansa joukkoliikennevälineellä. Pysäköinti muussa tarkoituksessa on kielletty. Merkkiä E3.5 voidaan käyttää, jos pysäköintipaikat on tarkoitettu useamman eri joukkoliikennevälineen käyttäjille. Muutoin liityntäpysäköintiin sovelletaan, mitä merkistä E2 säädetään. /TLL, Liite 3.5/

Sääntömerkit E4.1–E4.3 Ajoneuvojen sijoitus pysäköintipaikalla

Merkkiä voidaan käyttää merkkien E2 ja E3 yhteydessä tai niiden vaikutusalueella yksinään osoittamaan ajoneuvojen sijoitustapaa. Merkin kuviota voi muuttaa olosuhteiden mukaan. /TLL, Liite 3.5/

E4.1

E4.2

E4.3

Lisäkilvet H13.1 ja H13.2 Pysäköintitapa

Ajoneuvo on pysäytettävä tai pysäköitävä tien suuntaisesti ja mahdollisimman lähelle tien reunaa. /TLL 36 §/

Lisäkilvellä osoitetaan ajoneuvon sijoitus reunakiveen nähden. /TLL, Liite 3.8/

H13.1

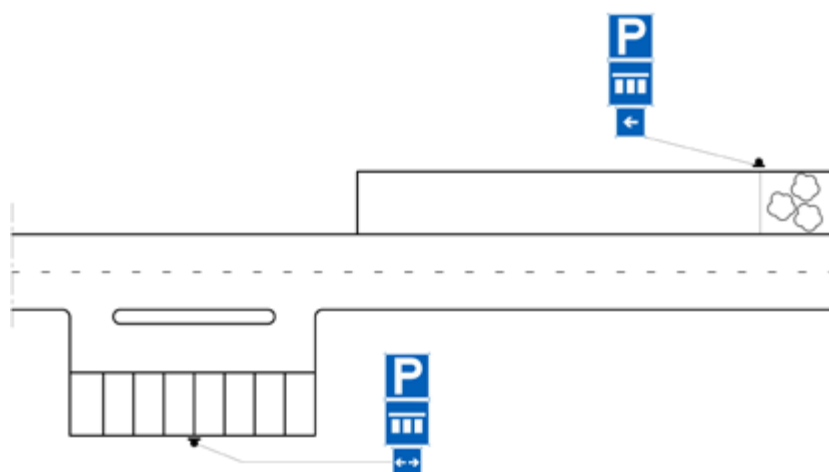
H13.2

Pysäköintialueella voidaan yksittäiset pysäköintipaikat merkitä ruuduilla (M3). Ruutuja käytetään aina pysäköintimittarein varustetuilla pysäköintialueilla. Ruutuja voidaan käyttää myös muulloin, esimerkiksi kun on tarve selventää pysäköintitapaa vinopysäköintipaikoilla silloin, kun pysäköintialueen rakenne ei tue vinopysäköintiä.

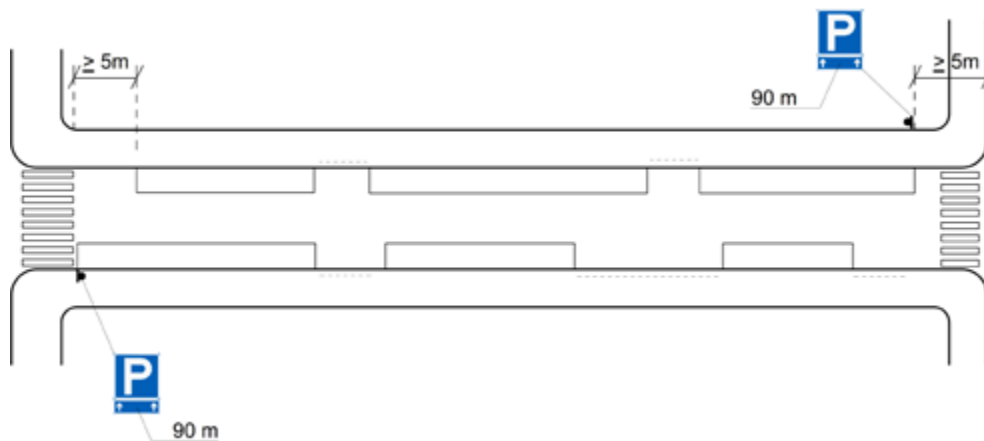
Esimerkkejä voimassaoloaikaa, ajoneuvoryhmää, aikarajoitusta ja vaikutusalueen suuntaa osoittavien lisäkilpien käytöstä merkin E2 yhteydessä on esitetty kuvissa 7.17 ja 7.18. Lisäkilpien määritelmät ovat kohdassa 7.2. Lisäkilvessä noudatetaan päämerkin värejä.

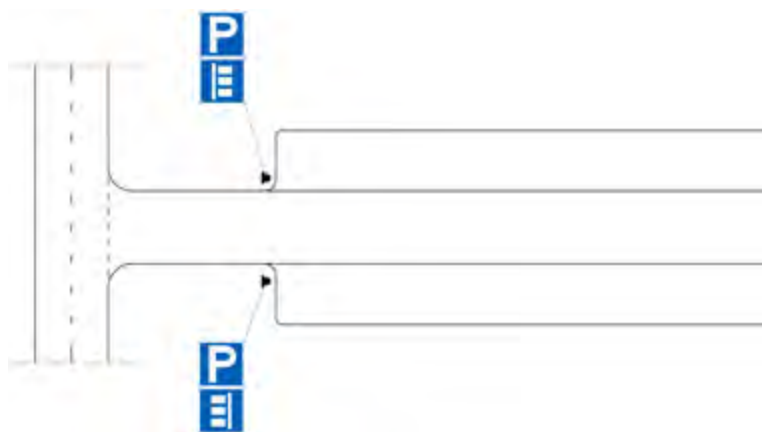
Kuva 7.17 Merkin E2 yhteydessä käytettäviä lisäkilpiä.

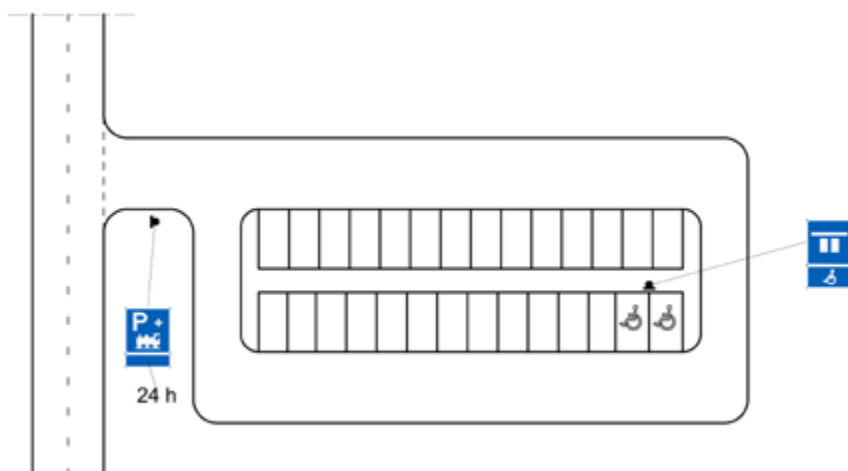
Kuva 7.18 Lisäkilpien H9.1 ja H10 käyttö merkin E2 yhteydessä. Lisäkilpien käytössä käytettävä tarveharkintaa.

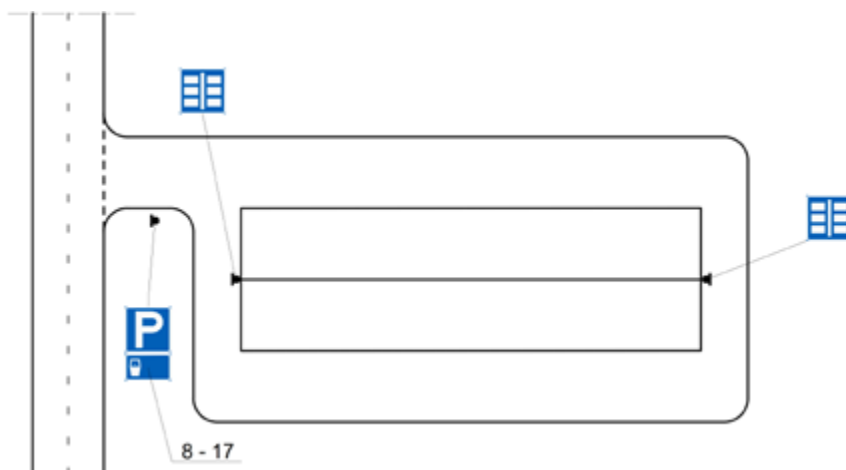
Kuva 7.21 Ajoradasta tiemerkinnoin erotettu pysäköintialue, pysäköinti kadun suuntaisesti.

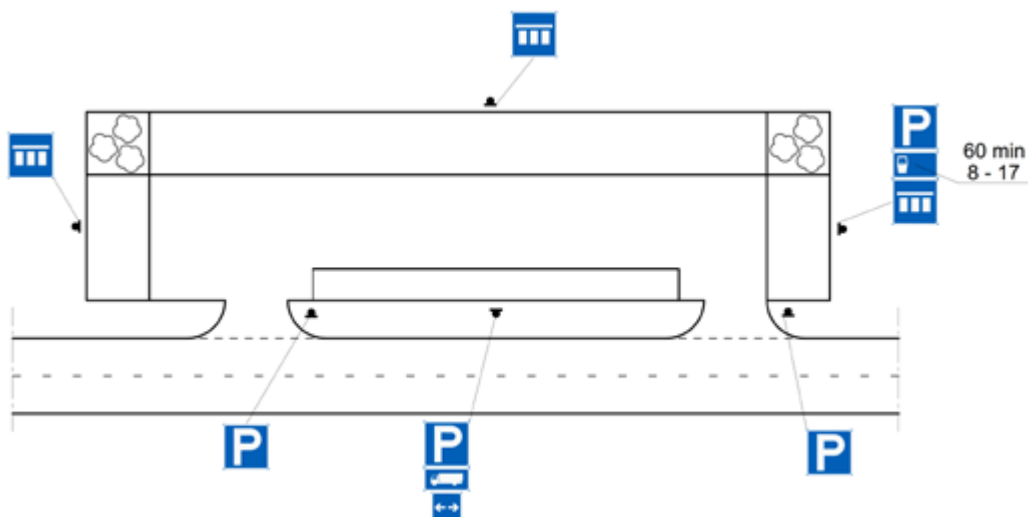
Kuva 7.22 Merkin E4.1 käyttö merkin E2 yhteydessä.

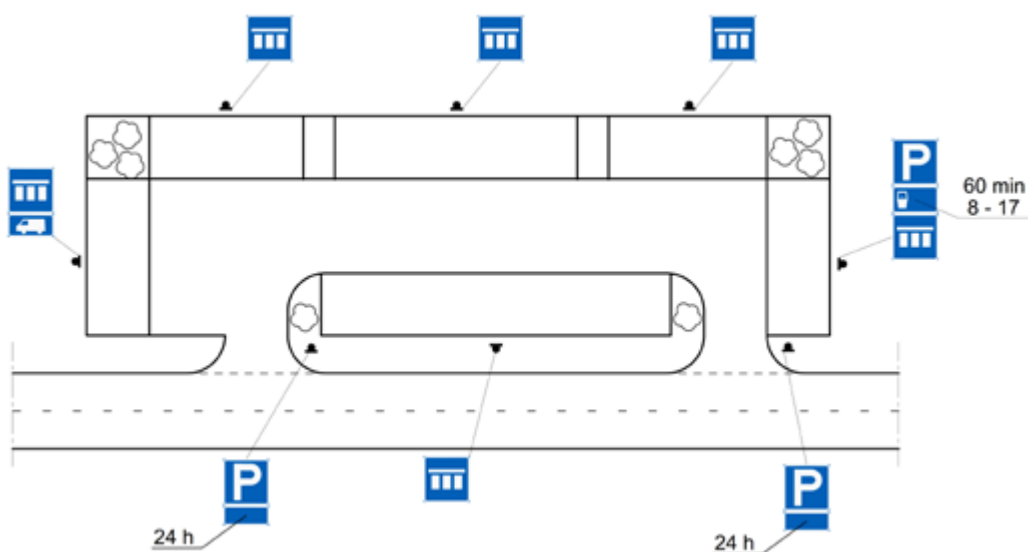
Kuva 7.23 Liityntäpysäköintialue, jolla on varattu kaksi pysäköintipaikkaa invalidin ajoneuvoille. Pysäköintitapaa voi selventää merkitsemällä pysäköintiruudut.

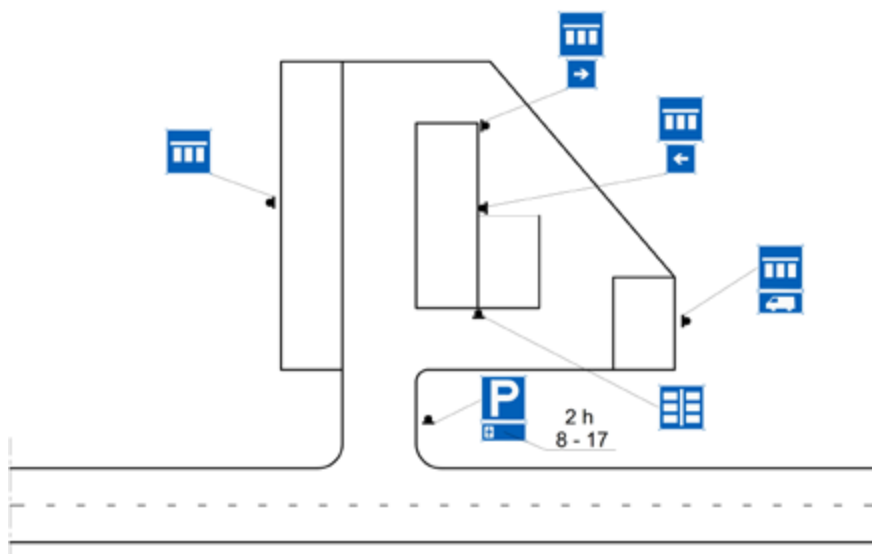
Kuva 7.24 Merkkien E2 ja E4.2 käyttö erillisinä pienellä pysäköintialueella. Lisäkilpi koskee koko aluetta.

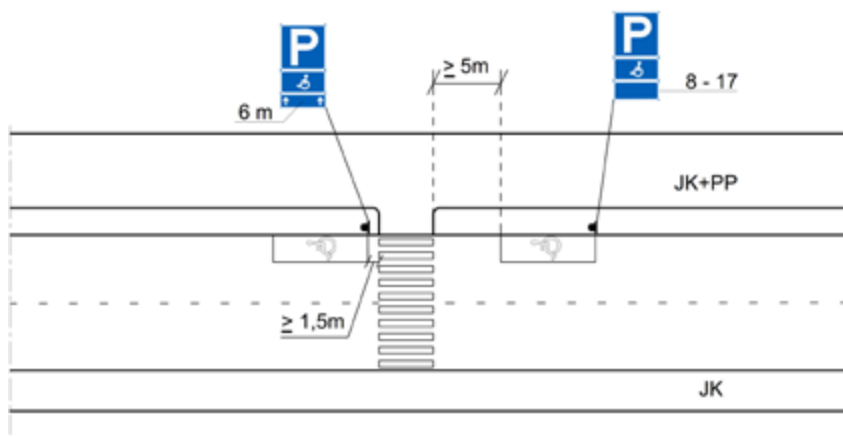
Kuva 7.25 Pysäköintialue, josta osa on varattu kuorma-autoille ja lyhytaikaiseen pysäköintiin.

Kuva 7.26 Aikarajoitettu pysäköintialue, josta osa on varattu pakettiautoille ja lyhytaikaiseen pysäköintiin.

Kuva 7.27 Pysäköintialue, jolla merkkien E4.1 ja E4.2 käyttö on suositeltavaa. Aikarajoitus koskee kaikkia paikkoja. Aikarajoituksia voi tarvittaessa lisätä myös pysäköintialueen sisälle. Jos pysäköintialueen sisällä on erilaisia aikarajoituksia, on rajoitukset syytä esittää kaikkien E4-merkkien yhteydessä. Muutenkin lisäkilvissä esitetyjä rajoituksia (esim. H18 aikarajoitus), jotka koskevat koko pysäköintialuetta, on suositeltavaa toistaa merkkien E4 yhteydessä.

Kuva 7.28 Invalidin ajoneuvolle tarkoitetun pysäköintipaikan merkitseminen.

7.6 Maksullisten pysäköintipaikkojen ja asukaspysäköintipaikkojen merkitseminen

Lisäkilpi H20 Maksullinen pysäköinti

Merkin C38 (pysäköinti kielletty) yhteydessä lisäkilpi osoittaa, että pysäköinti on kiel-
lon estämättä sallittu, jos pysäköinnistä on suoritettu vahvistettu maksu. Merkin E2
(pysäköintipaikka), E3 (liityntäpysäköintipaikka) tai E4 (ajoneuvon sijoitus pysäköinti-
paikalla) yhteydessä lisäkilpi osoittaa, että pysäköintipaikan käytöstä on suoritettava
vahvistettu maksu.

Maksuvelvollisuus on voimassa lisäkilvessä ilmoitettuna voimassaoloaikana. Jollei
voimassaoloaikaa ole ilmoitettu, maksuvelvollisuus on aina voimassa. Lisäkilvessä
voidaan lisäksi ilmoittaa maksun suorittamistapa (esimerkiksi ”Lippuautomaatti” tai
”Ennakkomaksu”).

Jos vahvistettu maksu on suoritettu muulla tavalla kuin kyseistä pysäköintipaikkaa
tai -aluetta varten tarkoitettuun pysäköintimittariin, maksun suorittamista osoittava
pysäköintilippu tai maksulaite on pysäköimisen ajaksi sijoitettava näkyvään paikkaan,
autossa tuulilasin tai sivulasin sisäpuolelle niin, että lipun tai laitteen etupuoli on
kokonaisuudessaan ulkoapäin nähtävissä ja luettavissa.

Mitä kolmannessa kappaleessa säädetään, ei koske sähköisesti suoritettuja maksuja.
/TLL, Liite 3.8/

H20 Maksullinen pysäköinti

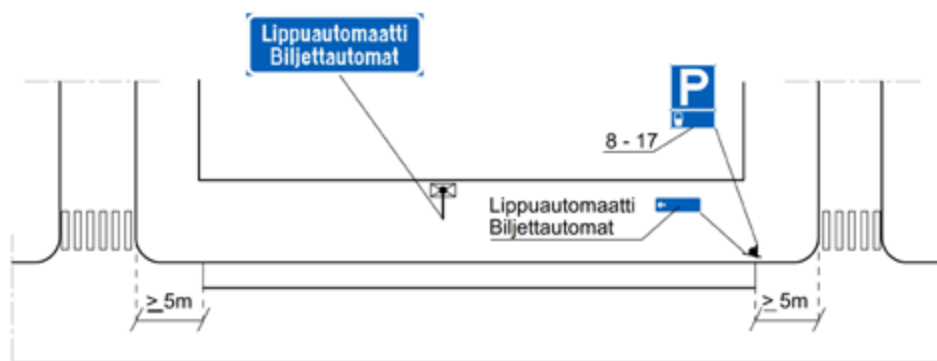
Lippuautomaatin tai muun vastaavan maksulaitteen yhteydessä merkkiä E2 (pysä-
köintipaikka) käytetään vain, jos se on tarpeen alueen maksulaitteen havaitsemiseksi
taikka ajoneuvojen sijoituksen osoittamiseksi. Jos sinipohjaista lisäkilpeä H20 on
käytetty merkin E2 yhteydessä, tulee merkin E2 lisäkilpineen kuitenkin olla pienois-
koossa lippuautomaatissa tai muussa vastaavassa maksulaitteessa. Merkissä on
tällöin ilmaistava pysäköintiä koskevat ehdot tai rajoitukset.

Lippuautomaattien yhteydessä suositellaan aina käytettäväksi merkkiä E2 ja lisäkil-
peä H20 kuvien 7.29 ja 7.30 mukaisesti. Automaatin luo opastetaan tarvittaessa si-
nivalkoisen tekstillisen kilven ”Lippuautomaatti” (”Biljettautomat”) avulla (kuvat 7.29
ja 7.32). Automaatti suositellaan varustettavaksi sinivalkoisella tekstillisellä kilvellä
”Lippuautomaatti” (”Biljettautomat”) automaatin havaittavuuden parantamiseksi (ku-
vat 7.29, 7.30 ja 7.32).

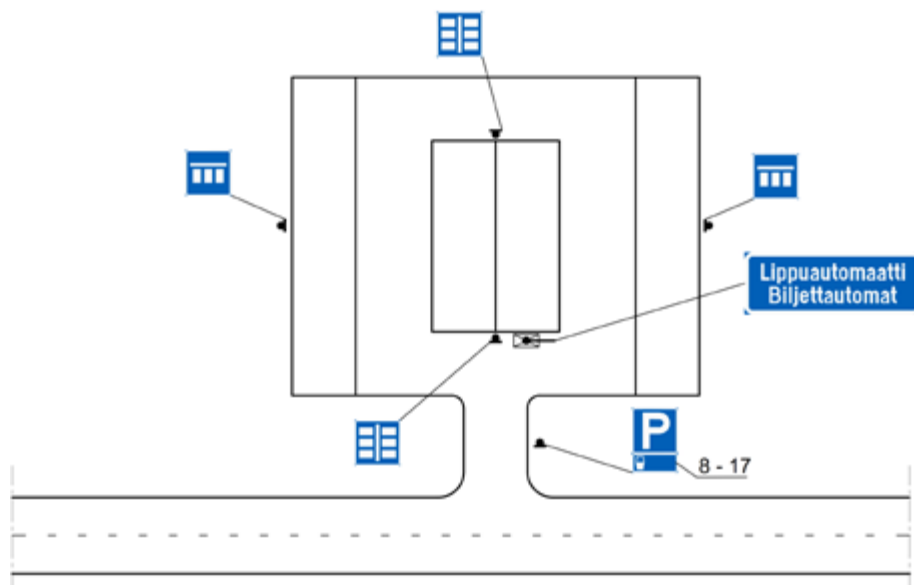
Lippuautomaateissa suositellaan käytettäväksi tunnusvärejä pisimmän kerralla os-
tettavan pysäköintiajan osoittamiseksi seuraavasti:

30 min	–	punainen
60 min	–	keltainen
2 h	–	harmaa
4 h	–	vihreä
Yli 4 h	–	sininen

Tunnusväriä käytetään lippuautomaatin tekstitykseen varatussa levyssä tai muussa selvästi näkyvässä paikassa.

Kuva 7.29 Maksullinen pysäköintialue, jolla normaalikokoinen merkki E2 ja lisäkilpi H20 ovat tarpeen lippuautomaatin vuoksi. Lähimmälle lippuautomaatille opastetaan tekstillisellä merkillä.

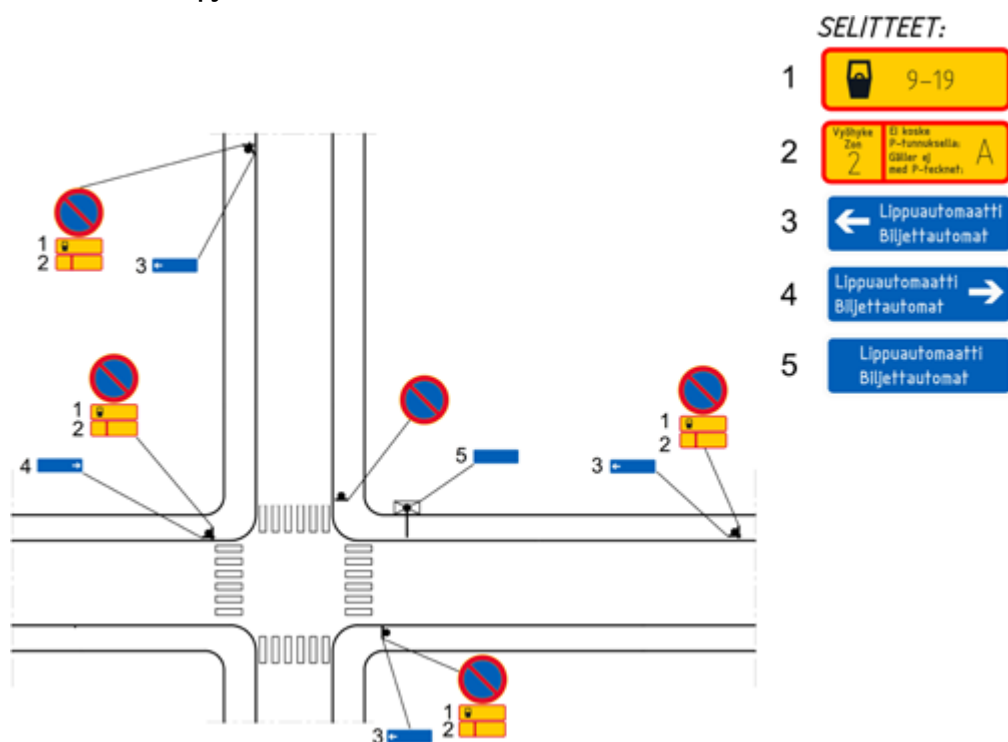

Kuva 7.30 Maksullinen pysäköintialue, jolla rahastus hoidetaan yhdessä pisteessä.

Vanhassa kaupunkirakenteessa saattaa olla tarpeen suosia asukkaiden kadunvarsipysäköintiä muiden käyttäjäryhmien sijasta. Tämä on mahdollista siten, että kaupunki myöntää erityisiä asukaspysäköintitunnuksia, jotka oikeuttavat pitkäaikaiseen pysäköintiin kadunvarsipaikoilla (kuvat 7.31 ja 7.32).

Kuva 7.31 Asukaspysäköinnin merkitseminen.

Kuva 7.32 Esimerkki asukaspysäköinnin merkitsemisestä ja lippuautomaatille ohjaamisesta. HUOM! Pysäköintikieltoalueen sisällä pitää käyttää merkkiä E2.

7.7 Eräitä pysäköinnin merkitsemisen erityistapauksia

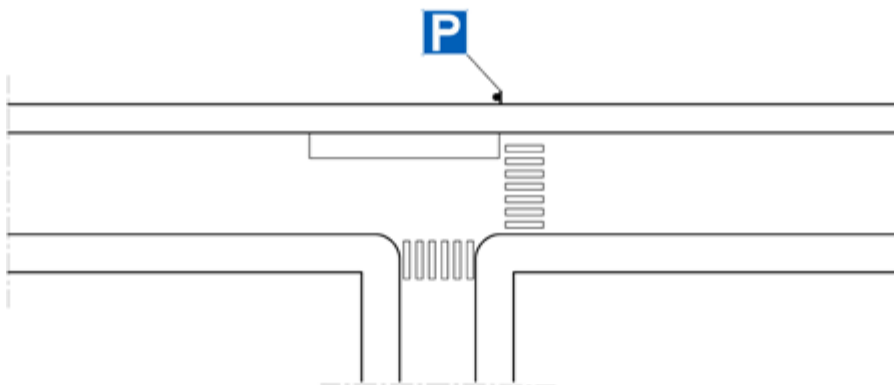
Jonkin erityisen ajoneuvoryhmän kuten esimerkiksi perävaunujen säilytys yleisellä pysäköintialueella voidaan kieltää kuvan 7.33 mukaisilla liikennemerkeillä. Samaan tulokseen päästään, jos alueella voidaan rajoittaa pisintä sallittua pysäköintiaikaa siten, että pitempiaikainen säilytys samalla paikalla käy mahdottomaksi.

Poikkeuksellisesti voi olla tarkoituksenmukaista sallia pysäköinti T-risteyksessä. Tämä on mahdollista soveltaen kuvassa 7.34 esitettyä tiemeraintä- ja liikennemerkkijärjestelyä.

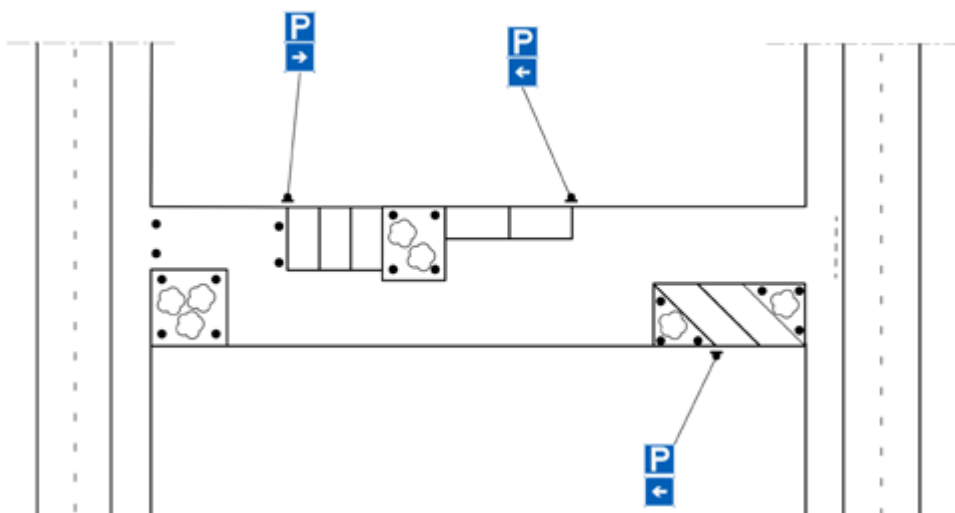
Pysäköinti pihakadulla on sallittu vain merkityillä pysäköintipaikoilla. Polkupyörän ja mopon sekä liikkumisesteisen pysäköintitunnuksella tai kotihoidon pysäköintitunnuksella varustetun ajoneuvon saa kuitenkin pysäköidä pihakadulla muuallekin, jos siitä ei aiheudu huomattavaa haittaa pihakadun liikenteelle eikä muulle käyttämiselle. Pysäköintipaikat voidaan merkitä pienikokoisella merkillä E2 kuvan 7.35 mukaisesti. Ajoneuvojen sijoitus osoitetaan ensisijaisesti rakenteellisin keinoin, pintamateriaalieroin sekä tiemerkinnoin. Merkkejä E4.1–E4.3 käytetään vain poikkeuksellisesti, jos tarkoitettu pysäköintitapa ei muuten talviolosuhteissa toteudu.

Kuva 7.33 Merkki- ja lisäkilpiyhdistelmiä, joilla voidaan kieltää esimerkiksi perävaunujen säilytys pysäköintialueella.

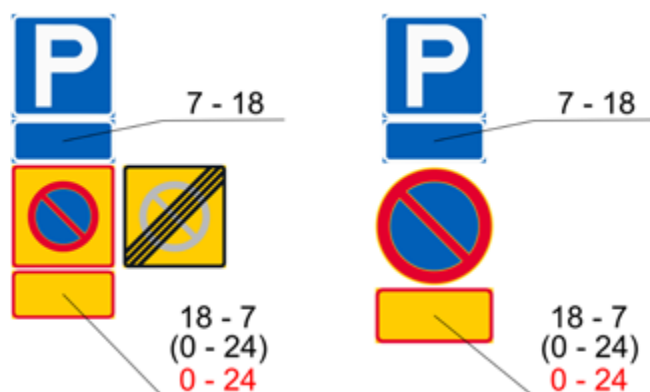

Kuva 7.34 Pysäköinnin järjestely T-risteyksessä, jos se on poikkeuksellisesti tarpeen.

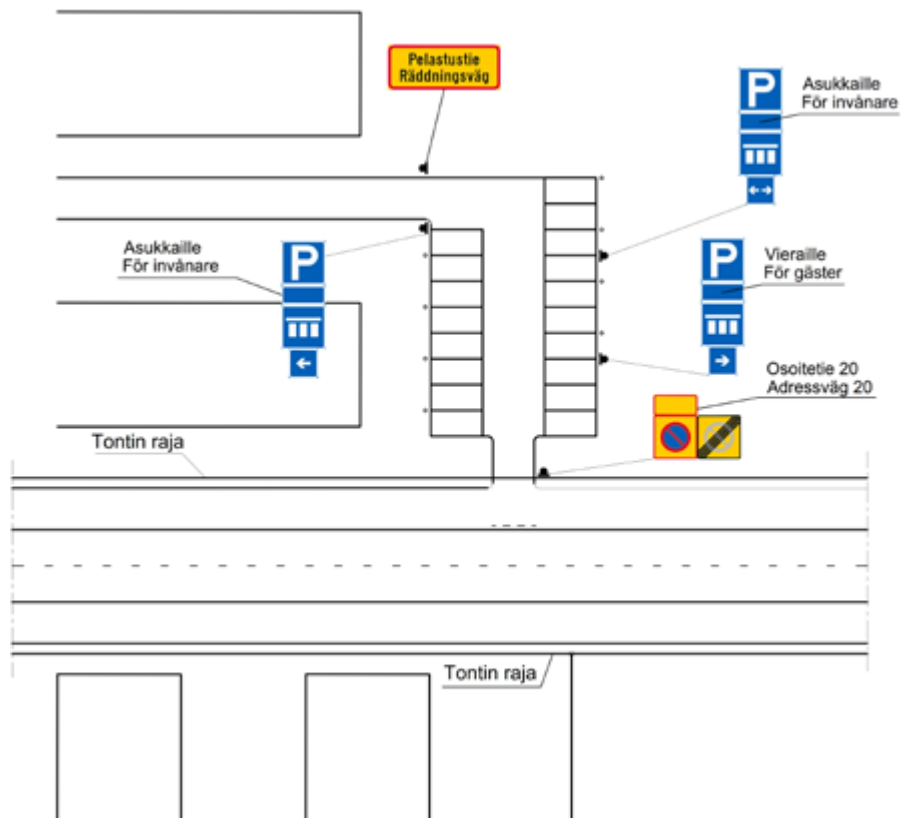
Kuva 7.35 Pihakadun pysäköintipaikkojen osoittaminen pienikokoisella merkillä E2. HUOM! Pihakadulla pysäköintialue voidaan osoittaa myös ilman liikennemerkkiä.

Poikkeuksellisesti saattaa olla tarpeen, että merkillä E2 osoitetulla pysäköintialueella tai pysäköintipaikoilla kielletään pysäköinti tietyinä aikana. Tällöin käytetään kuvan 7.36 mukaista merkintätapaa.

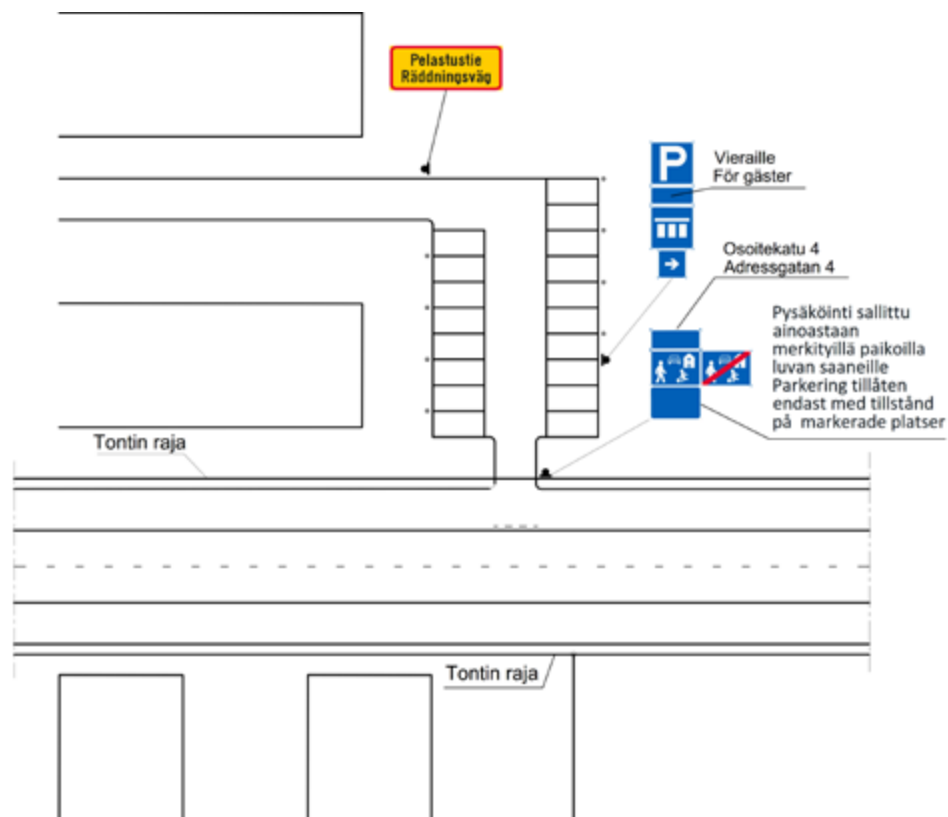

Kuva 7.36 Pysäköinnin osa-aikainen kieltäminen merkillä E2 osoitetulla pysäköintialueella tai pysäköintipaikoilla.

Kuvissa 7.37a-b on kaksi esimerkkikuvaa pelastustien ja pysäköintiä säätelevien merkkien käytöstä yksityisalueella. Järjestelyjä valvoo tontin omistaja tai haltija, joka voi pyytää poliisin tai kunnallisen pysäköinninvalvojan virka-apua tieliikennelain perusteella.

Kuva 7.37a Esimerkki pelastustien ja pysäköintiä säätelevien merkkien käytöstä yksityis-alueella.

Kuva 7.37b Esimerkki pelastustien ja pysäköintiä säätelevien merkkien käytöstä yksityisalueella. Pihakadulla pysäköiminen on sallittu lain mukaan vain merkityille pysäköintipaikoille, joten lisäkilven teksti voi olla myös muodossa ”Pysäköinti sallittu vain luvan saaneille”.

8 Linja-autokaistojen, pysäkkien ja joukko-liikennekatujen merkitseminen

8.1 Linja-autokaistan merkitseminen

Sääntömerkit E9.1 ja E9.2 Linja-autokaista

E9.1

E9.2

Merkillä osoitetaan linja-autoille varattu ajokaista. Jos ajokaista on varattu myös takseille, ilmoitetaan tämä merkin alareunassa olevalla merkinnällä "TAXI". Linja-autoille varattua ajokaistaa saavat käyttää myös raitiovaunut, hälytysajoneuvot, poliisin virkatehtävässä olevat ajoneuvot ja lisäkilvessä mahdollisesti ilmoitetut muut ajoneuvot. Milloin linja-autokaista on ajoradan oikeassa reunassa, sitä saavat käyttää myös mopot ja polkupyörät. Ryhmittymiseen kääntymistä varten saavat linja-autokaistaa käyttää kaikki ajoneuvot. Merkin vaikutusalue ulottuu seuraavaan risteykseen, jollei merkillä E10.1 tai E10.2 ole toisin osoitettu.

Merkki sijoitetaan linja-autokaistan yläpuolelle sen alkamiskohtaan, ja se voidaan tarvittaessa toistaa. /TLL, Liite 3.5/

Sääntömerkit E10.1 ja E10.2 Linja-autokaista päättyy

E10.1

E10.2

Merkki sijoitetaan linja-autokaistan yläpuolelle. /TLL, Liite 3.5/

Merkkiä käytetään, kun linja-autokaista päättyy muualla kuin risteyksessä. /VNa 36 §/

Linja-autokaistan voimassaoloaika osoitetaan lisäkilvillä H17.1–H17.3 (voimassaoloaika).

Linja-autokaistaa osoittavan merkin sijoittaminen heti risteyksen jälkeen poistaa tarpeen erikseen kieltää pysäyttämisen ja pysäköinnin.

8.2 Väyläkohtaisen linja-autokaistan merkitseminen

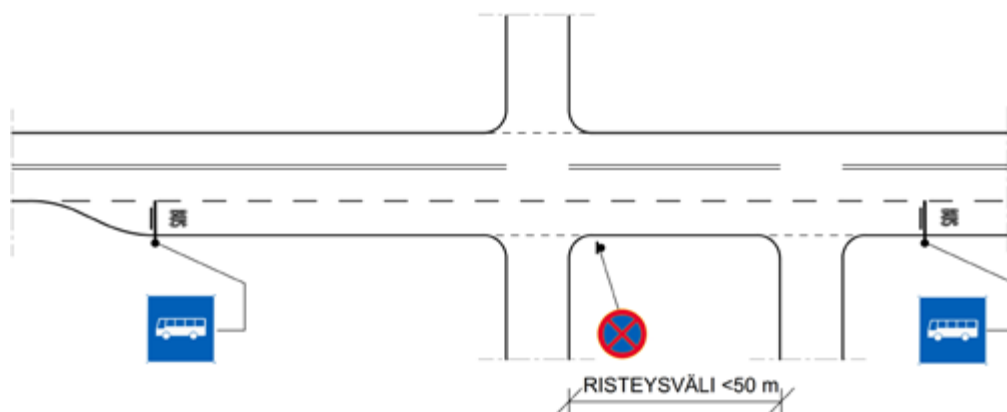
Väyläkohtainen risteysten yli suoraan jatkuva linja-autokaista merkitään kuvien 8.1 ja 8.2 mukaisesti.

Poikkeuksellisen lyhyillä (alle 50 m) risteysväleillä ei linja-autokaistaa osoittavaa merkkiä yleensä toisteta.

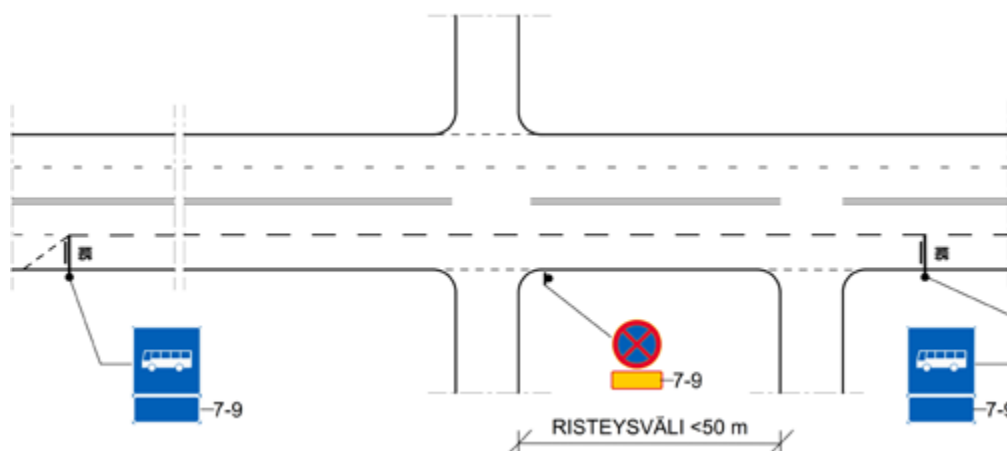
Risteyksessä kääntyvää linja-autokaistaa ei merkillä E9.1 tai E9.2 voida velvoittavasti osoittaa, koska merkin E9.1 tai E9.2 tarkoittamaa ajokaistaa saavat kaikki ajoneuvot käyttää ryhmittymiseen kääntymistä varten.

Kääntyvä linja-autokaista voidaan osoittaa velvoittavasti merkeillä D1 (pakollinen ajosuunta). Kuvissa 8.3 ja 8.4 on esitetty suositeltavat velvoittavat merkintätavat.

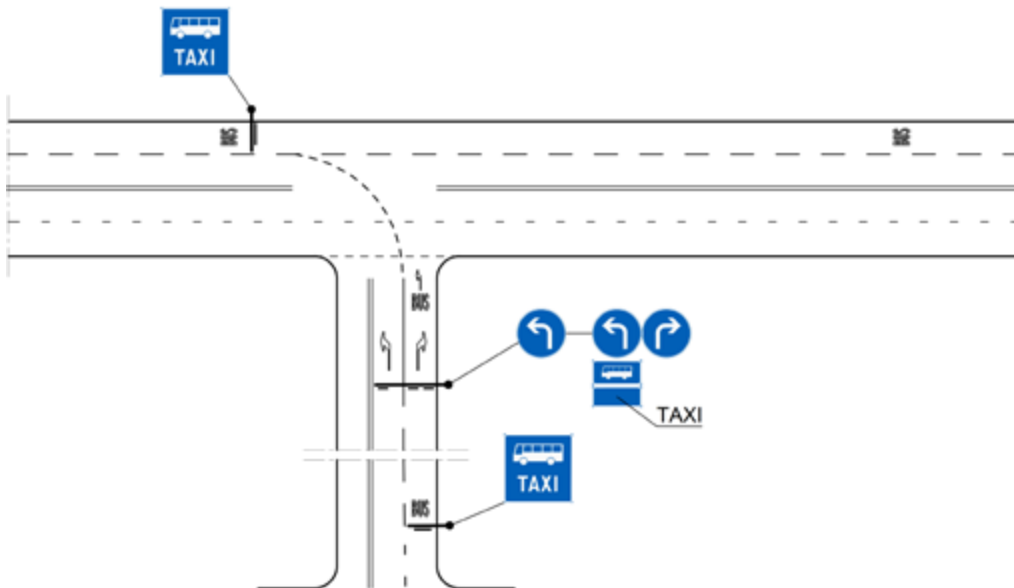
Linja-autokaistan päättäminen ennen risteystä saattaa olla tarpeen esimerkiksi ryhmittymisen helpottamiseksi seuraavalla risteysvälillä. Kuvassa 8.5 on esimerkki suositeltavasta merkintätavasta.

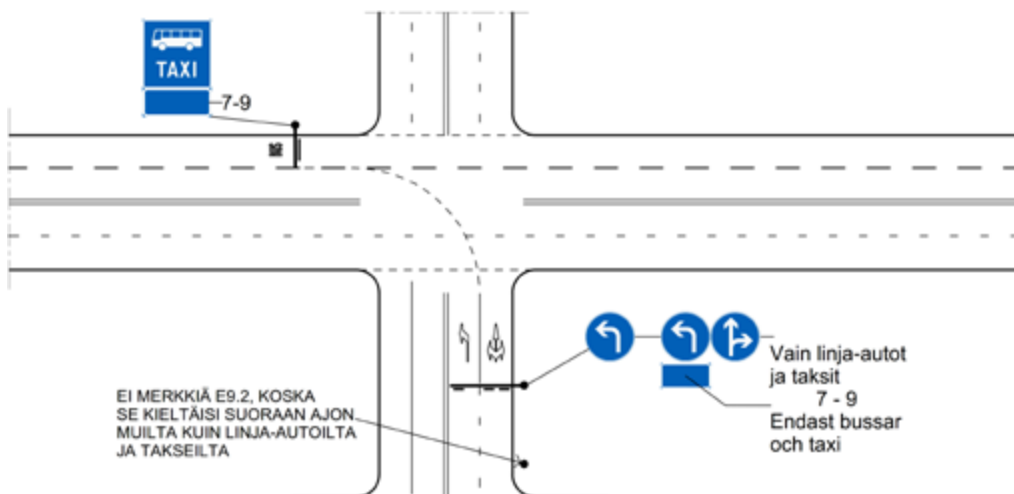
Kuva 8.1 Jatkuvasti voimassa olevan linja-autokaistan merkitseminen.

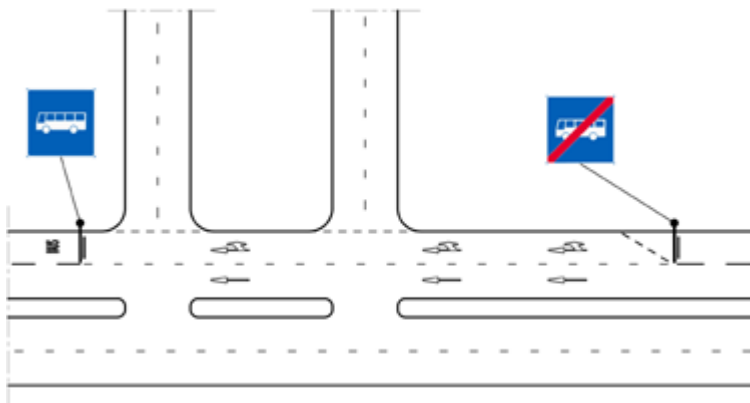
Kuva 8.2 Osapäiväisen linja-autokaistan merkitseminen.

Kuva 8.3 Kääntävä jatkuvasti voimassa oleva linja-autokaista.

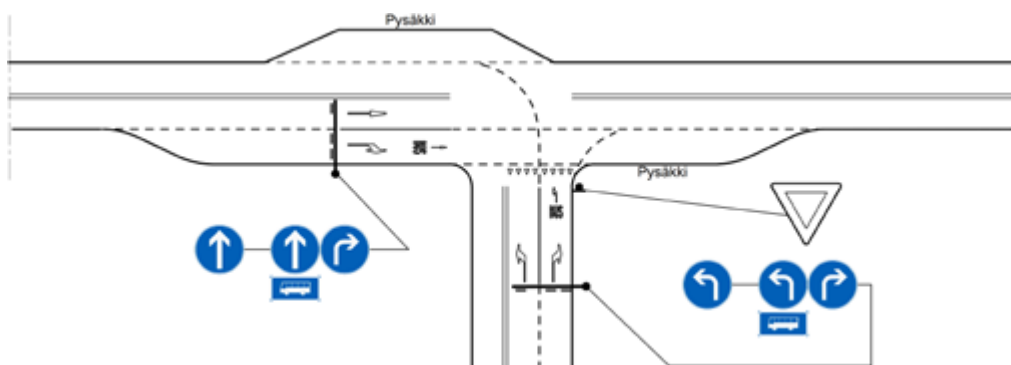
Kuva 8.4 Kääntävä osapäiväinen “linja-autokaista”.

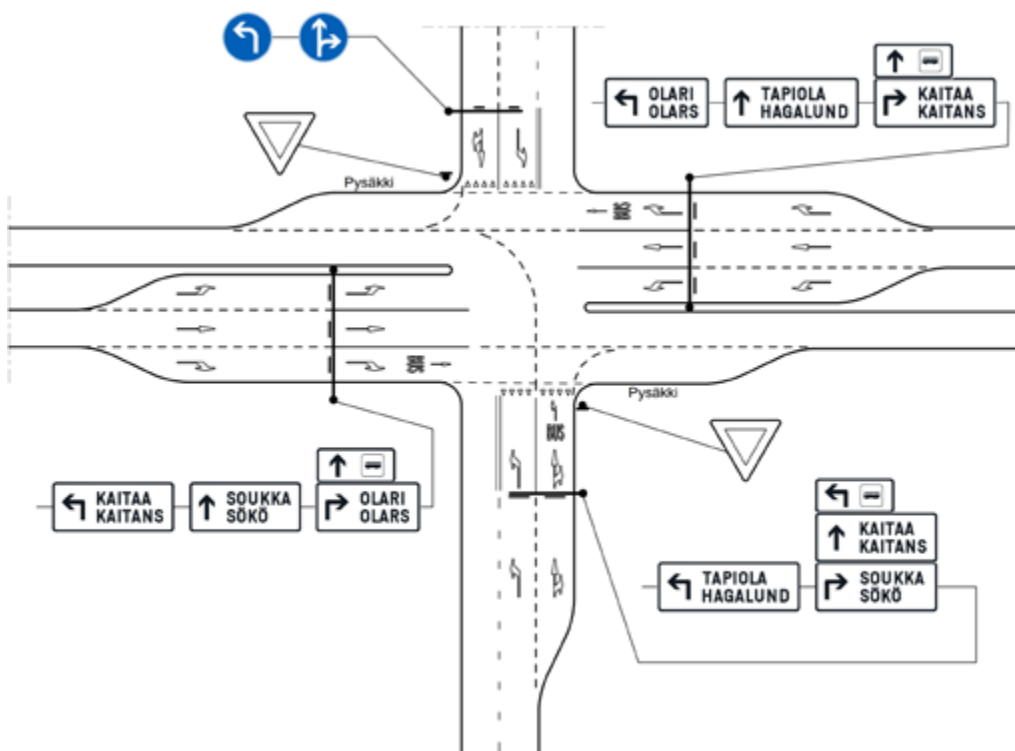
Kuva 8.5 Esimerkki linja-autokaistan päättämisestä.

8.3 Risteyskohtaiset linja-autoliikenteen erityisjärjestelyt

Linja-autojen pääsyä risteuksen jälkeen olevalle pysäkillä voidaan helpottaa sallimalla linja-autoille muusta liikenteestä poikkeava ryhmittäminen. Kuvissa 8.6 ja 8.7 on esitetty ajoradan yläpuolisin merkein D1.3-D1.9 (pakollinen ajosuunta) sekä ajokais-takohtaisin viitoitin F11 (ajokaistan yläpuolinen viitta) osoitettuja risteyskohtaisia linja-autojen ryhmitysjärjestelyjä.

Kuva 8.6 Linja-autojen muusta liikenteestä poikkeavan ryhmittymisen osoittaminen merkein D1.3-D1.9. Huom! Kuvassa ei keskitytä merkin B5 (väistämisvelvollisuus risteyksessä) käyttöön eli tarvittavien merkkien määrä on katsottava tapauskohtaisesti.

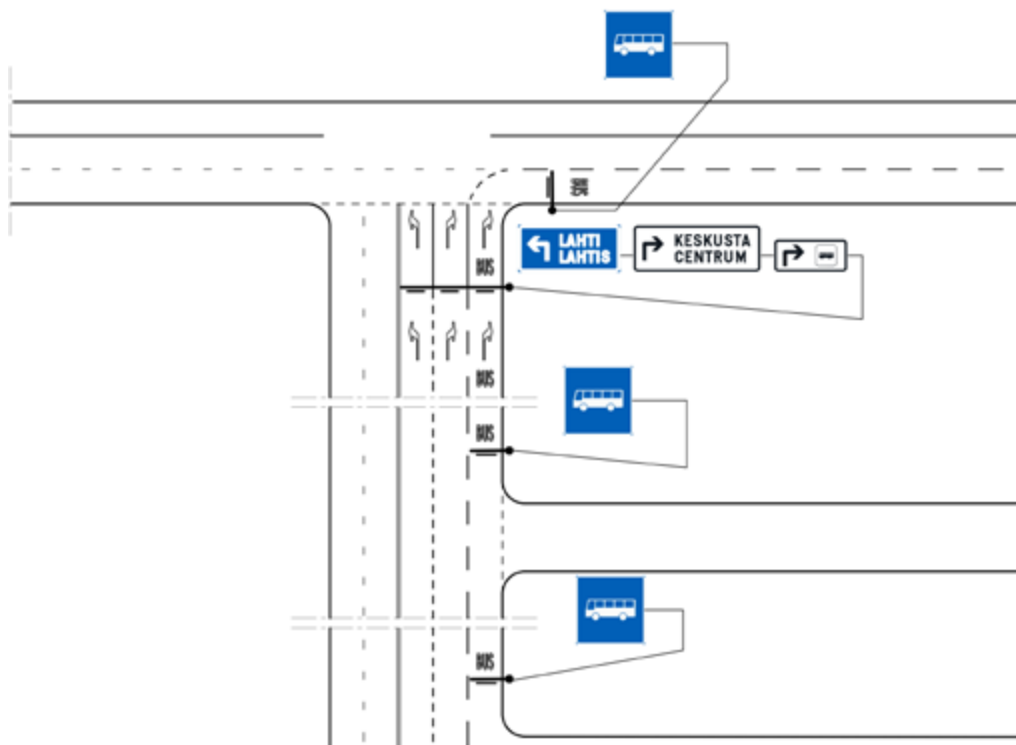

Kuva 8.7 Linja-autojen ohjaaminen pysäkillä risteyksessä. Huom! Kuvassa ei keskitytä merkin B5 (väistämisvelvollisuus risteyksessä) käyttöön eli tarvittavien merkkien määrä on katsottava tapauskohtaisesti.

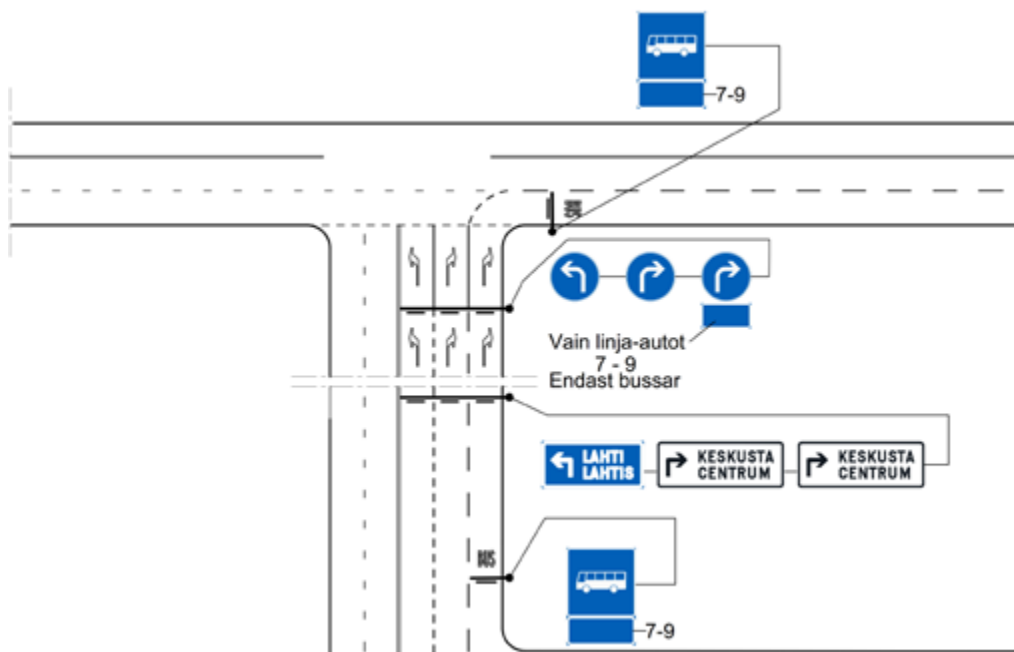
8.4 Ajokaistakohtainen viitoitus linja-autokaistalla

Risteyksen yli suoraan jatkuvalla ja jatkuvasti voimassaolevalla linja-autokaistalla käytetään merkkiä F11 samaan tapaan kuin kuvassa 8.7.

Risteyksessä kääntyvän linja-autokaistan yläpuoliseen viitoitukseen suositellaan kuvien 8.8 ja 8.9 mukaisia ratkaisuja. Kuvan 8.8 mukainen linja-autokaistan merkitseminen ei kiellä, ettei myös muu liikenne voisi käyttää oikeanpuoleista kaistaa oikealle kääntymiseen.

Kuva 8.8 Kääntyvän kokopäiväisen linja-autokaistan ajokaistakohtainen viitoitus.

Kuva 8.9 Kääntyvän osapäiväisen linja-autokaistan ajokaistakohtainen viitoitus.

8.5 Linja-autopysäkin merkitseminen

Sääntömerkki E6 linja-autopysäkki

Merkillä osoitetaan paikka, joka on tarkoitettu linja-autoon nousemista tai siitä poistumista varten. Muuta ajoneuvoa kuin linja-autoa ei saa pysäköidä pysäkkikorokkeen kohdalle, tai jos pysäkkikoroketta ei ole, tiemerkinnoin osoitetulla matkalla merkin kummallekaan puolelle. Jos tiemerkinnoita ei ole, pysäköinti 12:ta metriä lähemmäksi merkkiä on kielletty. Tälle alueelle saa pysäyttää ajoneuvon, jos se voi tapahtua linja-autoliikennettä estämättä. Merkin yhteydessä voidaan esittää pysäkin nimi, linjojen tunnukset sekä muuta linja-autoliikennettä palvelevaa tietoa. /TLL, Liite 3.5/

Merkki sijoitetaan pysäkin kohdalle korokkeelle tai tien reunaan. Merkki voidaan sijoittaa myös pysäkillä olevan katoksen päälle. Merkin tulee näkyä tien kumpaankin suuntaan. /VNa 36 §/

E6 Linja-autopysäkki

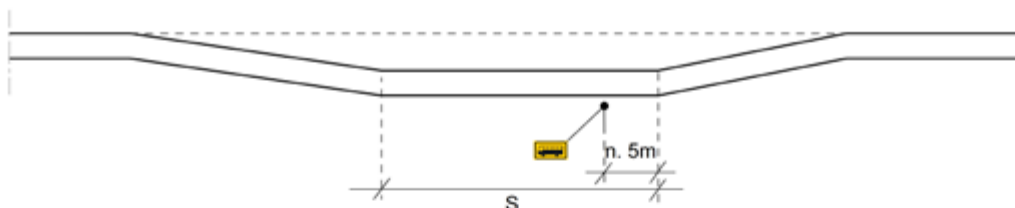

Pysäkkimerkki sijoitetaan ajoradasta katsoen yleensä odotustilan taakse. Jos odotustilaa ei ole tilanpuutteen vuoksi mahdollista erottaa jalkakäytävästä tai pyörätiestä, pysäkkimerkki sijoitetaan jalkakäytävän ja pyörätien ulkoreunaan. Merkin korkeus on yleensä 2,5 metriä tien pinnasta.

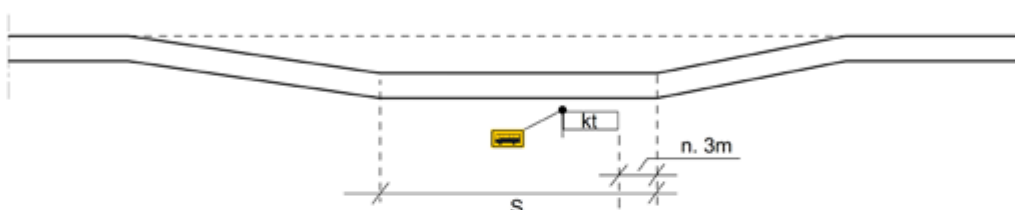
Pysäkin pituussuunnassa merkki sijoitetaan pysäkillä pysäyttäneen linja-auton etuovien kohdalle. Tämä tarkoittaa noin viiden metrin etäisyyttä seisonatilan lähtöviisteen puoleisesta päästä. Pysäkillä, jolla on katos, pysäkkimerkki kiinnitetään katoksen rakenteisiin linja-auton tulosuunnan puoleiseen päähän siten, että pysäkkimerkki lisäksi ilmeisen on kokonaisuudessaan katoksen yläpuolella.

Kuvassa 8.10 on esimerkkejä erityyppisten linja-autopysäkkien merkitsemisestä.

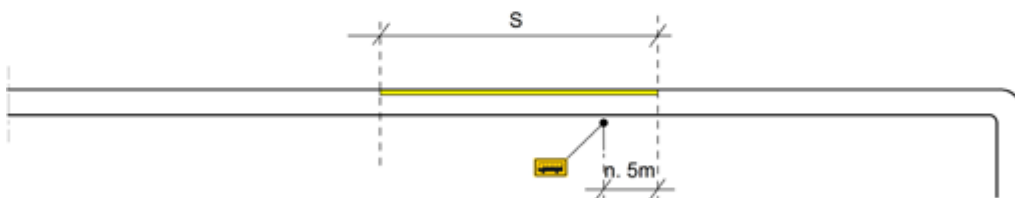
Pysäkkilevitys

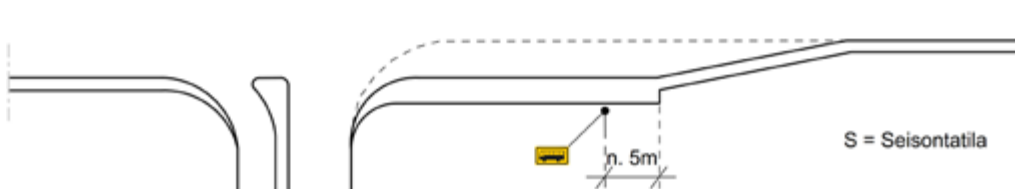
Katoksellinen pysäkkilevitys

Kadunvarsipysäkki

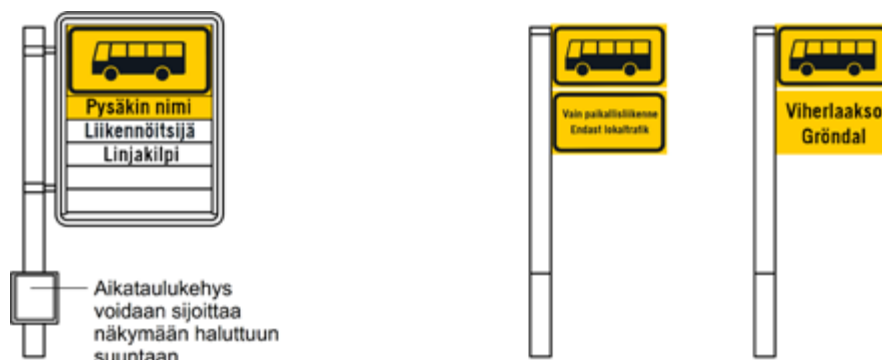
Pysäkki liittymässä

Kuva 8.10 Linja-autopysäkkien merkitseminen.

Merkin E6 yhteydessä voidaan käyttää voimassaoloaikaa osoittavia lisäkilpiä H17.1-H17.3, joiden tulee olla kaksipuolisia. Jos halutaan, ettei voimassaoloajan ulkopuolella pysäkkialuetta käytetä pysäköintiin, on se erikseen liikennemerkkein kiellettävä.

Merkin E6 yhteyteen voidaan asentaa kilpiä, joilla selvennetään linja-autopysäkin sijaintia ja käyttöä sekä annetaan matkustajille muuta tietoa linja-autoliikenteen linjoista. Näitä kilpiä ovat kunnan vaakuna, liikenteenharjoittajan tunnus, pysäkin nimi, linjojen numerotunnukset, linjojen päätepisteiden tai reittien nimet sekä tiedotus- ja aikataulukilvet. Nimikilpi on väriltään sama kuin linja-auton pysäkkimerkki eli pohjaväritään keltainen. Tiedotus- ja aikataulukilven pohjaväri on yleensä valkoinen ja teksti yleensä musta. Kuvassa 8.11 on esitetty muutamia esimerkkejä pysäkkimerkin, lisäkilpien ja aikataulukehyksen merkitsemisestä.

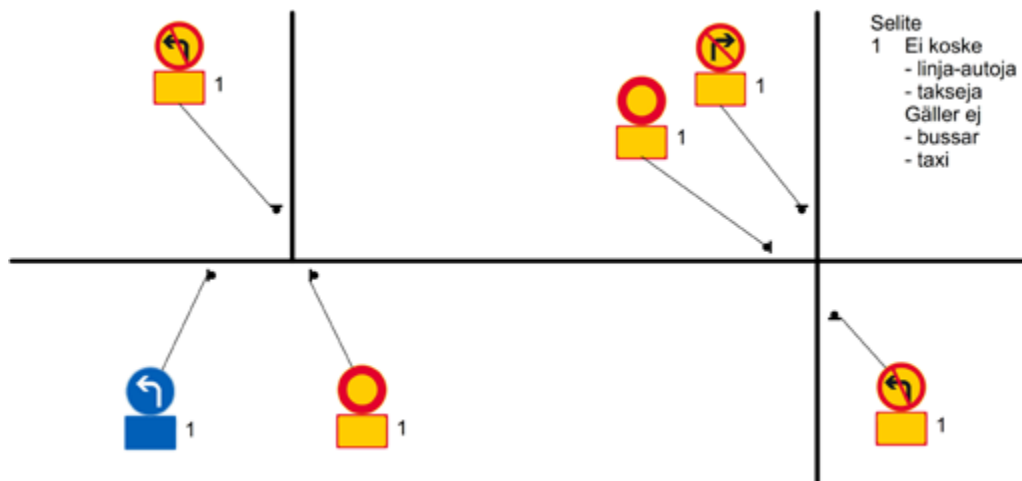
Kuva 8.11 Esimerkkejä pysäkkimerkkien, lisäkilpien ja aikataulukehyksen merkitsemisestä.

8.6 Joukkoliikennekatujen merkitseminen

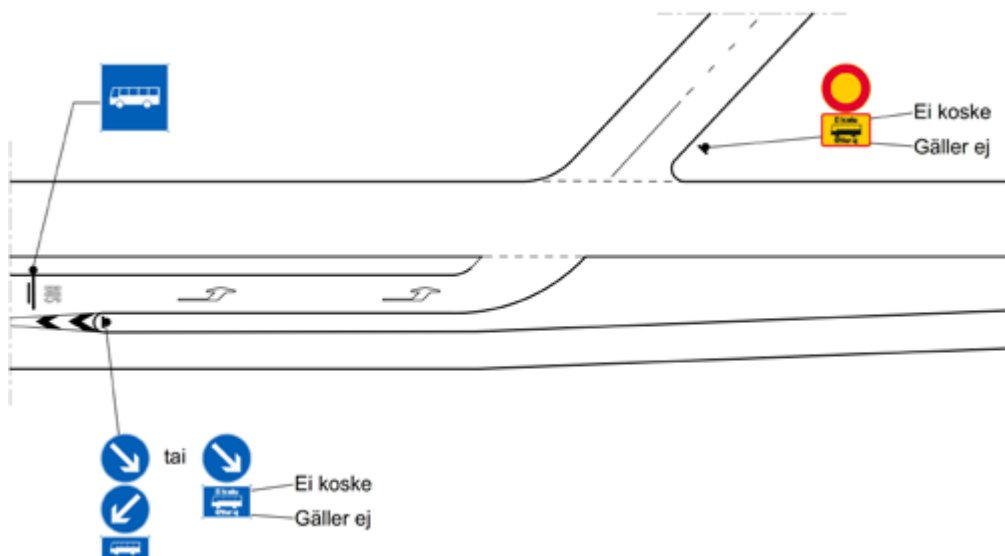
Joukkoliikennekatu merkitään päämerkillä C1 (ajoneuvolla ajo kielletty) tai C2 (mootorikäyttöisellä ajoneuvolla ajo kielletty) riippuen siitä, onko pyöräliikenne joukkoliikennekadulla kiellettyä vai sallittua. Linja-autot ja mahdolliset muut joukkoliikennekadulla sallitut ajoneuvoryhmät vapautetaan päämerkin osoittamasta kiellosta joko ajoneuvoryhmiä ilmaisevilla lisäkilvillä (H12) tai tekstillisellä lisäkilvellä (H24).

Ennen joukkoliikennekadun alkamiskohtaa on yleensä tarpeen asettaa ennakkomerkkejä ja -opasteita, jotka ohjaavat muun liikenteen joukkoliikennekadun ohi. Kuvissa 8.12 ja 8.13 on esitetty suositeltavia merkintätapoja.

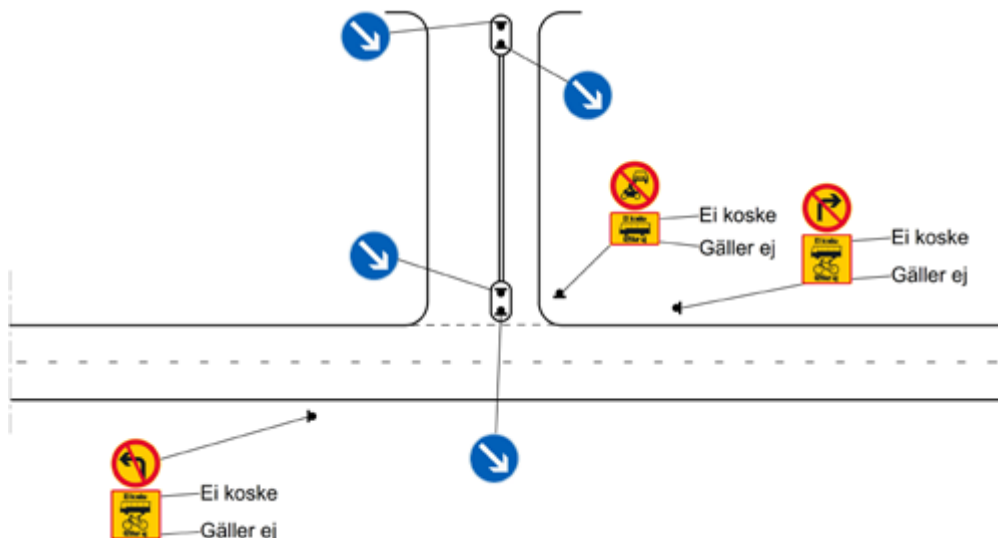
Kuvassa 8.14 on esimerkki sellaisten katujen merkitsemisestä, joilla linja-autoliikenne on sallittu molempiin suuntiin, mutta muu liikenne vain toiseen suuntaan.

Kuva 8.12 Joukkoliikennekadun merkitseminen. Lisäkilvessä käytetään ajoneuvoryhmän symboleita (H12) aina, kun mahdollista. Tunnuksia yhdistetään samaan kilpeen yleensä enintään kaksi. Mikäli ajoneuvoryhmiä on enemmän kuin kaksi tai mukana on ajoneuvoryhmiä, joille ei ole omaa symbolia, listataan ajoneuvoryhmät tekstilliseen lisäkilpeen sanallisesti.

Kuva 8.13 Joukkoliikennekadun alkamiskohdan merkitseminen.

Kuva 8.14 Katu, jolla linja-auto- ja polkupyöräliikenne on sallittu kahteen suuntaan ja muu liikenne yhteen suuntaan.

8.7 Linja-autokaistojen ja linja-autopysäkkien tiemerkinnät

Pyöräkaista, linja-autokaista tai raitiovaunukaista erotetaan muusta ajoradasta normaalia leveämmällä ajokaistaviivalla, jonka viivan ja välin suhde on 1:1. Pyöräkaista, linja-autokaista tai raitiovaunukaista voidaan erottaa muusta ajoradasta myös normaalia leveämmällä sulkuviivalla. /TLL, Liite 4.1/

Linja-auto- ja raitiovaunukaista erotetaan muusta ajoradasta 20 cm leveällä ajokaistaviivalla (merkintä K2, viivan ja välin suhde 1:1) tai leveällä sulkuviivalla (K3). Ajokaistaviivan viiva ja väli ovat 3 metriä (Traficommin määräys liikenteenohjauslaitteiden väleistä, rakenteesta ja mitoituksista).

M13 "BUS"-merkintä

Valkoista "BUS"-merkintää voidaan käyttää liikennemerkillä osoitetulla linja-autokaistalla, linja-autolle tarkoitettua pysäköintipaikalla tai pysäkillä. Yhdistettynä ajokaistanuolen kanssa merkinnällä tehostetaan liikennemerkillä osoitettua linja-autolle ja mahdollisesti muulle ajoneuvolle sallittua muusta liikenteestä poikkeavaa ajosuuntaa. /TLL, Liite 4.3/

Linja-autokaistaa osoittavaa BUS-merkintää käytetään ajokaistalla, joka on kokonaan tai osan aikaa varattu linja-autoliikenteelle. Linja-autokaistaa osoittava BUS-merkintä sijoitetaan linja-autokaistan alkuun ja toistetaan tarpeen mukaan, esimerkiksi risteysten jälkeen.

Valkoisella BUS–merkinnällä voidaan tehostaa linja-autolle tarkoitettua pysäköintipaikkaa tai liikennemerkkin E6 (linja-autopysäkki) vaikutusta. Pysäköintipaikkaa osoittava BUS–merkintä sijoitetaan ajosuunnassa pysäköintipaikan alkuun.

Tiemerkintöjä erityyppisillä linja-autokaistoilla käytetään kuvien 8.1–8.9 mukaisesti.

M4 Keltainen reunamerkintä

Keltaisella yhtenäisellä reunamerkinnällä voidaan osoittaa linja-auton tai raitiovau-
nun pysäkkiin liittyvä pysäyttämisrajoitus. Merkinnällä voidaan epäselvissä tapauk-
sissa selventää liikennemerkillä osoitettua tai 37 ja 38 §:n mukaista pysäyttämisen tai
pysäköintikieltoa. Keltainen reunamerkintä merkitään reunatukeen tai ajoradan
reunaviivan päälle. /TLL, Liite 4.3/

Merkintä voidaan toteuttaa 0,1 m leveänä viivana reunatuen viereen tai merkitsemällä
koko reunatuki keltaiseksi. /Traficomien määräys liikenteenohjauslaitteiden väleistä,
rakenteesta ja mitoituksista /

9 Ryhmittymisen merkitseminen

9.1 Määräysmerkit D1.3–D1.9 Pakollinen ajosuunta

Merkillä osoitetaan ajoneuvolle sallitut ajosuunnat risteyksessä. Merkkien nuolikuvoita voidaan muuttaa olosuhteiden mukaan.

Merkit D1.1 ja D1.2 sijoitetaan risteykseen tai sen taakse. Merkit D1.3–D1.9 sijoitetaan ajoradan oikealle puolelle. Merkit voidaan lisäksi sijoittaa ajoradan vasemmalle puolelle tai ajoradalla olevalle korokkeelle.

Merkkejä D1.3–D1.9 voidaan käyttää ajokaistakohtaisina ryhmittysmerkkeinä, jolloin ne sijoitetaan asianomaisten ajokaistojen yläpuolelle. Merkeillä osoitetusta ryhmittysjärjestelystä poiketen saavat kuitenkin vasemmalle kääntyvä polkupyöräilijä ja taajaman ulkopuolella myös mopoiija ajaa suoraan risteyksen yli oikeanpuoleisinta suoraan ajavalle liikenteelle tarkoitettua ajokaistaa pitkin. /TLL, Liite 3.4/

Kun ryhmittymisen tulee tapahtua tieliikennelain yleisistä säännöksistä poikkeavalla tavalla eikä ryhmittymistä ole osoitettu ajokaistanuolin, merkkejä on käytettävä ajokaistakohtaisina ajokaistan yläpuolelle sijoitettuina. Käytettäessä merkkiä ajokaistakohtaisesti merkin määräys voidaan lisäkilvellä rajoittaa koskemaan vain tiettyä ajoneuvoryhmää. /VNa 35 §/

D1.1

D1.2

D1.3

D1.4

D1.5

D1.6

D1.7

D1.8

D1.9

9.2 Opastusmerkit

Opastusmerkki F7 Ajokaistaopastus

F7.1

F7.2

F7.3

F7.4

F7.5

F7.6

Merkillä osoitetaan ajokaistajärjestely merkkiä seuraavassa risteyksessä tai tienkohdassa, jonka ajokaistajärjestely poikkeaa tavanomaisesta. Merkin nuolikuviota sovelletaan tilanteen mukaan. Tilapäisissä liikennejärjestelyissä merkin pohjaväri on keltainen. /TLL, Liite 3.6/

Merkissä osoitetaan ajokaistaopastus siitä tienkohdasta lähtien, johon merkki on sijoitettu. /VNa 37 §/

Merkki F7 sijoitetaan sellaiseen tienkohtaan, että tienkäyttäjä saa riittävän ajoissa tiedon poikkeuksellisesta ajokaistajärjestelystä. Merkkiä ei yleensä käytetä, kun risteykseen on pelkästään kääntymistä varten järjestetty ryhmittymiskaista tai risteyksessä on ryhmittyminen osoitettu ajoradan yläpuolisilla merkeillä.

Merkissä olevien ajokaistojen kuvaavien nuolten lukumäärän taulun alareunassa tulee vastata merkin kohdalla ajoradan poikkileikkauksessa olevien ajokaistojen lukumäärää.

Opastusmerkit F10–F11 Ajokaistan yläpuolinen viitta ja F12 Ajokaistan yläpuolinen erkanemisviitta

Merkit F10–F12. Merkillä osoitetaan liikennesuunta, jolle ajokaista on tarkoitettu, ja tarvittaessa useammat tällaiset ajokaistat ja liikennesuunnat. Värihin sovelletaan, mitä merkeistä F1–F3 säädetään. Merkki sijoitetaan ajokaistan yläpuolelle. /TLL, Liite 3.6/

Merkki F10 ja F11. Mikäli ajoradassa on käytetty tiemerkintää M1, tulee merkissä käytettävän nuolikuvion vastata tiemerkintää ajokaistakohtaisesti. Merkillä ei saa osoittaa tieliikennelain yleisistä säännöksistä poikkeavaa ryhmittymistä, ellei sitä ole osoitettu tiemerkinnällä M1. /VNa 37 §/

Merkki F12. Merkkiä käytetään, kun risteyksessä on kääntyville järjestetty erityinen erkanemistie siten, että erkaneminen ei edellytä nopeuden oleellista vähentämistä. /VNa 37 §/

F10 Ajokaistan
yläpuolinen viitta

F11 Ajokaistan
yläpuolinen viitta

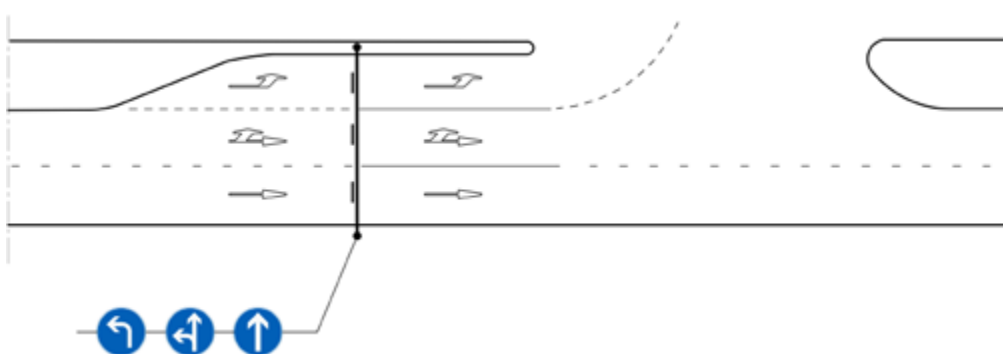

F12 Ajokaistan
yläpuolinen erkanemisviitta

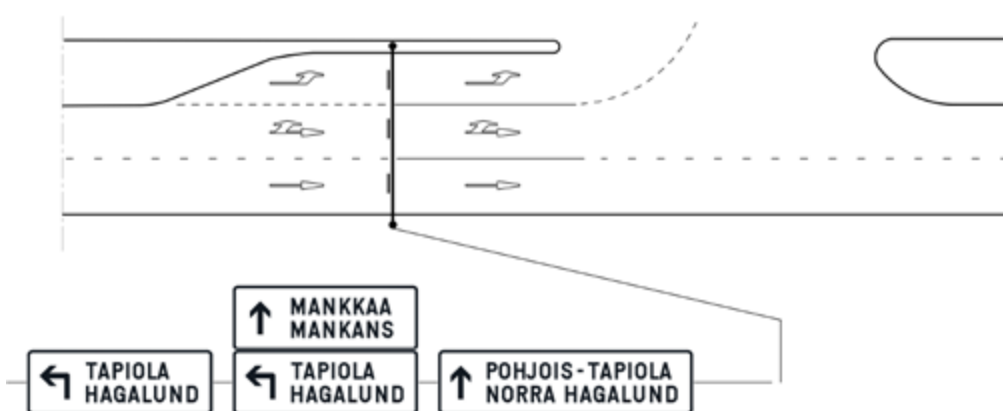
9.3 Ryhmityksen osoittaminen ajokaistakohtaisin merkein

Ryhmitys voidaan osoittaa velvoittavasti pelkin tiemerkinnoin (ajokaistanuolin). Talviolosuhteita ajatellen on kuitenkin käytettävä myös ajokaistakohtaisia liikennemerkkejä sellaisilla tulosuunnilla, missä tarkoitettu ryhmittäminen poikkeaa tieliikennelain yleisistä säännöksistä (kuvat 9.1 ja 9.2) tai tarkoitettu ryhmittäminen ei selvästi ilmene ajoradan rakenteista (kuvat 9.3 ja 9.4).

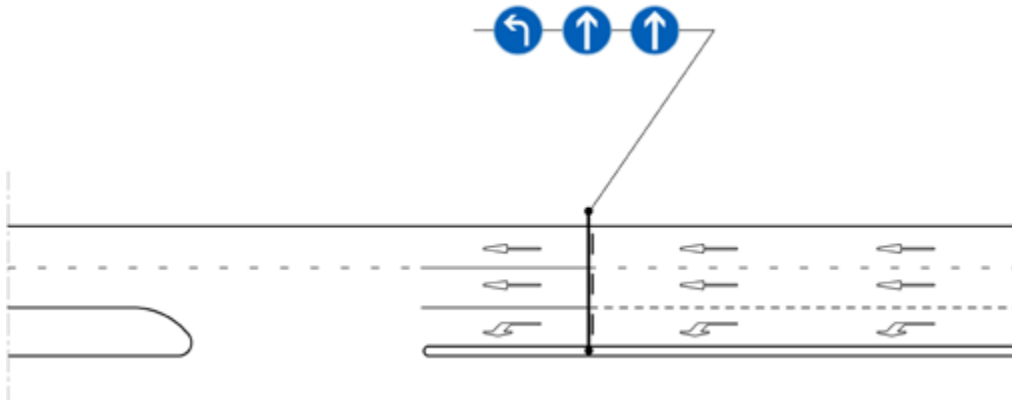
Ajokaistakohtaisina liikennemerkkeinä näissä tapauksissa käytetään merkkejä D1.3-D1.9 pakollinen ajosuunta tai ajokaistakohtaisia viittoja F10-F12. Merkkejä D1.3-D1.9 ei käytetä merkkien F10-F12 yhteydessä.

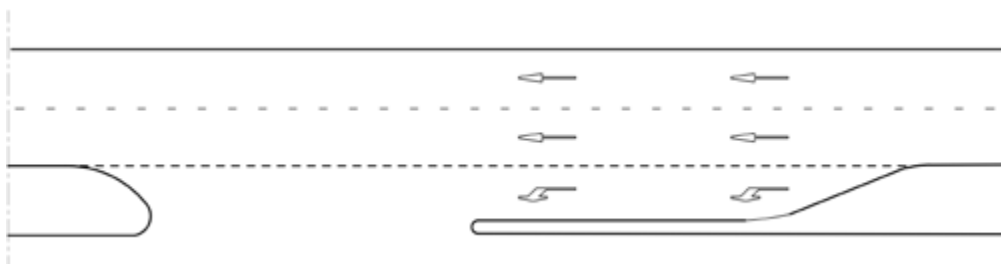
Kuva 9.1 Yleisistä säännöksistä poikkeavan ryhmityksen osoittaminen merkein D1.3-D1.9. Ajokaistanuolien käyttö näiden merkkien yhteydessä ei ole välttämätöntä.

Kuva 9.2 Yleisistä säännöksistä poikkeavan ryhmityksen osoittaminen ajokaistanuolin ja ajokaistakohtaisin viitoin. Ajokaistanuolien käyttö tässä tapauksessa on välttämätöntä.

Kuva 9.3 Ryhmittäminen, jossa ajokaistakohtaiset liikennemerkit ovat välttämättömät, koska pitkään jatkunut kaista kääntyy

Kuva 9.4 Ryhmittäminen, jossa ajokaistakohtaisia liikennemerkkejä ei tarvita.

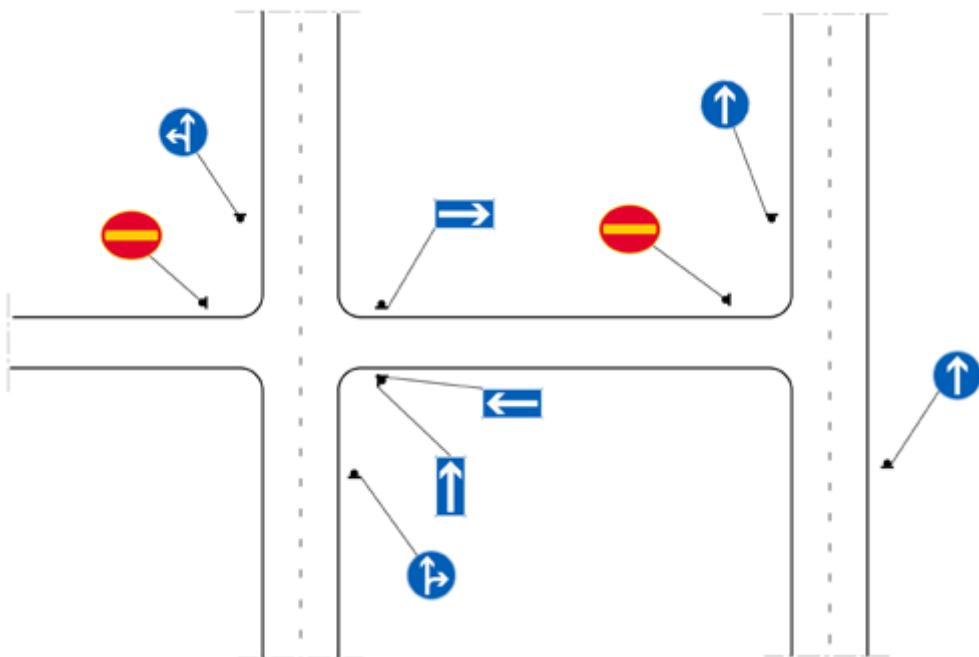
9.4 Ryhmittäksen osoittaminen ajoradan sivussa olevin merkein

Ajoradan sivuun sijoitetuilla merkeillä D1.3–D1.9 osoitetaan risteyksessä sallitut ajosuunnat. Yksikaistaisella tulosuunnalla merkki D1.3–D1.9 sijoitetaan ainakin ajoradan oikealle puolelle ja useampikaistaisilla tulosuunnilla yleensä myös ajoradan vasemmalle puolelle, jolloin ajoradan kummallakin puolella on käytettävä samaa merkkiä.

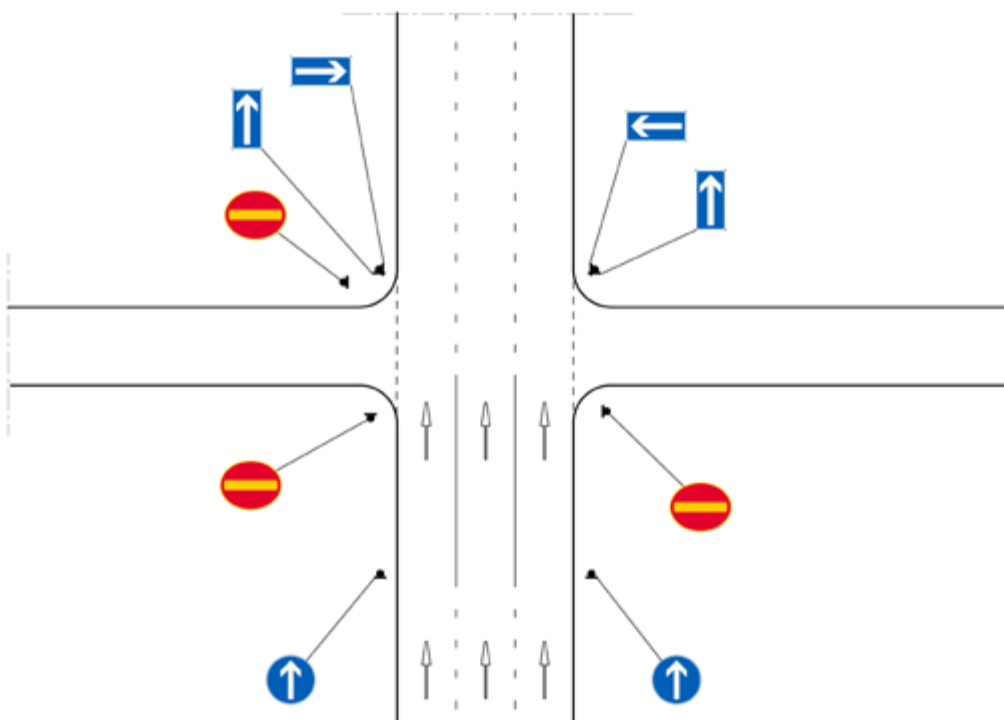
Ajoradan sivuun sijoitettuja merkkejä D1.3–D1.9 käytetään osoittamaan tieliikennelain yleisistä säännöksistä poikkeavaa ryhmittymistä vain kuvan 9.7 mukaisissa erikoistapauksissa.

Ajoradan sivuun sijoitettujen merkkien D1.3–D1.9 sopivia käyttötapoja on esitetty kuvissa 9.5–9.7.

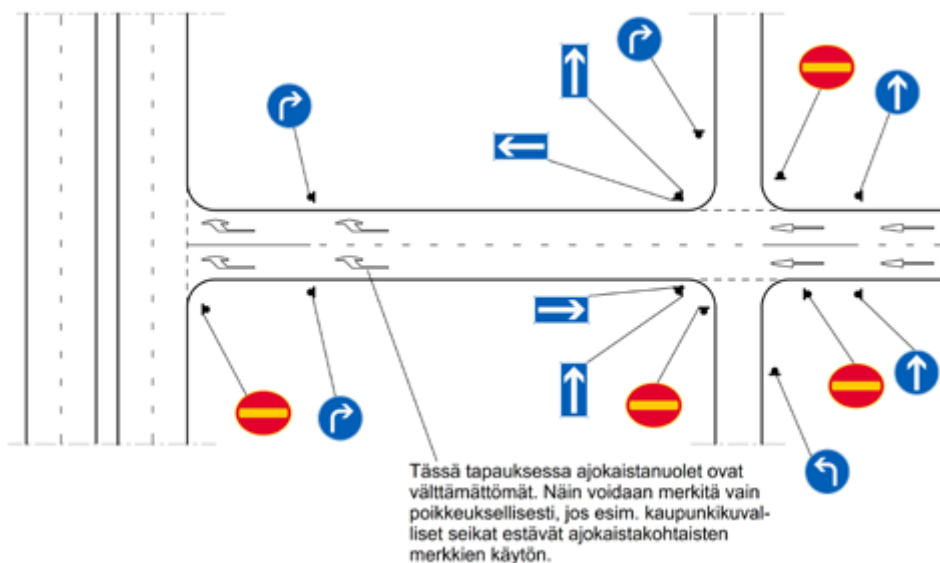
Merkkiä F7 ajokaistaopastus voidaan erityisistä syistä käyttää ajoradan yläpuolisten kaistakohtaisten merkkien D1.3–D1.9 tai F10–F12 ennakkomerkkinä.

Kuva 9.5 Merkkien D1.3-D1.9 käyttö kieltomerkkien C18 ja C19 sijasta yksikaistaisilla tulosuunnilla.

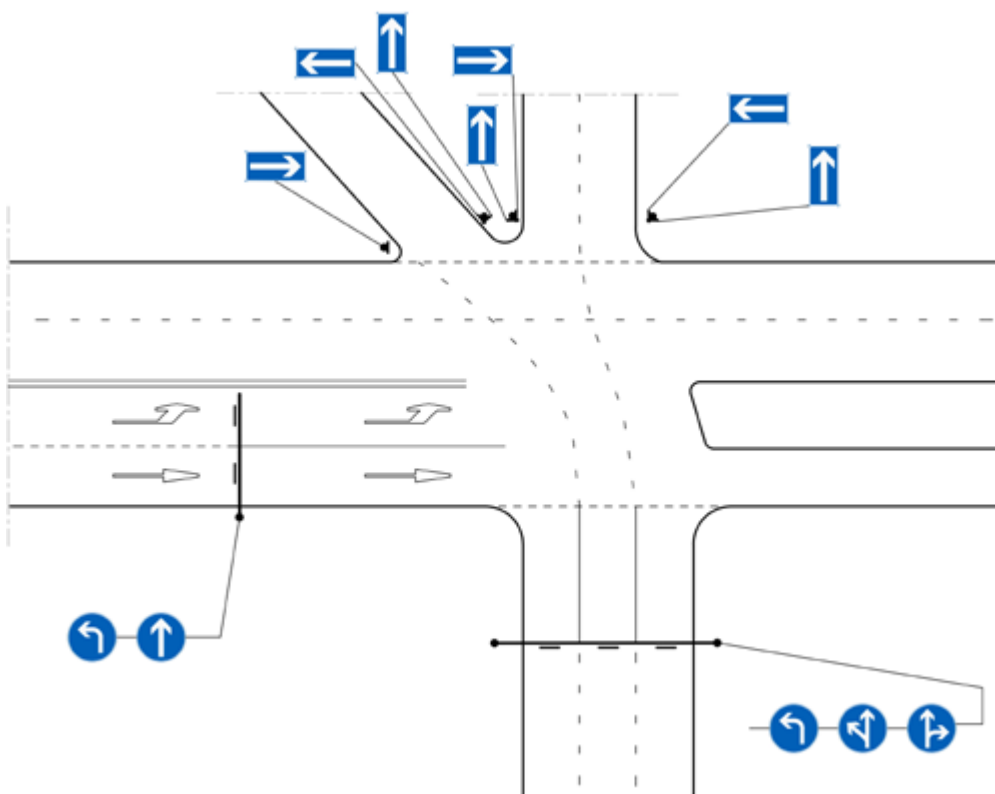
Kuva 9.6 Merkin D1.3 käyttö useampikaistaisella tulosuunnalla korvaamaan merkit C18 ja C19.

Kuva 9.7 Merkkien D1.3–D1.9 käyttö tulosuunnilla, joilta saa ajaa vain yhteen suuntaan.

9.5 Merkeissä D1.3–D1.9 käytettävät nuolikuviot

Merkeissä D1.3–D1.9 käytetään yleensä vain suoria tai 90 asteen kulmassa olevia nuolia tai niiden yhdistelmiä, jos se ilman väärinkäsityksen vaaraa käy päinsä. Nuolikuviossa käytetään 45 asteen kulmaa silloin, kun saman tulosuunnan eri ajokaistoilta on tarkoitettu ajettavaksi eri liittymähaaroihin, joita ei yksikäsitteisesti voi kuvata suorilla tai 90 asteen nuolilla (kuva 9.8). Tällaisessa tapauksessa ei ajokaistanuolia käytetä.

Kuva 9.8 Erityistapaus merkkien D1.3–D1.9 nuolikuvioiden käytöstä.

10 Etuajo-oikeuden ja väistämisvelvollisuuden merkitseminen

10.1 Etuajo-oikeus- ja väistämismerkkit B1, B2, B3, B4, B5, B6 ja B7

Ajoneuvolla risteystä lähestyttäessä on noudatettava erityistä varovaisuutta.

Ajoneuvolla risteystä lähestyttäessä tai sinne ajettaessa ajotapa on sovitettava niin, ettei risteävän tien liikenteelle aiheudu haittaa, jos ajoneuvo joudutaan pysäyttämään risteykseen. /TLL 28 §/

Ajoneuvolla on väistettävä oikealta lähestyvää ajoneuvoa, ellei tieliikennelain 24 §:n 2-4 momentissa toisin säädetä.

Ajoneuvolla käännettäessä on väistettävä:

- 1) risteävää tietä ylittävää jalankulkijaa, polkupyöräilijää ja mopoilijaa;
- 2) ajorataa tai piennarta käyttävää jalankulkijaa, polkupyöräilijää ja mopoilijaa ajoradalta poistuttaessa;
- 3) vasemmalle käännettäessä myös vastaan tulevaa liikennettä;
- 4) tietä ylittävää jalankulkijaa, polkupyöräilijää ja mopoilijaa poistuttaessa liikenneymyrästä.

Ajoneuvolla on aina väistettävä:

- 1) muita tienkäyttäjiä tultaessa tielle pihakadulta, kävelykadulta tai moottorikelkkailureitiltä;
- 2) muita tienkäyttäjiä tultaessa tielle kiinteistön pihasta, pysäköintipaikalta, huoltoasemalta tai muulta vastaavalta tiehen liittyvältä alueelta, taikka tien ulkopuolelta;
- 3) muita tienkäyttäjiä tultaessa tielle polulta tai vastaavalta vähäiseltä tieltä;
- 4) muita tienkäyttäjiä tultaessa ajoradalle jalkakäytävän tai pyörätien ylityksen jälkeen;
- 5) jalkakäytävää tai pyörätietä käyttävää jalankulkijaa, pyöräilijää tai mopoilijaa ylitettäessä jalkakäytävää tai pyörätietä;
- 6) pihakatua tai kävelykatua käyttäviä tienkäyttäjiä tultaessa pihakadulle tai kävelykadulle taikka ylitettäessä sitä.

Muuta liikennettä on väistettävä tultaessa ajoneuvolla pyörätieltä ajoradalle, jollei toisella tienkäyttäjällä ole väistämisvelvollisuutta tieliikennelain 24 §:n 2 tai 3 momentin perusteella.

Raitiovaunusta tai linja-autosta poistuvalla taikka siihen nousevalle matkustajalle on annettava esteetön kulku sivuutettaessa ajoneuvolla raitiovaunu tai linja-auto oikealta pysäkin kohdalla.

Ajoneuvosta tai raitiovaunusta poistuvalla tai siihen nousevalle matkustajalle on

annettava esteetön kulku sivuutettaessa ajoneuvolla pyörätiellä linja-auto tai raitiovaunu pysäkin kohdalla. /TLL 24 §/

Etujajo-oikeus- ja väistämismärkeillä osoitetaan väistämisvelvollisuus.

Etujajo-oikeus- ja väistämismerkit on sijoitettava ajoradan tai sen osan oikealle puolelle. Erityisestä syystä merkki voidaan lisäksi sijoittaa ajoradalla olevalle korokkeelle, ajoradan vasemmalle puolelle tai ajoradan yläpuolelle. Pyörätiellä merkki on sijoitettava tien oikealle puolelle. /TLL 77 §/

Etujajo-oikeus- ja väistämismerkit sijoitetaan pääsääntöisesti siihen kohtaan, mistä merkin vaikutus alkaa.

Etujajo-oikeus- ja väistämismerkki B1 Etujajo-oikeutettu tie

Merkillä osoitetaan tie, jolla kulkevaa ajoneuvoa ja raitiovaunua risteävältä tieltä tulevalla ajoneuvolla ja raitiovaunulla on väistettävä. Väistämisvelvollisuus on osoitettu liikennemerkillä, jollei se perustu 24 §:n 3 tai 4 momentin säännökseen. Merkki sijoitetaan tällaisen tien alkuun ja tarpeellisiin kohtiin sen varrelle.

Lisäkilvellä H22.1 tai H22.2 varustettuna merkillä voidaan osoittaa kääntyvä etujajo-oikeutettu suunta. /TLL, Liite 3.2/

Merkkiä käytetään osoittamaan tietä, joka on yhtäjaksoisesti etujajo-oikeutettu. Tällöin risteävällä tiellä tulee olla joko merkki B5 tai B6, jollei risteävältä tieltä tulevalla ole tieliikennelain 24 §:n 3 tai 4 momentin mukaista väistämisvelvollisuutta. Risteävällä tiellä ei tarvitse käyttää merkkiä B5 tai B6, jos risteävän tien liittymiskaista jatkuu etujajo-oikeutetun tien suuntaan omana kaistanaan. Merkkiä ei käytetä moottoritiellä eikä moottoriliikennetiellä. Merkkiä ei käytetä myöskään tiellä, jossa on merkillä B7 osoitettu pyörätien jatke.

Merkki sijoitetaan etujajo-oikeutetun tien alkuun ja toistetaan yleensä tärkeimpien teiden risteysten jälkeen. Merkki voidaan sijoittaa etujajo-oikeutetulla tiellä myös ennen risteystä, mikäli etujajo-oikeussuhteet on järjestetty poikkeuksellisesti. Tällöin merkin yhteydessä käytetään lisäkilpeä H22. Kääntyvää etujajo-oikeutettua suuntaa ei kuitenkaan saa osoittaa liikennemerkkein silloin kun pyörätie risteää kääntyvää etujajo-oikeutettua suuntaa samassa tasossa. /VNa 33 §/

Etujajo-oikeus- ja väistämismerkki B2 Etujajo-oikeuden päättyminen

Merkillä osoitetaan tienkohta, jossa merkillä B1 osoitettu etujajo-oikeus päättyy. Lisäkilvellä H4 varustettuna merkkiä voidaan käyttää myös ennakkomerkkinä. /TLL, Liite 3.2/

Merkillä voidaan päättää merkillä B1 osoitettu etujajo-oikeus. Etujajo-oikeus päätetään risteykseen, jossa tieliikennelain 24 §:n 1 momentin mukaisesti on väistettävä oikealta lähestyvää ajoneuvoa. Etujajo-oikeutta ei tarvitse päättää risteyksessä, jossa etujajo-oikeutettu suunta muuttuu merkillä B5 tai B6 osoitetuksi väistämisvelvolliseksi suunnaksi. Merkkiä ei käytetä moottoritiellä eikä moottoriliikennetiellä. /VNa 33 §/

Merkkiä käytetään aina, kun merkillä B1 osoitettu etujajo-oikeus lakkaa.

Merkki sijoitetaan ajoradan oikealle puolelle. Samanlainen merkki sijoitetaan yleensä lisäksi ajoradalla olevalle korokkeelle, ajoradan vasemmalle puolelle tai ajoradan yläpuolelle. Merkki sijoitetaan riittävälle etäisyydelle ennen risteystä.

Etujajo-oikeus- ja väistämismerkki B3 Etujajo-oikeus kohdattaessa

Merkillä osoitetaan tienkohta, jossa vastakkaisesta suunnasta tulevalle ajoneuvolle ja raitiovaunulle on määrätty väistämisvelvollisuus merkillä B4. /TLL, liite 3.2/

Etujajo-oikeus- ja väistämismerkki B4 Väistämisvelvollisuus kohdattaessa

Merkillä osoitetaan, että vastakkaisesta suunnasta tulevalle ajoneuvolle ja raitiovaunulle on tarvittaessa annettava mahdollisuus ensiksi sivuuttaa merkillä osoitettu tienkohta. /TLL, liite 3.2/

Merkkiä käytetään vain, jos kapean tienkohdan päiden välillä on esteetön näköyhteys eikä liikennettä ole ohjattu liikennevaloilla tai käsiohjauksella. Merkki sijoitetaan näkyvälle paikalle välittömästi ennen kapeaa tienkohtaa tai etäisyydelle, josta kapea tienkohta on selvästi havaittavissa ja vastaan tuleva ajoneuvo mahtuu hyvin sivuutta-

maan odottamaan pysähtyneen ajoneuvon. Merkkiä voidaan käyttää ennakkomerkkinä varustettuna lisäkilvellä H4. /VNa 33 §/

Merkkejä B3 ja B4 käytetään kapean tienkohdan osoittamiseen, kun tien leveys ei riitä ajoneuvojen kohtaamiseen alennetulla nopeudella ja tienkohdan päiden välillä on esteetön näköyhteys.

Etuaajo-oikeus- ja väistämismerkki B5 Väistämisvelvollisuus risteyksessä

Merkillä osoitetaan, että ajoneuvolla ja raitiovaunulla on väistettävä risteyksessä muita ajoneuvoja ja raitiovaunuja. Risteyksessä kääntyttäessä on lisäksi noudatettava 24 §:n 2 momentissa säädettyä väistämisvelvollisuutta. Liikenneympyrässä merkkiä käytetään merkin D2 kanssa.

Lisäkilpi H23.1 merkin yhteydessä osoittaa, että tietä risteää kaksisuuntainen pyörätie.

Lisäkilpi H22.1 tai H22.2 merkin yhteydessä osoittaa kääntyvän suunnan, jonka ajoneuvoja ja raitiovaunuja ajoneuvon ja raitiovaunun on väistettävä.

Lisäkilvellä H4 varustettuna merkkiä voidaan käyttää ennakkomerkkinä. Lisäkilvellä H5 varustettuna merkkiä voidaan käyttää merkin B6 ennakkomerkkinä. /TLL, Liite 3.2/

Merkkiä käytetään etuaajo-oikeutettuja teitä risteävillä teillä sekä muulloin, kun liikennemerkillä on tarpeen osoittaa väistämisvelvollisuus risteyksessä. Merkkiä ei tarvitse käyttää, jos liittymiskaista jatkuu etuaajo-oikeutetun tien suuntaan omana kaistanaan. Merkkiä käytetään tieliikennelain 24 §:n 3 ja 4 momentin mukaisissa tilanteissa, milloin väistämisvelvollisuudesta voi muuten syntyä epäselvyyttä.

Merkki sijoitetaan mahdollisimman lähelle risteystä. Merkkiä ei saa sijoittaa 30 metriä kauemmas risteävän tien ajoradan lähimmästä reunasta. Jos tulosuunnassa on kaksi tai useampia ajokaistoja, sijoitetaan ajoradan tai sen osan oikealle puolelle sijoitetun merkin lisäksi samanlainen merkki ajoradalla olevalle korokkeelle, ajoradan vasemmalle puolelle tai ajoradan yläpuolelle. /VNa 33 §/

Maantien ja siihen liittyvän kadun tai yksityistien väistämisvelvollisuutta osoittavien liikennemerkkien B5 ja B6 asettamisesta huolehtii toimivaltainen ELY-keskus. ELY-keskus vastaa myös ao. merkin kanssa samassa pylväässä olevista muista merkeistä. Jos kadun tai yksityistien suunnasta on tarve käyttää väistämisen ennakkomerkkiä, sen asettamisesta vastaa kokonaan ao. tien tienpitäjä. Kunta huolehtii väistämisvelvollisuutta osoittavien liikennemerkkien B5 ja B6 asettamisesta kadun ja siihen liittyvän muun tien kuin maantien risteyksessä (esim. kadun ja yksityistien risteyksessä).

Merkin vastapuolelle ei tule sijoittaa mitään merkkiä, jotta se on havaittavissa myös muista tulosuunnista. Vastasuunnan merkki kiinnitetään omaan pylvääseen. Mikäli merkin alapuolella on lisäkilpi, voidaan vastasuunnan merkki kuitenkin sijoittaa lisäkilven vastapuolelle.

Etuaajo-oikeus- ja väistämismerkki B6 Pakollinen pysäyttäminen

Merkillä osoitetaan, että ajoneuvo ja raitiovaunu on pysäytettävä pysäytysviivan kohdalle. Missä pysäytysviivaa ei ole, ajoneuvo ja raitiovaunu on pysäytettävä sellaiseen kohtaan, josta on hyvä näkemä risteävään suuntaan. Muuten merkistä on voimassa, mitä merkistä B5 säädetään.

Tasoristeyksessä merkillä osoitetaan, että ajoneuvo on ennen tasoristeyksen ylittämistä pysäytettävä merkin kohdalle. /TLL, Liite 3.2/

Merkkiä käytetään merkin B5 asemasta risteyksessä, jossa ajoneuvo liikenteen turvallisuuden vuoksi on aina pysäytettävä. Merkkiä voidaan käyttää myös tasoristeyksessä, jossa ei ole puomia eikä liikennevalo-ohjausta. Tällöin merkki sijoitetaan näkemät ja tieolosuhteet huomioon ottaen mahdollisimman edulliseen kohtaan. Muuten noudatetaan, mitä merkin B5 sijoittamisesta säädetään. Merkin yhteydessä käytetään tiemerkintää L1, milloin se teknisesti on mahdollista. /VNa 33 §/

Merkin vastapuolelle ei tule sijoittaa mitään merkkiä, jotta se on havaittavissa myös muista tulosuunnista. Vastasuunnan merkki kiinnitetään omaan pylvääseen. Mikäli merkin alapuolella on lisäkilpi, voidaan vastasuunnan merkki kuitenkin sijoittaa lisäkilven vastapuolelle.

Etuaajo-oikeus ja väistämismerkki B7 Väistämisvelvollisuus pyöräilijän tienylityspaikassa

Merkillä osoitetaan, että ajoneuvolla ja raitiovaunulla on väistettävä ajorataa pyörätien jatkeella ylittävää polkupyöräilijää. Merkillä osoitetaan vain rakenteellisesti korotettu pyörätien jatke. Liikennevalo-ohjatussa tienylityspaikassa merkillä voidaan kuitenkin osoittaa pyörätien jatke, jota ei ole rakenteellisesti korotettu. Merkki voidaan sijoittaa ajoradan oikealle puolelle, yläpuolelle, ajoradalla olevalle korokkeelle tai ajoradan vasemmalle puolelle. /TLL, Liite 3.2/

Pyöräilijän tienylityspaikan merkin näkyvyyttä voidaan tehostaa käyttämällä samassa pylväässä merkin B7 alapuolella merkkiä I10 (liikennemerkkipylvään tehostamismerkki) (kuvat 4.2 b ja 10.1).

Merkki sijoitetaan siten, että se näkyy tien kumpaankin suuntaan ja merkissä olevan polkupyörän kulkusuunta on tienylityspaikan suuntaan.

Merkki voidaan sijoittaa samaan pylvääseen merkin E1 (suojatie) kanssa huomioiden mitä merkin E1 sijoituksesta on määrätty. Merkki B7 sijoitetaan merkin E1 alapuolelle pylvään molemmin puolin.

10.2 Väistämisjärjestelyjen merkitseminen

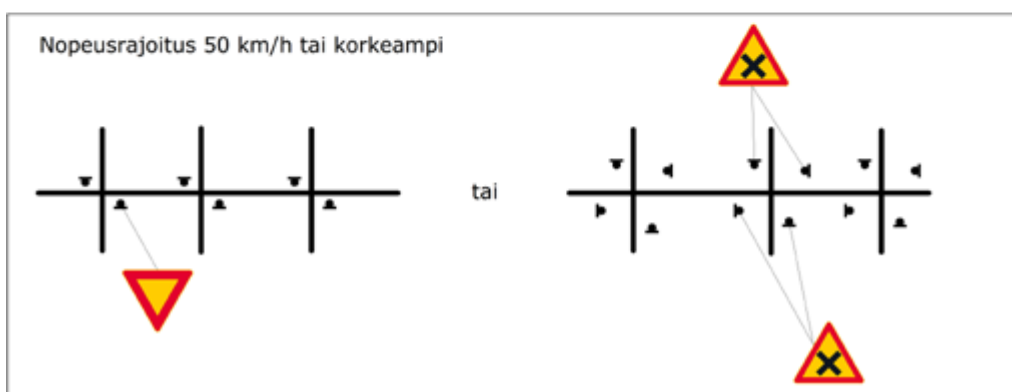
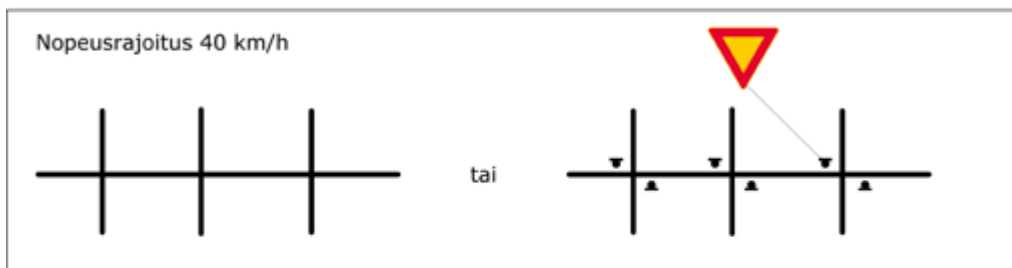
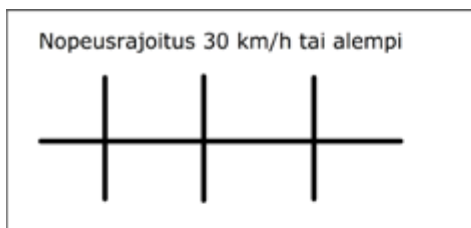
Tieliikennelain 24 §:ssä on esitetty ne risteyksen väistämissäännöt, joita ajoneuvon kuljettajan on noudatettava, mikäli liikennemerkillä ei ole toisin osoitettu.

Taajamassa nopeusrajoituksen ollessa 50 km/h tai korkeampi, on tasa-arvoisesta risteyksestä varoitettava aina merkillä A21 tienristeys. Yleensä nopeusrajoituksen ollessa 50 km/h tai korkeampi, sivutiet merkitään väistämisvelvolliseksi merkillä B5 tai B6.

Nopeusrajoituksen ollessa 40 km/h voidaan risteykset jättää tasa-arvoiseksi tai merkitä väistämisvelvolliseksi merkillä B5 tai B6.

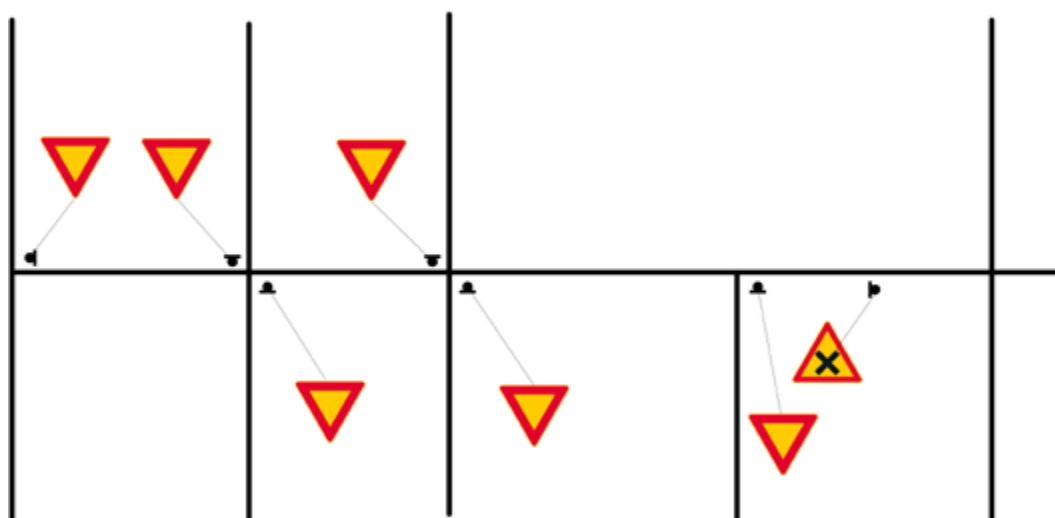
Jos nopeusrajoitus on enintään 30 km/h, jätetään risteykset yleensä tasa-arvoisiksi.

Väistämisvelvollisuuden merkitsemisen periaatteet katuverkon erilaisten nopeusrajoitusten yhteydessä on esitetty kuvassa 10.2.

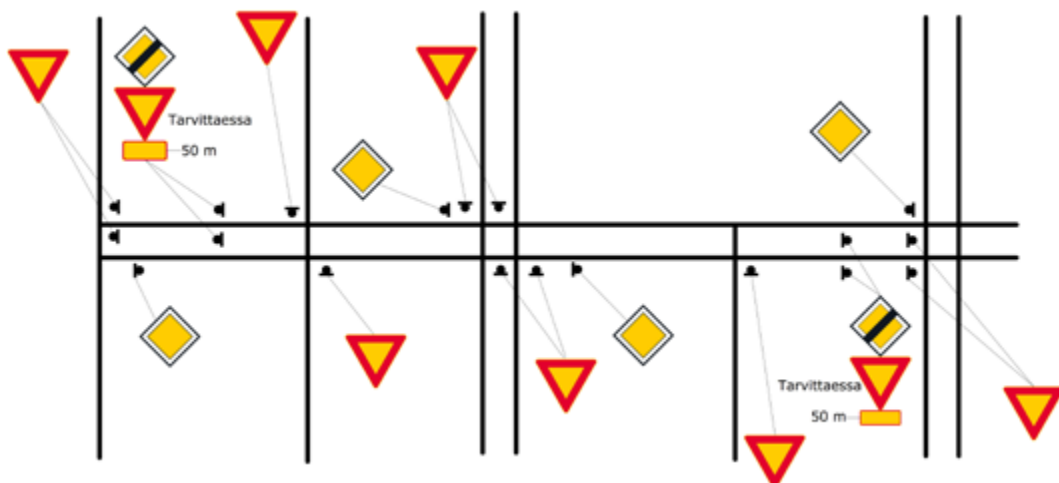

Kuva 10.2 Väistämisvelvollisuuden merkitseminen taajamassa erilaisten nopeusrajoitusten yhteydessä.

Väistämisjärjestelyt toteutetaan pää- ja kokoojakaduilla yleensä kuvan 10.3 mukaisesti. Pääsuuntaa ei merkitä etuajo-oikeutetuksi kaduksi.

Kuva 10.3 Katukohtainen etuajo-oikeusjärjestely käyttäen sivukaduilla merkkiä B5.

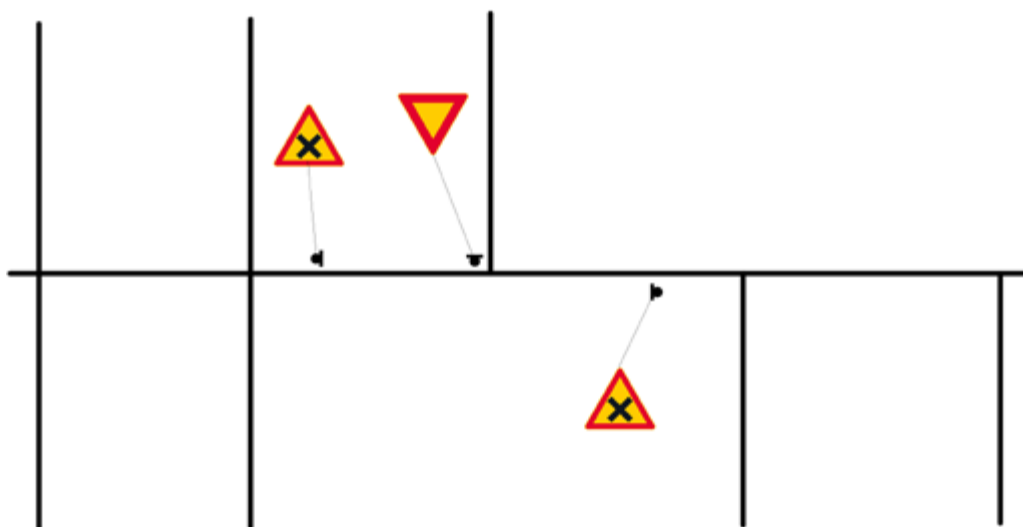

Kuva 10.4 Etuajo-oikeutetun kadun merkitseminen. Merkillä B1 aloitettu etuajo-oikeus päätetään aina merkillä B2).

Pääväylien etuajo-oikeussuhteet voidaan merkitä myös kuvan 10.4 mukaisella periaatteella käyttäen pääsuunnalla merkkejä B1 (etuajo-oikeutettu tie) ja B2 (etuajo-oikeus päättyy).

Ajoneuvon kuljettajat olettavat väistämisvelvollisuuden säilyvän ennallaan samalla katujaksolla risteyksestä toiseen. Etuajo-oikeutettu katuosuus on turvallisinta päättää joko T-risteykseen tai liikenneympyrään, jolloin risteuksen fyysinen rakenne tukee väistämisvelvollisuudessa tapahtuvaa muutosta (kuvat 10.3 ja 10.4).

Yhden risteuksen väistämisjärjestelyjen merkitsemistä muista katujakson risteyksistä poikkeavasti tulee välttää. Jos erityisistä syistä on tarpeen merkitä yksittäisen risteuksen väistämisjärjestelyt, käytetään varoitusmerkkiä A21 (tienristeys) sen jälkeen olevassa tasa-arvoisessa risteyksessä kuvan 10.5 mukaisesti silloin, kun nopeusrajoitus on 40 km/h tai alempi. Mikäli nopeusrajoitus on 50 km/h tai korkeampi käytetään kuvan 10.2 mukaista merkitsemistapaa.

Kuva 10.5 Väistämisvelvollisuuden merkitseminen yksittäisessä risteyksessä, pääsuunnalla varoitetaan seuraavan risteuksen tasa-arvoisuudesta. Jos nopeusrajoitus on 50 km/h tai korkeampi, ks. kuva 10.2.

10.3 Kääntyvän suunnan merkitseminen etuajo-oikeutetuksi

Lisäkilvet H22.1 ja H22.2 Etuajo-oikeutetun liikenteen suunta

H22.1

H22.2

Paksummalla viivalla osoitetaan etuajo-oikeutetun liikenteen suunta ja ohuemmalla viivalla suunnat, jotka ovat liikennemerkillä B5 tai B6 osoitettu väistämisvelvollisiksi. Etuajo-oikeutetussa suunnassa lisäkilpeä käytetään merkin B1 tai A33 yhteydessä. /TLL, Liite 3.8/

Lisäkilven kuviota sovelletaan tilanteen mukaan. Lisäkilpeä H22.2 voidaan käyttää ilman kääntyvää suuntaa korostavia rakenteita vain tilapäisesti. Lisäkilpeä käytetään risteyksen kaikilla tulosuunnilla. Lisäkilpeä ei kuitenkaan saa käyttää, jos pyörätie risteää kääntyvää etuajo-oikeutettua suuntaa samassa tasossa. /VNa 39 §/

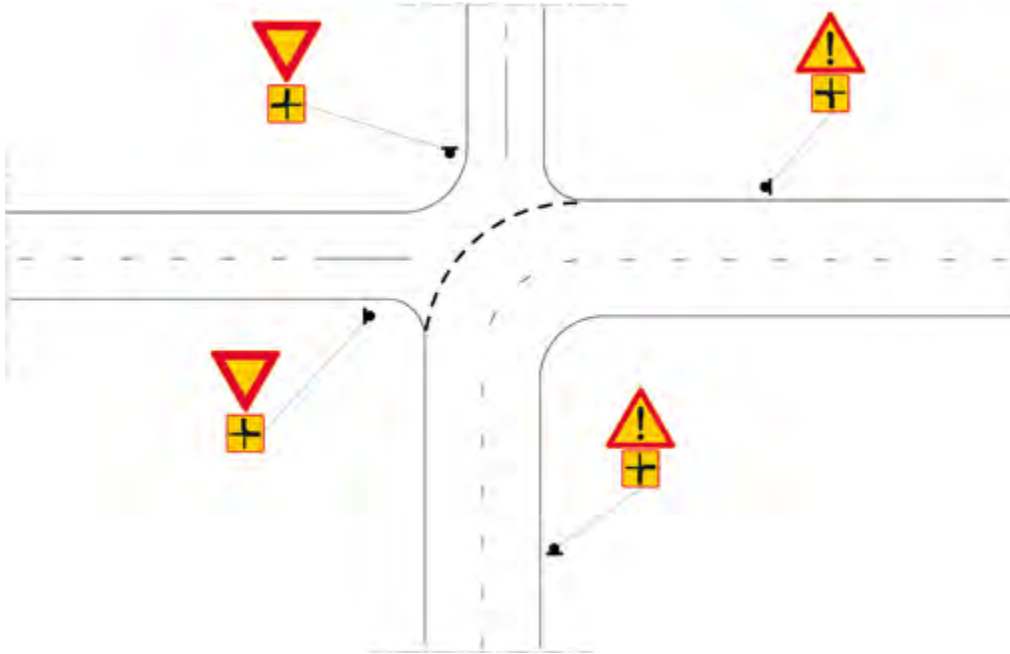
Lisäkilpeä käytetään liikennemerkkien B1 (etuajo-oikeutettu tie), B5 (väistämisvelvollisuus risteyksessä) ja B6 (pakollinen pysäyttäminen) yhteydessä silloin, kun risteyksessä on selvennettävä kääntyvän tai muuten poikkeuksellisen etuajo-oikeutetun liikenteen suunta.

Etuajo-oikeutetussa suunnassa lisäkilpeä käytetään merkin B1 (etuajo-oikeutettu tie) tai A33 (muu vaara) yhteydessä. Merkkiä A33 käytetään merkin B1 sijaan, kun ollaan risteyksessä, jossa ei käytetä merkkiä B1. Väistämisvelvollisessa suunnassa lisäkilpeä käytetään merkin B5 tai B6 kanssa.

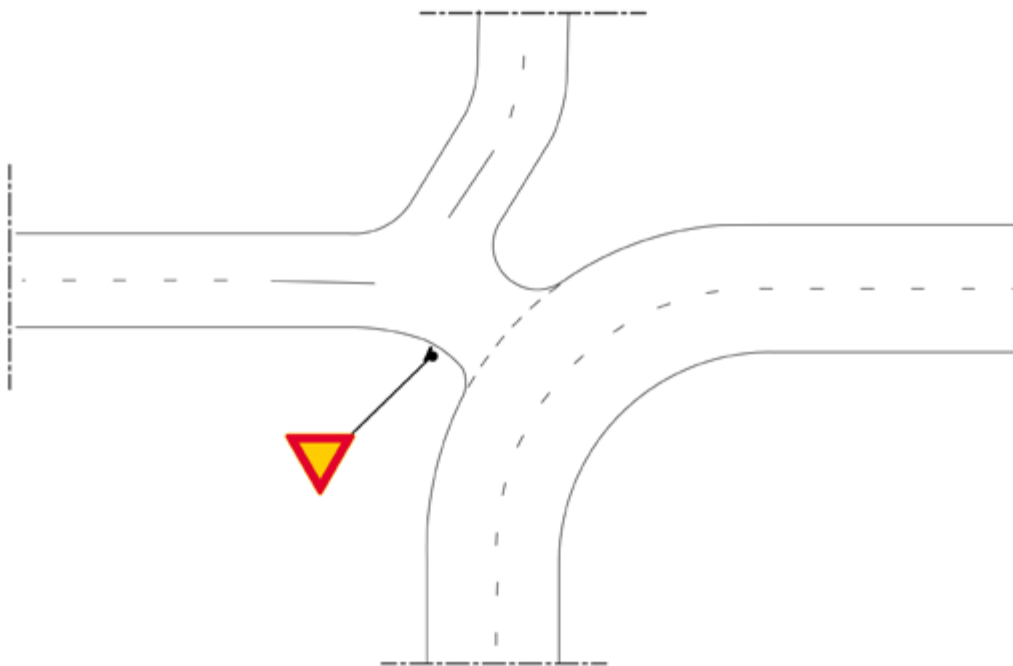
Kääntyvä suunta osoitetaan etuajo-oikeutetuksi vain poikkeustapauksissa.

Kaupunkirakenteesta tai vaihteittain rakentamisesta johtuen saattaa esiintyä tapauksia, joissa liikenteellisesti erittäin merkittävä ajoreitti kääntyy risteyksessä risteyksen muiden haarojen ollessa liikenteelliseltä merkitykseltään vähäisiä. Tällöin voidaan poikkeuksellisesti merkitä kääntyvä suunta etuajo-oikeutetuksi kuvan 10.6 mukaisesti. Tällöinkään kääntyvää suuntaa ei saa merkitä etuajo-oikeutetuksi, jos pyörätie risteää kääntyvää etuajo-oikeutettua suuntaa samassa tasossa. Tällaisessa tapauksessa on liikennejärjestelyjä tuettava esimerkiksi kuvan 10.7 kaltaisilla rakenteellisilla keinoilla.

On huomattava, ettei pelkkä liikennemäärien ero ole peruste kääntyvän ajosuunnan merkitsemiselle etuajo-oikeutetuksi.

Kuva 10.6 Kääntyvän suunnan merkitseminen tilapäisesti etuajo-oikeutetuksi katujaksolla, jonka sivukaduilla on käytetty merkkiä B5. Pysyvissä ratkaisuissa on käytettävä kääntyvää suuntaa korostavia rakenteita, kuten kuvassa 10.7 on esitetty.

Kuva 10.7 Kääntyvän suunnan etuajo-oikeuden tukeminen rakenteellisin keinoin.

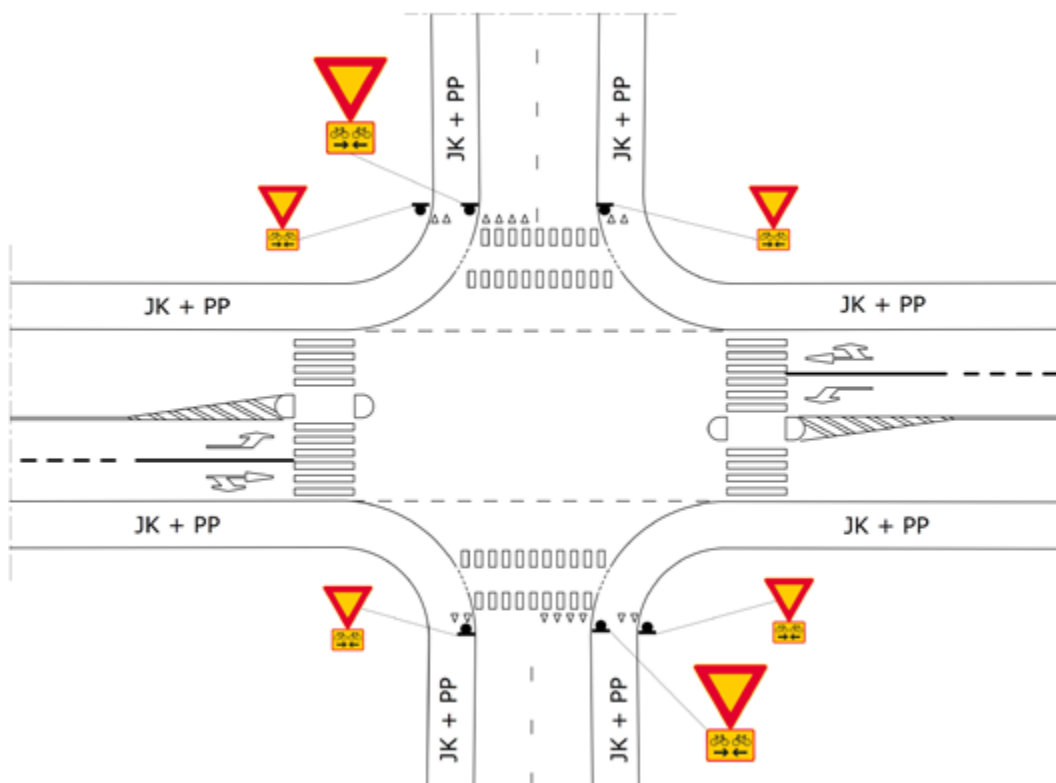
10.4 Väistämisvelvollisuuden merkitseminen ajoradan ja pyörätien risteyksissä

Ajoradalla ajavalla pyöräilijällä, mopoilijalla ja autoilijalla on samat väistämissäännöt. Risteyksessä väistetään oikealta tulevaa, jollei merkillä B5 tai B6 ole muuta osoitettu. Vasemmalle kääntyvä väistää vastaantulevaa. Pyöräteiden keskinäisissä risteyskohdissa pätevät samat väistämissäännöt.

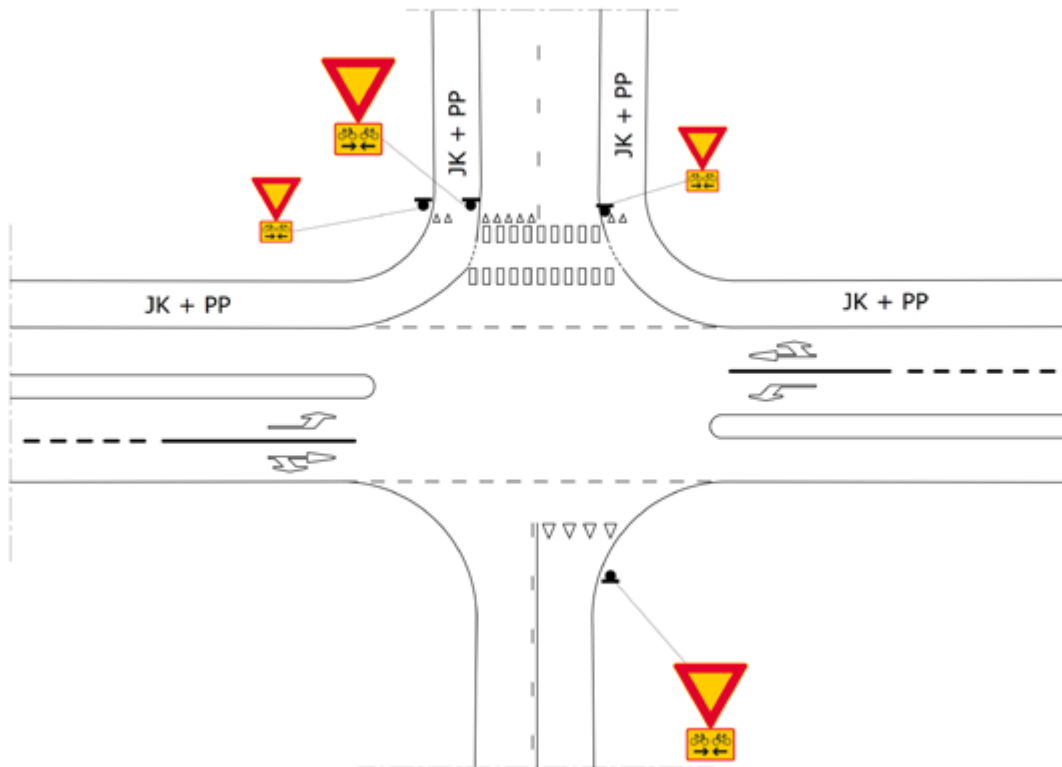
Pyörätieltä ajoradalle tultaessa pyöräilijä ja mopoilija väistävät ajoradan liikennettä. Ajoneuvon kuljettaja väistää kuitenkin pyörätien käyttäjää tullessaan merkin B5, B6 tai B7 takaa tai tullessaan tieliikennelain 24 §:n 3 mom. 1–3 kohtien mukaisesta paikasta.

Risteyksessä kääntyvän ajoneuvon kuljettaja väistää risteävää tietä ylittävää polku-
pyöräilijää, mopoilijaa ja jalankulkijaa. Liikenneympyrästä poistuvaa ajoneuvoa pidetään kääntyvänä ajoneuvona (TLL 24 §).

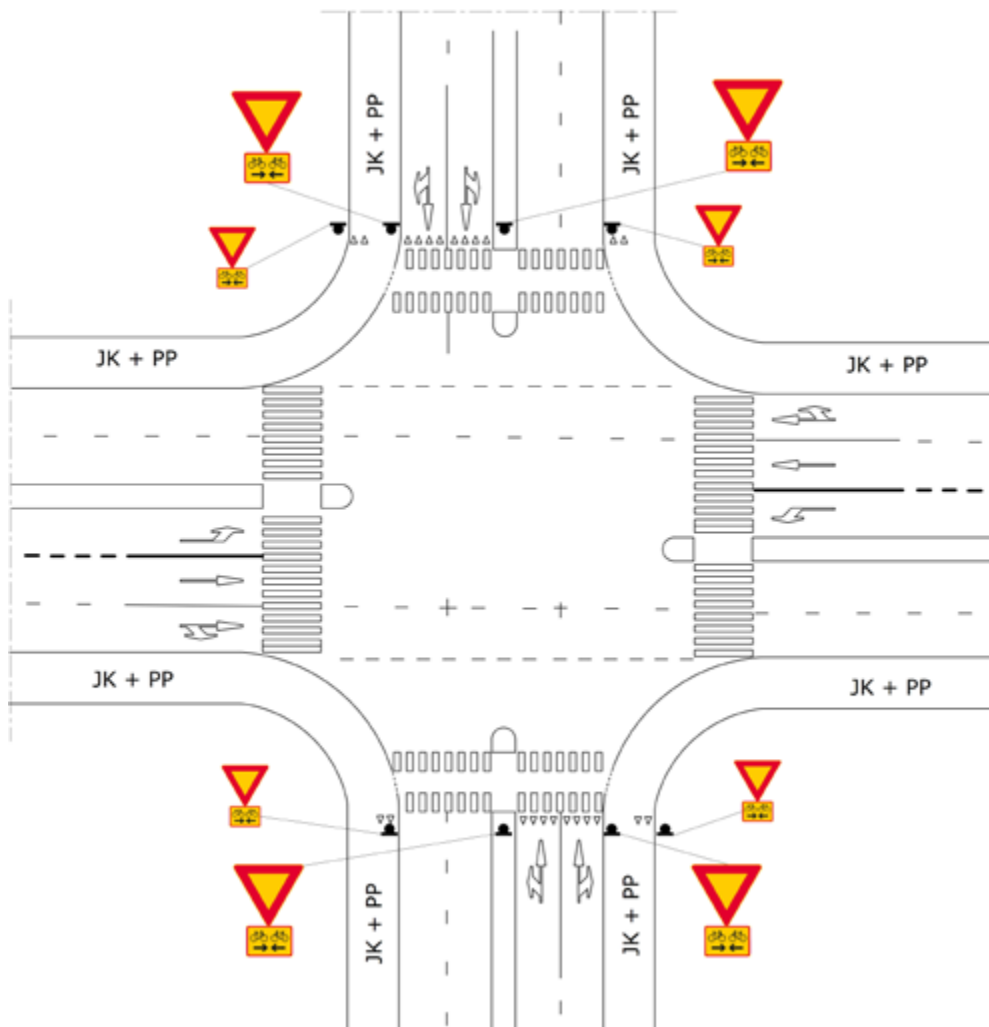
Kuvissa 10.8–10.10 on esimerkkejä erilaisten risteysten väistämisvelvollisuuksien merkitsemistavoista. Esimerkkien kaikki merkit B5 + H23.1 (väistämisvelvollisuus risteyksessä + kaksisuuntainen pyörätie) ovat tarpeen ajorataa käyttävien ajoneuvojen väistämisvelvollisuuksien osoittamiseksi. Myös pyörätietä käyttävien pyöräilijöiden keskinäisten väistämisvelvollisuuksien osoittamiseksi on usein tarpeen käyttää pienikokoista merkkiä B5 ja lisäkilpeä H23.1. Tieliikennelain 77 §:n mukaan pyörätietä koskevat etuajo-oikeus ja väistämismerkit on sijoitettava tien oikealle puolelle. Mikäli ajorataa käyttävien ajoneuvojen väistämisvelvollisuutta osoittavaa liikennemerkkiä ei voida sijoittaa pyörätien oikealle puolelle niin, että liikennemerkkin lähimmän reunan etäisyys ajoradan reunasta on VNa 30 §:n mukaisesti enintään 4 metriä, tarvitaan pyöräilijöille oma väistämisvelvollisuutta osoittava merkki.

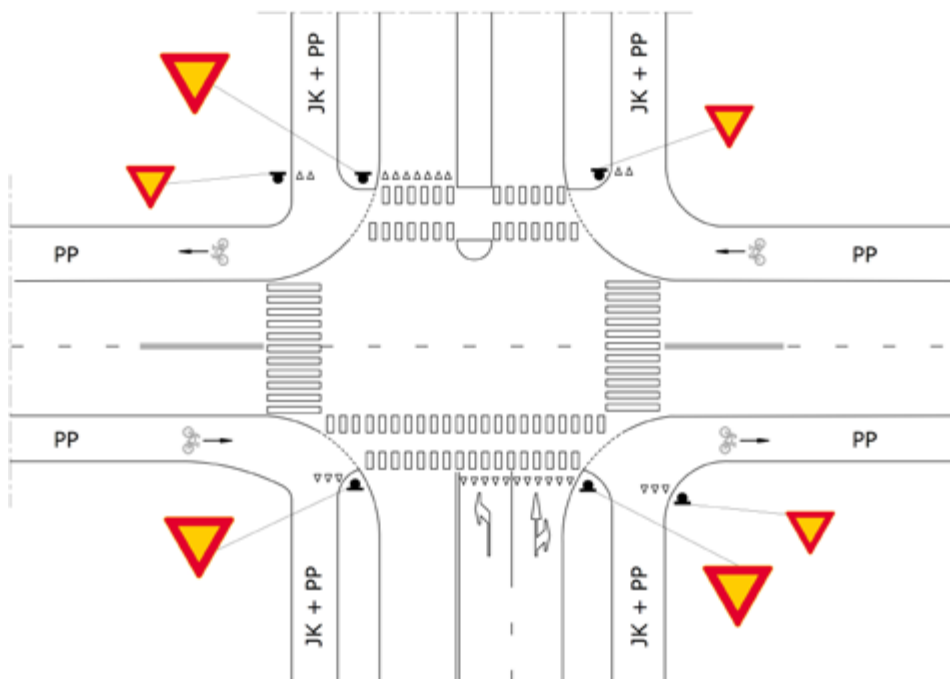
Kuva 10.8a Väistämisvelvollisuuden merkitseminen risteyksessä, jossa sivusuunnalla on 1 + 1 kaistaa.

Kuva 10.8b Väistämisvelvollisuuden merkitseminen risteyksessä, jossa sivusuunnalla on 1 + 1 kaistaa ja jossa vain toisella puolella on jk/pp -tie. Yhdistetty jk + pp on yli 4 metriä leveä eli autoliikenteen merkkiä ei voi asettaa yhdistetyn jk + pp tien taakse, jolloin pyöräilijöille tarvitaan oma kärkikolmio.

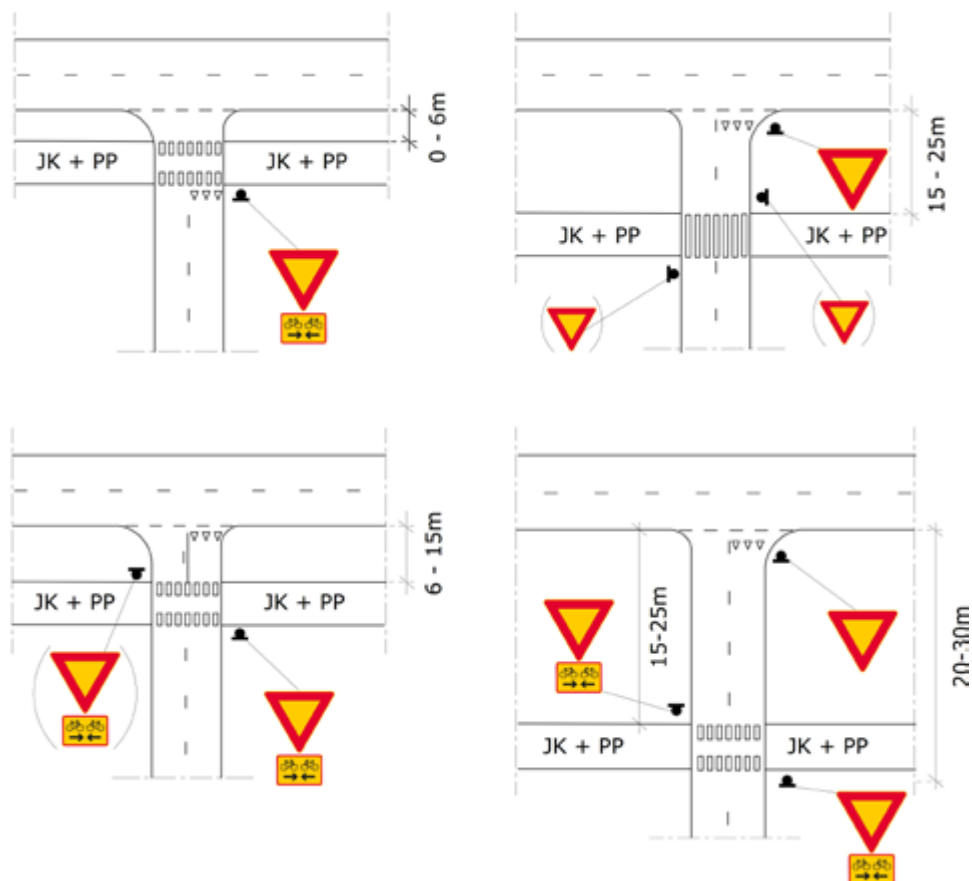

Kuva 10.9 Väistämisvelvollisuuden merkitseminen risteyksessä, jossa sivusuunnalla on 2 + 2 kaistaa ja keskikoroke.

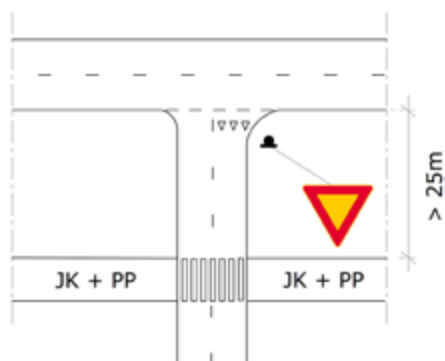

Kuva 10.10 Väistämisvelvollisuuden merkitseminen risteyksessä, jossa sivusuunnalla on 2 + 1 kaistaa ilman saareketta tai keskikoroketta sekä yksisuuntainen pyörätie pääsuunnalla.

Esimerkkejä ajoradan ja pyörätien risteyskohdan väistämisvelvollisuuksien merkitsemisestä on esitetty kuvissa 10.11 ja 10.12. Kuvissa esitetyt mitat ovat ohjeellisia. Väistämisvelvollisuuksien merkinnästä päätettäessä ratkaistaan, kuuluuko pyörätie päätiehen vai ei. Mikäli pyörätie kuuluu päätiehen, merkitään sivusuunnan katu väistämisvelvolliseksi pyörätiehen nähden. Ratkaisussa huomioidaan mm. kadun ja pyörätien verkollinen asema sekä niiden liikennemäärät.

Kuva 10.11 Esimerkkejä ajoradan ja pyörätien välisten väistämisvelvollisuuksien merkitsemisestä. Suluissa esitettyjä liikennemerkkejä käytetään vain erityistapauksissa. Kuvassa on esitetty myös esimerkkejä kaksisuuntaisen pyörätien osoittamisesta merkin B5 yhteydessä, kun pyörätie on lähellä tai kaukana pääsuunnan ajoradasta.

Kuva 10.12 Esimerkki ajoradan ja pyörätien välisen väistämisvelvollisuuden merkitsemisestä, kun pyörätie on yli 25 metrin päässä pääsuunnasta.

Lisäkilpi H23.1 Kaksisuuntainen pyörätie

H23.1

Lisäkilvellä H23.1 osoitetaan risteävä kaksisuuntainen pyörätie. Lisäkilpeä käytetään merkin B5 tai B6 yhteydessä. /TLL, Liite 3.8/

Lisäkilvellä varoitetaan ajoneuvon kuljettajaa kaksisuuntaisesta risteävästä polku-pyöräliikenteestä. Liikennejärjestelyä voidaan tukea korotetulla suojatiellä. Lisäkilven käytöstä merkin B5 yhteydessä on esimerkkejä kuvissa 10.8–10.9 ja kuvassa 10.11.

Tässä kohdassa on huomioitu vain tietä risteävän kaksisuuntaisen pyörätien merkitseminen. Kohdassa 4.1 käsitellään tarkemmin kaksisuuntaisen pyörätien merkitsemistä merkkien D5 (pyörätie), D6 (yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä) ja D7 (pyörätie ja jalkakäytävä rinnakkain) yhteydessä.

10.5 Tieliikennelain 24 §:n 3 ja 4 momentin mukaisen väistämisvelvollisuuden korostaminen

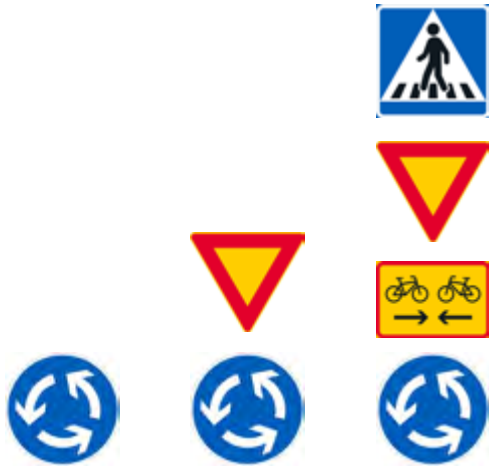
Tieliikennelain mukaan “ajoneuvolla on aina väistettävä muita tienkäyttäjiä tullessa tielle pihakadulta, kävelykadulta, moottorikelkkailureitiltä, kiinteistön pihasta, pysäköintipaikalta, huoltoasemalta tai muulta vastaavalta tiehen liittyvältä alueelta taikka tien ulkopuolelta sekä tullessa tielle polulta tai vastaavalta vähäiseltä tieltä.”

Edellä mainitun lainkohdan tarkoittamaa väistämisvelvollisuutta voidaan korostaa merkillä B5 (väistämisvelvollisuus risteyksessä), mikäli väistämisvelvollisuudesta syntyy epäselvyyttä. Ensisijaisesti rakenteellisten ratkaisujen pitää olla sellaisia, ettei epäselvyyttä pääse syntymään.

Ajoneuvolla on väistettävä muuta liikennettä tullessa ajoneuvolla pyörätieltä ajoradalle, jollei toisella tienkäyttäjällä ole väistämisvelvollisuutta tieliikennelain 24 §:n 2 tai 3 momentin perusteella. Tätä (lähinnä polkupyöräilijän ja sähköpotkulautailijan ja joskus myös mopoilijan) väistämisvelvollisuutta ei yleensä ole tarpeen selventää liikennemerkillä. Liikennemerkkiä voidaan kuitenkin poikkeuksellisesti käyttää, jos suojatien sijainti tai rakenteellinen ratkaisu aiheuttaa epäselvyyttä väistämisvelvollisuudessa tai päätiehen kuuluvan pyörätien etuajo-oikeus sivukatuihin nähden päättyy (kuva 10.11).

10.6 Liikenneympyrän väistämisjärjestelyjen merkitseminen

Määräysmerkki D2 Pakollinen kiertosuunta

Merkillä osoitetaan ajoneuvolle sallittu ajosuunta ajoradalla liikenneympyrässä.

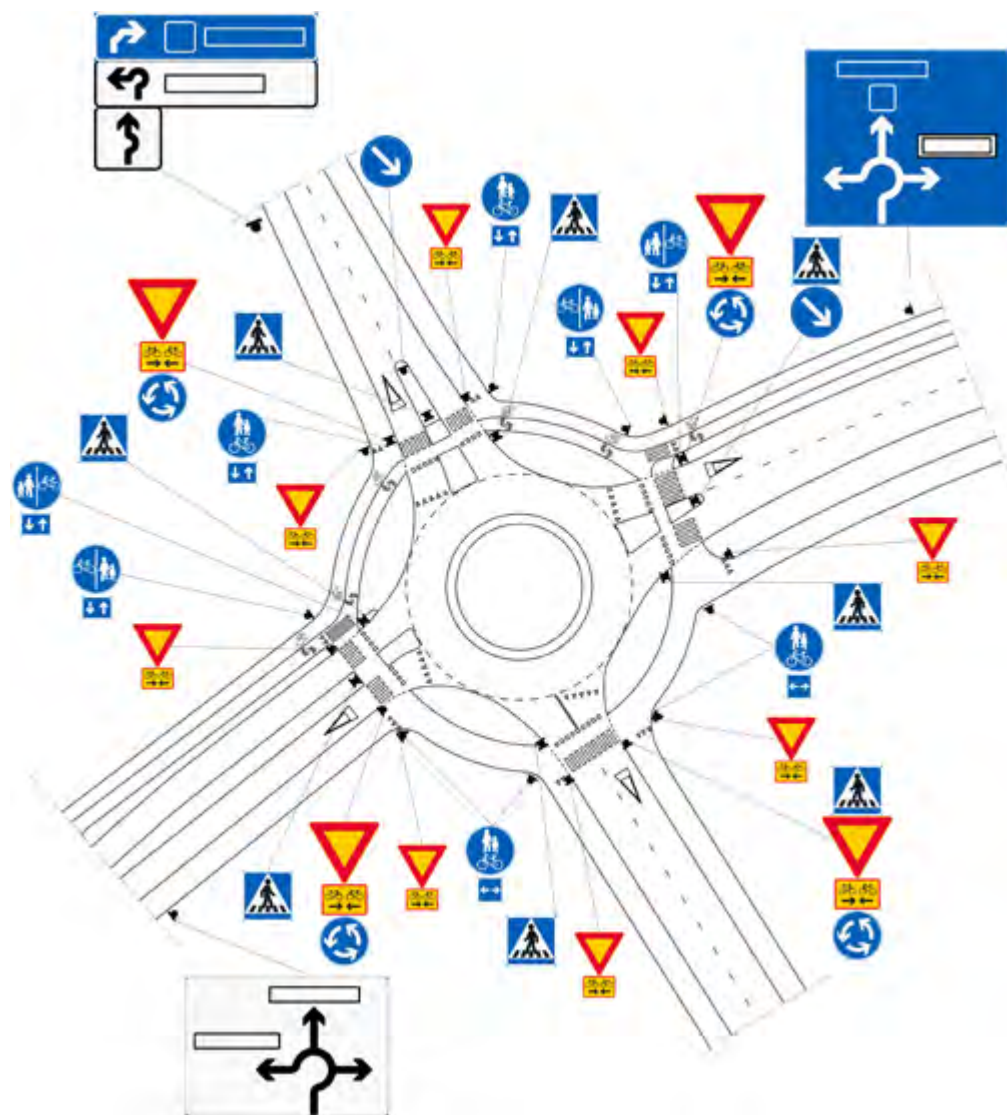
Merkki sijoitetaan ajoradan oikealle puolelle. Merkki voidaan lisäksi sijoittaa ajoradan vasemmalle puolelle. /TLL, Liite 3.4/

Samaan pylvääseen sijoitettuna merkkiä käytetään merkin B5 tai B6 alapuolella.
/VNa 35 §/

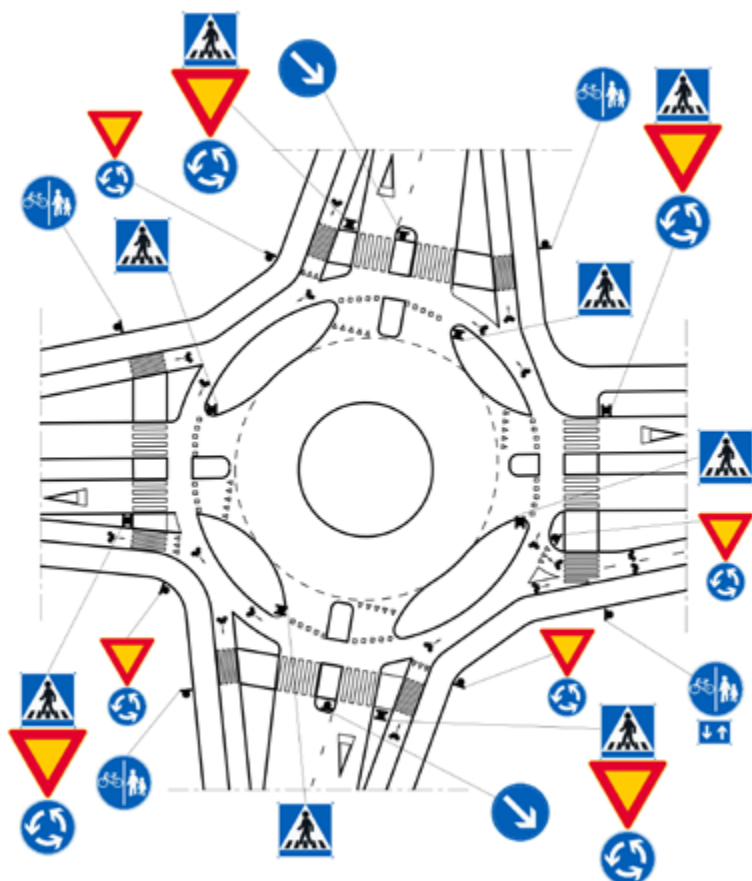
Liikenneympyrässä merkkiä käytetään merkkien B5 (väistämisvelvollisuus risteyksessä) ja B6 (pakollinen pysäyttäminen) yhteydessä. Merkki B5 tai B6 sijoitetaan merkin D2 kanssa samaan pylvääseen merkin D2 yläpuolelle. Liikenneympyröissä voidaan poikkeuksellisesti sijoittaa kolme päämerkkiä samaan pylvääseen, jolloin merkki E1 (suojatie) sijoitetaan ylimmäksi. Jos ajoradan ylittää kaksisuuntainen pyörätie, lisätään samaan pylvääseen myös lisäkilpi H23.1 (kaksisuuntainen pyörätie).

Liikennemerkit on asetettava kaikille ympyrään johtaville tulosuunnille. Merkkiä B5 voidaan käyttää myös korostamaan liikenneympyrästä poistuvan ajoneuvon väistämisvelvollisuutta risteävään pyörätiehen nähden.

Kuvissa 10.13a-b ja ohjeen luvussa 3 on esimerkkejä liikenneympyrän merkitsemisestä.

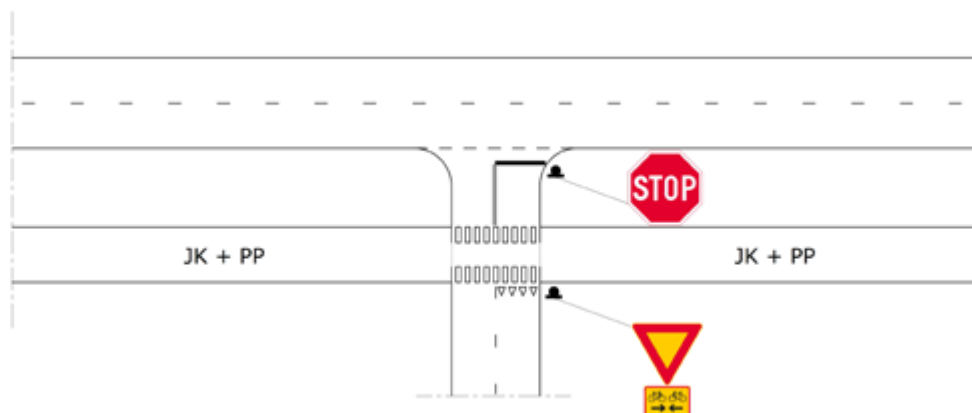
Kuva 10.13a Liikenneympyrän merkitseminen.

Kuva 10.13b Yksisuuntaisten pyöräteiden merkitseminen liikenneympyrässä.

10.7 Merkin B6 Pakollinen pysäyttäminen käyttö

Merkki B6 sijoitetaan yleensä vastaavalla tavalla kuin merkki B5 (vertaa kuvat 10.8–10.12). Poikkeuksena ovat kuitenkin tapaukset, joissa sivusuuntaa risteää etuajo-oikeutettuun katuun kuuluva pyörätie siten, että ennen pyörätietä sijoitettu merkki B6 jäisi näkemäolosuhteiden kannalta liian kauas etuajo-oikeutetun kadun ajoradasta. Tällaisissa tapauksissa merkki B6 sijoitetaan kuvan 10.14 mukaisesti.

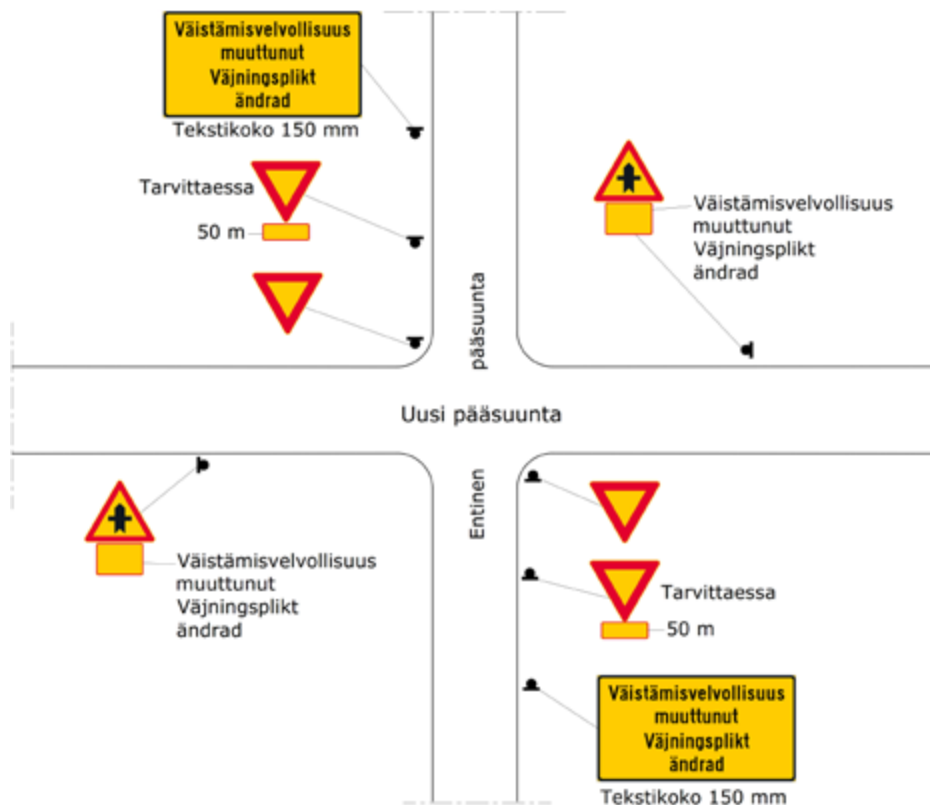

Kuva 10.14 Pakollisen pysäyttämisen osoittaminen, kun etuajo-oikeutettuun tiehen kuuluvan pyörätien kohdalta ei ole riittävä näkemä risteävälle ajoradalle (erityistapaus).

10.8 Väistämisjärjestelyjen muuttaminen

Väistämisjärjestelyt ovat ensisijaisesti turvallisuusjärjestelyjä, ja niissä tapahtuvat muutokset aiheuttavat yleensä tilapäisen onnettomuusriskin kasvun.

Jos väistämisjärjestelyjä kuitenkin joudutaan muuttamaan, käytetään kuvan 10.15 mukaista tekstillistä merkkiä ja tekstillistä lisäkilpeä. Muutoksesta tiedottavia merkkejä tulee käyttää kolmesta kuuteen kuukauden ajan muutoksen jälkeen.

Kuva 10.15 Väistämisvelvollisuuden muuttumisesta tiedottavat merkit.

11 Nopeusrajoitusten merkitseminen

11.1 Rajoitusmerkit C32, C33, C34 ja C35 sekä sääntömerkit E22, E23, E24, E25, E26, E27, E28 ja E29

Taajaman ulkopuolella ajoneuvon ja raitiovaunun suurin sallittu nopeus on 80 km/h, jos liikennemerkillä ei ole osoitettu noudatettavaksi muuta nopeusrajoitusta.

Taajamassa ajoneuvon ja raitiovaunun suurin sallittu nopeus on 50 km/h, jos liikennemerkillä ei ole osoitettu noudatettavaksi muuta nopeusrajoitusta.

/TLL yleiset nopeusrajoitukset 9 §/

Kielto- ja rajoitusmerkki C32 Nopeusrajoitus

Merkissä oleva luku osoittaa ajoneuvon ja raitiovaunun suurimman sallitun nopeuden kilometreinä tunnissa. Merkki on voimassa kyseisellä tiellä seuraavaan merkkiin C32–C34 (nopeusrajoitus, nopeusrajoitus päättyy, nopeusrajoitusalue, E23 (taajama päättyy), E24 (pihakatu) tai E26 (kävelykatu) saakka. Merkin voimassaolo päättyy myös merkkiin E22 (taajama), jollei välittömästi merkin E22 jälkeen ole liikennemerkillä osoitettu uutta nopeusrajoitusta. /TLL, Liite 3.3/

Merkillä ja lisäkilvellä ”Yleisrajoitus” voidaan ilmoittaa siirtymisestä nopeusrajoituksen alaiselta tieltä tai alueelta yleisen nopeusrajoituksen piiriin kuuluvalle alueelle. Merkillä ja lisäkilvellä ”Alue” voidaan ilmoittaa siirtymisestä nopeusrajoitusalueen sisällä olevalta merkillä osoitetun nopeusrajoituksen alaiselta tieltä takaisin nopeusrajoitusalueelle. /TLL, Liite 3.3/

Tiellä, jolla nopeusrajoitus on enintään 30 km/h, voi olla töyssyjä, korotettuja suojateitä tai muita vastaavia rakenteita, joista ei liikennemerkillä erikseen varoiteta tai muita nopeutta alentavia rakenteita, joita ei liikenteen ohjauslaitteella tai muulla vastaavalla tavalla erikseen osoiteta. /TLL, Liite 3.3/

Merkki voidaan sijoittaa myös yksinomaan ajokaistan yläpuolelle, jolloin merkillä osoitetaan kyseisen ajokaistan ja ajokaistan viereisen pientareen nopeusrajoitus /TLL, Liite 3.3/

Merkin yhteydessä ei käytetä muita lisäkilpiä kuin H24 ”Yleisrajoitus” tai ”Alue”.
/VNa 34 §/

Siirtyminen tieliikennelain 9 §:n mukaisen yleisen nopeusrajoituksen alueelle muual-
la kuin taajaman rajalla osoitetaan merkillä C32 ja lisäkilvellä H24 ”Yleisrajoitus”,
jos samalla tiellä on ennen kyseistä tienkohtaa voimassa yleisrajoitusta korkeampi,
merkillä C32 osoitettu nopeusrajoitus. Siirtyminen merkillä C34 osoitetulle nopeus-
rajoitusalueelle muualla kuin alueen rajalla osoitetaan merkillä C32 ja lisäkilvellä H24
”Alue”. /VNa 34 §/

Merkissä ja sen lisäkilvessä, joiden kuvio voi vaihtua, kuvio voi olla vaalea ja pohja
musta. /TLL 78 §/

Valkoisella nopeusrajoitusmerkinnällä (M16) voidaan tehostaa liikennemerkillä osoi-
tettua nopeusrajoitusta. /TLL, Liite 4.3/

Suurin luku, joka merkissä voi esiintyä, on 120.

Kielto- ja rajoitusmerkki C33 Nopeusrajoitus päättyy

Merkillä osoitetaan, että merkillä C32 osoitettu nopeusrajoitus päättyy ja siirrytään
yleisen nopeusrajoituksen piiriin.

Kaksisuuntaisella tiellä, jossa on yksi ajorata ja kaksi ajokaistaa, merkki voidaan si-
joittaa myös yksinomaan ajoradalla olevalle korokkeelle, ajoradan vasemmalle puo-
lelle tai sen yläpuolelle. /TLL, Liite 3.3/

Merkkiä saa käyttää vain, jos merkin jälkeen suurin sallittu nopeus on korkeampi kuin
ennen merkkiä. /VNa 34 §/

Kielto- ja rajoitusmerkki C34 Nopeusrajoitusalue

Merkissä oleva luku osoittaa ajoneuvon ja raitiovaunun suurimman sallitun nopeuden
kilometreinä tunnissa merkeillä rajoitetulla alueella. Alueen sisällä voidaan suurim-
masta sallitusta nopeudesta määrätä muuta merkillä C32 (nopeusrajoitus), E24 (pi-
hakatu) tai E26 (kävelykatu). Alueella, jolla nopeusrajoitus on enintään 30 km/h, voi

olla töyssyjä, korotettuja suojateitä tai muita vastaavia rakenteita, joista ei liikenne-merkillä erikseen varoiteta, tai muita nopeutta alentavia rakenteita, joita ei liikenteen ohjauslaitteella tai muulla vastaavalla tavalla erikseen osoiteta. /TLL, Liite 3.3/

Merkin yhteydessä ei käytetä lisäkilpiä. /VNa 34 §/

Merkkiä käytetään alueen rajoilla osoittamaan nopeusrajoitusalue. Merkki asetetaan kaikille alueelle johtaville teille.

Nopeusrajoitusalueen sisällä olevalta merkillä C32 (nopeusrajoitus) osoitetulta nopeusrajoituksen alaiselta tieltä voidaan merkillä C32 ja lisäkilvellä "Alue" ilmoittaa siirtymisestä takaisin nopeusrajoitusalueelle.

Kielto- ja rajoitusmerkki C35 Nopeusrajoitusalue päättyy

Merkki osoittaa merkillä C34 osoitetun nopeusrajoitusalueen päättymisen. Nopeusrajoitusalue päättyy myös toista nopeusrajoitusalueutta osoittavaan merkkiin C34.

Kaksisuuntaisella tiellä, jossa on yksi ajorata ja kaksi ajokaistaa, voidaan merkki sijoittaa myös yksinomaan ajoradalla olevalle korokkeelle, ajoradan vasemmalle puolelle tai sen yläpuolelle, jos merkin jälkeen suurin sallittu ajonopeus on korkeampi kuin ennen merkkiä. /TLL, Liite 3.3/

Merkin yhteydessä ei käytetä lisäkilpiä. /VNa 34 §/

Merkkiä käytetään alueen rajoilla osoittamaan nopeusrajoitusalueen päättymisen. Merkki asetetaan kaikille alueelta johtaville teille, jollei alue rajoitu toiseen merkillä C34 osoitettuun nopeusrajoitusalueeseen.

Merkit C32 (nopeusrajoitus) ja C34 (nopeusrajoitusalue) sijoitetaan kaupunkiolosuhteissa yleensä ainoastaan ajoradan oikealle puolelle. Nopeusrajoituksen alentuessa merkit sijoitetaan ajoradan molemmille puolille, jos kyseiseen ajosuuntaan on kaksi tai useampia ajokaistoja tai jos ohitukset merkkien sijoituskohdassa ovat todennäköisiä. Erityisestä syystä merkit voidaan sijoittaa lisäksi ajoradan yläpuolelle.

Merkeillä C33 (nopeusrajoitus päättyy) ja C35 (nopeusrajoitusalue päättyy) voidaan taajamassa osoittaa, että siirrytään "taajama"-merkeistä johtuvan 50 km/h yleisrajoituksen vaikutusalueelle (kuvat 11.2 ja 11.3). Tällaista merkintätapaa voidaan käyttää vain, jos merkillä C33 tai C35 päättyväksi osoitettu nopeusrajoitus on alhaisempi kuin 50 km/h. Jos taajamassa päättyvä nopeusrajoitus on 60 km/h, käytetään päätymiskohdassa merkkiä C32 ja tekstillistä lisäkilpeä "Yleisrajoitus" ("Allmän begränsning") kuvan 11.1 mukaisesti.

Nopeusrajoituksen numeroarvon tulee yksiajorataisilla kaduilla yleensä olla sama kummassakin ajosuunnassa. Rajoitusarvon muuttumiskohdassa voidaan eri ajosuuntia koskevat merkit tarpeen mukaan sijoittaa toisiinsa nähden porrastetusti (kuva 11.1).

Sääntömerkit E22 Taajama ja E23 Taajama päättyy

E22

E23

Merkkien E22 ja E23 rajoittamalla alueella on noudatettava taajamassa voimassa olevia liikennesääntöjä. /TLL, Liite 3.5/

Merkki E22 asetetaan kaikille taajamaan johtaville teille ja merkki E23 kaikille taajamasta johtaville teille. Taajaman nimi voidaan osoittaa lisäkilvellä. Merkin E22 yhteyteen ei saa sijoittaa kielto- tai rajoitusmerkkiä. /VNa 36 §/

Merkki E22 sijoitetaan ajoradan oikealle puolelle. Jos tulosuunnassa on kaksi tai useampia ajokaistoja, sijoitetaan samanlainen merkki lisäksi ajoradan tai tulosuunnan vasemmalle puolelle.

Yksiajorataisella, kaksiajokaistaisella, kaksisuuntaisella tiellä merkki E23 voidaan sijoittaa yksinomaan ajoradan vasemmalle puolelle. /TLL, Liite 3.5/

Merkit E22 ja E23 sijoitetaan siten, että merkin tai lisäkilven alareunan korkeus on vähintään 1,5 metriä ajoradan pinnasta mitattuna. /VNa 30 §/

Taajamaa osoittavien liikennemerkkien E22 (taajama) ja E23 (taajama päättyy) käytöstä päättää kunta keskusteltuaan asiasta maanteiden osalta ELY-keskusten kanssa. Maantielle taajamamerkin pystyttää ELY-keskus ja muulle tielle kunta.

Taajamassa ajoneuvon ja raitiovaunun suurin sallittu nopeus on 50 km/h ja taajaman ulkopuolella 80 km/h, jollei liikennemerkkein ole osoitettu noudatettavaksi muuta nopeusrajoitusta. Taajamassa liikennemerkillä osoitettu ajoneuvoliikenteen nopeusrajoitus saa olla korkeintaan 60 km/h.

Taajaman alkamiskohdassa osoitetaan taajaman yleisestä nopeusrajoituksesta poikkeava rajoitus sijoittamalla nopeusrajoitusta osoittava liikennemerkki 20–60 metrin etäisyydelle merkin E22 jälkeen siten, että molemmat merkit ovat samanaikaisesti havaittavissa.

Sääntömerkit E24 Pihakatu ja E25 Pihakatu päättyy

E24

E25

Merkkien E24 ja E25 rajoittamalla alueella on noudatettava pihakadulla voimassa olevia liikennesääntöjä. /TLL, Liite 3.5/

Ajoneuvolla pihakadulla ajettaessa on jalankulkijoille annettava esteetön kulku. Ajonopeus on sovitettava jalankulun mukaiseksi, eikä se saa ylittää 20 kilometriä tunnissa. /TLL 43 §/

Pihakadulla tai kävelykadulla raitiovaunun nopeus on sovitettava jalankulun mukaiseksi eikä se saa ylittää 20 kilometriä tunnissa. /TLL 64 §/

Merkkejä E24 ja E25 käytetään aluemerkin tavoin. Merkki E24 osoittaa pihakadun alkamisen ja merkki E25 pihakadun päättymisen. Merkki E24 ilmoittaa 20 km/h-nopeusrajoituksen alkamisesta ja merkin E25 jälkeen on voimassa se nopeusrajoitus, jolta pihakadulle on tultu. Nopeusrajoitusalueella nopeusrajoitus toistetaan merkin E25 jälkeen erillisellä merkillä C32 (nopeusrajoitus) ja tekstillisillä lisäkilvellä ”Alue”.

Merkki E24 sijoitetaan yleensä tien oikeaan reunaan ja merkki E25 joko tien oikeaan tai vasempaan reunaan. /TLL, Liite 3.5/

Merkit E24 ja E25 sijoitetaan siten, että merkin tai lisäkilven alareunan korkeus on vähintään 0,8 metriä ajoradan pinnasta mitattuna. /VNa 36 §/

Pihakadun merkitsemistä käsitellään tarkemmin luvussa 12.

Sääntömerkit E26 Kävelykatu ja E27 Kävelykatu päättyy

E26

E27

Merkkien E26 ja E27 rajoittamalla alueella on noudatettava kävelykadulla voimassa olevia liikennesääntöjä. /TLL, Liite 3.5/

Ajoneuvolla kävelykadulla ajettaessa on jalankulkijoille annettava esteetön kulku. Ajonopeus on sovitettava kävelykadulla jalankulun mukaiseksi, eikä se saa ylittää 20 kilometriä tunnissa. /TLL 44 §/

Pihakadulla tai kävelykadulla raitiovaunun nopeus on sovitettava jalankulun mukaiseksi eikä se saa ylittää 20 kilometriä tunnissa. /TLL 64 §/

Merkkejä E26 ja E27 käytetään aluemerkin tavoin.

Merkki E26 sijoitetaan yleensä tien oikeaan reunaan ja merkki E27 joko tien oikeaan tai vasempaan reunaan. /TLL, Liite 3.5/

Merkit E26 ja E27 sijoitetaan siten, että merkin tai lisäkilven alareunan korkeus on vähintään 0,8 metriä ajoradan pinnasta mitattuna. /VNa 36 §/

Kävelykadun merkitsemistä käsitellään tarkemmin luvussa 12.

Sääntömerkit E28 Pyöräkatu ja E29 Pyöräkatu päättyy

E28

E29

Merkkien E28 ja E29 rajoittamalla alueella on noudatettava pyöräkadulla voimassa olevia liikennesääntöjä. /TLL, Liite 3.5/

Ajettaessa ajoneuvolla liikennemerkillä osoitetulla pyöräkadulla on polkupyöräilijälle annettava esteetön kulku. Ajonopeus on sovitettava pyöräilyn mukaiseksi. /TLL 45/

Liikennemerkillä osoitetulla pyöräkadulla raitiovaunun nopeus on sovitettava pyöräilyn mukaiseksi. /TLL 64 §/

Pyöräkadulla sallittu nopeusrajoitus tulee osoittaa erikseen. Suositeltavaa on, ettei nopeusrajoitus ylitä 30 km/h.

Merkkejä E28 ja E29 käytetään aluemerkin tavoin pyöräkadun kaikilla tulo- ja poistumissuunnilla.

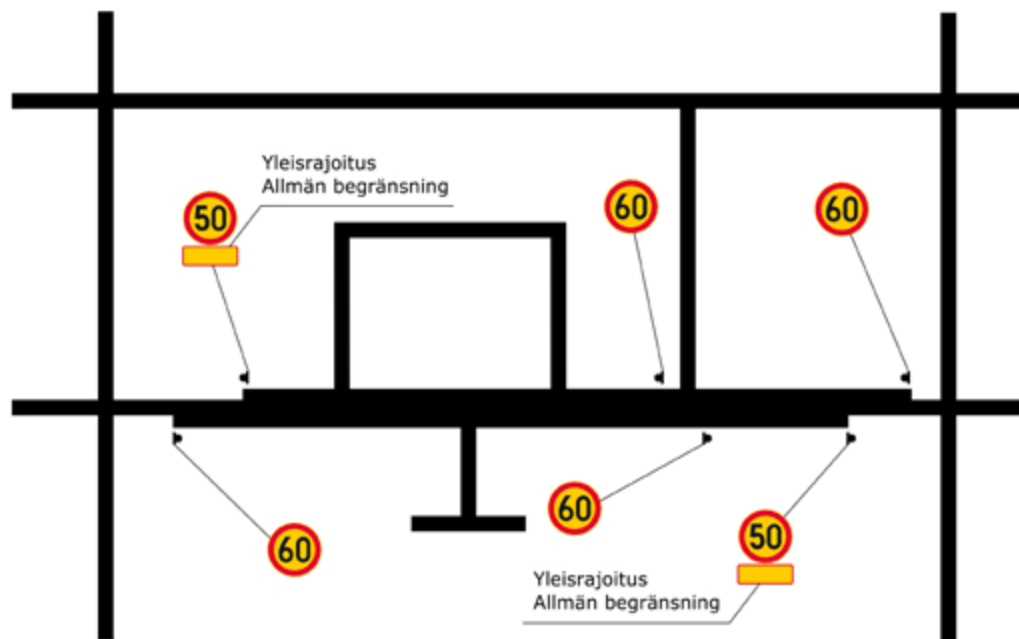
Merkki E28 sijoitetaan ajoradan oikealle puolelle ja merkki E29 joko ajoradan oikealle tai vasemmalle puolelle. /TLL, Liite 3.5/

Pyöräkadun merkitsemistä käsitellään tarkemmin luvussa 12.

11.2 Katukohtaisen 60 km/h nopeusrajoituksen merkitseminen

Kuvassa 11.1 on esitetty, miten katukohtainen 60 km/h nopeusrajoitus merkitään katuverkkoon, joka muilta osin on taajaman 50 km/h yleisen nopeusrajoituksen piirissä.

Katukohtaista 60 km/h nopeusrajoitusta ei ole tarpeen toistaa liikenteellisesti vähämerkityksellisten risteysten jälkeen, ellei seuraava risteysväli ole yli 500 metriä. Jos vähämerkityksellisiä risteysväliä on useita peräkkäin, toistetaan katukohtainen 60 km/h rajoitus vähintään 500 metrin välein.

Kuva 11.1 Katukohtaisen 60 km/h nopeusrajoituksen merkitseminen taajaman yleisrajoitusalueella.

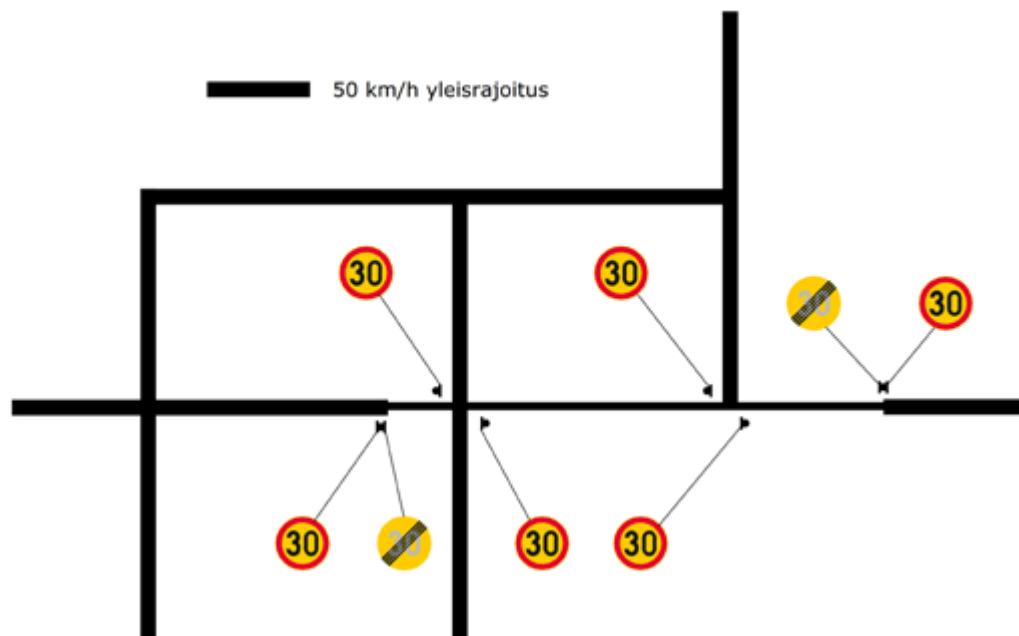
11.3 Katukohtaisen 30 km/h tai 40 km/h nopeusrajoituksen merkitseminen

Kuvassa 11.2 on esitetty, miten katukohtainen 30 km/h nopeusrajoitus merkitään katuverkkoon, joka muilta osin on taajaman 50 km/h yleisen nopeusrajoituksen piirissä.

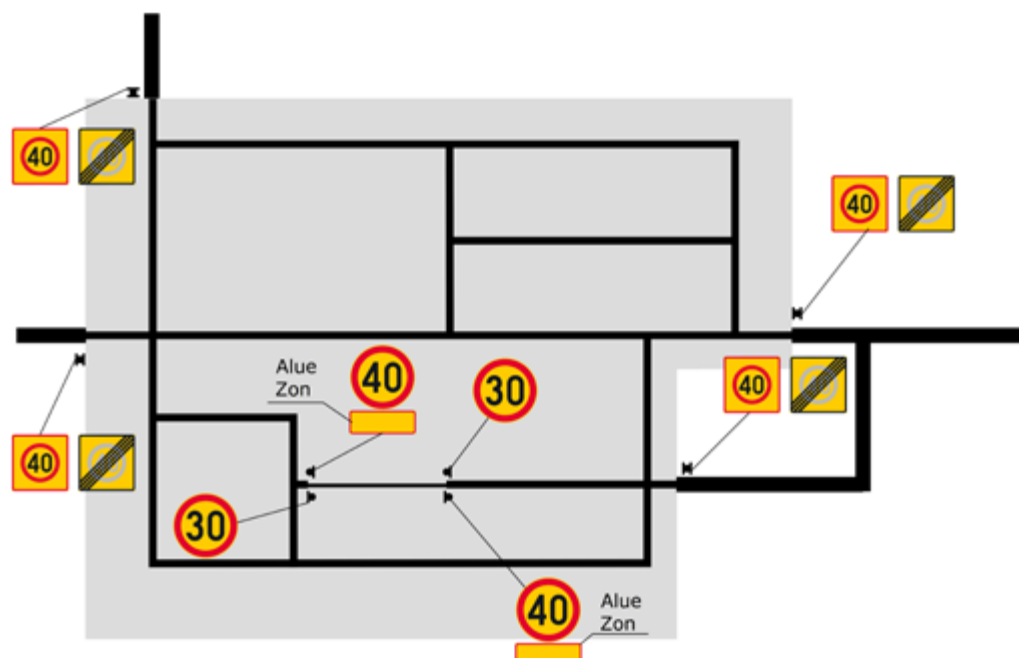
Kuvassa 11.3 on vastaavasti esitetty 40 km/h nopeusrajoitusalueella olevan katukohtaisen 30 km/h rajoituksen merkitseminen. Kuvan katukohtainen nopeusrajoitus (30 km/h) päätetään kadun oikeaan reunaan sijoitettavalla merkillä 40 km/h ja lisäkilvellä "Alue".

Nopeusrajoitusta osoittavaa tiemerkintää voidaan käyttää liikennemerkkin selventämiseksi nopeusrajoituksen muutoskohdassa. Sitä käytetään yleensä siirryttäessä korkeammasta alhaisempaan nopeusrajoitukseen.

Kuvien 11.2 ja 11.3 mukaisissa tapauksissa on katukohtaista nopeusrajoitusta osoittavat merkit toistettava jokaisen risteyksen jälkeen, koska katukohtainen rajoitus on alhaisempi kuin ympäröivällä katuverkolla voimassa oleva nopeusrajoitus.

Kuva 11.2 Katukohtaisen 30 km/h nopeusrajoituksen merkitseminen taajaman yleisrajoitusalueella.

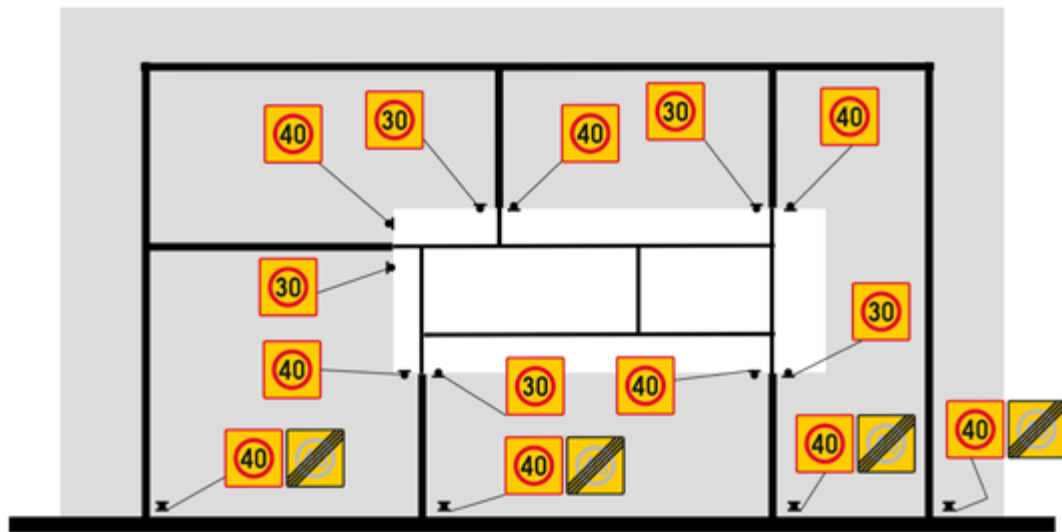
Kuva 11.3 Katukohtaisen 30 km/h nopeusrajoituksen merkitseminen 40 km/h nopeusrajoitusalueella.

11.4 Nopeusrajoitusalueen merkitseminen

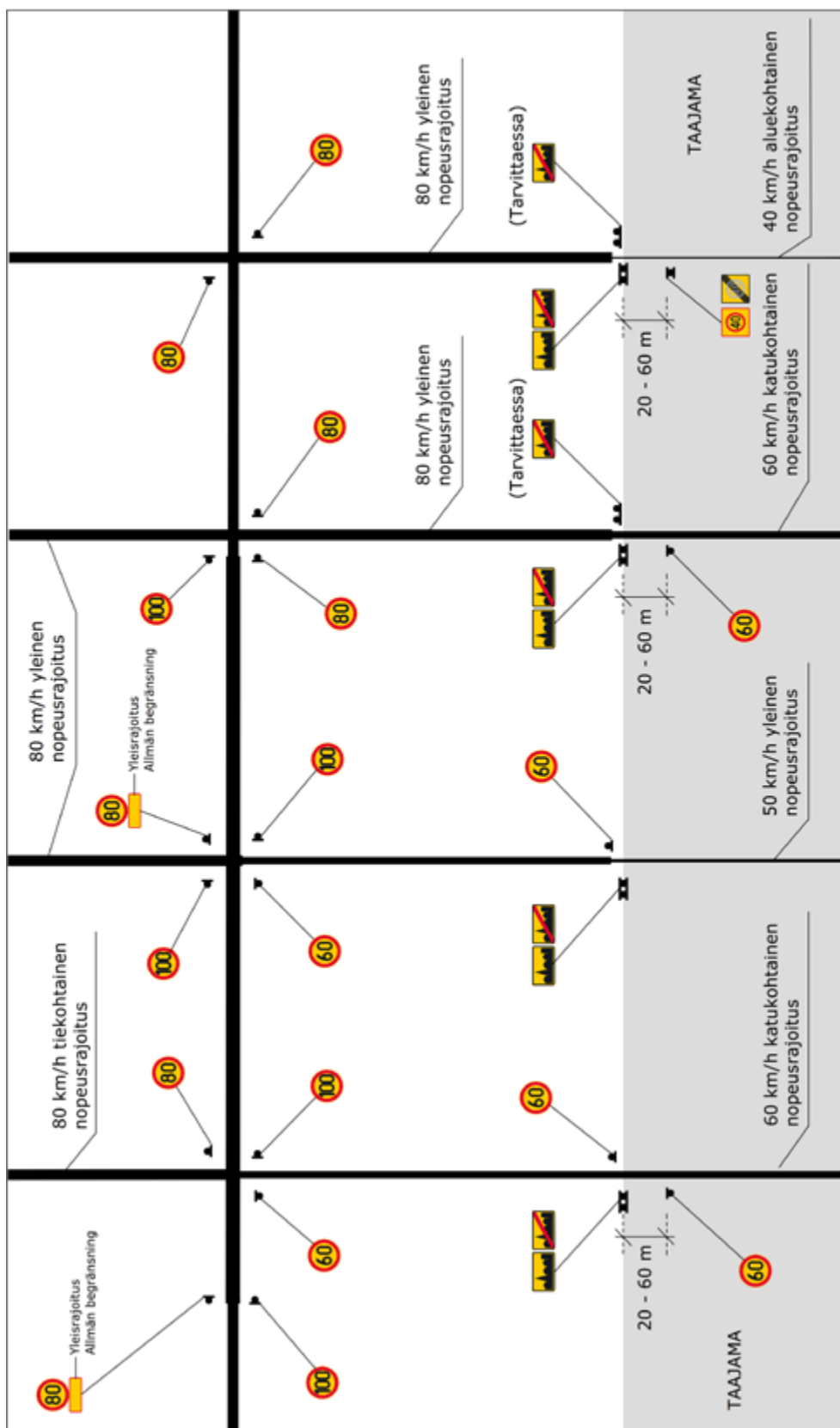
Kuvissa 11.3 ja 11.4 on esitetty, miten 40 km/h nopeusrajoitusalue merkitään silloin, kun rajoitusalueetta ympäröivät kadut ovat yleisen nopeusrajoituksen piirissä.

Kuvasta 11.4 ilmenee lisäksi, miten 40 km/h nopeusrajoitusalueen sisällä merkitään 30 km/h nopeusrajoitusalue. Tässä tapauksessa on huomattava, että nopeusrajoitusalue päättyy myös toista nopeusrajoitusalueetta osoittavaan merkkiin.

Taajamaan ei merkitä yleensä muita kuin 30 tai 40 km/h nopeusrajoitusalueita.

Kuva 11.4 30 km/h nopeusrajoitusalueen merkitseminen 40 km/h nopeusrajoitusalueen sisällä.

11.5 Nopeusrajoituksen merkitseminen taajaman rajalla

Kuvassa 11.5 on esitetty tapaukset, joissa:

- Tiekohtainen 60 km/h nopeusrajoitus jatkuu taajaman rajan yli.
- Tiekohtainen 60 km/h nopeusrajoitus muuttuu taajaman yleiseksi 50 km/h nopeusrajoitukseksi.
- Yleinen 80 km/h nopeusrajoitus muuttuu taajaman rajalla 60 km/h katukohtaiseksi nopeusrajoitukseksi.
- Nopeusrajoitusalue alkaa ja päättyy taajaman rajalla.

Lisäksi kuvassa 11.5 on esimerkkejä tiekohtaisten nopeusrajoitusten merkitsemisestä taajaman ulkopuolella sekä yleisten 80 km/h nopeusrajoituksen merkitsemistä peesta.

Taajama päättyy (E22) merkki ei päättää alueellista nopeusrajoitusta. Nopeusrajoitusalue päätetään ennen taajaman päättymistä nopeusrajoitusalue päättyy (C35) merkillä (kuva 11.5).

Taajaman rajalla ja taajaman ulkopuolella on huomattava, että nopeusrajoituksen numeroarvo ei kerrallaan saa alentua enempää kuin 30 km/h. Esimerkiksi muutos 100 km/h → 50 km/h on merkittävä porrastettuna 100 → 80 → 50 km/h.

11.6 Vaihtuvan nopeusrajoituksen merkitseminen

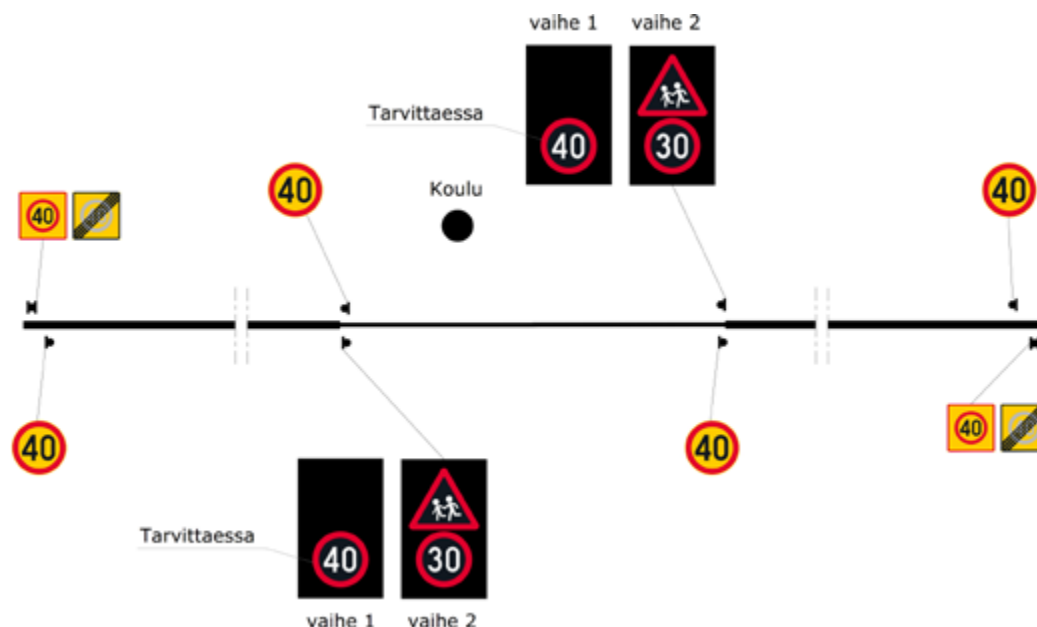
Vaihtuva liikennemerkki vastaa normaalia liikennemerkkiä ja sijoitetaan samoja periaatteita noudattaen kuin muutkin liikennemerkkit.

Varoitusmerkki on yleensä tasasivuisen kolmion muotoinen. Sen kärki on suunnattu ylöspäin ja sen reunat ovat punaiset. Lisäksi kiinteän merkin ulkoreunassa on ohut keltainen kontrastireunus. Merkin keskustassa on keltaisella pohjalla vaaran laatua osoittava musta kuvio. Vaihtuvassa varoitusmerkissä vaaran laatua osoittava kuvio voi olla vaalea ja pohja musta, merkissä A23 kuvio esitetään kuitenkin aina liikennevalojen väreissä: punainen, keltainen ja vihreä. Vaihtuvassa merkissä merkin kuvio voi poiketa laissa esitetystä kuviosta, ei kuitenkaan oleellisesti.

Kieltoa tai rajoitusta osoittava merkki on yleensä ympyrän muotoinen ja punareunainen. Vaihtuvassa merkissä merkin kuvio voi olla vaalea ja pohja musta, merkeissä C28 ja C30 kuvion vasemmanpuoleinen ajoneuvo on kuitenkin punainen. Vaihtuvassa merkissä merkin kuvio voi poiketa laissa esitetystä kuviosta, ei kuitenkaan oleellisesti.

Kuvassa 11.6 on esitetty esimerkkejä vaihtuvan tiekohtaisen nopeusrajoituksen ja lapsia-varoitusmerkin käytöstä nopeusrajoitusalueen sisällä. Kuvan esimerkeissä vaihtuvalla nopeusrajoitusmerkillä osoitetaan alhaisempi nopeusrajoitus (vaihe 2) aikoina, jolloin kadulla liikkuu tavallista runsaammin lapsia. Muulloin vaihtuvat merkit ovat pimeinä (vaihe 1), jolloin on voimassa alueellinen nopeusrajoitus.

Vaihtuva nopeusrajoitus toistetaan risteyksen jälkeen. Toistaminen on tärkeää sivutieltä tuleville silloin, kun vaihtuva nopeusrajoitus on alueellista nopeusrajoitusta alhaisempi. Lapsia-varoituserkki on esitetty vaihtuvana, jolloin merkki voi olla pimeänä esimerkiksi koululaisten kesäloman aikana.

Kuva 11.6 Vaihtuvan pistemäisen tiekohtaisen nopeusrajoituksen merkitseminen 40 km/h nopeusrajoitusalueella.

Nopeusrajoitusalueen sisälle nopeusrajoituksia asetettaessa on huomattava seuraavat säännökset:

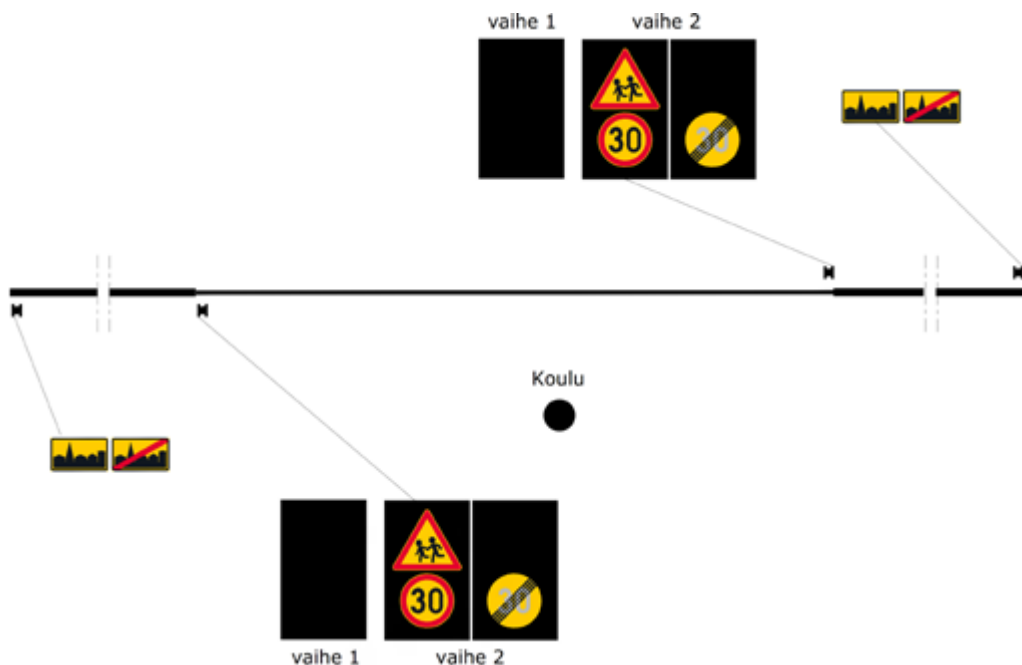
- Alueen sisällä voidaan suurimmasta sallitusta nopeusrajoituksesta määrätä muuta merkillä C32. Tämä tarkoittaa sitä, että nopeusrajoitusalueen sisällä ei voi osoittaa merkillä C32 samaa nopeusrajoitusta alueella voimassa olevan aluenopeusrajoituksen kanssa.
- Merkin C32 voimassaolo päättyy merkkeihin C32–C34, E23, E24 tai E26. Merkin voimassaolo päättyy myös merkkiin E22, jollei välittömästi merkin E22 jälkeen ole liikennemerkillä osoitettu uutta nopeusrajoitusta. Tämä tarkoittaa sitä, että merkin C32 vaikutus ei pääty merkkiin C35 (nopeusrajoitusalue päättyy), vaan se on päätettävä merkillä C33 nopeusrajoitus päättyy ennen nopeusrajoitusalueen päättymistä.

Kuvassa 11.7 on esitetty esimerkkejä vaihtuvan nopeusrajoituksen ja lapsia-varoituserkin käytöstä alueella, jolla on voimassa taajaman yleisrajoitus. Kuvan esimerkeissä vaihtuvalla nopeusrajoitusmerkillä osoitetaan alhaisempi nopeusrajoitus (vaihe 2) aikoina, jolloin kadulla liikkuu tavallista runsaammin lapsia. Muulloin vaihtuvat merkit ovat pimeinä, (vaihe 1), jolloin on voimassa taajaman yleisrajoitus.

Kuvan esimerkeissä on käytetty kaksivaiheista nopeusrajoituksen porrastusta. Taajaman yleisrajoituksen alueella voi tarvittaessa käyttää myös kolmivaiheista porrastusta, jolloin nopeusrajoituksen muutos vaiheiden välillä on 10 km/h.

Nopeusrajoituksia taajamassa asetettaessa on huomattava seuraavat säännökset:

- Taajamassa ajoneuvon suurin sallittu nopeus on 50 km/h, jollei liikennemerkillä ole osoitettu noudatettavaksi muuta nopeusrajoitusta. Tämä tarkoittaa sitä, että taajamassa ei saa käyttää pelkkää nopeusrajoitusmerkkiä 50 km/h silloin, kun yleisrajoitus on muutenkin voimassa.
- Siirtyminen yleisen nopeusrajoituksen piiriin kuuluvalla alueella muualla kuin taajaman rajalla osoitetaan merkillä C32 ja tekstillisellä lisäkilvellä ”Yleisrajoitus”, jos samalla tiellä on ennen kyseistä tienkohtaa voimassa yleisrajoitusta korkeampi, merkillä C32 osoitettu nopeusrajoitus. Siirryttäessä alhaisemman nopeusrajoituksen piiristä taajaman yleisrajoituksen piiriin, ei näin ollen saa käyttää nopeusrajoitusmerkkiä 50 km/h ja tekstillistä lisäkilpeä ”Yleisrajoitus”. Yleisrajoitusta alempi merkillä C32 osoitettu nopeusrajoitus päätetään tällöin kuvan 11.2 mukaisesti merkillä C33.

Kuva 11.7 Vaihtuvan pistemäisen tiekohtaisen nopeusrajoituksen merkitseminen taajaman yleisrajoituksen alueella.

11.7 Enimmäisnopeussuositus

F25

Opastusmerkkiä F25 (enimmäisnopeussuositus) voidaan käyttää kohteissa, joissa kadun poikkeuksellinen mitoitus tai geometria aiheuttaa erityisen vaaratekijän. Merkin F25 yhteydessä käytetään tällöin varoitusmerkkiä, josta ilmenee, minkälaisesta

vaarasta on kysymys. Kysymykseen tulevat esimerkiksi kuvan 11.8 mukaiset merkkiyhdistelmät.

Merkkiä F25 ei käytetä kaduilla, joilla on alempi nopeusrajoitus kuin 40 km/h.

Kuva 11.8 Esimerkkejä enimmäisnopeussuosituksesta.

11.8 Vähimmäisnopeus

D10

D11

Merkissä (D10) oleva luku osoittaa ajoneuvon nopeuden kilometreinä tunnissa, jota ei saa alittaa, ellei liikennetilanne sitä edellytä. Merkki on voimassa merkkiin D11 saakka.

Merkit D10 ja D11 sijoitetaan ajoradan oikealle puolelle. Merkit voidaan lisäksi sijoittaa ajoradan vasemmalle puolelle. Merkkiä D10 voidaan käyttää myös merkissä C36 (ajokaistakohtainen kielto, rajoitus tai määräys). /TLL, Liite 3.4/

Merkkiä ei käytetä taajamassa.

11.8 Hidasteiden merkitseminen

Hidasteella tarkoitetaan tässä yhteydessä töyssyä, korotettua suojatietä, aluetta tai liittymää, joilla on tarkoitus tukea 50 km/h ja sitä alemman nopeusrajoituksen noudattamista.

Varoitusmerkki A10 Töyssyjä

Merkillä voidaan varoittaa töyssystä, korotetusta suojatiestä tai muusta vastaavasta rakenteesta. /TLL, Liite 3.1/

Merkkiä ei tarvitse toistaa, jos tiellä on useita peräkkäisiä töyssyjä, korotettuja suojateitä tai muita vastaavia rakenteita. Tienosan pituus voidaan osoittaa lisäkilvellä H3. /VNa 32 §/

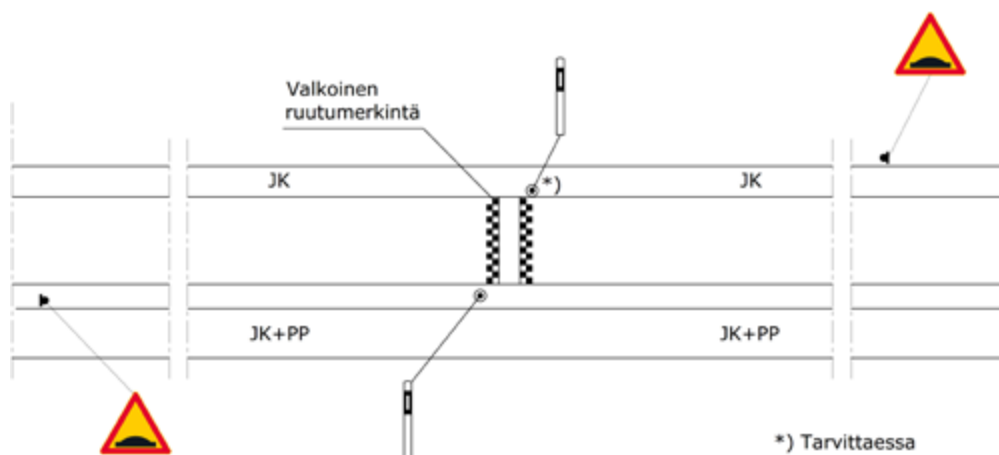
Tiellä tai nopeusrajoitusalueella, jolla nopeusrajoitus on enintään 30 km/h, voi olla töyssyjä, korotettuja suojateitä tai muita vastaavia rakenteita, joista ei liikennemerkillä erikseen varoiteta, tai muita nopeutta alentavia rakenteita, joita ei liikenteen ohjauslaitteella tai muulla vastaavalla tavalla erikseen osoiteta. /TLL, Liite 3.3/

Töyssy merkitään valkoisella ruutumerkinnällä. Merkintää käytetään myös korotetun suojatien tai muun vastaavan rakenteen yhteydessä. /TLL, Liite 4.2/

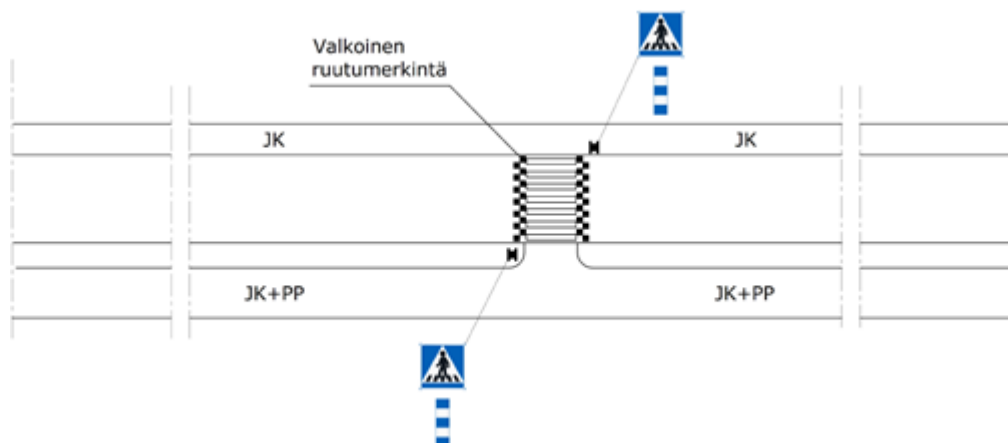
Ruutumerkintä mitoitetaan siten, että tulosuunnasta on näkyvissä vähintään kaksi merkintäriiviä. /VNa 44 §/

Töyssyn, korotetun suojatien tai muun vastaavan rakenteen merkinnän ruudun sivun pituus on 10–50 cm.

Nopeusrajoituksen ollessa 40 km/h tai 50 km/h, varoitetaan hidasteesta aina varoitusmerkillä A10 (töyssyjä) kuvan 11.9 mukaisesti. Mikäli samalla 40 km/h katujaoksella on useampia hidasteita lähekkäin, varoitetaan yleensä vain ensimmäisestä. Alueen seuraavat töyssyt tai korotetut suojatiet osoitetaan vain tiemerkinillä. Mikäli nopeusrajoitus on 50 km/h, varoitetaan jokaisesta töyssystä tai korotetusta suojatiestä erikseen merkillä A10 sekä tiemerkinillä.

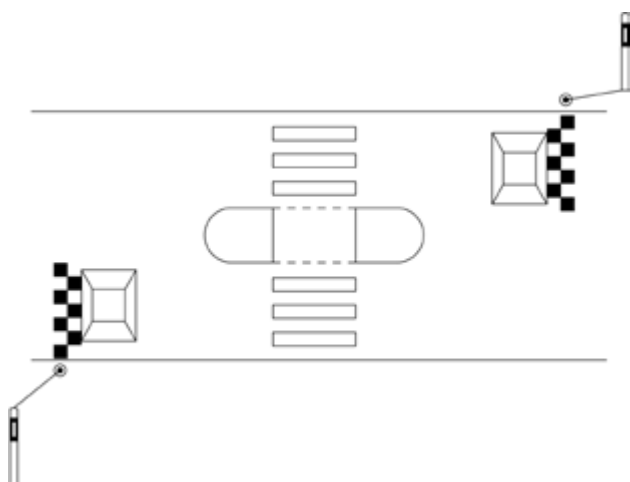
Kuva 11.9 Hidasteen merkitseminen, kun nopeusrajoitus on 40 km/h.

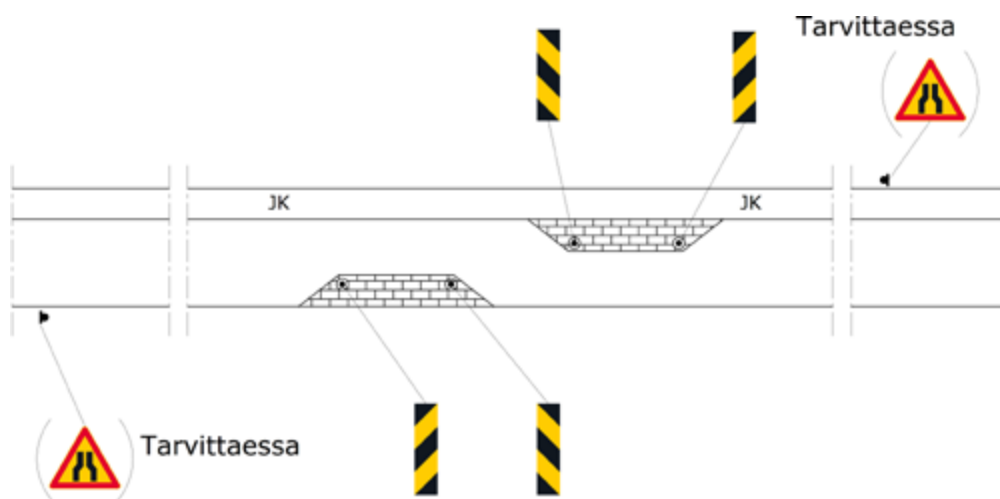
Kuva 11.10 Hidasteen merkitseminen, kun nopeusrajoitus on 30 km/h.

Valkoista ruutumerkintää käytetään aina nopeusrajoituksesta riippumatta. Normaalisti ruutumerkintä on hidasteen luiskassa. Ruutumerkintää voidaan myös käyttää ajosuunnassa välittömästi ennen luiskaa ajoradassa. Esimerkiksi tyynyhidasteen yhteydessä merkintä voidaan tällöin ulottaa koko ajokaistan leveydelle (kuva 11.11). Hidasteen havaittavuutta voidaan tehostaa lisäksi reunapaalujen avulla. Reunapaalua tai vastaavaa tarvitaan myös estämään hidasteen kiertämistä mahdollisesti vieressä olevan, siihen sopivan muun tilan (jk/pp-tie, piennar, kukkaistutus) kautta.

Ajoradan kavennus suositellaan osoitettavaksi vähintään reunapaalulla tai -merkillä nopeusrajoituksesta riippumatta (kuva 11.12).

Kuva 11.11 Esimerkki ruutumerkinnän käytöstä ennen tyynyhidasteen luiskaa.

Kuva 11.12 Hidasteen merkitseminen kadun kavennuksessa, kun nopeusrajoitus on 40 km/h.

12 Pihakadun, kävelykadun ja pyöräkadun merkitseminen

12.1 Pihakadun merkitseminen

Pihakadulla tarkoitetaan jalankulku- ja ajoneuvoliikenteelle tarkoitettua liikennemerkillä osoitettua katua. /TLL 2 §/

Ajoneuvolla on aina väistettävä muita tienkäyttäjiä tultaessa tielle pihakadulta, kävelykadulta tai moottorikelkkailureitiltä. Ajoneuvolla on aina väistettävä myös pihakatua tai kävelykatua käyttäviä tienkäyttäjiä tultaessa pihakadulle tai kävelykadulle taikka ylittäessä sitä. /TLL 24 §/

Ajoneuvolla pihakadulla ajettaessa on jalankulkijoille annettava esteetön kulku. Ajonopeus on sovitettava jalankulun mukaiseksi, eikä se saa ylittää 20 kilometriä tunnissa. /TLL 43 §/

Pihakadulla tai kävelykadulla raitiovaunun nopeus on sovitettava jalankulun mukaiseksi eikä se saa ylittää 20 kilometriä tunnissa. /TLL 64/

Pysäköinti pihakadulla on sallittu vain merkityllä pysäköintipaikalla. Polkupyörän ja mopon sekä liikkumisesteisen pysäköintitunnuksella tai kotihoidon pysäköintitunnuksella varustetun ajoneuvon saa kuitenkin pysäköidä pihakadulla muuallekin, jos siitä ei aiheudu huomattavaa haittaa pihakadun liikenteelle eikä muulle käyttämiselle. /TLL 43 §/

Pihakadulla jalankulkija saa kulkea kadun kaikilla osilla. Hän ei kuitenkaan saa tarpeettomasti estää ajoneuvoliikennettä eikä raitiovaunuliikennettä. /TLL 14 §/

Sääntömerkit E24 Pihakatu ja E25 Pihakatu päättyy

E24

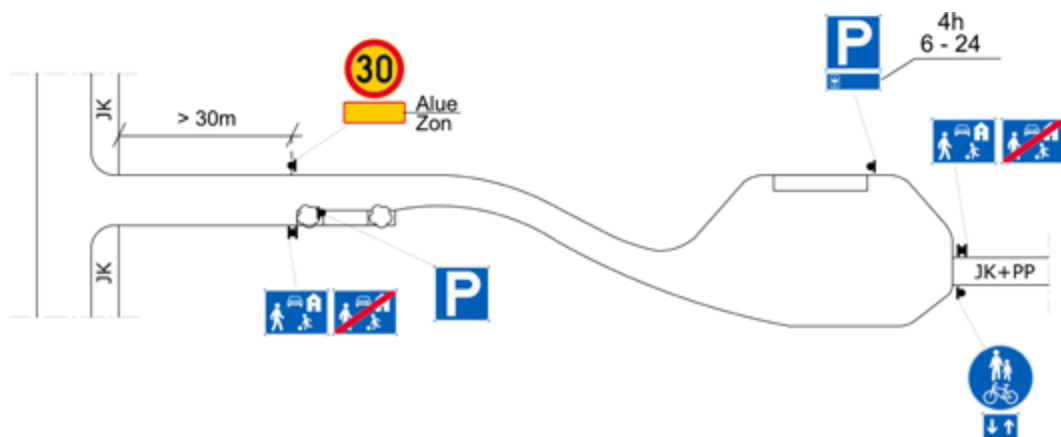
E25

Merkkien E24 ja E25 rajoittamalla alueella on noudatettava pihakadulla voimassa olevia liikennesääntöjä. /TLL, Liite 3.5/

Merkkiä E24 käytetään jalankulku- ja ajoneuvoliikenteelle yhteisesti tarkoitetulla tiellä. Merkki sijoitetaan pihakadun alkuun yleensä sen oikeaan reunaan.

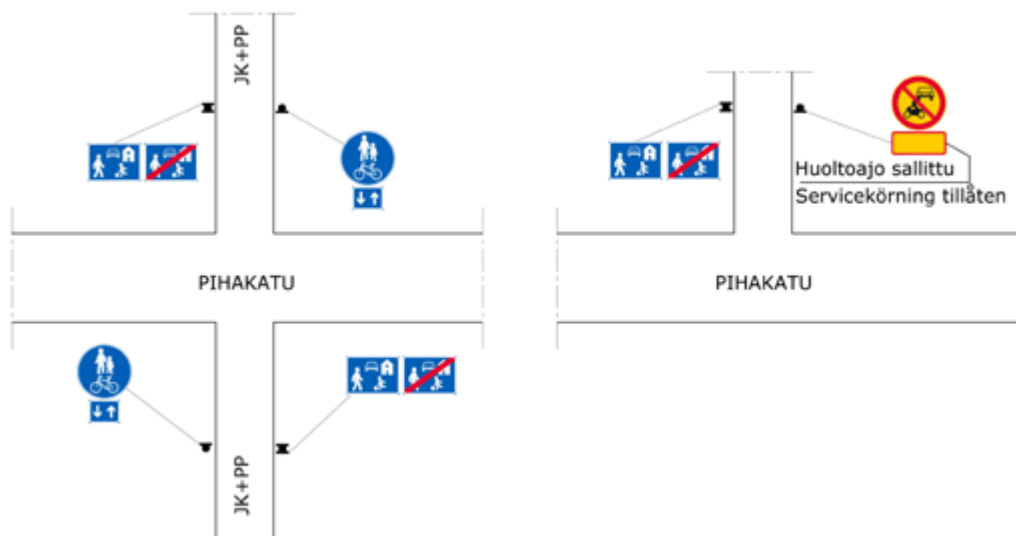
Merkillä E25 osoitetaan pihakadun ja 20 km/h nopeusrajoituksen päättyminen. Merkin E25 jälkeen on voimassa se nopeusrajoitus, jolta pihakadulle on tultu. Nopeusrajoitusalueella nopeusrajoitus toistetaan merkin E25 jälkeen erillisellä merkillä C32 (nopeusrajoitus) ja tekstillisillä lisäkilvellä ”Alue”. Merkki E25 sijoitetaan pihakadun päättymiskohtaan, tien oikeaan tai vasempaan reunaan, yleensä merkin E24 kään-
töpuolelle.

Pihakadussa pitää säilyttää rakenteellinen eroavuus muista kaduista. Sisäänajo- ja ulostulokohdassa tulee olla sellaisia rakenteita, että autoilija huomaa tulleen erilliselle alueelle. Pihakadulle ajetaan yleensä viistetyn reunatuen yli, usein myös jalkakäytävän ja pyörätien yli. Reunatukijärjestelyillä tuetaan liikennesäännön väistämisvelvollisuutta. Pihakadun ja muun kadun risteyksessä ei tarvita tiemerkintöjä tai muita liikennemerkkejä kuin ”Pihakatu” ja ”Pihakatu päättyy” -merkit kuvan 12.1 mukaisesti.

Kuva 12.1 Pihakadun merkitseminen tilanteessa, jossa kuvan reunassa oleva katujen risteys halutaan tasa-arvoiseksi.

Pihakatumerkki on aluemerkki. Pihakatu on autoilijoiden ja jalankulkijoiden yhteistä aluetta, eikä sinne tule rakentaa erillisiä jalkakäytäviä. Pihakadun alkaminen ja päättymisen on osoitettava kaikista tulo- ja poistumissuunnista, myös pihakadulle johtavan jalkakäytävän ja pyörätien sekä huoltoajolle sallitun reitin suunnasta (kuva 12.2). Erityistä huomiota suunnittelussa ja toteutuksessa tarvitaan väistämisyjärjestelyjen takia kohdissa, joissa pihakatu jatkuu molemmin puolin risteävää jalkakäytävää ja pyörätietä. Tämän takia pihakatu aloitetaan ja päätetään kuvan 12.2 esimerkeissä risteysalueen ulkopuolella, jolloin näin muodostuvissa pihakatu- ja pyörätien risteyksissä ajoneuvon kuljettaja väistää samanaikaisesti oikealta lähestyvää ajoneuvoa ja antaa jalankulkijoille esteettömän kulun (pihakatu- ja pyörätien väistämissäännöt).

Kuva 12.2 Pihakadun ja pyörätien sekä pihakadun ja huoltoajolle tarkoitetun reitin risteyksen merkitseminen. Väistämissäännön selkeyttämiseksi pihakatu aloitetaan ja päätetään risteysalueen ulkopuolella.

Pysäköintipaikat on merkittävä selvästi. Paikat merkitään aina ”Pysäköintipaikka”-liikennemerkillä lisäksi tilaan. Yleensä voidaan käyttää pienikokoista liikennemerkkiä. Lisäksi paikat osoitetaan valkoisella tiemerkinnällä (maali, massa) tai vaalealla taikalla valkoisella kivellä. Pysäköinnin merkitsemisestä on tarkemmin kohdassa 7.

Shared Space alueiden eli yhteisten tilojen ideana on katutilan eri toimintojen yhdistäminen. Yhteisessä tilassa mm. jalankulkija saa kulkea alueen kaikilla osilla ja ylittää kadun parhaaksi katsomassaan paikassa ilman rajoituksia. Suomen lainsäädäntö ei tunne Shared Space käsitettä. Useimmiten Shared Space alueiden perusajatus parhaiten tukee yhteisen tilan merkitseminen pihakaduksi. Pihakadun kaikki liikennesäännöt koskevat tällöin Shared Space aluetta.

12.2 Kävelykadun merkitseminen

Kävelykadulla tarkoitetaan jalankulku- ja polkupyöräliikenteelle tarkoitettu liikennemerkillä osoitettua katua. /TLL 2 §/

Ajoneuvolla on aina väistettävä muita tienkäyttäjiä tultaessa tielle pihakadulta, kävelykadulta tai moottorikelkkailureitiltä. Ajoneuvolla on aina väistettävä myös pihakatua tai kävelykatua käyttäviä tienkäyttäjiä tultaessa pihakadulle tai kävelykadulle taikka ylitettäessä sitä. /TLL 24 §/

Ajoneuvolla kävelykadulla ajettaessa on jalankulkijoille annettava esteetön kulku. /TLL 44 §/

Moottorikäyttöisen ajoneuvon saa kävelykadulla ajaa vain kävelykadun varrella olevalle kiinteistölle, jos kiinteistölle ei ole muuta ajokelpoista yhteyttä. Kävelykadun

ylittäminen on kuitenkin sallittu. Myös huoltoajo kävelykadulla on sallittu, jos liikennemerkillä niin osoitetaan. /TLL 44 §/

Ajonopeus on sovitettava kävelykadulla jalankulun mukaiseksi, eikä se saa ylittää 20 kilometriä tunnissa. /TLL 44 §/

Pihakadulla tai kävelykadulla raitiovaunun nopeus on sovitettava jalankulun mukaiseksi eikä se saa ylittää 20 kilometriä tunnissa. /TLL 64 §/

Moottorikäyttöistä ajoneuvoa tai sen perävaunua ei saa pysäyttää eikä pysäköidä kävelykadulla. Pysäyttäminen on kuitenkin sallittu pakollisen liikenne-esteen, väistämisvelvollisuuden noudattamisen tai hätätilanteen vuoksi. /TLL 44/

Jos huoltoajo on kävelykadulla liikennemerkillä sallittu, ajoneuvon saa pysäyttää huoltoajon vaatimaksi ajaksi. /TLL 44 §/

Kävelykadulla jalankulkija saa kulkea kadun kaikilla osilla. Hän ei kuitenkaan saa tarpeettomasti estää ajoneuvoliikennettä eikä raitiovaunuliikennettä. /TLL 14 §/

Sääntömerkit E26 Kävelykatu ja E27 Kävelykatu päättyy

E26

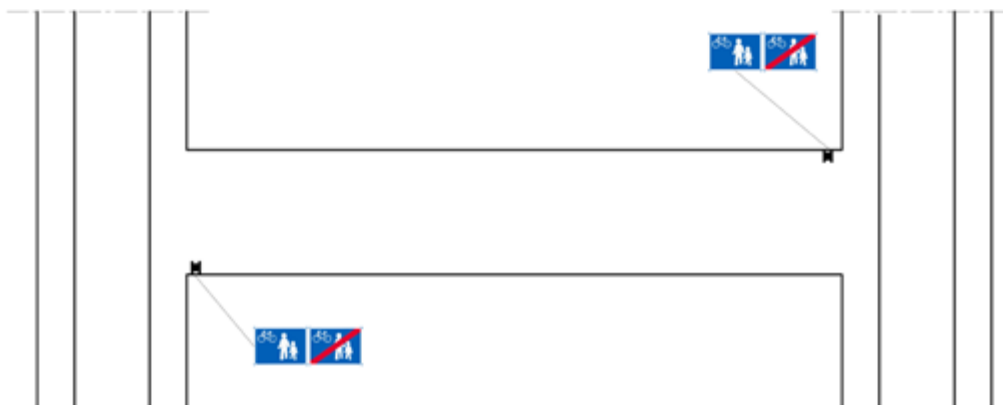

E27

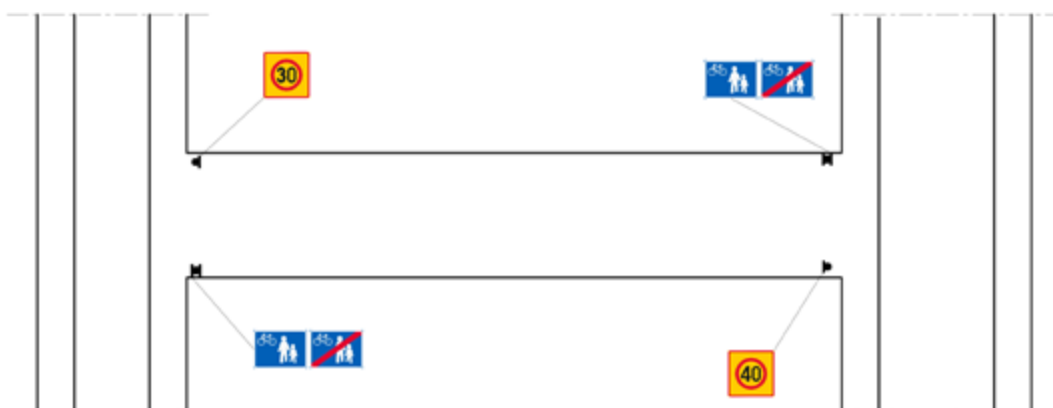
Merkkien E26 ja E27 rajoittamalla alueella on noudatettava kävelykadulla voimassa olevia liikennesääntöjä. /TLL, Liite 3.5/

Merkkiä E26 käytetään jalankulku- ja pyöräliikenteelle yhteisesti tarkoitettulla tiellä. Merkki sijoitetaan kävelykadun alkuun yleensä sen oikeaan reunaan.

Merkki E27 sijoitetaan kävelykadun päättymiskohtaan yleensä tien oikeaan tai vasempaan reunaan.

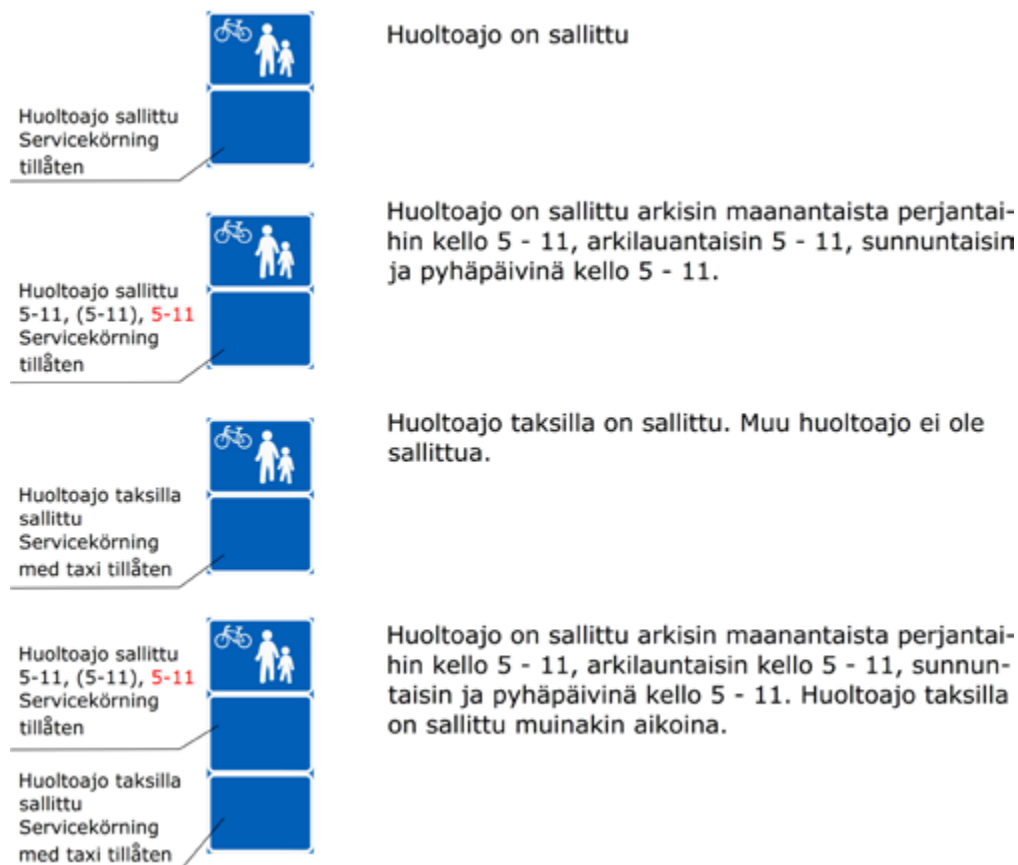
Kuva 12.3a Kävelykadun merkitseminen.

Kuva 12.3b Kävelykadun merkitseminen 30 km/h ja 40 km/h nopeusrajoitusalueiden välisellä katuosuudella.

Merkkejä E26 ja E27 käytetään aluemerkin tavoin. Kävelykadun alkaminen ja päättyminen on osoitettava kaikista tulo- ja poistumissuunnista.

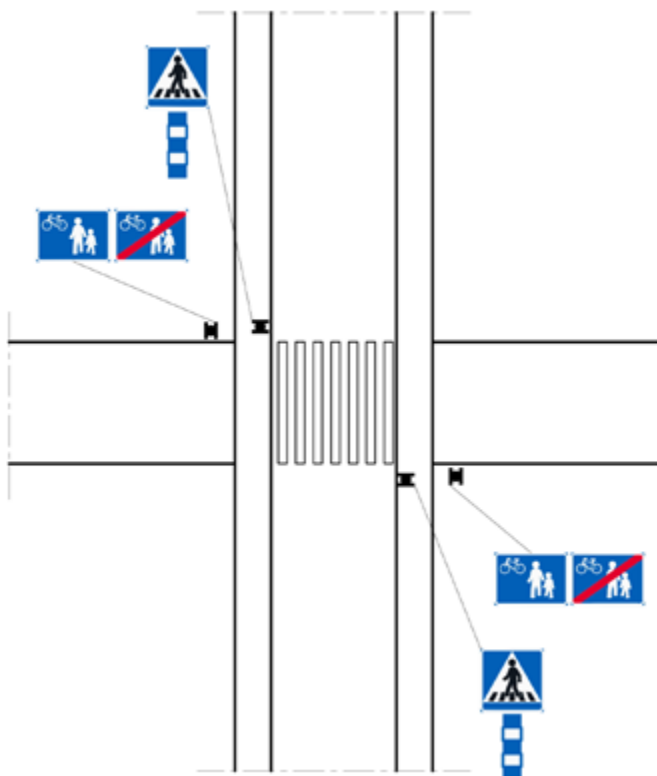
Kävelykatumerkin yhteydessä saa käyttää huoltoajon tai sen osan sallivaa pohjaväriä sinistä lisäkilpeä H25 (huoltoajo sallittu). Huoltoajo ja sen osat on määritelty tieliikennelain liitteessä 3.8 "Huoltoajo sallittu" -tekstillisen lisäkilven H25 yhteydessä (kts. Ajorajoitusten merkitseminen, kohta 6.3). Kuvassa 12.4 on esimerkkejä lisäkilven käytöstä.

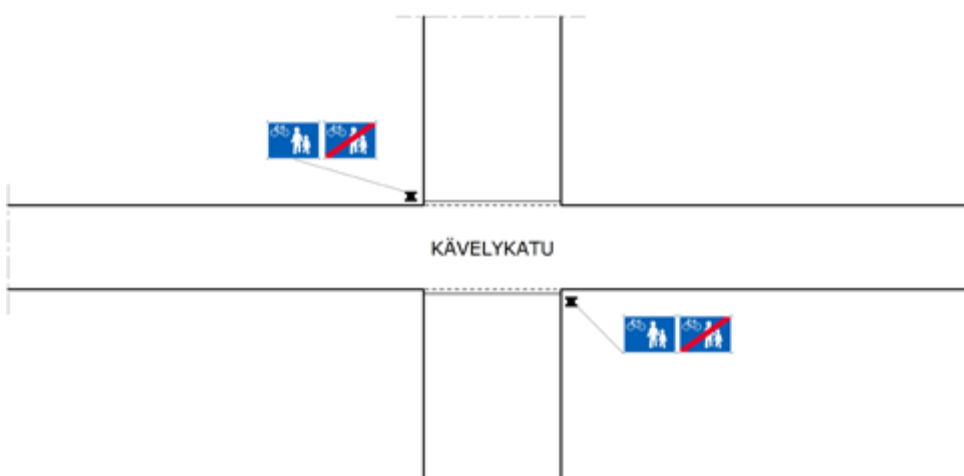
Kuva 12.4 Esimerkkejä tekstillisestä lisäkilvestä "Kävelykatu" -merkin yhteydessä.

Kävelykatu on aina mahdollista päättää ennen risteystä kuvan 12.5 mukaisesti. Tällöin risteykseen merkitään suojatiet.

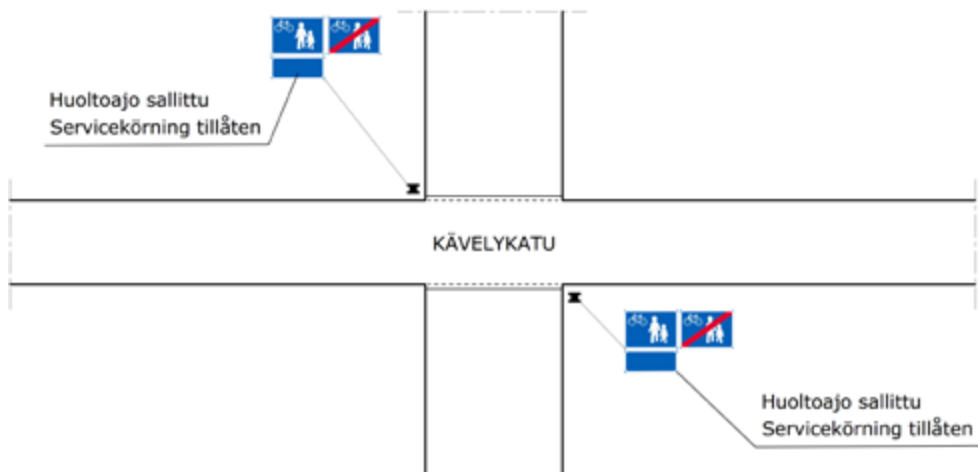
Mikäli kävelykatua ei ole tarve katkaista vähäisen risteävän liikenteen vuoksi, merkitään ja muutetaan risteävä katu rakenteellisesti vastaamaan kävelykadun vaatimuksia. Väistämissäännön selkeyttämiseksi kävelykatu aloitetaan ja päätetään risteysalueen ulkopuolella, jolloin näin muodostuvissa kävelykatujen keskinäisissä risteyksissä ajoneuvon kuljettaja väistää samanaikaisesti oikealta lähestyvää ajoneuvoa ja antaa jalankulkijoille esteettömän kulun (kävelykatujen väistämissäännöt, kuvat 12.6, 12.7 ja 12.8).

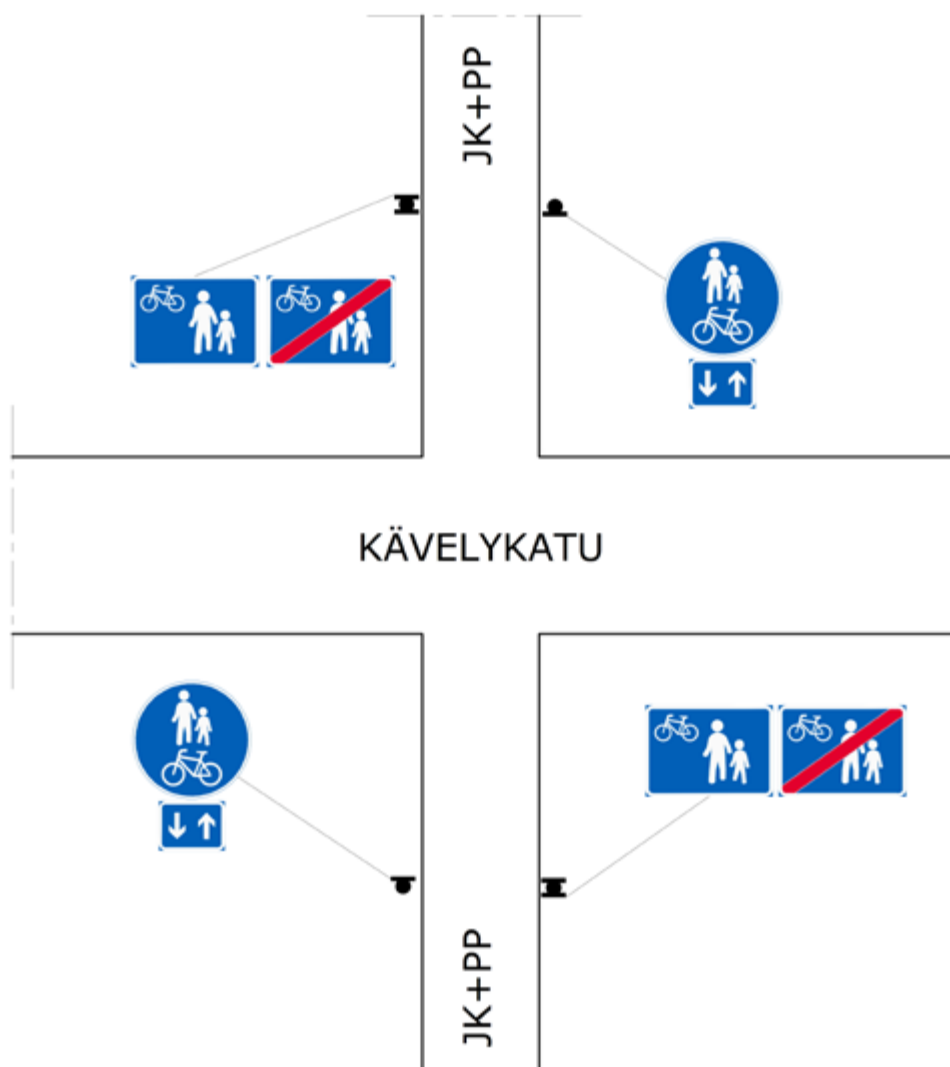
Kuva 12.5 Kävelykatu päätetään risteyksessä.

Kuva 12.6 Kävelykatu jatkuu risteuksen yli. Mikäli kävelykatua ei ole tarvetta katkaista vähäisen liikenteen vuoksi, risteävä katu merkitään rakenteellisesti vastaamaan kävelykadun vaatimuksia.

Kuva 12.7 Kävelykatu jatkuu risteuksen yli. Huoltoajo sallitaan tekstillisellä lisäkilvellä.

Kuva 12.8 Kävelykadun ja pyörätien risteuksen merkitseminen. Väistämissäännön selkeyttämiseksi kävelykatu aloitetaan ja päätetään risteysalueen ulkopuolella.

12.3 Pyöräkadun merkitseminen

Pyöräkatu on polkupyörä- ja moottoriajoneuvoliikenteelle tarkoitettu, liikennemerkkein osoitettu katu, jossa pyöräliikenteellä on autoliikenteeseen nähden ensisijainen asema. Pyöräkadulla on ainakin yksi jalkakäytävä.

Ajettaessa ajoneuvolla liikennemerkillä osoitetulla pyöräkadulla on polkupyöräilijälle annettava esteetön kulku. Ajonopeus on sovitettava pyöräilyn mukaiseksi. /TLL 45 §/

Liikennemerkillä osoitetulla pyöräkadulla raitiovaunun nopeus on sovitettava pyöräilyn mukaiseksi. /TLL 64 §/

Pyöräkadulla sallittu nopeusrajoitus tulee osoittaa erikseen. Suositeltavaa on, ettei nopeusrajoitus ylitä 30 km/h.

Ajoneuvolla pysäköinti pyöräkadulla on sallittu vain merkityllä pysäköintipaikalla. Liikkumisesteisen pysäköintitunnuksella varustetun ajoneuvon saa pysäköidä pyöräkadun ajoradalla muuallekin, jos siitä ei aiheudu kohtuutonta haittaa. /TLL 45 §/

Polkupyörän ja mopon saa pysäköidä pyöräkadulla myös jalkakäytävälle, jos se ei haittaa kohtuuttomasti jalkakäytävällä kulkemista. /TLL 45 §/

Sääntömerkit E28 Pyöräkatu ja E29 Pyöräkatu päättyy

E28

E29

Merkkien E28 ja E29 rajoittamalla alueella on noudatettava pyöräkadulla voimassa olevia liikennesääntöjä. /TLL, Liite 3.5/

Merkki E28 sijoitetaan pyöräkadun alkuun ajoradan oikealle puolelle.

Merkki E29 sijoitetaan pyöräkadun päättymiskohtaan ajoradan oikealle tai vasemmalle puolelle.

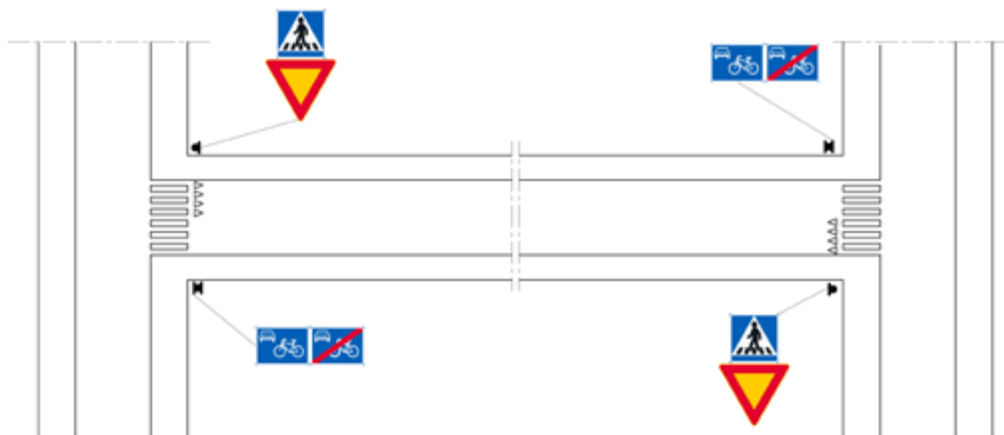
Merkkejä käytetään alumerkin tavoin. Pyöräkadun alkaminen ja päättyminen on osoitettava kaikista tulo- ja poistumissuunnista. Merkkejä käytetään vain taajamassa.

Merkki E29 osoittaa pyöräkadun päättymisen, mutta ei väistämisvelvollisuutta muihin väyliin nähden. Siten päättyvän pyöräkadun liittymässä mahdollisesti tarvittava väistämisvelvollisuus on esitettävä erillisellä merkillä B5 (väistämisvelvollisuus risteyksessä) tai B6 (pakollinen pysäyttäminen). Pyöräkadun jatkuessa pääsuunnan

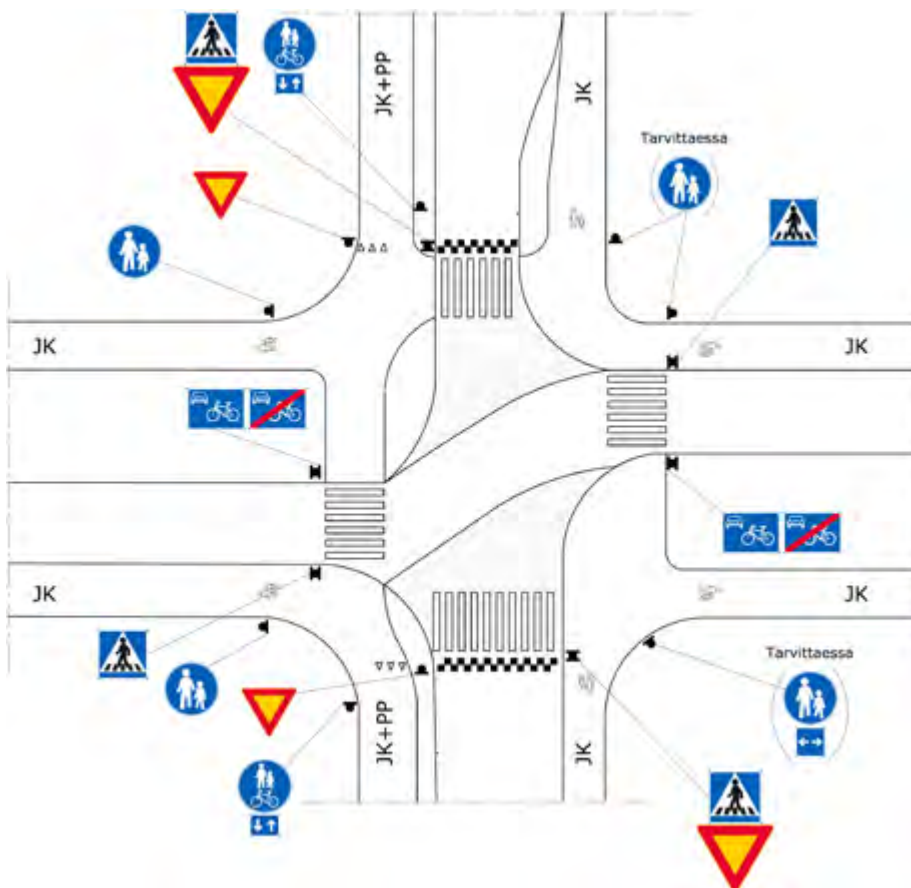
molemmin puolin päätetään pyöräkatu risteävän tien kohdalla. Väistämisvelvollisuus merkitään yleensä niin, että pyöräkadulta tulijoilla on väistämisvelvollisuus pääsuuntaan nähden. Väistämisvelvollisuus voidaan merkitä myös niin, että pyöräkadun suunnalla on etuajo-oikeus.

Pyöräkatu valitaan ratkaisuksi silloin kun se tuottaa kokonaisuutena paremman ratkaisun kuin pyörätiet tai -kaistat. Autoliikenteen nopeudet pidetään rakenteellisin keinoin pyöräliikenteelle sopivalla tasolla, ja nopeakäyttö on enintään 30 km/h. Jalankulkijoille varataan yleensä jalkakäytävä, ja autojen pysäköinti sallitaan vain merkityillä paikoilla ja yleensä pysäköintisyvennyksessä.

Pyöräkadulla tulisi olla kohtalaisen vähän autoliikenteen läpiajoa, sillä mahdolliset ohittamistilanteet voivat olla pyöräliikenteen näkökulmasta turvattomia. Pyöräkadun edellytyksenä on, että pyöräliikenteen määrät ovat ainakin osan aikaa vuodesta kaksinkertaiset autoliikenteeseen verrattuna. Suositeltavaa on, että pyöräkadulla ei ole säännöllistä bussiliikennettä ja satunnainenkin bussiliikenne on vähäistä.

Kuva 12.9 Pyöräkadun merkitseminen.

Kuva 12.10 Kadun ja pyöräkadun risteuksen merkitseminen.

13 Lisäkilpien käyttö

13.1 Säännökset

Liikennemerkkin alapuolella voidaan käyttää suorakaiteen muotoista lisäkilpeä, jolla selvennetään liikennemerkkin tarkoitusta tai kohdetta. Lisäkilpeä voidaan käyttää myös merkin vaikutusalueen tai voimassaoloajan määrittelyä taikka vaikutuksen rajoittamiseksi.

Varoitusmerkkien, etuajo-oikeus- ja väistämismerkkien sekä kielto- ja rajoitusmerkkien lisäkilven pohja on keltainen, reunus punainen ja tunnuskuvio tai teksti yleensä musta. Muun merkin lisäkilven pohjaväri, reunuksen väri, tunnuskuvion ja tekstin värit ovat samat kuin päämerkissä. /TLL 82 §/

Jos liikenteen ohjauksessa tarvitaan lisäkilpeä, jota ei ole tieliikennelaissa vahvistettu, voidaan käyttää tekstillistä lisäkilpeä (H24). /TLL, Liite 3.8/

Kielto- ja rajoitusmerkin yhteydessä ei lisäkilvellä saa määrätä laajempaa kieltoa tai ankarampaa rajoitusta kuin itse liikennemerkillä. /VNa 39 §/

Lisäkilpi sijoitetaan päämerkin alapuolelle. /VNa 38 §/

Lisäkilven koko määräytyy liikennemerkkin koon mukaan. Lisäkilpi ei saa olla oleellisesti leveämpi kuin varsinainen liikennemerkki. Liikennemerkkin ja lisäkilven vastaavien värien tulee olla samalla tavalla heijastavia.

Lisäkilven tekstikoko tulee valita niin suureksi, että teksti on riittävän etäältä selvästi luettavissa. Tekstin normaali vähimmäiskoko on taajamissa 60 mm ja taajamien ulkopuolella 100 mm. Poikkeuksellisesti voidaan kuitenkin tekstikokona käyttää taajamissa 30 mm ja taajamien ulkopuolella 60 mm.

Seuraavaan on koottu eräitä yleisimpiä lisäkilpien käytön erityissäännöksiä:

Varoitusmerkki A33. Muu vaara

Vaaran laatu osoitetaan aina lisäkilvellä. /TLL, Liite 3.1/

Kielto- ja rajoitusmerkki C17. Kielletty ajosuunta

Merkin yhteydessä ei käytetä muuta lisäkilpeä kuin H12.10 (polkupyörä) varustettuna tekstillä ”Ei koske”. /VNa 34 §/

Kielto- ja rajoitusmerkki C32. Nopeusrajoitus

Merkin yhteydessä ei käytetä muita lisäkilpiä kuin lisäkilpeä H24 ”Yleisrajoitus” tai ”Alue”. /VNa 34 §/

Kielto- ja rajoitusmerkit

C34. Nopeusrajoitusalue ja C35. Nopeusrajoitusalue päättyy

Merkin yhteydessä ei käytetä lisäkilpiä. /VNa 34 §/

Kielto- ja rajoitusmerkit

C37. Pysäyttäminen kielletty ja C38. Pysäköinti kielletty

Vaikutusalueen päättyminen risteysväylillä on osoitettava lisäkilvellä H11 (vaikutusalue päättyy) varustetulla merkillä silloin, kun vaikutusalue ei pääty tieliikennelain liitteesä 3.3 säädetyn merkin C37 (pysäyttäminen kielletty) selityksessä mainittuihin merkeihin. Päätymistä ei kuitenkaan tarvitse mainitulla tavalla osoittaa, mikäli vaikutusalueen pituus on enintään 30 metriä. Tällöin vaikutusalueen pituus tulee osoittaa lisäkilvellä H3 (vaikutusalueen pituus). Merkkiä C38 (pysäköinti kielletty) ei käytetä merkin C39 (pysäköintikieltoalue) vaikutusalueella. /VNa 34 §/

Määräysmerkit D5. Pyörätie, D6. Yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä, D7.1. ja D7.2. Pyörätie ja jalkakäytävä rinnakkain

Mopolla ajo pyörätiellä on sallittu, jos se osoitetaan tekstillisellä lisäkilvellä ”Sallittu mopoille”. Kaksisuuntainen pyörätie osoitetaan lisäkilvellä H23.2 tai H9.1 (vaikutusalue molempiin suuntiin). /TLL, Liite 3.4/

Lisäkilpi H5. Etäisyys pakolliseen pysäyttämiseen

Lisäkilpeä voidaan käyttää merkin B5 (väistämisvelvollisuus risteyksessä) yhteydessä merkin B6 (pakollinen pysäyttäminen) ennakkomerkkinä. /VNa 39 §/

Lisäkilvet H9.1 ja H9.2. Vaikutusalue molempiin suuntiin.

Lisäkilpi H10. Vaikutusalue nuolen suuntaan. Lisäkilpi H11. Vaikutusalue päättyy

Lisäkilpeä voidaan käyttää tarvittaessa liikennemerkkien C37 (pysäyttäminen kielletty), C38 (pysäköinti kielletty), C44 (Vuoropysäköinti), D4-D9 (jalkakäytävä, pyörätie, yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä, pyörätie ja jalkakäytävä rinnakkain, moottorikelkkailureitti ja ratsastustie) ja E2-E4 (pysäköintipaikka, liityntäpysäköintipaikka ja ajoneuvojen sijoitus pysäköintipaikalla) yhteydessä selventämään liikennemerkkin vaikutusalueen suuntaa. Lisäkilpeä H9.2 voidaan kielto- ja rajoitusmerkin yhteydessä käyttää vain, jos merkkiä käytetään toistomerkkinä. /VNa 39 §/

Pohjaväriiltään sinistä lisäkilpeä H9.1 (vaikutusalue molempiin suuntiin) käytetään merkkien D5 (pyörätie) ja D6 (yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä) yhteydessä osoittamaan risteävässä suunnassa jatkuva kaksisuuntainen pyörätie. Pohjaväriiltään sinistä lisäkilpeä H9.1 ei käytetä merkin D7 (pyörätie ja jalkakäytävä rinnakkain) yhteydessä. Kaksisuuntaisen pyörätien osoittamisesta on kerrottu tarkemmin merkkien D5 ja D6 sekä lisäkilven H23.2 (kaksisuuntainen pyörätie) yhteydessä.

Lisäkilvet H17.1–H17.3. Voimassaoloaika

Lisäkilpeä voidaan käyttää kielto- ja rajoitusmerkkien sekä merkkien E2–E4 (pysäköintipaikka, liityntäpysäköintipaikka ja ajoneuvojen sijoitus pysäköintipaikalla), E6–E9 (linja-autopysäkki, raitiovaunupysäkki, taksiasema ja linja-autokaista) E11 (raitiovaunukaista) ja G1 (palvelukohteen opastustaulu) yhteydessä. Lisäkilvet H17.1–H17.3 voidaan yhdistää samaan kilpeen. /VNa 39 §/

Lisäkilpi H18. Aikarajoitus

Merkin C38 (pysäköinti kielletty) yhteydessä on lisäkilvellä osoitetun minuuttimäärän (min) tai tuntimäärän (h) ylittävä pysäköinti kielletty. Merkin E2 (pysäköintipaikka), E3 (liityntäpysäköintipaikka) tai E4 (ajoneuvojen sijoitus pysäköintipaikalla) yhteydessä lisäkilpi ilmoittaa pisimmän sallitun pysäköintiajan. /TLL, Liite 3.8/

Lisäkilpi voidaan yhdistää lisäkilven H17 (voimassaoloaika) ja H24 (tekstillinen lisäkilpi) kanssa samaan lisäkilpeen. /VNa 39 §/

Tunti ja sitä lyhyemmät ajat merkitään minuutteina (min) ja tuntia suuremmat tunteina (h). /Traficomin määräys, liikenteenohjauslaitteiden värit, rakenne ja mitoitus/

Lisäkilvet H19.1 ja H19.2. Pysäköintiajan alkamisen osoittamisvelvollisuus

Lisäkilvellä osoitetaan pysäköintiajan alkamisen osoittamisvelvollisuus pysäköitäessä muuta moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuin mopoa ja moottoripyörää. Lisäkilvellä osoitetaan myös kaikkia ajoneuvoja koskeva pysäköintiin liittyvä aikarajoitus.

Aikarajoituksesta on voimassa, mitä lisäkilven H18 kohdalla säädetään. Aikarajoitus lasketaan kuitenkin alkavaksi pysäköinnin alkamista seuraavasta puoli- tai tasatunnista.

Jos aikarajoitus on voimassa vain tietyssä aikana ja ajoneuvo on pysäköity aikana, jolloin rajoitus ei ole voimassa tai jolloin rajoituksen voimassaolon päättymiseen on alle puoli tuntia, sallittu pysäköintiaika lasketaan alkavaksi silloin, kun rajoitus tulee seuraavan kerran voimaan. /TLL, Liite 3.8/

Lisäkilpi voidaan yhdistää lisäkilven H17 (voimassaoloaika) ja H24 (tekstillinen lisäkilpi) kanssa samaan lisäkilpeen. /VNa 39 §/

Tunti ja sitä lyhyemmät ajat merkitään minuutteina (min) ja tuntia suuremmat tunteina (h). /Traficomin määräys, liikenteenohjauslaitteiden värit, rakenne ja mitoitus/

Lisäkilvet soveltuvat parhaiten korkeintaan neljän tunnin pysäköimisen sallimiseen. Ne eivät sovellu yli 11 tunnin pysäköimisen sallimiseen.

Lisäkilpi H20. Maksullinen pysäköinti

Merkin C38 (pysäköinti kielletty) yhteydessä lisäkilpi osoittaa, että pysäköinti on kielon estämättä sallittu, jos pysäköinnistä on suoritettu vahvistettu maksu. Merkin E2 (pysäköintipaikka), E3 (liityntäpysäköintipaikka) tai E4 (ajoneuvojen sijoitus pysäköintipaikalla) yhteydessä lisäkilpi osoittaa, että pysäköintipaikan käytöstä on suoritettava vahvistettu maksu.

Maksuvelvollisuus on voimassa lisäkilvessä ilmoitettuna voimassaoloaikana. Jollei voimassaoloaikaa ole ilmoitettu, maksuvelvollisuus on aina voimassa. Lisäkilvessä voidaan lisäksi ilmoittaa maksun suorittamistapa (esimerkiksi ”Lippuautomaatti” tai ”Ennakkomaksu”).

Jos vahvistettu maksu on suoritettu muulla tavalla kuin kyseistä pysäköintipaikkaa tai -aluetta varten tarkoitettuun pysäköintimittariin, maksun suorittamista osoittava pysäköintilippu tai maksulaite on pysäköimisen ajaksi sijoitettava näkyvään paikkaan, autossa tuulilasin tai sivulasin sisäpuolelle niin, että lipun tai laitteen etupuoli on kokonaisuudessaan ulkoapäin nähtävissä ja luettavissa.

Mitä kolmannessa kappaleessa säädetään, ei koske sähköisesti suoritettuja maksuja. /Liite 3.8/

Lisäkilpi voidaan yhdistää lisäkilven H17 (voimassaoloaika) ja H24 (tekstillinen lisäkilpi) kanssa samaan lisäkilpeen. /VNa 39 §/

Huom. Vna:ssa on virhe. Lisäkilpi H20 voidaan yhdistää lisäkilpien H18 (aikarajoitus) ja H24 (tekstillinen lisäkilpi) kanssa samaan lisäkilpeen.

Lisäkilvet H22.1 ja H22.2. Etuajo-oikeutetun liikenteen suunta

Lisäkilpeä käytetään selventämään kääntyvää etuajo-oikeutettua suuntaa risteyksessä.

Paksummalla viivalla osoitetaan etuajo-oikeutetun liikenteen suunta ja ohuemmalla viivalla suunnat, jotka ovat liikennemerkillä B5 (väistämisvelvollisuus risteyksessä) tai B6 (pakollinen pysäyttäminen) osoitettu väistämisvelvollisiksi. Etuajo-oikeutetussa suunnassa lisäkilpeä käytetään merkin B1 (etuajo-oikeutettu tie) tai A33 (muu vaara) yhteydessä. /TLL, Liite 3.8/

Lisäkilven kuviota sovelletaan tilanteen mukaan. Lisäkilpeä H22.2 voidaan käyttää ilman kääntyvää suuntaa korostavia rakenteita vain tilapäisesti. Lisäkilpeä käytetään risteyskaikilla tulosuunnilla. Lisäkilpeä ei kuitenkaan saa käyttää, jos pyörätie risteää kääntyvää etuajo-oikeutettua suuntaa samassa tasossa. /VNa 39 §/

Lisäkilvet H23.1 ja H23.2. Kaksisuuntainen pyörätie

Lisäkilvellä H23.1 osoitetaan risteävä kaksisuuntainen pyörätie. Lisäkilpeä käytetään merkin B5 (väistämismääräys risteyksessä) tai B6 (pakollinen pysäyttäminen) yhteydessä. /TLL, Liite 3.8/

Lisäkilpeä H23.2 käytetään merkkien D5—D7 (pyörätie, yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä ja Pyörätie ja jalkakäytävä rinnakkain) yhteydessä. /TLL, Liite 3.8/

Kaksisuuntaisen pyörätien osoittamiseen käytetään myös pohjaväritään sinistä lisäkilpeä H9.1 (vaikutusalue molempiin suuntiin) merkkien D5 ja D6 yhteydessä.

Lisäkilpi H25. Huoltoajo sallittu

Katso ohjeen kohta 6.3.

Seuraavassa käsitellään niitä tapauksia, joissa tieliikennelain mukaiset lisäkilpien perustyytit eivät sellaisenaan ole riittäviä. Lisäksi käsitellään tapauksia, joissa päämerkin yhteyteen joudutaan asettamaan useampia lisäkilpiä.

Lisäkilpien käyttötavoista on lisää esimerkkejä muun muassa luvuissa 6 “Ajorajoituksen merkitseminen” ja 7 “Pysäyttämis- ja pysäköintikieltojen sekä pysäköintialueiden merkitseminen”.

13.2 Ajoneuvoryhmien osoittaminen

Lisäkilvet H12.1–H12.13 Ajoneuvoryhmä

Lisäkilvellä osoitetaan, että liikennemerkillä osoitettu kielto, rajoitus, määräys tai sääntö koskee vain lisäkilvessä ilmaistua ajoneuvoa. Jos kielto, rajoitus, määräys tai sääntö ei koske lisäkilvessä ilmaistua ajoneuvoa, lisäkilvessä käytetään tekstiä ”Ei koske”. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää lisäkilpeä H24 (tekstillinen lisäkilpi). /TLL, Liite 3.8/

Lisäkilpi H12.7. Invalidin ajoneuvo on ajoneuvo, joka on erityisesti varustettu vammaisen henkilön käyttöön tai kuljetukseen taikka jossa on liikuntaesteisen pysäköintitunnus. Lisäkilpeä voidaan käyttää myös merkin A15 ja A33 yhteydessä, jolloin se tarkoittaa, että tienkohdassa on erityisesti varottava vammaisia. /TLL, Liite 3.8/

Lisäkilpi H12.13. Vähäpäästöinen ajoneuvo on ajoneuvo, jonka yhdistettyä kulutusta vastaava hiilidioksidipäästö on lisäkilven lukemaa pienempi. Päästö on ilmoitettu ajoneuvoliikennerekisterissä. /TLL, Liite 3.8/

Lisäkilvet H12.1–H12.13 ja H24 voidaan yhdistää samaan lisäkilpeen. /VNa 39 §/

H12.1 Henkilöauto

H12.2 Linja-auto

H12.3 Kuorma-auto

H12.4 Pakettiauto

H12.5 Matkailuperävaunu

H12.6 Matkailuauto

H12.7 Invalidin ajoneuvo

H12.8 Moottoripyörä

H12.9 Mopo

H12.10 Polkupyörä

H12.11 Moottorikelkka

H12.12 Traktori

H12.13 Vähäpäästöinen ajoneuvo

Lisäkilvillä H12.1–H12.13 ilmoitetaan, mitä ajoneuvoja kielto, rajoitus, määräys tai sääntö koskee. Jos kielto, rajoitus, määräys tai sääntö ei koske lisäkilvessä ilmaistua ajoneuvoa, käytetään lisäkilvessä ajoneuvon tunnuksen lisäksi tekstiä ”Ei koske”.

Ajoneuvoryhmän symbolia käytetään aina kun mahdollista kuvien 13.1 ja 13.2 esimerkkien mukaisesti. Muussa tapauksessa asia on esitettävä sanallisesti lisäkilvellä H24 (tekstillinen lisäkilpi), esimerkiksi ”Ei koske tietyön ajoneuvoja”. Tunnuksia yhdistetään samaan kilpeen yleensä enintään kaksi. Mikäli ajoneuvoryhmiä on enemmän kuin kaksi tai mukana on ajoneuvoryhmiä, joille ei ole omaa symbolia, listataan ajoneuvoryhmät tekstilliseen lisäkilpeen sanallisesti.

Lisäkilven H12.1–H12.13 ja tekstillisen lisäkilven välinen merkitysero on nähtävissä kuvassa 13.3.

Kuva 13.1 Ajoneuvoryhmää osoittavien lisäkilpien käyttö. Lisäkilvet voidaan yhdistää myös yhdeksi lisäkilveksi.

Kuva 13.2 Ajoneuvoryhmien vapauttaminen päämerkin vaikutuksesta on aina osoitettava lisäkilvellä.

Kuorma-autojen pysäköinti yli 30 minuutiksi on kielletty, muiden ajoneuvojen pysäköinti on rajoitukseton.

Kuorma-autojen pysäköinti enintään 30 minuutiksi on sallittu, muiden ajoneuvojen pysäköinti on kielletty.

Kuva 13.3 Esimerkki ajoneuvoryhmää osoittavan lisäkilven ja tekstillisen lisäkilven merkityksestä.

13.3 Voimassaoloaikojen ja aikarajoituksen osoittaminen

Lisäkilvet H17.1-H17.3 Voimassaoloaika

Voimassaoloaika merkitään lisäkilpeen mustin numeroin (lisäkilpi H17.1), jos se koskee arkipäivää maanantaista perjantaihin. Jos voimassaoloaika koskee arkilauantaita, ilmaistaan se mustin numeroin sulkuihin merkittynä (lisäkilpi H17.2). Sunnuntaita ja muuta pyhäpäivää koskeva voimassaoloaika merkitään punaisin numeroin (lisäkilpi H17.3). Pyhäpäiväksi katsotaan myös itsenäisyyspäivä ja vapunpäivä. Sini- ja ruskeapohjaisessa lisäkilvessä käytetään mustan värin sijasta valkoista.

Lisäkilpeä voidaan käyttää kielto- ja rajoitusmerkkien sekä merkkien E2-E4 (, E6-E9, E11 ja G1 yhteydessä. Lisäkilvet H17.1-H17.3 voidaan yhdistää samaan lisäkilpeen. /VNa 39 §/

H17.1

H17.2

H17.3

Lisäkilpi H18 Aikarajoitus

Merkin C38 (pysäköinti kielletty) yhteydessä on lisäkilvellä osoitetun minuuttimäärän (min) tai tuntimäärän (h) ylittävä pysäköinti kielletty. Merkin E2 (pysäköintipaikka), E3 (liityntäpysäköintipaikka) tai E4 (ajoneuvon sijoitus pysäköintipaikalla) yhteydessä lisäkilpi ilmoittaa pisimmän sallitun pysäköintiajan. /TLL, Liite 3.8/

Lisäkilpi voidaan yhdistää lisäkilven H17 (voimassaoloaika) ja H24 (tekstillinen lisäkilpi) kanssa samaan lisäkilpeen. /VNa 39 §/

Tunti ja sitä lyhyemmät ajat merkitään minuutteina (min) ja tuntia suuremmat tunteina (h). /Traficomien määräys, liikenteenohjauslaitteiden värit, rakenne ja mitoitus/

H18

Jos päämerkin yhteydessä on tarpeen käyttää useampia voimassaoloaikoja, voidaan ne sijoittaa samaan lisäkilpeen. Voimassaoloaika voidaan myös yhdistää aikarajoitukseen tai tekstilliseen lisäkilpeen. Merkkien E2-E4 (pysäköintipaikka, liityntäpysäköintipaikka ja ajoneuvon sijoitus pysäköintipaikalla) yhteydessä on syytä aina yhdistää yhdeksi lisäkilveksi voimassaoloaika ja aikarajoitus tai voimassaoloaika ja tekstillinen lisäkilpi (ohjeen luku 7). Kuvissa 13.4, 13.5 ja 13.6 on esimerkkejä voimassaoloajan merkitsemisen erityistapauksista.

Kuva 13.4 Kaksi vaihtoehtoista tapaa merkitä yli vuorokaudenvaihteen ulottuva voimassaoloaika.

Kuva 13.5 Pysäköintirajoituksen merkitseminen esimerkiksi viikkosiivousajan varaamiseksi.

Kuva 13.6 Tilapäisen pysäyttämiskiellon voimassaolon rajoittaminen tiettyyn ajankohtaan. Tekstillinen lisäkilpi asetetaan ennakkoon riittävän ajoissa ennen voimassaoloajan alkua.

13.4 Lisäkilpien yhdistäminen

Yleisperiaatteena suositellaan, että samaan asiaan liittyvät tekstilliset lisäkilvet ja lisäkilvet H17.1–H17.3 (voimassaoloaika) ja H18 yhdistetään keskenään yhdeksi lisäkilveksi. Tästä on esimerkkejä kuvissa 13.7–13.9.

Kuvien 13.7 ja 13.8 mukaiset lisäkilpiyhdistelmät saattavat olla vaikeasti ymmärrettäviä.

Tämäkaltaisia liikennejärjestelyjä tulisi välttää ja pyrkiä yksinkertaisemmin merkittä-
vissä oleviin ratkaisuihin.

Pysäköinti kielletty arkisin maanantaista perjantaihin kello 6-18. Arkilauantaisin kaikki ajoneuvot saavat kello 9-15 pysäköidä enintään 60 minuutiksi. Linja-autot saavat kuitenkin arkisin maanantaista perjantaihin kello 6-18 pysäköidä enintään 30 minuutiksi. Muina aikoina pysäköinti on kaikille ajoneuvoille rajoitukseton.

Kuva 13.7 Esimerkki tapauksesta, jossa samaan asiaan liittyvien lisäkilpien yhdistäminen on ymmärrettävyyden kannalta välttämätöntä.

Ajoneuvolla ajo on kielletty arkisin maanantaista perjantaihin kello 18-6. Taksien ajo on aina sallittu.

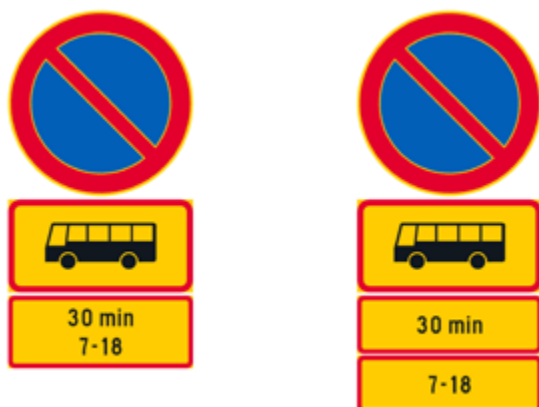

Taksien ajo on sallittu vain arkisin maanantaista perjantaihin kello 18-6. Muiden ajoneuvojen ajo on aina kielletty.

Vastaa edellistä merkkiä, mutta on vaikeasti ymmärrettävissä.

Kuva 13.8 Esimerkkejä lisäkilpien yhdistämisestä.

Kuva 13.9 Esimerkki tapauksesta, jossa lisäkilpien H17 ja H18 yhdessä tai erillään olo ei muuta merkinnän sisältöä.

13.5 Lisäkilpien keskinäinen järjestys

Samaan pylvääseen saa yleensä kiinnittää enintään kaksi vakioliikennemerkkiä tarvittavilla lisäkilvillä varustettuna. Jos samaan pylvääseen sijoitetaan kaksi liikennemerkkiä, sijoitetaan liikenteen kannalta tärkeämpi yleensä ylemmäksi (kuva 13.11). Mahdolliset lisäkilvet sijoitetaan välittömästi sen merkin alle, johon ne kuuluvat. Lisäkilpi koskee vain sitä merkkiä, jonka alle se on asetettu. Lisäkilvissä olevat asiat esitetään seuraavassa järjestyksessä (kuva 13.10):

1. Ajoneuvoryhmät, joita merkki koskee
2. Aikarajoitus
3. Voimassaoloaika
4. Vaikutusalueen pituus ja suunta
5. Ajoneuvoryhmät, joita merkki ei koske

Kuva 13.10 Lisäkilpien keskinäinen järjestys.

Kuva 13.11 Liikennemerkkien keskinäinen järjestys.

Liite 1. Lyhenteet ja piirustusmerkinnät

Ohjeen lähdeviitteissä on käytetty seuraavia lyhenteitä:

TLL = Tieliikennelaki 728/2018.

VNa = Valtioneuvoston asetus liikenteenohjauslaitteiden käytöstä

Liite = Tieliikennelain säädösläite

Suorat lainaukset lainsäädännöstä on merkitty vaaleanharmaisiin laatikoihin.

Ohjeen kuvitus on laadittu ilman mittakaavaa, joten esimerkiksi ajokaistojen leveyksien perusteella ei pidä tehdä päätelmiä muista kuvissa esiintyvistä mitoista. Liikennemerkkien sijaintiin liittyvät mitat on esitetty valtioneuvoston asetuksessa liikenteenohjauslaitteiden käytöstä. Mittojen soveltamisohjeita on ohjeen luvussa 2. Tarkemmat ohjeet liikenteenohjauslaitteiden väleistä, rakenteesta ja mitoituksista on annettu Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien määräyksessä Liikenteenohjauslaitteiden värit, rakenne ja mitoitus.

Liikennemerkkien sijoitus on esitetty oheisilla symboleilla:

YKSIPUOLINEN MERKKI

KAKSIPUOLINEN MERKKI

MERKIN ———|●—— PYLVÄS
KUVIOPUOLI

MERKIN ———||—— ULOKE
KUVIOPUOLI ●—— PYLVÄS

Liite 2. Liikenteenohjauksen suunnittelua koskevia ohjeita

Väyläviraston ohjeet

Liikennemerkkien käyttö maanteilla	20/2020
Tiementöiden suunnittelu	30/2020
Tieliikenteen viitoituksen suunnittelu	tulossa
Pyöräliikenteen suunnittelu	18/2020
Pyöräliikenteen viitoituksen suunnittelu	16/2020
Jalankulun suunnittelu	tulossa
Palvelukohteiden viitoitus	21/2020
Liikenne tietyömaalla: Tienrakennustyömaat	11/2021
Liikennemerkkien rakenne ja pystytys	tulossa
Maanteiden liikennevalojen suunnitteluohje LIVASU 2016	37/2016

Väyläviraston ohjeet löytyvät osoitteesta:

<https://vayla.fi/tietoa-meista/aineistot/julkaisut/ohjeet>

Muita

Katu 2020 -sivusto, kadun suunnittelun ohjeet

<https://katu2020.info/2020/>

Yleisten alueiden käyttö, TILAPÄISET LIIKENNEJÄRJESTELYT JA KATUTYÖT (PKS A5)

https://kuntatekniikka.fi/wp-content/uploads/sites/2/2021/03/31610300_SKTY_PKS_verkkoversio.pdf

InfraRYL

Rakennustieto